

EDİTÖR/UREDNIK
ÖNDER ÇANGAL

Tuna'dan Anadolu'ya Türkçenin Serüveni

*Avanture turskog jezika
od Dunava do Anadolije*

RumeliYA
Yayıncılık ʘ Publishing

Tuna'dan Anadolu'ya Türkçenin Serüveni

Avanture turskog jezika od Dunava do Anadolije

Editör / Urednik
Doç. Dr. Önder ÇANGAL

RumeliYA
Yayınılık ψ Publishing

Türkçenin izinde
Tuna'dan Anadolu'ya uzanan
bir serüven...

*U tragu turskog jezika
Avantura koja se pruža od
Dunava do Anadolije...*

Proje videosunu izlemek için karekodu okutunuz.

Editör / Urednik

Doç. Dr. Önder ÇANGAL

Kitap adı / Naziv knjige

Tuna'dan Anadolu'ya Türkçenin Serüveni
Avanture turskog jezika od Dunava do Anadolije

Grafiker / Grafički dizajner: RumeliYA

Kapak tasarım / Dizajn korica: Yakup YILMAZ

Tercüme / Prevodioci:

Eva ŽIVKOVIĆ

Nikolina BOŠNJAK-ZOLOTIĆ

Maja MITROVIĆ

Marina ŠARČEVIĆ

Yayın dili / Jezik izdanja: Türkçe & Sırpça / Turski & Srpski

Yayın no / Broj izdanja: 22

ISBN:

978-625-98097-6-2

Yayın tarihi / Datum izdavanja: 2024

Baskı yeri / Izdavačka kuća

SAGE Yayıncılık Rek. Mat. San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No / Br. sertifikata: 41356

Kazım Karabekir Caddesi, Kültür Çarşısı No: 7 / 101-102

İskitler / ANKARA

0 312 341 00 02 - 0 549 341 00 02

APA

Çangal, Ö. (Ed.). (2024). *Tuna'dan Anadolu'ya Türkçenin Serüveni / Avanture turskog jezika od Dunava do Anadolije*. Kırklareli: RumeliYA.

Adres / Adresa

RumeliYA Yayıncılık ψ Publishing

Karacaibrahim Mh. Nüzhet Somay Cd., No. 49 B Merkez, Kırklareli, Türkiye

Sertifika No / Br. Certifikata: 48218

web: www.rumeliya.com

e-mail: editor@rumeliya.com

© Bu kitabın 1. baskısı için yayın hakkı **RumeliYA Yayıncılık ψ Publishing**'e aittir.

© Autorsko pravo za prvo izdanje ove knjige pripada **RumeliYA Yayıncılık ψ Izdavaštvu**.

İçindekiler/Sadržaj

1. Bölüm	8
Türkiye'ye gelirken hayal ettiğiniz tatili ve Belgrad'dan Gaziantep'e yolculuğunuzu anlatan bir yazı yazınız.	8
<i>Napišite tekst o vašem putovanju od Beograda do Gazi Antepa i o tome kakav ste odmor očekivali u Turskoj</i>	8
2. Bölüm	38
Gezdiğiniz müzeler ve Gaziantep'in yemekleri hakkındaki düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız.	38
<i>Napišite tekst o vašim utiscima o muzejima koje ste posetili i turskim jelima koje ste probali u Gazi Antepu.</i>	38
3. Bölüm	63
Türk el sanatları hakkındaki düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız.	63
<i>Napišite tekst o vašim utiscima o turskim ručnim radovima.</i>	63
4. Bölüm	86
Şanlıurfa ve Göbeklitepe gezisine ilişkin tecrübelerinizi ve düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız.	86
<i>Napišite tekst o vašim iskustvima i utiscima o poseti Šanlı Urfi i Göbeklitepe-u</i>	86
5. Bölüm	108
Halfeti ve Rumkale gezisine ilişkin tecrübelerinizi ve düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız.....	108
<i>Napišite tekst o vašim iskustvima i utiscima o poseti Halfetiju i Rumkaleu.</i> 108	

6. Bölüm	129
Kahramanmaraş gezisine ilişkin tecrübelerinizi ve düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız.....	129
<i>Napišite tekst o vašim iskustvima i utiscima o poseti Kahraman Marašu. ...</i>	129
7. Bölüm	149
Gaziantep'teki hayvanat bahçesi gezisine ilişkin tecrübelerinizi anlatan bir yazı yazınız.	149
<i>Napišite tekst o vašim iskustvima i utiscima o poseti zoološkom vrtu u Gazi Antepu.</i>	149
8. Bölüm	165
Zeugma Müzesine ilişkin düşüncelerinizi ve mozaik kursundaki tecrübelerinizi anlatan bir yazı yazınız.	165
<i>Napišite tekst o vašim utiscima o “Zeugma” muzeju i o vašem iskustvu na kursu mozaika.</i>	165
9. Bölüm	183
Gaziantep gezisi sonunda proje hakkındaki düşüncelerinizi ve duygularınızı anlatan bir yazı yazınız.	183
<i>Napišite tekst o vašim utiscima i osećajima povodom projekta nakon završetka vašeg putovanja u Gazi Antepu.</i>	183

Teşekkür

Tuna'dan Anadolu'ya Türkçe Araştırma Geliştirme Projesi, pek çok kurumun desteği ve şahsın özverisi ile gerçekleşmiş; proje kapsamında yirmi Sırbistanlı öğrenci Gaziantep, Kahramanmaraş ve Şanlıurfa'yı ziyaret edip Türk kültürünü ve tarihini yakından tanıma fırsatı bulmuştur.

Yaparak yaşayarak öğrenme dil öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Proje sayesinde Sırbistanlı öğrenciler hem Türkçeye maruz kalmış hem de sınıfta öğrendiklerini pratikte uygulama imkânı bulmuştur. Bu yönüyle gerçekleştirilen proje ve proje çıktısı olan bu kitap çok önemlidir.

Kitapta Türkiye'yi ziyaret eden öğrencilerin Türkiye'ye ve Türk kültürüne ilişkin düşünceleri ve seyahat sırasında edindikleri tecrübeler kendi kalemlerinden sizlere aktarılmıştır. Türkçe-Sırpça olarak hazırlanan kitabın hem bu projenin kalıcı bir çıktısı hem de Türkiye-Sırbistan dostane ilişkilerinin bir nişanesi olması temel amaçtır.

Projenin hayata geçmesinde destekleri olan Gaziantep Üniversitesi, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, T.C. Belgrad Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği ve Yunus Emre Enstitüsü yetkililerine teşekkürlerimi sunuyorum.

Doç. Dr. Önder ÇANGAL

Belgrad, Kasım 2024

Zahvalnost

Zahvaljujući podršci mnogih institucija i predanosti pojedinaca, Projekat za istraživanje i razvoj turskog jezika od Dunava do Anadolije je uspešno realizovan. U okviru projekta, dvadeset srpskih studenata posetilo je Gazi Antep, Kahraman Maraš i Šanlı Urfu i imalo priliku da iz prve ruke upozna tursku kulturu i istoriju.

Učenje kroz praktičan rad ima važno mesto u jezičkoj nastavi. Zahvaljujući ovom projektu, srpski studenti su se izložili turskom jeziku i imali su priliku da primene u praksi ono što su naučili u učionici. Projekat, kao i knjiga koja je proizašla iz njega, su od velikog značaja.

U knjizi su studenti koji su posetili Tursku podelili svoje misli i iskustva stečena tokom putovanja i boravka u Turskoj. Knjiga, koja je pripremljena na turskom i srpskom jeziku, ima za cilj da predstavlja trajni proizvod ovog projekta i da bude znak prijateljskih odnosa između Turske i Srbije.

Želeo bih da se zahvalim zvaničnicima Univerziteta Gaziantep, Ministarstvu prosvete Republike Turske, Kancelariji za obrazovanje Ambasade Republike Turske u Beogradu i Institutu Junus Emre na podršci u realizaciji projekta.

Doc. dr Onder ÇANGAL

Beograd, novembar 2024.

1. Bölüm

Türkiye'ye gelirken hayal ettiğiniz tatili ve Belgrad'dan Gaziantep'e yolculuğunuzu anlatan bir yazı yazınız.

Napišite tekst o vašem putovanju od Beograda do Gazi Antepa i o tome kakav ste odmor očekivali u Turskoj

Biz Pazar günü Belgrad havalimanından kalktık, öğretmen ve grubumuzla buluştuk. Güzel bir uçuş oldu. Gaziantep'e vardığımızda hava sıcaktı.

Gaziantep'e seyahatime çok sevindim. Kampüs güzel tasarlanmış. Geniş ve aydınlık bir odamız var. Öğle yemeği çok lezzetli. Şimdilik her şey hayal ettiğim gibi.

U nedelju smo poleteli sa beogradskog aerodroma i sastali se sa profesorom i našom grupom. Bio je to lep let. Bilo je toplo kada smo stigli u Gaziantep.

Veoma sam se radovala putovanju u Gaziantep. Kampus je lepo osmišljen. Soba nam je prostrana i svetla. Ručak je veoma ukusan. Za sada je sve onako kako sam zamišljala.

Snežana

Belgrad'dan Türkiye'ye olan yolculuğumuz uzun sürdü ama ben uçakla seyahat etmeyi seviyorum. Özellikle Türk Havayollarını. İki uçuş vardı. İstanbul'a yola çıktık ve iki saat sonra yeni İstanbul Havalimanına ulaştık. Sonra akşam Gaziantep'e ulaştık ama çevreyi hiç göremedik. Çünkü karanlıktı. Benim yurt odam çok büyük. Arkadaşım Marija ile aynı odadayız. İlk gün büyük kampüsü gördüm. Hava çok sıcaktı. Çok mutluyum çünkü şimdi Gaziantep'teyim.

Seyahat etmeyi seviyorum çünkü farklı kültür, dil, tarih ve yemekleri öğreniyorum. Türkiye'yi seviyorum. Birkaç defa Türkiye'ye geldim. İlk defa İstanbul'a, sonra Antakya'ya, Kapadokya'ya, İzmir'e, Antalya'ya, Çanakkale'ye. Ve şimdi Gaziantep'e. Türkiye'nin çok zengin bir tarihi ve gastronomi şehirleri var. Doğu Anadolu çok enteresan. "Tuna'dan Anadolu'ya Türkçe Araştırma Geliştirme Projesi"ni görünce çok sevindim. Çünkü Antep Kalesini, müzeleri, sanat kurslarını, eski çarşığı, pazarı ve hamamı ziyaret etmeyi hayal ediyordum. Gaziantep yemeklerini denemek istiyordum. Künefe, katmer, MADO, damla sakızlı kahve, kebab, döner, dondurma... Mezopotamya tarihini, Halfeti'yi, Fırat nehrini, Göbeklitepe'yi, Balıklıgöl'ü, Kahramanmaraş'ı ve Gaziantep'teki yaşam tarzını görmek istiyorum.

Naš put od Beograda do Turske je dugo trajao, ali ja volim da putujem avionom. Posebno Turkish Airlines-om. Bila su dva leta. Krenuli smo za Istanbul i dva sata kasnije došli na novi istanbulski aerodrom. Uveče smo stigli u Gaziantep, ali okolinu uopšte nismo mogli da vidimo jer je bio mrak. Moja soba u domu je veoma velika. U sobi sam sa mojom drugaricom Marijom. Prvog dana sam videla veliki kampus. Bilo je veoma vruće. Mnogo sam srećna zato što sam sada u Gaziantepu.

Volim da putujem jer tako učim o različitim kulturama, jezicima, istoriji i hrani. Volim Tursku. Bila sam u Turskoj nekoliko puta. Prvo u Istanbulu, zatim u Antakiji, Kapadokiji, Izmiru, Antaliji, Čanakaleu. A sada i u Gaziantepu. Turska ima veoma bogatu istoriju i gradove poznate po gastronomiji. Istočna Anadolija je veoma zanimljiva. Mnogo sam se obradovala kada sam videla „Razvojno-istraživački projekat turskog jezika Od Dunava do Anadolije“, zato što sam maštala o tome da posetim Gaziantepsku tvrđavu, muzeje, umetničke radionice, staru čaršiju, pijacu i tursko kupatilo. Želela sam da probam gaziantepska jela. Kunefe, katmer, MADO restoran, kafu sa aromom smole jedne vrste drveta, kebab, doner kebab, sladoled... Želim da vidim istoriju Mesopotamije, Halfeti, reku Eufrat, Gobeklitepe, Balikligol, Kahramanmaraš i način života u Gaziantepu.

Vesna S.

Pazar günü saat yedide uyandım. Kahve içtim. Bavulumu topladım ve arabayı Belgrad Havalimanına sürdüm. Sinemaya kadar yağmur yağdı. Havalimanında da yağmur yağıyordu. İslandım. Grupla havalimanında tanıştım. Check-in yaptık ve uçak kalktı. Uçmayı çok severim. Uçakta bir film izledim. İstanbul'a çabuk geldik. Havaalanında dolaştık ve ikinci uçuş için hazırlandık. Gaziantep'e akşam geç vardık. Otobüsle öğrenci yurduna geldik. Kuzenim Jovana ile aynı odadayım.

Gaziantep'in büyük ve güzel bir şehir olduğunu okudum. Şehirde yürüyüş yapacağımı hayal ettim. Gittiğim her şehri ziyaret etmekten hoşlanırım. Harika baklavalарının olduğunu okudum. Onları denemek istiyorum. Hayvanları seviyorum ve hayvanat bahçesini ziyaret etmek istiyorum.

U nedelju sam se probudila u sedam sati. Popila sam kafu. Spakovala sam kofer i odvezla se kolima do beogradskog aerodroma. Padala je kiša do bioskopa. I na aerodromu je padala kiša. Pokisla sam. Sa grupom sam se upoznala na aerodromu. Prijavili smo se za let i avion je poleteo. Mnogo volim da letim. U avionu sam gledala film. Brzo smo stigli u Istanbul. Prošetali smo aerodromom i spremili se za drugi let. U Gaziantep smo stigli kasno uveče. U studentski dom smo došli autobusom. U sobi sam sa mojom rođakom Jovanom.

Pročitala sam da je Gaziantep veliki i lep grad. Maštala sam o tome da ću prošetati gradom. Volim da obiđem svaki grad u koji odem. Pročitala sam da imaju odlične baklave. Želim da ih probam. Volim životinje i želim da posetim zoološki vrt.

Milica K.

Pazar sabahı... Çok beklediğimiz gün geldi. Son eşyalarımı valize koymak için Pazar sabahı erkenden kalktım. Yağmur yağıyordu ama keyfimin bozulmasına izin vermedim. Snežana ile havalimanına geldik, biraz ıslandık ama yüzümüzde gülümsememiz vardı. Grup ile tanıştık ve yolculuğumuza başladık. Yolculuğumuz gayet iyiydi. Gaziantep'te Önder ve Mehmet Hocamız bizi bekliyordu. Havalimanından yurda birlikte geldik. Biraz sonra da odaya yerleştik.

Baklava, Çingene kızı mozaği, fıstık ve karagül... Gaziantep ile ilgili ilk düşündüklerim. Tabii ki tarihi de önemlidir. Biraz Türkçe konuşmaya başlamayı hayal ederim ama kendimden çok beklemiyorum. Zamanım var. Çok gezmek ve müzeleri ziyaret etmek istiyorum. Ne olacağını bilmiyorum ama kesin iyi olacak.

Nedeljno jutro... Došao je dan koji smo dugo čekali. Ustala sam rano u nedelju ujutru da bih spakovala poslednje stvari u kofer. Padala je kiša, ali nisam dozvolila da mi pokvari raspoloženje. Sa Snežanom sam došla na aerodrom, malo smo pokisle, ali smo imale osmeh na licu. Upoznale smo se sa grupom i krenuli smo na put. Putovanje je bilo veoma dobro. Profesori Onder i Mehmet su nas čakali u Gaziantepu. Zajedno smo sa aerodroma došli u studentski dom. Posle nekog vremena smestili smo se u sobu.

Baklava, mozaik Ciganka, pistaći i crna ruža... Prvo na šta pomislim u vezi sa Gaziantepom. Naravno da je važna i istorija. Maštam o tome da počnem pomalo da govorim turski, ali ne očekujem mnogo od sebe. Imam vremena. Želim mnogo da šetam i posećujem muzeje. Ne znam šta će se desiti, ali sigurno će biti dobro.

Vesna A.

Kız kardeşim ile ilk önce İstanbul'a geldim. Orada 3 gün kaldık. İstanbul'dan sonra biz Sabiha Gökçen Havalimanına geldik. Gaziantep'e uçuşumuz vardı. Uçuş bir buçuk saat sürdü. Gaziantep Havalimanında bizim hocalarımız bizi bekliyorlardı. Biz Belgrad'dan gelen grubu bekledik ve sonra yurda gittik. Yol çok güzeldi ama biraz uzundu ve biz çok yorulduk.

Çok yemek yemeyi hayal ettim. Baklava, döner, lahmacun... Her şeyi... Ben her gün baklava yemeyi ve çok fazla yürümeyi düşündüm. Her gün ders alacağım ve dersten sonra şehri dolaşacağım. Şimdi buradayım ve her gün koşuyorum. Kahvaltı ediyorum. Çok sağlıklı. Ama on günüm var. Her şeyi yiyeceğim. Aynı zamanda çok yeni insanla tanıştım ve yirmi arkadaşım daha var.

Sa sestrom sam najpre stigla u Istanbul. Ostale smo tamo 3 dana. Nakon Istanbulu, došle smo na Aerodrom Sabiha Gokčen. Imale smo let za Gaziantep. Let je trajao sat i po. Naši profesori su nas čekali na aerodromu u Gaziantepu. Sačekali smo grupu koja je dolazila iz Beograda i posle otišli u studentski dom. Put je bio mnogo lep, ali je bio malo dug i bili smo veoma umorni.

Maštala sam o tome da jedem mnoga jela. Baklavu, doner, lahmadžun... Sve... Planirala sam da svaki dan jedem baklavu i baš mnogo pešačim. Svaki dan ću ići na časove i posle nastave ću šetati gradom. Sada sam ovde i trčim svaki dan. Doručkujem veoma zdravo. Ali imam deset dana. Sve ću jesti. Ujedno sam upoznala mnogo novih ljudi i imam još dvadeset prijatelja.

Andelija

Erken kalktım ve çay içtim. Giyindim ve kitaplarımı çantama koydum. Ben kitap okumayı seviyorum. Sonra annemle vedalaştık. Benim babam geldi ve o beni havalimanına götürdü. Yağmur yağıyordu. Arkadaşlarımı gördüm. İlk önce İstanbul'a uçtuk. Uçuş iyiydi. Sonra Gaziantep'e uçtuk. Bu uçuş da iyiydi. Önder Hocam ve Mehmet Hocam bizi beklediler. Otobüse bindik ve kampüse geldik.

Gaziantep'in güzel olduğunu hayal ettim. Bir sürü insan olacağını düşündüm. Her şeyin güzel olduğunu düşündüm. Çok ilginç olaylar bekliyorum. Arkadaşlarımın ve yemeklerin iyi olduğunu düşünüyorum.

Ustala sam rano i popila čaj. Obukla sam se i stavila knjige u torbu. Volim da čitam knjige. Posle sam se pozdravila sa majkom. Došao je moj otac i odveo me na aerodrom. Padala je kiša. Videla sam svoje prijatelje. Prvo smo odleteli za Istanbul. Let je bio dobar. Zatim smo odleteli u Gaziantep. Ovaj let je takođe bio dobar. Profesori Onder i Mehmet su nas čekali. Ušli smo u autobus i stigli u kampus.

Zamišljala sam da je Gaziantep lep. Mislila sam o tome da će biti mnogo ljudi i da je sve lepo. Očekujem veoma zanimljive događaje. Moji prijatelji i hrana su dobri.

Ana

Pazar günü yoldaydım. Saat 9'da kalktım, ama biraz uyudum. Büyük bir bavul getirdim. İstanbul'a uçakla geldim. Yeni İstanbul Havalimanı çok büyük, çok güzel. Havalimanında iki saat yürüdük. Sonra Gaziantep'e devam ettik. Gece saat on birde Gaziantep'e geldik. Önder Hocam ve Mehmet Hocam bizi bekliyorlardı. Çok yorgunduk ama heyecanlıydık. Maceramız başlıyor!

Hayat sürprizlerle dolu! Türkiye'yi çok seviyorum, İstanbul'u çok çok seviyorum. Yazı Bodrum'da geçiriyorum. Mardin nefesimi kesiyor. Gaziantep'e ikinci kez geldim. Kısmet. Sık sık Halfeti'yi hayal ettim, harika insanları hatırladım. Gittiğim yerleri tekrar göreceğim için mutluyum. Yine künefe, Adana ezme ve Gaziantep baklavası yiyeceğim.

U nedelju sam putovala. Ustala sam u 9 sati, ali sam malo spavala. Ponela sam veliki kofer. U Istanbul sam stigla avionom. Novi aerodrom u Istanbulu je mnogo veliki i veoma lep. Šetali smo dva sata po aerodromu. Zatim smo nastavili za Gaziantep. U Gaziantep smo stigli u jedanaest sati uveče. Profesori Onder i Mehmet su nas čekali. Bili smo veoma umorni, ali uzbuđeni. Naša avantura počinje!

Život je pun iznenađenja! Mnogo volim Tursku, veoma mnogo volim Istanbul. Leto provodim u Bodrumu. Mardin mi oduzima dah. U Gaziantep sam došla po drugi put. Sudbina. Često sam sanjala Halfeti, sećala se divnih ljudi. Srećna sam što ću ponovo videti mesta na kojima sam bila. Opet ću jesti kunefe, Adana namaz i gaziantepsku baklavu.

Marija J.

İki gün önce Gaziantep'e geldik. Belgrad'dan Gaziantep'e direkt uçuş yok, o yüzden iki uçakla seyahat etmemiz gerekiyordu. Önce Sırbistan'dan İstanbul'a ve bundan sonra İstanbul'dan Gaziantep'e. İstanbul Havalimanında arkadaşımınla biraz yürüdüm ve sonra uçağa bindik. Gaziantep Havalimanında öğretmenler bizi beklediler. Otobüsle kampüse geldik ve odalarımıza girdik ve hemen uyuduk.

Güzel bir gezi olmasını bekliyorum ama yolculuk yeni başladı. Sadece bir gün geçti. Kesinlikle güzel olacak.

U Gaziantep smo stigli pre dva dana. Od Beograda do Gaziantepa nema direktnog leta, pa smo morali da putujemo sa dva aviona. Prvo iz Srbije u Istanbul, a zatim iz Istanbula u Gaziantep. Šetala sam malo sa drugaricom na aerodromu u Istanbulu i onda smo se ukrcali u avion. Profesori su nas sačekali na aerodromu u Gaziantepu. Autobusom smo stigli u kampus, ušli u sobe i odmah zaspali.

Očekujem da će ovo biti lepo putovanje, ali tek je počelo. Prošao je samo jedan dan. Sigurno će biti lepo.

Mona

21 Ağustos Pazar nihayet geldi ve o gün Gaziantep'e hareket ettik. Erken kalktım, eşyalarımı topladım ve köpeklerimle dışarı çıktım. Kahvaltı yaptım ve arkadaşlarımla yürüyüşe çıktım. Sonra havalimanına gittim. Yaz okulunun tüm katılımcılarıyla İstanbul'a gitmek için havaalanında buluştum. Çok heyecanlandım, uzun zamandır bu tatili bekliyordum. İstanbul'a gittik. Uçuş kısaydı. Çabuk geldik. İstanbul'dan Gaziantep'e gittik. Uçuş hoştu. Gaziantep Havaalanında Önder ve Mehmet Hocalar bizi karşıladı. Kampüse geldik ve uykuya daldık.

Gaziantep'i dizilerden hayal etmiştim. İyi insanları, uzun bir tarihi ve iyi yemekleri olan bir şehirdi. Gaziantep Üniversitesinin kampüsü filmlerdeki gibi, böyle olacağını hayal edemezdim. Hoş bir atmosfer, sessiz ve huzurlu bir yer. Çok fazla insan yok. Sokakta her şey sakin. Mağazadaki insanlar arkadaş canlısı. Şehri doğru bir şekilde tanımak, yemekleri denemek ve bu şehrin tarihi hakkında bir şeyler öğrenmek istiyorum.

Konačno je stigla nedelja, 21. avgust, i tog dana smo krenuli za Gaziantep. Rano sam ustala, spakovala stvari i izašla napolje sa svojim psima. Doručkovala sam i otišla u šetnju sa prijateljićima. Posle sam otišla na aerodrom. Na aerodromu sam se našla sa svim učesnicima letnje škole da bismo krenuli u Istanbul. Bila sam veoma uzbuđena, dugo sam čekala ovo putovanje. Otišli smo u Istanbul. Let je bio kratak. Brzo smo stigli. Iz Istanbula smo otišli u Gaziantep. Let je bio prijatan. Profesori Onder i Mehmet su nas dočekali na aerodromu u Gaziantepu. Stigli smo u kampus i zaspali.

Zamišljala sam Gaziantep iz TV serija. Grad sa dobrim ljudima, dugom istorijom i dobrom hranom. Kampus Univerziteta Gaziantep je kao iz filmova, nisam mogla da zamislim da će biti ovakav. Lepa atmosfera, tiho i spokojno mesto. Nema previše ljudi. Na ulici je sve mirno. Ljudi u prodavnicama su prijateljski nastrojeni. Želim da upoznam grad na pravi način, probam hranu i naučim nešto o istoriji ovog grada.

Mina

Ben önce Belgrad'dan İstanbul'a uçakla geldim. İstanbul'da üç gün kaldım. İstanbul'da çok güzel zaman geçirdik. Ben Kapalıçarşı'yı gezdim, biraz lokum ve baklava yedik ve arkadaşlarımı ziyaret ettim. Sonra Sabiha Gökçen Havalimanında uçuşum vardı. Orası çok kalabalıktı ve o yüzden benim ablam ve ben havalimanına biraz erken gittik. Bizim valizimizde fazla kilo vardı, o yüzden valizden biraz kıyafet aldık. Orada bir pizza yedik. İki adam aralarında konuşuyorlardı. "Onlar nereli?", "Almanya olabilir.", "İtalyan olabilir.", "Hangi dili konuşuyorlar?" Ablam ve ben her şeyi anladık ve sonra onlar bize sordu. "Siz nerelisiniz?" ve biz şaka yaptık. "Biz Türkiyeliyiz ve her şeyi anladık." dedik. Onlar çok güldü ve çok utandı. Uçağa bindik ve Gaziantep'e gittik. Gaziantep'te bizim hocalarımız bizi bekledi ve yurda gittik. İşte bu!

Gaziantep ve Türkiye'yi sadece Türk dizilerinde gördüm. Ben düşündüm. Neye benziyor? Ne var? Ne yok? İlk düşündüğüm insanlar nasıl? Yakışıklı ve kibar mı? Ben hayal ediyordum. Burada yemekler nasıl? Lezzetli mi ve ben kilo alacak mıyım? Şişman olacağım.

Prvo sam avionom došla iz Beograda u Istanbul. U Istanbulu sam ostala tri dana. Veoma lepo smo se proveli. Prošetala sam po Kapali čaršiji, jeli smo ratluk i baklavu i posetila sam prijatelje. Zatim sam imala let sa Aerodroma Sabiha Gokčen. Bila je velika gužva i zbog toga smo sestra i ja otišle malo ranije na aerodrom. Imale smo višak kilograma u koferu, pa smo iz kofera izvadile nešto odeće. Tamo smo jele picu. Dvojica muškaraca su razgovarala između sebe. „Odakle su?“, „Možda iz Nemačke.“, „Možda su Italijanke.“, „Kojim jezikom govore?“ Sestra i ja smo sve razumele i onda su nas pitali: „Odakle ste?“, pa smo se našalile. Rekle smo: „Mi smo iz Turske i sve smo razumele.“ Mnogo su se smejali i postideli. Ušle smo u avion i otišle u Gaziantep. Naši profesori su nas sačekali u Gaziantepu i otišli smo u studentski dom. To je to!

Gaziantep i Tursku sam videla samo u turskim TV serijama. Razmišljala sam o tome na šta podseća, šta ima, a šta mu nedostaje. Prvo što sam mislila bilo je to kakvi su ljudi. Da li su lepi i ljubazni? Zamišljala sam. Kakva je ovde hrana? Da li je ukusna i da li ću se ugojiti? Biću debela.

Milica R.

Türk dili ve kültürü insanları yakınlaştırıyor. Gaziantep, eski ve büyük bir şehir ama Sırbistan'da turistik bir popüleritesi yok. Bu şehri yaşamak için eşsiz bir fırsat.

Pazar sabahı, yirmi bir Ağustos, saat sekizde uyandım. Hızlıca valizlerimi topladım. Dışarıda yağmur yağıyordu. Bir şemsiye arıyordum ve öğrenci kartım için fotoğraf almayı unuttum. Bir taksi çağırdım ama iki tane geldi. Onlar tartıştılar. Hâlâ yağmur yağıyordu. Kocam ve ben en yakın taksiye bindik. Kalabalıktı ve biz havalimanına yirmi dakika sonra gelebildik. Ben sadece Tamara'yı biliyordum ve o telefonla beni aradı. Onun yardımıyla grup toplandı. Birlikte uçağa bindik. Rahat uçuyorduk. Belgrad'dan kalktık. İstanbul'dan geçtik ve Gaziantep'e güzel bir şekilde geldik. Öğretmenler, Önder ve Mehmet bizi çok güzel karşıladı.

Turski jezik i kultura zbližavaju ljude. Gaziantep je stari i veliki grad, ali u Srbiji nije popularna turistička destinacija. Jedinostvena je prilika da se doživi ovaj grad.

U nedelju ujutru, 21. avgusta, probudila sam se u osam sati. Na brzinu sam spakovala kofere. Napolju je padala kiša. Tražila sam kišobran i zaboravila da uzmem sliku za studentsku karticu. Pozvala sam taksi, ali su došla dva. Raspravljali su se. I dalje je padala kiša. Suprug i ja smo ušli u najbliži taksi. Bila je gužva i uspeli smo da stignemo na aerodrom tek posle dvadeset minuta. Poznavala sam samo Tamaru i ona me je zvala telefonom. Uz njenu pomoć, grupa se okupila. Zajedno smo se ukrkali u avion. Let je bio prijatan. Poleteli smo iz Beograda. Prošli smo kroz Istanbul i lepo stigli u Gaziantep. Profesori Onder i Mehmet su nas veoma lepo dočekali.

Jovana

Belgrad'dan Türkiye'ye yolculuk Pazar günüydü. Rahat olmak için erken kalktım. Önceki gün her şeyi hazırladım. Yavaş yavaş ilk kahvemi içtim ve on beş gün evimden ve işimden uzakta olacağımı düşündüm. Uçağın kalkış saati 15.30'du. Evden çıkarken sağanak yağış başladı. Bunun kötü bir işaret olabileceğini düşündüm. Kıyafetlerimi değiştirdim ve arabamla hareket ettim. Geç kalacağımı düşündüm, sonunda havalimanına ulaştım ve rahatladım. Grubun üyeleriyle sohbet ettik. Birbirimizle tanışmaya başladık. Uçuş bir anda geçti. İstanbul, beş bin metreden deniz gibi görünüyordu. İstanbul Havalimanında ödül alan bir fotoğrafçıya ait fotoğraf sergisini gezdim. İnsanların ilgisine şaşırıp ve çok sevindim. Uzun zaman beklemeden diğer uçağa bindik. Yolcu sayısına şaşırıp. Hocalarımızla karşılaştığımızda çok memnun oldum. Yurda giderken caddede kutlama vardı. Bu bir düğündü. Çok ilginç ve benim için komikti. Sonunda gece yarısı on ikide kampüse geldik. İnanılmaz büyük bir eğitim kurumu. Sonunda yorgun değildim. Kötü düşünceler olmaksızın uykuya daldım.

Türkiye'yi çok seviyorum. Her yıl İstanbul'a ve farklı turistik yerlere gidiyorum. Bana göre sadece İstanbul ve beş yıldızlı oteller, Türkiye değil. Bu yüzden Gaziantep'e gitmek istedim ve programa başvurduğum. Sırbistan ve Türkiye'de ekonomik bir kriz var. Fakat insanlara, ailelere ve topluma güveniyorum. Kriz geçecek. Ama insanlar kötü olsalardı ümidim olmazdı. Türkiye'de toplumun temel değerleri bana çok yakın. Bu şekilde yaşamak istiyorum. Yani insanlarla karşılaşmak ve tanışmak istiyorum. Onlarla konuşmak istiyorum. Nasıl yaşıyorlar, nasıl hissediyorlar? Gaziantep meşhur bir şehir. Eski medeniyetler burada yaşadılar. Kendi gözlerimle burayı görmek istedim. Tabii ki mükemmel öğretmenlerimiz bizimle birlikteler. Eğer onlar o kadar iyi, tecrübeli ve samimi olmasaydı bu ziyarete katılmazdım.

Put iz Beograda za Tursku bio je u nedelju. Da bih bio miran, ustao sam rano. Prethodnog dana sam sve pripremio. Polako sam popio prvu kafu i razmišljao o tome da ću petnaest dana biti odsutan od kuće i posla. Vreme polaska aviona je bilo u 15.30. Dok sam izlazio iz kuće, počeo je pljusak. Pomislio sam da bi ovo mogao biti loš znak. Presvukao sam se i krenuo kolima. Mislio sam da ću zakasniti, pa mi je laknulo kada sam konačno stigao do aerodroma. Razgovarao sam sa ostalima iz grupe. Počeli smo da se upoznajemo. Let je prošao za tren. Istanbul je, sa pet hiljada metara, izgledao kao more. Na aerodromu u Istanbulu sam posetio izložbu fotografija nagrađivanog fotografa. Veoma me je obradovalo i iznenadilo interesovanje ljudi. Ušli smo u drugi avion bez dugog čekanja. Bio sam iznenađen brojem putnika. Bilo mi je veoma drago kada smo se sreli sa profesorima. Dok smo išli ka domu, na ulici se odvijala neka proslava. Bila je to svadba. Bilo je veoma zanimljivo i meni smešno. Konačno smo u ponoć stigli u kampus. Neverovatno velika obrazovna ustanova. Na kraju, nisam bio umoran. Zaspao sam bez loših misli.

Mnogo volim Tursku. Svake godine idem u Istanbul i različita turistička mesta. Po mom mišljenju, Turska nije samo Istanbul i hoteli sa pet zvezdica. Zato sam želeo da idem u Gaziantep i prijavio se na ovaj program. U Srbiji i Turskoj je ekonomska kriza. Međutim, ja imam poverenje u ljude, porodicu i društvo. Kriza će proći. Ali da su ljudi loši, ne bih imao nade. Osnovne vrednosti društva u Turskoj su mi veoma bliske. Želim da živim na ovaj način. To jest, želim da se srećem i upoznajem sa ljudima. Želim da razgovaram sa njima. Kako žive, kako se osećaju? Gaziantep je poznat grad. Ovde su živele drevne civilizacije. Želeo sam da vidim ovo mesto svojim očima. Naravno, uz nas su i naši odlični profesori. Da oni nisu bili tako dobri, iskusni i srdačni, ne bih se priključio ovom putovanju.

Slobodan

Merhaba anne,

Sana bu mektubu yazmayı istedim. Türkiye, yine Türkiye... Türkiye'ye yine gidiyorum. Heyecanlıyım ve tatlı bir telaş hissediyorum. Tüm gece uyku tutmadı. Bir ay boyunca hayal ettiğim seyahat yarın başlıyor. Sabah oldu. Yatakta yatarken güneş pencereye doğdu. Yorgundum, tüm gece uyuyamadım. Ama yine de mutluydum. Kalktım kahvemı içip kahvaltı yaptım. Her şeyi toparlayıp evimi terk ettim. Hava yağmurluydu, ıslandım ama sinirlenmedim. Geç kaldım ama yine mutluydum. Havalimanında arkadaşlarımla birlikte bütün prosedürleri geçtik. Uçağa bindik. Her zamanki gibi pencerenin yanına oturdum. Bulutları izleyip Gaziantep'i düşünüyordum. Programın ve seyahatin başladığını o anda fark ettim. Nereye gideceğiz, ne yiyeceğiz, kiminle tanışacağız, neler göreceğiz? Bunları düşündüm. Heyecanım doruğa çıktı. İstanbul'a geldik, iki saat sonra yine uçağa bindik. Türkiye'ye ilk defa gelmiyorum ama Gaziantep'e hiç gitmedim. Yeni şeyler göreceğim. Gaziantep'te kebab ve baklavayı denemeyi çok istiyorum. Aslında bu şart! Antep Kalesi'ni de görmek istiyorum. Programa göre çok farklı yerleri göreceğiz. Birçok müzeyi ziyaret edeceğiz. Kurslara gideceğiz. Programımız biraz yoğun ama enerji doluyum. Her yere, tüm kurslara gitmeyi istiyorum. Gaziantep'e inince çok keyif alacağımın farkındayım. Hayal ettiğim gibi olacağını umuyorum. Mutluluktan ve heyecandan kelimelerim azalıyor o yüzden her şeyi yazamıyorum. Gaziantep'te hava güneşli, her yer yemyeşil, gökyüzü masmavi. Ben de çok enerjik hissediyorum. Uzun zamandır kendimi bu kadar dinç hissetmedim. İki gündür buradayım ama şehri sevdim. Gaziantep'in dışına çıkmadım ama mutlaka gideceğim. Hayal ettiğim yerleri göreceğim. Yemekler yiyeceğim. Yemekleri yemeden önce fotoğraf çekip sana göndereceğim. Tadını hissettiremem ama görmeni istiyorum. Burada her yerde yemeklerin kokusu var. Mis gibi kokuyorlar keşke sana da gönderebilsem. Anne burada kilo alırsam bana gülme olur mu? Yemeğe "Hayır!" diyemem. Burası büyükşehir, toplu taşıma güzel, temiz ve tam zamanında geliyor. Tramvaya binip şehir merkezine gittik. Burası güvenli, merak etme lütfen. Güvendeyim. Hocalarımla ve arkadaşlarımla güzel bir organizasyonumuz var. Programımız yoğun, Gaziantep dışına hâlâ çıkmadık. Ama programa göre gideceğiz. Siyah gülleri de göreceğiz, düşünebiliyor musun? Dün akşam kampüsün dışına gezmeye çıktık. Bir lokantada canlı müzik duyunca oraya oturup yemek yedik. "Nemrudun kızı" şarkısını duyunca çok sevindim. O şarkıyı ne kadar sevdiğimi biliyorsun. Duygusaldım, keşke sen de burada olsan da ben bu mektubu yazmasam. Ne kadar güzel olurdu. Ben, sen, Gaziantep, müzik, lezzetli yemekler. Anne ben yarına kadar yazabilirim ama istediklerimi sana yazarak anlatamam. Geri dönünce gözlerimde göreceksin.

Zdravo majko,

Želela sam da ti napišem ovo pismo. Turska, opet Turska... Ponovo idem u Tursku. Uzbudena sam i osećam slatko ushićenje. Nisam mogla da zaspim celu noć. Sutra počinje putovanje o kome sam maštala mesec dana. Svanulo je jutro. Dok sam ležala u krevetu, sunce se pojavilo na mom prozoru. Bila sam umorna, celu noć nisam mogla da spavam. Ali ipak sam bila srećna. Ustala sam, popila kafu i doručkovala. Sve sam spremila i izašla iz kuće. Padala je kiša, pokisla sam, ali nisam se iznervirala. Zakasnila sam, ali sam i pored toga bila srećna. Na aerodromu sam, zajedno sa prijateljima, prošla sve procedure. Ukricali smo se u avion. Kao i uvek, sedela sam pored prozora. Posmatrala sam oblake i razmišljala o Gaziantepu. U tom trenutku sam shvatila da su program i putovanje započeli. Gde ćemo ići, šta ćemo jesti, sa kim ćemo se upoznati, šta ćemo sve videti? Razmišljala sam o svemu ovome. Moje uzbuđenje je bilo na vrhuncu. Stigli smo u Istanbul i dva sata kasnije se ponovo ukricali u avion. Nije mi prvi put da sam u Turskoj, ali nikada nisam bila u Gaziantepu. Videću nove stvari. Jako želim da probam kebab i baklavu u Gaziantepu. Zapravo, ovo je obavezno! Takođe želim da vidim i Gaziantepsku tvrđavu. Prema programu putovanja videćemo mnogo različitih mesta. Posetićemo mnoge muzeje. Ići ćemo na radionice. Raspored nam je malo zgusnut, ali sam ja puna energije. Želim da idem svuda, na sve radionice. Svesna sam da ću mnogo uživati kada sletimo u Gaziantep. Nadam se da će biti onako kako sam zamislila. Ponestaje mi reči od sreće i uzbuđenja, pa zbog toga ne mogu sve da napišem. U Gaziantepu je sunčano vreme, svuda je zelenilo, nebo je potpuno plavo. A i ja se osećam veoma energično. Odavno se nisam osetila ovako vitalno. Ovde sam dva dana, ali već mi se dopao grad. Nisam bila van Gaziantepa, ali ću svakako otići. Videću mesta o kojima sam maštala. Ješću. Pre nego što hranu pojedem, uslikaću je i poslaću ti. Ne mogu da ti prenesem ukus, ali želim da je vidiš. Ovde se na svakom mestu oseća miris hrane. Toliko lepo miriše, kamo sreće da mogu i tebi da je pošaljem. Majko, ako se ovde ugojim, nemoj da mi se smeješ, je l' može? Ne mogu da kažem ne hrani. Ovo je metropola, javni prevoz je dobar, čist i stiže na vreme. Išli smo tramvajem do centra grada. Ovde je bezbedno, molim te nemoj da brineš. Na sigurnom sam. Sve je lepo organizovano sa prijateljima i profesorima. Raspored nam je gust, još uvek nismo išli van Gaziantepa. Ali, prema programu putovanja, ići ćemo. Videćemo i crne ruže, možeš li da zamisliš? Sinoć smo išli u obilazak van kampusa. Kada smo čuli da je u jednom restoranu živa muzika, seli smo tu i večerali. Veoma sam se obradovala kada sam čula pesmu „Nemrudova kći“. Znaš koliko volim tu pesmu. Bila sam emotivna, kamo sreće da si ti ovde pa da ja ne pišem ovo pismo. Kako bi to bilo lepo. Ja, ti, Gaziantep, muzika, ukusna hrana. Majko, mogu da pišem do sutra, ali ne mogu pisanjem da ti kažem sve što želim. Videćeš to u mojim očima kad se vratim.

Marija C.

Türkiye'ye doğru yola çıktığımız gün Belgrad'da o kadar çok yağmur yağdı ki ben bir an havalimanına ulaşamamaktan korkmaya başlamıştım. Hepsi iyi geçti ama çok şükür. İstanbul Havalimanında iki saat kadar kaldık, biraz gezdik. Biraz derken iki saat kadar, çünkü havalimanı çok büyük. Neyse, Gaziantep'e geldik. Hocalarımızla beraber kampüse gittik ve bizim öğrencilik hayatımız yeniden başladı. Otuz sene sonra bunu hissetmek çok hoşuma gitti.

Sırbistan ve Türkiye arasında o kadar çok benzerlik var ki ben Türkiye'deyken kendimi hiç yabancı gibi hissetmiyorum. Gaziantep, Türkiye'nin en özel şehirlerinden biridir. Onun medeniyet dolu bir şehir olduğunun farkındayım ve ben bunu her adımda hissediyorum. Tarih dolu olmasını. Yemekleri de çok meşhur ve lezzetlidir. Aynı zamanda Gaziantep Üniversitesi, modern ve büyük bir üniversitedir. Kısaca, dediğim gibi ben Türkiye'deyken her yerde olmayı ve her yeri görmeyi istiyorum.

Na dan kada smo krenuli put Turske, u Beogradu je padala tolika kiša da sam se na trenutak uplašila da neću stići do aerodroma. Hvala bogu, sve je prošlo dobro. Ostali smo na aerodromu u Istanbulu oko dva sata, malo smo prošetali. Kad kažem malo, mislim oko dva sata, jer je aerodrom ogroman. U svakom slučaju, stigli smo u Gaziantep. Zajedno sa profesorima smo otišli u kampus i naš studentski život je ponovo počeo. Mnogo mi se svidelo da to opet osetim trideset godina kasnije.

Toliko je sličnosti između Srbije i Turske da se ja ne osećam kao stranac kada sam u Turskoj. Gaziantep je jedan od najznačajnijih gradova Turske. Svesna sam da je to grad pun civilizacije i osećam to na svakom koraku. To da je prepun istorije. Jela su takođe veoma poznata i ukusna. Istovremeno, Univerzitet Gaziantep je moderan i veliki univerzitet. Ukratko, kao što sam rekla, kada sam u Turskoj, želim da budem svuda i da sve vidim.

Zorana R.

Yaklaşık bir ay önce Gaziantep'e gideceğimizi öğrendim. Bu yolculuk için hazırlıklarım da birkaç gün sonra başladı. Uçuştan bir gün önce memleketimden Belgrad'a geldim. Uçuşumuz öğleden sonraydı, saat 15.30'da Belgrad'dan kalktık. Pazar günüydü. Pazar sabahı valizimi hazırladım. Sonra kuaföre gittim. Eve geri döndüğümde sağanak yağmur yağmaya başladı. Bir taksiye bindim, trafik çok yoğundu. Çok kalabalıktı. Saat 13.00'te havalimanında buluşmamız gerekiyordu. Saat 12.00'de evden çıkmama rağmen trafik yüzünden havalimanına biraz geç kaldım. Ama problem olmadı. Check-in yaptıktan sonra bir saat bekleyip uçağa geçtik. Saat 16.00 civarında kalktık. Yeni İstanbul Havalimanında iki saat bekledik. Gaziantep uçağımız sadece birkaç dakika gecikti. Uçakta yemek yedik. Bize oldukça lezzetli bir sandviç verdiler. Saat 23.00 civarında Gaziantep Havalimanına indik. Valizlerimizi aldıktan sonra Önder ve Mehmet Hocalarımızla havalimanının önünde buluştuk. Sonra otobüsle kampüse geldik, odalarımıza yerleştik. Ben çok yorgundum. Yolculuğumuz iyi geçti. Geçen günlerde Belgrad'dan kalkan bazı uçaklar geciktiği hâlde biz Gaziantep'e gecikmeden geldik. Maceramız öyle başladı.

Türkiye'yi ve İstanbul'u çok sevdiğim için Türkiye'ye çok geldim. Gaziantep'e gideceğimizi duyduğumda çok sevindim. Çünkü daha önce Türkiye'nin güneydoğusuna hiç gitmemiştim. Önder Hoca bize bir program gönderdi. Ben gideceğimiz yerleri araştırıp onlar hakkında yazılar okumaya başladım. Nereye gideceğimizi ve göreceğimizi, ne yiyeceğimizi... Gaziantep'in meşhur yemeklerini denemek istiyorum. Belgrad'da daha önce katmeri denedim ve çok lezzetliydi. Baklavayı zaten İstanbul'da birkaç kez yedim fakat burada da denemek istiyorum. Çünkü Gaziantep'te, Türkiye'nin ve dünyanın en güzel ve lezzetli baklavasını yiyebilirsiniz. Her gittiğim yerde, eğer orada mozaik müzesi varsa mutlaka orayı ziyaret ediyorum. Zeugma Müzesinin Gaziantep'in en meşhur müzesi olduğunu biliyorum. En çok oraya gideceğim için mutluyum. Geçen sene televizyonda Göbeklitepe hakkında bir belgesel izledim. Oraya bir gün gitmem lazım diye düşündüm. O gün oldukça çabuk geldi. Hocaların bize gönderdiği ilk programda Göbeklitepe yoktu. Sonra oraya da gideceğimizi duyduğum zaman gerçekten çok sevindim. Birkaç yıl önce Sırbistan'daki bir televizyonda annem Karagül adlı diziyi izliyordu. Dizi tamamen Halfeti'de çekilmiş. Halfeti internetteki fotoğraflarda çok güzel görünüyor. Yolculuğumuz yeni başladı. Memnun kalacağımı ve bu geziyle ilgili beklentilerimin karşılanacağını umuyorum. Şimdiye kadar gördüklerimi gerçekten çok beğendim.

Pre oko mesec dana saznala sam da ćemo ići u Gaziantep. Moje pripreme za ovo putovanje počele su nekoliko dana kasnije. U Beograd sam stigla iz rodnog grada dan pre leta. Naš let je bio popodne, poleteli smo iz Beograda u 15.30. Bila je nedelja. U nedelju ujutru sam spakovala kofer. Onda sam otišla kod frizera. Kada sam se vratila kući, počeo je pljusak. Uzela sam taksi, saobraćaj je bio veoma gust. Bila je velika gužva. Trebalo je da se nađemo na aerodromu u 13.00 časova. Iako sam izašla iz kuće u 12.00, zbog saobraćaja sam malo zakasnila na aerodrom. Ali nije bilo problema. Nakon prijave za let, čekali smo sat vremena i ukricali se u avion. Poleteli smo oko 16.00. Na novom istanbulskom aerodromu čekali smo dva sata. Naš let za Gaziantep kasnio je samo nekoliko minuta. Večerali smo u avionu. Dali su nam prilično ukusan sendvič. Sleteli smo na aerodrom u Gaziantepu oko 23.00 sata. Nakon što smo preuzeli naš prtljag, ispred aerodroma smo se sastali sa profesorima Onderom i Mehmetom. Posle toga smo autobusom došli u kampus i smestili se u sobe. Bila sam veoma umorna. Put je dobro prošao. Iako su prethodnih dana neki letovi iz Beograda kasnili, mi smo u Gaziantep stigli bez kašnjenja. Tako je počela naša avantura.

S obzirom da mnogo volim Tursku i Istanbul, bila sam mnogo puta u Turskoj. Veoma sam se obradovala kada sam čula da ćemo ići u Gaziantep, zato što nikada ranije nisam bila u jugoistočnoj Turskoj. Profesor Onder nam je poslao program putovanja. Počela sam da istražujem mesta na koja idemo i da čitam članke o njima. Gde ćemo ići i šta ćemo videti, šta ćemo jesti... Želim da probam poznata gaziantepska jela. Probala sam katmer ranije u Beogradu i bio je veoma ukusan. Baklavu sam već nekoliko puta jela u Istanbulu, ali želim da je probam i ovde, zato što u Gaziantepu možete jesti najlepšu i najukusniju baklavu Turske i sveta. Gde god da odem, ako tu postoji muzej mozaika, obavezno ga posetim. Znam da je Zeugma muzej najpoznatiji muzej Gaziantepa. Najviše se radujem što ću ići tamo. Prošle godine sam na televiziji gledala dokumentarac o Gobeklitepeu. Pomislila sam kako moram da odem tamo jednog dana. Taj dan je prilično brzo došao. Gobeklitepe nije bio uključen u prvi program koji su nam poslali profesori. Posle, kada sam čula da idemo i tamo, baš sam se obradovala. Pre nekoliko godina, moja majka je gledala TV seriju Crna ruža na jednoj televiziji u Srbiji. Serija je u potpunosti snimljena u Halfetiju. Halfeti izgleda veoma lepo na fotografijama na internetu. Naše putovanje je tek počelo. Nadam se da ću biti zadovoljna i da će se ispuniti moja očekivanja u vezi sa ovim putovanjem. Ono što sam do sada videla mi se zaista dopalo.

Marina

Belgrad'da, sabah saat 9'da uyandım. Ailemle kahvaltı yaptım. Ondan sonra yolculuk için alışverişe gittim. Daha sonra da havaalanına geçtim. Grupla saat birde buluştuk. Havalimanında 2-3 saat bekledik. Uçağımıza yarım saat geç bindik. Uçuş yaklaşık bir buçuk saat sürdü. İstanbul'da biraz Free Shop'ta alışveriş yaptık. Biraz yolculuktan yorulduk. Akşam 9'da Gaziantep uçağımız kalktı. Gece yarısı Gaziantep'e vardık. Yurda yerleştik ve uyuduk.

Gaziantep'e geldiğim için çok mutluyum ve aynı zamanda heyecanlıyım. Belgrad'dayken sürekli düşünüyordum. "Nasıl olacak, neler göreceğim?" Düşünürken bir sürü hayal kurdum. Tarihî yerleri gezmeyi çok severim. Bu sebeple Gaziantep'le ilgili küçük bir araştırma yaptım. Gördüklerim çok hoşuma gitti. O kadar eski ve tarih dolu bir şehir ki ilgimi çekti. Türkiye'ye daha önce gittim ve onu çok sevdim. Ama Gaziantep duyduğuma göre İstanbul ve İzmir'den farklı bir şehir. Türkiye'nin doğusuna hiç gitmediğim için beni neyin beklediğini bilmiyordum. Gaziantep'in yemeklerinin çok meşhur olduğunu internette gördüm. Bir sürü yemek denemek istiyorum. Ama en önemlisi benim için baklavadır. Buradaki baklava nasıldır? Çok merak ediyorum. Çünkü baklava benim en sevdiğim tatlıdır. Gaziantep'e gelirken kilo alacağım fikrine hazırdım. Umarım Gaziantep tatilim çok iyi geçer ve umarım her şey güzel olur.

U Beogradu sam se probudila u 9 sati ujutru. Doručkovala sam sa porodicom. Posle toga sam išla u kupovinu za put. Kasnije sam otišla na aerodrom. Sastala sam se sa grupom u jedan sat. Na aerodromu smo čekali 2-3 sata. Ukricali smo se u avion sa pola sata zakašnjenja. Let je trajao oko sat i po. U Istanbulu smo malo kupovali u Free Shop-u. Malo smo se umorili od puta. Naš avion za Gaziantep poleteo je u 21 sat. U Gaziantep smo stigli u ponoć. Smestili smo se u dom i zaspali.

Veoma sam srećna što sam došla u Gaziantep, a u isto vreme i uzbuđena. Kada sam bila u Beogradu, stalno sam razmišljala. „Kako će biti, šta ću sve videti?“ Dok sam razmišljala, imala sam puno snova. Mnogo volim da obilazim istorijska mesta. Iz tog razloga sam uradila malo istraživanje u vezi sa Gaziantepom. Stvarno mi se dopalo ono što sam videla. Grad je tako star i pun istorije da mi je to privuklo pažnju. Već sam ranije bila u Turskoj i mnogo mi se svidelo. Ali koliko sam čula, Gaziantep je drugačiji grad od Istanbula i Izmira. S obzirom da nikad nisam bila u istočnoj Turskoj, nisam znala šta me čeka. Videla sam na internetu da je gaziantepska hrana veoma poznata. Želim da probam mnoga jela. Ali najvažnija mi je baklava. Kakva je baklava ovde? Veoma sam radoznala jer je baklava moja omiljena poslastica. Kada sam dolazila u Gaziantep, bila sam spremna na ideju da ću se ugojiti. Nadam se da će moj odmor u Gaziantepu proći veoma dobro i da će sve biti u redu.

Aleksandra P.

Hayallerle dolu, renkli ve geniş bir ülkede çeşitli kültürleri, yaşam şekillerini, âdetleri, yemekleri ve farklı iklimleri tanımak gerçekten çok büyük bir maceradır. Ama aynı zamanda da çok zevklidir. “Türkiye” denilince aklımıza gelen ilk şey İstanbul, deniz, turistik şehirler. En azından yurt dışından gelen insanlara... Türkiye denilince aklımıza gelen şeyler hep yemekler, renkler, iki kıtanın birbirine bağlanması, Osmanlı dönemi, iyi sağlık hizmetleri, güvenli bir ülke, kahve, sanatlar ve farklı bir kültür oluyor. Bizim için en yakın ve en kolay şey Türkiye’nin modern tarafına yaklaşmak, onu tanımak ve sevmek. Ama Türkiye’yi sevmek ve bilmek için hem güneyi hem de doğuyu tanıman lazım. Benim büyük hayalim gerçekleşti ve ben çok şanslı biriyim. En azından Antep’te olduğum için. Yaz başında Belgrad’da Türk kanalına bir röportaj verirken bana “Türkiye’de nereye gitmek istersin?” diye sordular. Hiç düşünmeden “Gaziantep’e.” dedim. Türkiye’nin doğu tarafını hep araştırdım ama açıkçası buraya gelmeden önce ön yargıları vardı. Bu ön yargıların oluşmasında medya ve diğer insanların anlattığı hikâyeler etkili oldu. İstanbul’da yaşayan amcam daha önce Gaziantep’e gelmişti ve çok güzel zaman geçirmişti. Benim Gaziantep’e yolculuğum için çok sevindi, ön yargılarımı yenmemi istedi ve tavsiyeler verdi. Şimdi buradayken, havalimanında indiğimden beri güzel hissetmeye ve güzel izlenimler biriktirmeye başladım. Umarım, hatta biliyorum. Bütün beklentilerimi dolduracağım, istediğim gibi olacak ve yeni günleri sabırsızlıkla bekliyorum.

Zaista je velika avantura upoznati razne kulture, stilove života, običaje, hranu i različita podneblja u velikoj i živopisnoj zemlji punoj snova. Ali u isto vreme je i veoma zabavno. Kada se kaže Turska, prvo što nam padne na pamet je Istanbul, more, turistički gradovi. Barem ljudima iz inostranstva... Kada se kaže Turska, ono što nam padne na pamet uvek su hrana, boje, spoj dva kontinenta, osmanski period, dobre zdravstvene usluge, bezbedna zemlja, kafa, umetnost i drugačija kultura. Najbliže i najlakše nam je da priđemo modernoj strani Turske, da je upoznamo i zavolimo. Ali da biste voleli i poznavali Tursku, morate poznavati i jug i istok. Moj veliki san se ostvario i ja sam veoma srećna osoba. Barem zbog toga što sam u Antepu. Kada sam početkom leta u Beogradu davala intervju za jedan turski kanal, pitali su me: „Gde želiš da ideš u Tursku?“. Bez imalo razmišljanja sam rekla: „U Gaziantep.“ Uvek sam istraživala istočni deo Turske, ali iskreno, imala sam predrasude pre nego što sam došla ovde. Na stvaranje ovih predrasuda imali su uticaj mediji i priče drugih ljudi. Moj stric koji živi u Istanbulu, već je dolazio u Gaziantep i odlično se proveo. Veoma se obradovao zbog mog putovanja u Gaziantep, želeo je da prevaziđem svoje predrasude i dao mi je savete. Sada kada sam ovde, od trenutka kada sam sletela na aerodrom počela sam da se osećam lepo i da skupljam lepe utiske. Nadam se, zapravo znam. Ispuniću sva svoja očekivanja, biće onako kako ja želim i sa nestrpljenjem iščekujem nove dane.

Mejrema

Pazar günü hepimiz havaalanına geldik, biletlerimizi kontrol ettik ve uçağa bindik. Uçak saat 15.30'da havaalanından kalktı. Belgrad'dan İstanbul'a birinci uçuş oldu. O uçuş bir buçuk saat sürdü. Birinci uçuştan sonra, İstanbul Havaalanında birkaç saat mola verdik. Burada su içtik, biraz yürüyüş yaptık. "Free shop"u gezdik. Sonraki uçuş İstanbul'dan Gaziantep'e oldu. Bu uçak birkaç dakika geç kalktı. İstanbul Havaalanında bekledik. Burada insanlarla konuştum. Akşam sekiz buçukta kapı açıldı ve insanlar uçağa bindiler. O uçuş çok rahattı ve bir buçuk saat sürdü. İkinci uçuştan sonra Gaziantep Havaalanına indik. Valizlerimizi aldık ve hocalarımız havaalanının önünde bizi bekliyordu. Hepimiz otobüse bindik ve Gaziantep Üniversitesi kampüsüne geldik.

Gaziantep'i daha önce hiç duymadım. Yunus Emre Enstitüsünde bu yaz okulu programını söylediklerinde hemen buraya gelmek istedim. Gaziantep'in bütün meşhur yerlerini gezmek istiyorum. Biliyorum ki çok farklı müzeler var. Eski çarşığı görmek istiyorum. Baklava, künefe ve diğer tatlıları deneyeceğim. Et yemeklerini ve diğer yemekleri de denemek istiyorum. Deri eşyaları görmek istiyorum. Mesela çanta, cüzdan, ayakkabı ve kemerleri... Gümüş eşyalar almak istiyorum. Çünkü gümüşü çok beğeniyorum. Baharatları da denemek istiyorum tabii ki. Farklı yerleri gezmek istiyorum. Yanımda güzel anılar biriktirmek istiyorum. Umarım bu güzel bir deneyim olur.

U nedelju smo svi stigli na aerodrom, proverili karte i ukrkali se u avion. Avion je poleteo sa aerodroma u 15.30. Prvi let je bio iz Beograda za Istanbul. Taj let je trajao sat i po. Posle prvog leta, imali smo pauzu od nekoliko sati na aerodromu u Istanbulu. Tu smo pili vodu, malo prošetali. Obišli smo Free shop. Naredni let je bio iz Istanbula za Gaziantep. Ovaj avion je poleteo sa nekoliko minuta zakašnjenja. Čekali smo na istanbulskom aerodromu. Tu sam razgovarala sa ljudima. U pola devet uveče izlaz se otvorio i ljudi su se ukrkali u avion. Taj let je bio veoma udoban i trajao je sat i po. Posle drugog leta sleteli smo na aerodrom u Gaziantepu. Uzeli smo prtljag, a ispred aerodroma su nas čekali profesori. Svi smo ušli u autobus i stigli u kampus Univerziteta Gaziantep.

Nikada ranije nisam čula za Gaziantep. Kada su u Institutu Junus Emre rekli za ovaj program letnje škole, odmah sam poževela da dođem ovde. Želim da obiđem sva poznata mesta Gaziantepa. Znam da postoji mnogo različitih muzeja. Hoću da vidim staru čaršiju. Probaću baklavu, kunefe i druge poslastice. Želim da probam jela od mesa kao i druga jela. Želim da vidim proizvode od kože. Na primer, torbe, novčanike, cipele i kaiševe... Želim da kupim stvari od srebra, jer mnogo volim srebro. Naravno da želim da probam i začine. Želim da obiđem različita mesta. Želim da skupim lepe uspomene. Nadam se da će ovo biti lepo iskustvo.

Kristina S.

Her insanın bir hayali vardır. Yeterli çalışırsak o zaman istediğimiz hayati yaşayabiliriz. Yedi yıl önce Türkiye'ye ilk defa geldiğimde bir şekilde Türk insanlarıyla ve kültürüyle tanıştım. Ama bir gün Türkçe okuyabileceğim hiç aklıma gelmezdi. Fakültede Türkçeyi ve Türkiye'yi daha çok sevdim. Türkiye'ye geldiğimde kendimi evimde gibi hissediyorum. Bu yüzden her seferinde Türkiye'ye koşa koşa gelmek istiyorum. Gaziantep programını görünce hemen katılmak istedim. Çünkü bu fırsatı kaçırmak istemedim. Öncelikle programa detaylıca baktım ve dikkatimi bir şey çekti. Halfeti'ye gidileceğine çok heyecanlandım. Çocukken internette ilginç bir sayfa bulmuştum. O sayfa ilginç olaylar hakkındaydı. Bu sitede karagülün resmi vardı. O zaman resimle ilgili daha fazla bilgi aramaya başladım ve çok enteresan bir şey gördüm. Karagül dünyada sadece bir yerde yetişiyor, Halfeti'de. O an kendime keşke oraya gitsem dedim. Programı gördüğüm zaman çok heyecanlandım. Çünkü nihayet en büyük isteklerimden birisi gerçek olacaktı. Diğer taraftan Türkiye'deki arkadaşlarım Gaziantep mutfağını denediklerini söylediler. Üç yıldır yaz aylarında çalıştığım için hiçbir yere gidememiştım. Bu yaz da öyle olacaktı ama Halfeti'yi görünce kendime bu program için zaman ayırmalıyım dedim. Aslında buraya geldim çünkü Türkçeyi daha iyi konuşmak istiyorum ve bu şekilde Türkçeyi daha iyi öğreneceğim. Çünkü Türkiye'de ne kadar çok zaman geçirirsem dile o kadar alışacaktım ve dili öğrenmiş olacaktım. İkinci olarak buraya biraz da dinlenmeye geldim çünkü çok ders çalıştım. Bu sene bu programla farklı şeyleri keşfetmeyi istiyorum. Bu programdaki güzel anları dört gözle bekliyorum ve benim için unutulmaz bir tecrübe olacak. Buraya kadar yolculuk, organizasyon ve hava çok güzeldi. Ben çok memnunum ve böyle devam etmesini umuyorum.

İki gün önce Belgrad'dan uçağımızın kalkacağı gün çok erken kalktım. Ben Belgradlı değilim. Ben Vrnjačka Banja'da yaşıyorum. Sırbistan'ın en ünlü turistik yerinden geliyorum. Şehirimden Belgrad'a kadar yol yaklaşık üç saat sürüyor. Zamanında havaalanında olmak için sabah çok erken kalkmam lazımdı. Belgrad'a yaklaşık saat onda gelmişim. Arkadaşımı aradım ve onunla uzun bir süre konuştuk. Benimle havaalanına gitmeye karar verdi. Hava çok kötüydü, yağmur yağıyordu ama moralim hiç bozulmadı. Uçağa bindiğimde heyecandan konuşacak hâlde değildim. İlk defa uçakla bir yere gittim. Biraz korktum ama zamanla her şey çözüldü. İstanbul üzerinde uçmayı çok beğendim. Bu manzarayı izlemek hayatımın en önemli isteklerinden biriydi. Bayıldım. Bütün yolculuk boyunca pencereden bakıyordum ve bu manzarayı görerek huzur buluyordum. İstanbul Havalimanını görmüş oldum ve bundan çok memnunum. Havalimanında iki saat kaldık ve sonra diğer uçağa binip Gaziantep'e gittik. O akşam çok geç öğrenci yurduмуza geldik. Genel olarak bakarsak her şey çok iyiydi ve güzeldi. Benim için her şey yeniydi. Bunu hayatımın sonuna kadar hatırlayacağım.

Svaka osoba ima neki svoj san. Ako se dovoljno potrudimo, možemo da živimo život kakav želimo. Kada sam pre sedam godina prvi put došao u Tursku, na neki način sam se upoznao sa turskim narodom i kulturom. Ali ni slutio nisam da ću jednog dana moći da studiram turski. Na fakultetu sam turski jezik i Tursku još više zavoleo. Kada dođem u Tursku, osećam se kao kod svoje kuće. Zbog toga uvek sa zadovoljstvom odlazim u Tursku. Kada sam video program za Gaziantep, odmah sam poželeo da se priključim jer nisam želeo da propustim ovu priliku. Najpre sam detaljno pogledao program i nešto mi je privuklo pažnju. Jako sam se obradovao što će se ići u Halfeti. Kada sam bio dete, pronašao sam jednu interesantnu stranicu na internetu. Ta stranica je bila vezana za zanimljive događaje. Na tom sajtu je bila slika crne ruže. Tada sam počeo da tražim više informacija o slici i video nešto jako interesantno. Crna ruža se uzgaja samo na jednom mestu na svetu, u Halfetiju. Tada sam sebi rekao: „Kamo sreće da odem tamo.“ Bio sam veoma uzbuđen kada sam video program, jer će jedna od mojih najvećih želja konačno postati stvarnost. S druge strane, moji prijatelji iz Turske su mi rekli da su probali gaziantepsku kuhinju. Pošto već tri godine tokom letnjih meseci radim, nigde nisam uspeo da odem. Tako je trebalo da bude i ovog leta, ali kada sam video Halfeti, rekao sam sebi da treba da izdvojim vremena za ovaj program. Zapravo, došao sam ovde jer želim bolje da pričam turski i na ovaj način ću ga bolje naučiti. Koliko god vremena da provedem u Turskoj, navikao bih se na jezik i naučio ga. Kao drugo, došao sam ovde i da se malo odmorim jer sam mnogo učio. Ove godine, uz ovaj program, želim da otkrijem različite stvari. Jedva čekam divne uspomene sa ovog putovanja i ovo će za mene biti jedno nezaboravno iskustvo. Putovanje do ovde, organizacija i vreme su bili jako lepi. Jako sam zadovoljan i nadam se da će se ovako nastaviti. Pre dva dana, na dan našeg leta iz Beograda, ustao sam veoma rano. Ja nisam iz Beograda. Živim u Vrnjačkoj Banji. Dolazim iz najpoznatijeg turističkog mesta u Srbiji. Put od mog grada do Beograda traje oko tri sata. Morao sam da ustanem veoma rano da bih na vreme bio na aerodromu. U Beograd sam stigao oko deset sati. Pozvao sam drugaricu i pričali smo jako dugo. Odlučila je da ide sa mnom na aerodrom. Vreme je bilo veoma loše, padala je kiša, ali uopšte nisam bio neraspoložen. Kada sam se ukrcao u avion, od uzbuđenja nisam bio u stanju da govorim. Bio je to prvi put da sam negde otišao avionom. Malo sam se uplašio, ali vremenom se sve rešilo. Mnogo mi se dopao let iznad Istanbula. Videti taj pogled bila je jedna od mojih najvažnijih životnih želja. Oduševio sam se. Tokom celog puta sam gledao kroz prozor i pronalazio sam mir gledajući taj prizor. Video sam aerodrom u Istanbulu i jako mi je drago zbog toga. Ostali smo na aerodromu dva sata i kasnije smo se ukrcali u drugi avion i otišli za Gaziantep. To večer smo veoma kasno stigli u studentski dom. Generalno gledano, sve je bilo jako lepo i fino. Za mene je sve bilo novo. Ovoga ću se sećati do kraja svog života.

Mladen M.

2. Bölüm

Gezdiğiniz müzeler ve Gaziantep'in yemekleri hakkındaki düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız.

Napišite tekst o vašim utiscima o muzejima koje ste posetili i turskim jelima koje ste probali u Gazi Antepu.

Önce Fıstık Müzesine gittik. Bir rehber bilgi verdi. Fotoğraf çektik. Sonra Gaziantep Kalesine gittik. Şehrin tarihi hakkında çok şey öğrendim. Kalenin güzel bir hikâyesi var. Gerçekten çok beğendim ama hava çok sıcaktı. Sonra Hamam Müzesine gittik, geleneksel sabunlardan bizlere hediye ettiler. Gaziantep'te eski bir ailenin evini mutfak müzesi yapmışlar. İçeride, duvarlarda geleneksel yemeklerin fotoğrafları ve tarifleri vardı. Sonra bir kahve içtik ve Panorama Müzesine gittik. O müze çok büyüktü. Antep insanların nasıl olduğunu öğrendim. En çok Panorama Müzesini beğendim. Birinci Dünya Savaşı hakkında pek çok bilgi öğrendim. Çok muhteşemdi.

Dün Önder Hoca ile bir restorana gittik. Et kebabı yedim. Ayran içtik. Çok güzel ama çok acı. Dudaklarım kırmızı oldu. Ama onu sevdim!

Prvo smo išli u Muzej pistaća. Kustos nam je dao informacije. Slikali smo se. Zatim smo otišli na Gaziantepsku tvrđavu. Naučila sam mnogo o istoriji grada. Tvrđava ima lepu priču. Zaista mi se mnogo svidelo, ali je vreme bilo pretoplo. Posle smo otišli u Muzej hamama, poklonili su nam tradicionalne sapune. U Gaziantepu su jednu staru porodičnu kuću pretvorili u Muzej kulinarsva. Unutra su na zidovima bile fotografije i recepti tradicionalnih jela. Nakon toga smo popili kafu i otišli u Muzej Panorama. Taj muzej je bio ogroman. Saznala sam kakvi su ljudi u Gaziantepu. Muzej Panorama mi se najviše dopao. Naučila sam mnogo podataka o Prvom svetskom ratu. Bilo je divno.

Juče smo sa profesorom Onderom išli u restoran. Jela sam kebab od mesa. Pili smo ajran. Mnogo je lepo, ali veoma ljuto. Usne su mi pocrvenele. Ali svidelo mi se!

Ana

Yurtta ders ve öğle yemeğinden sonra ilk ziyaret ettiğimiz müze Fıstık Müzesiydi. Fıstık hakkında farklı hikâyeler duyduk. Bir rehber bize bilgi verdi ve biz bol bol fotoğraf çektik. Ondan sonra en sevdiğim yer olan Gaziantep Kalesine gittik. Kaledeki manzarayı çok beğendim. Yakındaki Hamam Müzesini ziyaret ettik. Bize sabun hediye ettiler. Mutfak Müzesi de yakındaydı. Eski bir ailenin evi. Duvarlarda geleneksel yemeklerin tarifleri vardı. Son ziyaret ettiğimiz müze tarihi bir müze olan Panorama Müzesiydi. Güzel hikâyeler dinledik.

Dün ilk defa Türk yemeği denedim. Bundan önce Türkiye'ye gelmiş olmama rağmen bu ilk kez oldu. Önder Hoca ile kebab yemeye gittik. Çok baharatlıydı. Ben de ayan denedim. Yoğurdumuz gibiydi.

Prvi muzej koji smo posetili, posle časa i ručka u studentskom domu, bio je Muzej pistaća. Čuli smo različite priče o pistaćima. Kustos nam je dao informacije i napravili smo mnogo fotografija. Posle toga smo otišli na moje omiljeno mesto, Gaziantepsku tvrđavu. Mnogo mi se dopao pogled sa tvrđave. Posetili smo obližnji Muzej hamama. Poklonili su nam sapun. U blizini je bio i Muzej kulinarnstva. Stara porodična kuća. Na zidovima su bili recepti tradicionalnih jela. Poslednji muzej koji smo posetili bio je jedan istorijski muzej, Muzej Panorama. Čuli smo lepe priče.

Juče sam prvi put probala tursku hranu. Iako sam ranije bila u Turskoj, ovo je bilo prvi put. Sa profesorom Onderom smo išli da jedemo kebab. Bio je veoma začinjen. Probala sam i ayan. Bio je kao naš jogurt.

Mina

Müzeler ilginçti. Rehberimiz bize her şeyi anlattı ve müzeyi gezdirdi. Hamam Müzesini çok beğendim.

Dün Önder Hoca ile restorana gittik. Çok yedik. Kebaplar ve tavuk yedik. Çok lezzetliydi. Her şeyi çok beğendik. Geçen gün Tamara Hoca ile bir kafeye gittik ve orada soğuk baklava yedik. Soğuk baklavayı çok sevdim.

Muzeji su bili zanimljivi. Kustos nam je sve ispričao i proveo nas kroz muzej. Mnogo mi se dopao Muzej hamama.

Juče smo išli u restoran sa profesorom Onderom. Mnogo smo jeli. Jeli smo kebabu i piletinu. Bilo je veoma ukusno. Sve nam se mnogo svidelo. Juče smo išli u jedan kafić sa profesorkom Tamarom i tamo jeli hladnu baklavu. Veoma mi se dopala.

Mona

Tüm müzeler faydalıdır. Türk kültürü hakkında pek çok bilgi veriyorlar. İlk önce Fıstık Müzesini ziyaret ettik. Bu müze benim favorim. Onun çok güzel bir hikâyesi ve orada çok güzel animasyonlar vardı. Fıstık Müzesinden sonra en sevdiğim müze Gaziantep Panorama 25 Aralık Müzesiydi. O yer Birinci Dünya Savaşı hakkında çok önemli bilgiler veriyor. En ilginç şey üzerinde sayılar olan ellerdi. Biz o gün Hamam ve Mutfak Müzelerini de gezdik.

Dün çok yemek yemedim. Sadece katmeri ve tavuk döneri denedim. Tavuk kebabı çok sevdim ama o biraz acılıydı. Onun yanında ayran içtim ve domates yedim. Her şey çok güzeldi ve baklavayı denemek için sabırsızlanıyorum.

Svi muzeji su korisni. Daju mnogo podataka o turskoj kulturi. Prvo smo posetili Muzej pistaća. Ovaj muzej je moj omiljeni. Ima veoma lepu priču i jako lepe animacije. Posle Muzeja pistaća, najviše mi se svideo Muzej Panorama 25. decembar. To mesto daje veoma važne informacije o Prvom svetskom ratu. Najinteresantnije su bile ruke sa brojevima na njima. Tog dana smo obišli i muzeje hamama i kuhinje.

Juče nisam mnogo jela. Probala sam samo katmer i pileći doner. Pileći kebab mi se mnogo svideo, ali je bio malo ljut. Uz to sam pila ajran i jela paradajz. Sve je bilo jako lepo i jedva čekam da probam baklavu.

Andelija

Dün grup ile birkaç müzeyi ziyaret ettik. Önce Fıstık Müzesine gittik. Orada bir rehber fıstıkla ilgili bize bilgi verdi, maalesef fıstık denemedik. Sonra Antep Kalesine gittik. Orayı çok beğendim, ama sıcak hava yüzünden pek keyif alamadım. Ziyaret ettiğim müzelerin listesinde Hamam Müzesi, Mutfak Müzesi ve Panorama Müzesi var. Panorama Müzesi beni en çok etkileyen müzeydi. Türkler tarihe sevgi gösteren insanlardır ve bunu çok beğeniyorum.

Dün kahvede katmer denedim. Bunu çok beğendim. Baklava gibi ama baklava değil. Fıstık, kaymak ve yufka var. Çıtır çıtır baklava gibi. Mutlaka tekrar yiyeceğim. Bunun yanında menengiç kahvesi içtim. Onu pek beğenmedim. Neskafe gibidir. Ben Türk kahvesine hayranım ve böyle kalacağım.

Juče smo sa grupom posetili nekoliko muzeja. Prvo smo išli u Muzej pistaća. Tamo nam je kustos dao informacije o pistaćima, ali nažalost nismo ih probali. Zatim smo otišli na Antepsku tvrđavu. Tamo mi se mnogo dopalo, ali zbog uručine nisam baš uživala. Na spisku muzeja koje sam posetila su i Muzej hamama, Muzej kulinarnstva i Panorama muzej. Onaj koji je na mene ostavio najveći utisak bio je Panorama muzej. Turci su ljudi koji vole istoriju i to mi se mnogo sviđa.

Juče sam u kafiću probala katmer. Jako mi se dopao. Liči na baklavu, ali nije baklava. Sastoji se od pistaća, kajmaka i jufke. Kao hrskava baklava. Svakako ću ga ponovo jesti. Osim toga, pila sam i menengiç kafu. Nije mi se baš svidela. Poput nes kafe je. Ja sam obožavalac turske kafe i tako će i ostati.

Vesna A.

Önce Fıstık Müzesini ziyaret ettik. Bir rehber bilgi verdi. Fotoğraf çektik. Sonra kaleye gittik. Kalenin manzarasını çok beğendim. Hava çok sıcaktı. Kaleden sonra tekrar müzeye gittik. Hamam Müzesini çok beğendim. Panorama Müzesi de ilginçti.

Dün peynirli pide ve katmer yedim. Menengiç kahvesi içtim ve onu beğendim.

Prvo smo posetili Muzej pistaća. Kustos nam je dao informacije. Slikali smo se. Posle smo otišli na tvrđavu. Zaista mi se dopao pogled na tvrđavu. Bilo je veoma vruće. Nakon tvrđave, ponovo smo otišli u muzej. Jako mi se svideo Muzej hamama. Muzej Panorama je takođe bio zanimljiv.

Juče sam jela pide sa sirom i katmer. Popila sam menengić kafu i svidela mi se.

Snežana

Bende en büyük izlenimi Mutfak Müzesi bıraktı. Yaşadıkları gerçekten büyük bir ev. Orada büyük bir aile yaşardı. Sanırım pek çok insan için öğle yemeği pişirmek zordu. Tencere çok büyüktü. İçinde, duvarlarda geleneksel yemeklerin fotoğrafları ve tarifleri vardı. Antep Kalesini de gezdik. Onu sevdim. Kaleden manzarayı çok beğendim. Tüm şehrin manzarası sizin karşınızdadır.

Ben menengiç kahvesi içtim, tadını çok beğendim. İlk defa pide yedim. Hamuru ve peyniri çok beğendim. Baharatlar güçlü değildi. Türk dondurmasını da beğendim. Cevizli dondurma çok lezzetli ama Hindistan cevizli ayrıca lezzetli.

Najveći utisak na mene je ostavio Muzej kulinarstva. To je zaista velika kuća za stanovanje. U njoj je živela velika porodica. Pretpostavljam da je bilo teško kuvati ručak za toliko ljudi. Lonac je bio ogroman. Unutra su na zidovima bile fotografije i recepti tradicionalnih jela. Obišli smo i Antepsku tvrđavu. Svidela mi se. Jako mi se dopao pogled sa tvrđave. Pred vama je pogled na ceo grad.

Popila sam menengić kafu i mnogo mi se dopao njen ukus. Prvi put sam jela pide. Veoma mi se svidelo testo i sir. Začini nisu bili jaki. Dopao mi se i turski sladoled. Sladoled od oraha je mnogo ukusan, ali od kokosa je naročito ukusan.

Milica K.

Dün Gaziantep'in müzelerine gittik. İlk önce Fıstık Müzesine gittik. İlk ve dünyadaki tek fıstık müzesi. Sonra Gaziantep Kalesine çıktık. Hava çok sıcaktı, piştik. Ama çok fotoğraf çektik. Kalenin güzel bir hikâyesi var. Yukarıdaki manzarayı çok beğendim. Kahramanlara el salladık ve turumuza devam ettik. Sonra Hamam Müzesine gittik. Orada birkaç oda var. Damat için, gelin için, bebek için oda. Hamam için geleneksel kıyafetler ve peştamallar gördük. Bize geleneksel sabun hediye ettiler. Sonra Mutfak Müzesine gittik. Büyük ev, eski bir Gaziantepli aileye aitmiş. Sonra Panorama Müzesine gittik. Oradaki hikâyeden çok etkilendim.

Türk yemeklerini seviyorum. Her zaman yeni bir şeyler denerim. Katmeri çok seviyorum. Dondurma, kahve, her şeyi seviyorum ama lahmacun sevmiyorum. Çünkü kuzu yemem.

Juče smo išli u muzeje Gaziantepa. Najpre smo otišli u Muzej pistaća. To je prvi i jedini muzej pistaća na svetu. Zatim smo se popeli na Gaziantepsku tvrđavu. Vreme je bilo vruće, skuvali smo se. Ali napravili smo mnogo fotografija. Tvrđava ima lepu priču. Pogled odozgo mi se jako svideo. Mahnuli smo herojima i nastavili obilazak. Nakon toga smo otišli u Muzej hamama. Tamo ima nekoliko prostorija. Prostorija za mladoženju, za mladu, za bebu. Videli smo tradicionalnu odeću i pamučne peškire koji se koriste za hamam. Poklonili su nam tradicionalni sapun. Posle smo otišli u Muzej kulinartstva. Velika kuća koja je pripadala staroj gaziantepskoj porodici. Onda smo otišli u Muzej Panorama. Bila sam pod jakim utiskom njegove priče.

Volim turska jela. Uvek isprobam nešto novo. Mnogo volim katmer. Volim sladoled, kafu, sve, ali lahmadžun ne volim zato što ne jedem jagnjetinu.

Marija J.

Öğle yemeğinden sonra Gaziantep'in müzelerine gittik. Önce Fıstık Müzesine gittik. Sonra Gaziantep Kalesine, Hamam Müzesine, Mutfak Müzesine ve Gaziantep Savunması Kahramanlık Panorama Müzesine. Beni en çok Panorama Müzesi etkiledi. Gelişmiş ***, temiz ve büyük bir müze. Güçlü bir izlenimle orada sessiz kaldım ve müzeyi izledim.

Ben yerel bir yiyecek olan katmeri denedim. Katmer çok lezzetli. Kaldığım her gün yeni bir tatlı veya katmer yemeyi tekrarlamak istiyorum. Tatlıya ek olarak pide, patlıcanlı yemekler, tavuk, peynir ve mercimek çorbası denedim. Denediğim her şey şimdiden favori yemeklerim oldu. Yemeklerin tam adını bilmek ve güzel tariflerini bulmak istiyorum.

Posle ručka išli smo u muzeje Gaziantepa. Prvo smo otišli u Muzej pistaća. Nakon toga na Gaziantepsku tvrđavu, Muzej hamama, Muzej kulinarstva i Muzej odbrane i heroizma Gaziantepa Panorama. Muzej Panorama je na mene ostavio najveći utisak. Moderan, čist i veliki muzej. Pod snažnim utiskom sam tu zaćutala i posmatrala ga.

Probala sam lokalno jelo katmer. Veoma je ukusan. Svakoga dana mog boravka želim da probam neki novi slatkiš ili da ponovo jedem katmer. Pored slatkiša, probala sam pide, jela od patlidžana, piletinu, sir i čorbu od sočiva. Sve što sam probala već je postalo moje omiljeno jelo. Želim da znam tačan naziv jela i da pronađem njihove dobre recepte.

Jovana

Dün çok enteresan bir gün oldu. Ders ve öğle yemeğinden sonra çarşıya gittik. Önce Fıstık Müzesini ziyaret ettik. Bir rehber bize bilgi verdi. Sonra Gaziantep Kalesini gezdik. Hava çok sıcaktı. Kaleden manzarayı çok beğendim. Orada eski el sanatları dükkânları var. Sonra Hamam Müzesine gittik. Hamamı çok seviyorum. Birkaç oda vardı. Bayan, bay ve bebek odası. Bize geleneksel sabun hediye ettiler. Bu hamamı çok beğendim. Sonra büyük bir ev içindeki Mutfak Müzesine gittik. Bu Gaziantep'teki eski bir ailenin evidir. Şimdi müze. Duvarlarında geleneksel yemeklerin fotoğrafları ve yemek takımları vardı. Sonra bir kafeye gittik. Dondurma yedim, limonata ve sade kahve içtim. Sonra Panorama Müzesine gittik. Tarihi bilgileri bir rehber anlattı. Gece Kendirli Kilisesine gittik. Yakında bir restoranda lahmacun yedim ve ayran içtim. Müzelerin hepsini çok beğendim.

Önceden duyduğuma göre Gaziantep'te çok iyi ve lezzetli yemekler varmış. Önce katmer ve MADO'da dondurma yedim. Çok beğendim. Çok enteresan bir lezzet. Dün de lahmacun yedim ve ayran içtim. Çok beğendim. Sucuklu ve peynirli sandviç yedim. Mercimek çorbasını çok seviyorum. Menengiç kahvesi içmedim ama tadına bakmak istiyorum. Türk ve Gaziantep yemeklerinin hepsini çok beğendim.

Juče je bio mnogo zanimljiv dan. Posle časa i ručka otišli smo u čaršiju. Prvo smo posetili Muzej pistaća. Kustos nam je dao informacije. Zatim smo obišli Gaziantepsku tvrđavu. Bilo je veoma vruće. Veoma mi se dopao pogled sa tvrđave. Tamo su stare zanatske radnje. Posle smo otišli u Muzej hamama. Mnogo volim hamame. Bilo je nekoliko prostorija. Prostorije za dame, gospodu i bebe. Poklonili su nam tradicionalni sapun. Ovaj hamam mi se mnogo svideo. Zatim smo otišli u Muzej kulinarnstva unutar jedne velike kuće. To je kuća jedne stare gaziantepske porodice. Sada je muzej. Na zidovima su bile fotografije tradicionalnih jela i setovi posuđa. Onda smo otišli u kafić. Jela sam sladoled, pila limunadu i tursku kafu bez šećera. Zatim smo otišli u Muzej Panorama. Kustos nam je ispričao istorijske podatke. Uveče smo išli u crkvu Kendirli. U jednom obližnjem restoranu sam jela lahmadžun i popila ajran. Svi muzeji su mi se jako svideli.

Prema onome što sam ranije čula, u Gaziantepu ima veoma dobre i ukusne hrane. Prvo sam jela katmer i sladoled u MADO-u. Jako mi se svidelo. Veoma zanimljiv ukus. Juče sam jela i lahmadžun i pila ajran. Mnogo mi se dopalo. Jela sam sendvič sa sudžukom i sirom. Mnogo volim čorbu od sočiva. Nisam pila menengiç kafu, ali želim da probam kakvog je ukusa. Zaista su mi se dopala sva turska i gaziantepska jela.

Vesna S.

Dün birkaç müzeyi ziyarete gittik. Onlar Gaziantep Kalesi, Emine Hanımın Mutfağı Müzesi, Hamam Müzesi ve Panorama Müzesidir. Onlardan beni en çok etkileyeni söylemek o kadar da kolay değil. Çünkü tüm müzelerin arasında bir fark var ve aynı zamanda ortak olan da bir şey var. O da tarih. Beni Emine Hanımın Müzesi çok etkiledi, çünkü orada bir ailenin hikâyesi vardır ve biz oğlunun annesini ne kadar çok sevdiğini orada hissedebiliriz. Panorama Müzesi de beni etkiledi. Orada gezerken savaşın ne kadar kötü bir şey olduğunu daha iyi anladım ve çok üzüldüm.

Gaziantep'in mutfağı çok meşhurdur. Etli, etsiz, sebzeli, ekşi, acı veya tatlı. Hepsi de olabilir. Ben mesela etli yemeklerden –sebzelerle karışık da olsa- çok hoşlanıyorum. O zaman daha iyi oluyor. Örneğin patlıcan kebabı gibi. Sonra lahmacun, küşleme, çiğ köfte, içli köfte... Nar ekşisiyle çoban salatasından bahsedemem ki! Gaziantep'in tatlıları, onlar bambaşka bir efsanedir. Baklava, kadayıf, katmer... Hepsi Antep fıstıklı olduğundan dünyadaki en güzel tatlılardır.

Juče smo posetili nekoliko muzeja. To su Gaziantepska tvrđava, Muzej kulinarstva gospođe Emine, Muzej hamama i Muzej Panorama. Nije lako reći koji me je od njih najviše impresionirao, jer postoji razlika između svih muzeja, a u isto vreme imaju i nešto zajedničko. To je istorija. Muzej gospođe Emine je na mene ostavio veliki utisak, jer tu postoji priča jedne porodice i možemo da osetimo kolika je ljubav jednog sina prema svojoj majci. Zadivio me je i Muzej Panorama. Dok sam ga obilazila, još bolje sam shvatila koliko je rat loš i veoma sam se rastužila.

Gaziantepska kuhinja je veoma poznata. Sa mesom, bez mesa, sa povrćem, kiselo, ljuto ili slatko. Sve može da bude. Ja, na primer, volim jela od mesa, pa i kad su pomešana sa povrćem. Tada postaju još bolja. Na primer, poput kebaba od patlidžana. Zatim lahmadžun, kušleme, ćufte od sirovog mesa, punjene ćufte... A da ne govorim o čobanskoj salati sa sirupom od nara! Gaziantepski slatkiši su tek posebna priča. Baklava, kadaif, katmer... To su najlepší slatkiši na svetu jer se prave od antepskih pistaća.

Zorana R.

Gaziantep'teyim. Tarihle dolu büyük bir şehir. Gastronomi ile meşhur. Buraya gelince insan hemen gezmek istiyor. Şehir ve tarihi ile tanışmayı istiyor. Biz de böyleyiz. İlk kaleye gittik. Önder Hocamız Gaziantep'in ve kalenin tarihini bize anlattı. Hocamızın dediklerini gözlerimizi kırpmadan dinlerken tüylerim diken diken oldu. Bir lokantada hep beraber kahve içerek dinlendik. Kahve içtikten sonra Panorama Müzesine doğru yola çıktık. Müzenin rehberi bizi gezdirdi. Müze ve Gaziantep ile ilgili konuşup bizi tarihleri ile tanıştırdı. Ben hem Sırbistan'da hem Avrupa'da farklı müzeleri gördüm ama böyle bir şey görmedim. Rusya'dan bir ressam Kurtuluş Savaşı'nı o kadar iyi resmetmiş ki her şey gerçek gibi görünüyordu. Bütün hikâyeler ve gördüğüm şeyler beni duygusallaştırdı. Antep'in neden Gaziantep olduğunu öğrendikten sonra bu şehri daha çok sevdim. İlk fırsatta yine geleceğim.

Türkiye'de üç tane gastronomi şehri vardır. Bunlardan bir tanesi de Gaziantep'tir. Birkaç gündür buradayım. Çok az süre olduğu için çok şey denemeye fırsatım olmadı. Denediğim yemekleri sizlerle paylaşacağım. Eğer yeni bir şeyler denemeyi isterseniz mutlaka Gaziantep'i ziyaret etmelisiniz. Mesela İskender kebabı, lahmacun, patlıcan kebabı, pide, baklava, katmer ve diğerlerini denemelisiniz. Zaten buraya gelince yemeklerin kokusu sizi hemen acıktırır. Denediğim tatlılardan birisi katmerdir. Kaymaklı, toz şekerli ve fıstıklı bir tatlıdır. İlk defa denedim ve çok beğendim. İnanılmaz lezzetliydi. Benden sizlere bir tavsiye, buraya gelince lokantada oturun ve iki katmer alın. Birini hemen yiyin. Diğerini buzdolabına koyup sonra soğuk yiyebilirsiniz. Sıcak mı soğuk mu daha iyi diye sorarsanız buna cevap veremem. Sizinle bunu da paylaşacağım. En güzel fıstık Gaziantep fıstığıdır. Ne bekliyorsunuz? Bavullarınız hâlâ mı hazır değil? Türkiye'de bir atasözü vardır. "Tatlı yiyelim, tatlı konuşalım." Gastronomi şehrine hoş geldiniz!

U Gaziantepu sam. Veliki grad pun istorije. Poznat po svojoj gastronomiji. Čovek, čim dođe ovde, želi odmah da šeta. Želi da se upozna sa gradom i njegovom istorijom. I mi smo takvi. Prvo smo išli na tvrđavu. Naš profesor Onder nam je ispričao istoriju Gaziantepa i tvrđave. Naježila sam se, dok smo ne trepćući slušali, šta nam je profesor pričao. Pijući kafu, svi zajedno smo odmarali u jednom restoranu. Nakon ispijanja kafe, krenuli smo ka Muzeju Panorama. Kustos muzeja nas je proveo. Govorio je o muzeju i Gaziantepu i upoznao nas sa njihovom istorijom. Videla sam različite muzeje u Srbiji i u Evropi, ali ovako nešto nisam videla. Jedan slikar iz Rusije je tako dobro naslikao Oslobođilački rat da je sve izgledalo stvarno. Sve priče i stvari koje sam videla učinile su me emotivnom. Nakon što sam saznala zašto je Antep postao Gaziantep, još više sam zavolela ovaj grad. Prvom prilikom ću ponovo doći.

U Turskoj postoje tri gastronomska grada. Jedan od njih je Gaziantep. Ovde sam nekoliko dana. Pošto je bilo jako malo vremena, nisam imala prilike da probam mnogo stvari. Podeliću sa vama jela koja sam probala. Ako želite da probate nešto novo, obavezno treba da posetite Gaziantep. Na primer, treba da probate iskender kebab, lahmadžun, kebab od patlidžana, pide, baklavu, katmer i drugo. Zapravo, čim dođete ovde, od mirisa hrane odmah ogladnite. Jedan od slatkiša koje sam probala je katmer. To je poslastica od kajmaka, sitnog šećera i pistaća. Probala sam ga prvi put i veoma mi se dopao. Bio je neverovatno ukusan. Moj savet vam je, kada dođete ovde, sedite u restoran i uzmite dva katmera. Jedan odmah pojedite. Drugi možete staviti u frižider i kasnije ga jesti hladnog. Ako me pitate da li je bolji topao ili hladan, na to vam ne mogu dati odgovor. I ovo ću podeliti sa vama. Najbolji pistaći su gaziantepski pistaći. Šta čekate? Vaši koferi još uvek nisu spremni? U Turskoj postoji jedna poslovice - Jedimo slatko da bismo slatko pričali. Dobro došli u grad gastronomije!

Marija C.

Salı günü bizim için oldukça yoğundu. Ders yaptıktan sonra önce öğle yemeğine gittik. Sonra birkaç müzeyi gezdik. İlk gittiğimiz müze Fıstık Müzesiydi. Müze oldukça küçük ama enteresan. Müzenin rehberi bize birkaç şey anlattı. Fıstık hangi ilçelerde yetiştirilir, nasıl yetiştirilir? Sonra Antep Kalesine gittik. Belgrad Kalesi daha büyük, fakat Antep Kalesini de çok beğendim. Kalenin üstüne çıktık, çok sıcaktı. Gaziantep manzarası muhteşemdi. Sonra Hamam Müzesini gezdik, içerisi sıcak ama koku çok güzel. Bize hediye olarak küçük bir sabun verdiler. Mutfak Müzesine de gittik. Zengin bir ailenin nasıl yaşadığını, ne yediğini, misafirlerini nasıl ağırladığını gördük. Tarihi bir kafede kısa bir mola yaptıktan sonra 25 Aralık Panorama Müzesini gezdik. Bu müze beni çok etkiledi, sergilenen şeyleri görünce çok duygulandım. Savaşta kalan silahları ve savaşçıların kıyafetlerini gördük. Gaziantep'in Türkiye için bu kadar önemli bir şehir olduğunu bilmiyordum. Panorama Müzesi Gaziantep'in tarihini gösteriyor, insanların kahramanlığını da. Savaşta insanların acılarını gösteren müzeleri ziyaret etmek beni her zaman üzer. Dün gördüklerimi çok beğendim. Umarım gelecek günler de aynı olur.

Türk yemekleri en sevdiğim yemeklerdendir. Gaziantep'in Türkiye'nin gastronomi şehirlerinden biri olduğunu biliyordum. Sadece iki gündür buradayım. Bu yüzden birçok yemeği deneme şansım olmadı. İlk gün tavuk şiş yedim, onu zaten çok severim. Türkiye'ye ne zaman gelsem mutlaka onu yiyorum. Baklavayı da denedim. İstanbul'daki baklavayı zaten biliyorum fakat Gaziantep'teki daha lezzetliydi. Katmer de yedim, onu da beğendim. İki sene önce Gaziantep'ten Belgrad'a gelen bir adam bizim için katmer yapıyordu. İçinde kaymak olduğunu bilmiyordum. Biraz şaşırdım. Çünkü Sırbistan'daki kaymak tuzludur. Dün akşam patlıcanlı ve yoğurtlu İskender kebabı yedim. Normal İskender kebabından biraz farklı. Kahveyi sevmediğim hâlde menengiç kahvesini de denemek istiyorum. Arkadaşım dün akşam içti, kokusu değişik ve güzeldi. Şehirde birkaç ciğerci gördüm. Sırbistan'daki ciğerlerden farklı olup olmadığını da denemek istiyorum. Fırsat olursa gelecek günlerde onu da yiyeceğim. Gaziantep'te o kadar lezzetli yemekler var ki umarım Belgrad'a kilo alarak dönmem.

U utorak nam je bio prilično gust raspored. Posle časa smo prvo otišli na ručak. Zatim smo obišli nekoliko muzeja. Prvi muzej u koji smo išli bio je Muzej pistaća. Muzej je prilično mali, ali zanimljiv. Kustos muzeja nam je ispričao nekoliko stvari. U kojim oblastima Turske se gaje pistaći, kako se uzgajaju. Zatim smo otišli na Antepsku tvrđavu. Beogradska tvrđava je veća, ali mi se i antepska veoma svidela. Popeli smo se na vrh, bilo je jako vruće. Pogled na Gaziantep je bio divan. Posle smo obišli Muzej hamama, unutra je toplo, ali veoma lepo miriše. Poklonili su nam mali sapun. Išli smo i u Muzej kulinarstva. Videli smo kako je živela jedna bogata porodica, šta su jeli, kako su dočekivali goste. Nakon kratke pauze u jednom tradicionalnom kafeu, posetili smo i Muzej Panorama 25. decembar. Ovaj muzej je na mene ostavio jak utisak, bila sam veoma dirnuta kada sam videla izložene eksponate. Videli smo oružje ostalo iz rata i odeću ratnika. Nisam znala da je Gaziantep tako važan grad za Tursku. Muzej Panorama prikazuje istoriju Gaziantepa kao i herojstvo naroda. Uvek me rastuži poseta muzejima koji prikazuju stradanje ljudi u ratu. Ono što sam juče videla mi se zaista dopalo. Nadam se da će i sledećih dana biti isto.

Turska jela su jedna od mojih omiljenih. Znala sam da je Gaziantep jedan od gastronomskih gradova Turske. Ovde sam tek dva dana, tako da nije bilo prilike da probam mnogo jela. Prvi dan sam jela pileće ražnjiće, njih svakako već mnogo volim. Kad god dođem u Tursku, obavezno ih jedem. Probala sam i baklavu. Znam već kakva je baklava u Istanbulu, ali gaziantepska je bila ukusnija. Jela sam i katmer, takođe mi se svideo. Pre dve godine nam je pravio katmer jedan čovek koji je došao iz Gaziantepa u Beograd. Nisam znala da u njega ide kajmak. Bila sam malo iznenađena zato što je kajmak u Srbiji slan. Sinoć sam jela iskender kebab sa patlidžanom i jogurtom. Malo se razlikuje od običnog iskender kebaba. Iako ne volim kafu, želim da probam i menengiç kafu. Moja drugarica je sinoć pila, miris je bio drugačiji i lep. U gradu sam videla nekoliko restorana u kojima se prave jela od džigerice. Želim da probam da li se razlikuju od jela od džigerice u Srbiji. Ukoliko narednih dana bude prilike, i to ću jesti. U Gaziantepu ima toliko ukusnih jela da se nadam da se neću vratiti u Beograd sa viškom kilograma.

Marina Š.

Bir şehrin ruhunu nasıl tanıyabiliriz ve en iyi şekilde nasıl anlayabiliriz? Tarihini yakından nasıl görebiliriz, geçmişteki insanların seslerini nasıl duyabiliriz? Şehrin ruhunu en iyi ifade eden şey müzelerdir. Orada bütün vücudumuz, beynimiz, gözlerimiz ve kulaklarımız odaklanmaya çalışıyor, o güzelliğin içinde kaybolmak ve geçmişe gitmek istiyorsunuz. O an gördüğünüz şeyleri zihninizde canlandırmak istiyorsunuz. Zaten müzelerin amacı da içimizde bu duyguyu hissettirebilmektir. Biz hocalarımızın sayesinde Gaziantep'in en ünlü yerlerine ve müzelerine gittik ve bunları görmek hepimiz için büyük bir şans. Bu geziden sonra daha çok zengin olduk diyebilirim kesinlikle. İlk Fıstık Müzesine gittik. Hiç şaşırmayın! Bir kuruyemişin müzesi var diye, çünkü Türkiye'nin fıstık merkezi Gaziantep'tir. Yeni bilgiler öğrendik, fıstığa ne kadar değer verildiğini gördük ve kıymetini anladık. Sonra Antep'in sembolü olan kaleye gittik. Kaleye dışarıdan bakınca bana Atina'daki Akropoli'yi hatırlattı. Ona çok benzettim. İçeri girdiğimiz zaman bir ağaç dikkatimi çekti. Ağacın gövdesinde örgü bir kıyafet vardı. Çok hoşuma gitti. Bu andan itibaren etkilenmeye başladım. Ben tarihî yerleri çok seviyorum. Çünkü o duvarlar, taşlar, merdivenler tarih kokuyorlar. Kaleden indiğimizde beni çok duygulandıran bir hikâye duydum. Eski Turizm ve Tanıtma Bakanı Ali İhsan Göğüş kendi evini, doğduğu evini şehrine hediye etti. Nasıl güzel bir örnek! Keşke bugün de bu kadar ilham veren insanlarla karşılaşabilsek. Ama beni en çok etkileyen, en görkemli, ihtişamlı, büyük ve güzel yer "Panorama 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi"ydi. Sona bıraktım çünkü onu anlatmak çok zor. Sanki bu kâğıt bu duygulara dayanamayacak. Çıkışta izlenimlerimizi anlatmamız için bir not kâğıdı vardı ama ben o kadar yorumsuz kaldım ki o kâğıdı boş bıraktım ve sadece ismimi yazabildim. Sanat her şeyi güzelleştiriyor ve anlamını güçlendiriyor. Bu müzeyi kuran insanlar gerçekten inanılmaz bir şekilde mesajlarını anlatmışlar. Resimler, duvardaki eller, savaştan kalan eşyalar, insanların can verip beyaz güvercin oldukları duvar, ses efektleri ve sonunda panorama. Hayranım. Bu şehir için anlatılamayacak kadar büyük ve önemli bir yer. Bu yüzden herkese, gazilere, şehitlere ve burayı yapan insanlara helal olsun. En çok da savaşa katılan herkese. Ne diyeyim ki, gezimiz güzel başladı. Bakalım nasıl devam edecek?

Evet, gastronomi şehrine geldik ve beklentimiz kilo almaktır. Bunun için şanslıyım ve çok mutluyum diyemem ama normal bir miktar ile yeni yemekleri deneyeceğim için heyecanlanıyorum her zamanki gibi. Şimdiye kadar patlıcanlı, yoğurtlu İskender kebabını denedik ve çok beğendim. Katmeri o kadar sevmedim ama menengiç kahvesinin ilginç bir tadı var. Birçok şey denedim ama yazmak için zamanım kalmadı, çünkü kantin beni bekliyor. Bu yüzden daha fazla yazmayalım ve hayatı yaşayalım diyorum.

Kako možemo upoznati i na najbolji način shvatiti duh jednog grada? Kako izbliza da vidimo njegovu istoriju, kako da čujemo glasove ljudi iz prošlosti? Muzeji su ti koji najbolje izražavaju duh grada. Tu celo naše telo, mozak, oči i uši pokušavaju da se fokusiraju, poželite da se izgubite u toj lepoti i otputujete u prošlost. Želite da oživite u svom umu ono što u tom trenutku vidite. Zapravo, svrha muzeja i jeste da učini da osetimo ovu emociju. Zahvaljujući našim profesorima, obišli smo najpoznatija mesta i muzeje Gaziantepa i velika je sreća za sve nas da sve ovo vidimo. Sa sigurnošću mogu da kažem da smo, posle ovog obilaska, postali bogatiji. Prvo smo išli u Muzej pistaća. Nemojte se uopšte iznenaditi! To što postoji muzej orašastih plodova je zbog toga što je Gaziantep centar proizvodnje pistaća u Turskoj. Saznali smo nove informacije, videli koliko su pistaći cenjeni i shvatili njihovu vrednost. Zatim smo otišli na tvrđavu koja je simbol Antepa. Gledajući na tvrđavu spolja, podsetila me je na Akropolj u Atini. Veoma mu je slična. Kada smo ušli unutra, jedno drvo mi je privuklo pažnju. Na njegovom stablu je bila pletena odeća. Mnogo mi se svidelo. Od tog trenutka bila sam pod utiskom. Jako volim istorijska mesta jer ti zidovi, kamenje, stepenice mirišu na istoriju. Kada smo sišli sa tvrđave, čula sam priču koja me je veoma dirnula. Bivši ministar turizma Ali Ihsan Goguš poklonio je gradu svoju kuću, kuću u kojoj je rođen. Kakav dobar primer! Kamo sreće da i danas možemo sresti tako inspirativne ljude. Ali mesto koje me je najviše zadivilo, najraskošnije, najveličanstvenije, veliko i lepo mesto bio je Muzej odbrane i heroizma Gaziantepa Panorama 25. decembar. Ostavila sam ga za kraj jer ga je jako teško opisati. Čini se da ovaj papir neće moći da izdrži ova osećanja. Na izlazu su bili papirići na kojima treba da opišemo svoje utiske, ali sam toliko ostala bez komentara, da sam taj papir ostavila prazan i uspela da napišem samo svoje ime. Umetnost sve čini lepim i pojačava mu smisao. Ljudi, koji su osnovali ovaj muzej, su na zaista neverovatan način preneli svoje poruke. Slike, ruke na zidu, predmeti ostali iz rata, zid koji prikazuje kako ljudi ginu i pretvaraju se u bele golubove, zvučni efekti i na kraju panorama. Oduševljena sam. To je neopisivo veliko i važno mesto za ovaj grad. Zato svaka čast svima, veteranima rata, žrtvama rata i ljudima koji su napravili ovo mesto. A posebno svima koji su u ratu učestvovali. Šta da kažem, naše putovanje je dobro počelo. Hajde da vidimo kako će se nastaviti.

Da, došli smo u grad gastronomije i očekujemo da se ugojimo. Ne mogu reći da sam srećna i radosna zbog toga, ali kao i uvek uzbuđena sam što ću, u normalnoj količini, probati nova jela. Do sada smo probali iskender kebab sa patlidžanom i jogurtom i veoma mi se dopao. Katmer mi se nije toliko svideo, ali menengić kafa ima zanimljiv ukus. Probala sam dosta toga, ali nemam više vremena za pisanje pošto me čeka menza. Zato kažem, nemojmo više da pišemo i hajde da živimo život.

Mejrema

Dün kalktıktan sonra hemen giyinip TÖMER'e gittim. Kurstaki arkadaşlarımla buluştum ve sınıfımıza girdik. Ders başladı. Dersten sonra öğle yemeğine beraber gittik, biraz program hakkında konuştuk. Sonra toplanıp şehre gittik. Şehirdeki müzeleri gezmeye başladık. Öncelikle Fıstık Müzesini gezdik. İçinde yaklaşık yarım saat kaldık ve oradaki her şeyi telefonumuzla çektik. Sonra Hamam Müzesine ve Mutfak Müzesine gittik. Ancak tüm müzelerden birini ayırmam lazım. Panorama Müzesi beni çok etkiledi. İçeriye girdiğim zaman kendimi savaşta gibi hissettim. Her şey çok gerçekçi görünüyordu. Tüm duvarlar boyunca bir parça kumaş vardı ve onun üzerine bir parça büyük bir resim çizmişlerdi. O resimde savaşı anlatıyordu. Yaralı yatan balmumu figürler savaşın nasıl olduğunu gösteriyordu. Diğer odada duvarda yaralıların elleri çıkıyordu. Bu eller birbirini tutuyordu. Bu aslında beni çok etkiledi. Fransız askerler şehre girdikleri zaman insanlar bir araya geldiler ve birbirlerinin ellerini tuttular. Bu şekilde tüm halk bir vücut oldu ve şehirlerini kurtardılar. Bu durumu hayatımın sonuna kadar hatırlayacağım.

Üç gündür Gaziantep'te olduğum için tüm yemekleri deneyemedim. Çünkü her saniye, her dakika planlandı. Ancak iki gün önce bir lokantada otururken Gaziantep baklavasını denemek istedim ve bu yüzden sipariş verdim. Garson bana bir tabakta dört baklava getirdi. Çok güzeldi, minik ama özellikle fıstığın yeşil renginden dolayı çok güzel görünüyordu. Tadı çok güzel ve çok tatlı. Sonra bir ahşap tabakta katmer getirdiler. Çok sıcaktı çünkü tam o anda fırından çıkmıştı. Bize çok güzel bir tarzla ikram etti. Gördüğüm kadarıyla buradaki mutfak Türkiye'nin diğer mutfaklarından daha farklıdır ve bunu çok beğendim.

Juče, nakon što sam ustao, odmah sam se obukao i otišao na TOMER. Našao sam se sa prijateljima sa kursa i ušli smo u našu učionicu. Počeo je čas. Posle časa smo otišli zajedno na ručak, popričali malo o programu. Onda smo se okupili i otišli u grad. Počeli smo da obilazimo muzeje u gradu. Prvo smo obišli Muzej pistaća. U njemu smo ostali oko pola sata i sve tamo slikali telefonom. Zatim smo otišli u Muzej hamama i Muzej kulinarstva. Međutim, od svih muzeja, jedan moram da izdvojim. Muzej Panorama je na mene ostavio jak utisak. Kada sam ušao unutra, osetio sam se kao da sam u ratu. Sve je izgledalo tako stvarno. Duž svih zidova bio je komad tkanine i na njemu su naslikali veliku sliku iz jednog dela. Na toj slici su opisivali rat. Voštane figure ranjenika koji su ležali pokazivale su kakav je rat bio. U drugoj prostoriji, ruke ranjenika su virile na zidu. Ove ruke su držale jedna drugu. Ovo me je, zapravo, jako dirnulo. Kada su francuski vojnici ušli u grad, ljudi su se okupili i držali jedni druge za ruke. Na taj način, svi stanovnici postali su jedno telo i spasili su svoj grad. Pamtiću ovo do kraja svog života.

Pošto sam tek tri dana u Gaziantepu, nisam uspeo da probam sva jela, jer svaka sekunda, svaki minut je bio isplaniran. Međutim, pre dva dana, dok sam sedeo u jednom restoranu, poželeo sam da probam gaziantepsku baklavu i zato sam je naručio. Konobar mi je doneo četiri baklave na tanjiru. Bila je veoma lepa, majušna, ali je, posebno zbog zelene boje pistaća, izgledala veoma lepo. Ima jako lep ukus i veoma je slatka. Zatim su na drvenoj tacni doneli katmer. Bio je jako vruć jer je baš u tom trenutku izašao iz peći. Poslužili su nam ga na veoma lep način. Koliko vidim, ovdašnja kuhinja razlikuje se od ostalih kuhinja Turske i to mi se mnogo sviđa.

Mladen

Gaziantep müzeleriyle çok zengin bir şehirdir. Fıstık Müzesi, Mutfak Müzesi, Hamam Müzesi ve özellikle Panorama Müzesi. Bunların yanında Gaziantep Kalesi de var. Fıstık Müzesi mükemmel bir fikir. Fıstık hakkında bilgiler öğrendik, ilginç heykelleri gördük. Heykeller geleneksel kıyafetliydi ve fıstık hazırlıyordu. Mutfak Müzesi bana büyükbabamın evini hatırlattı. Aynı tencereler, fincanlar, sürahiler... Ama Gaziantep'teki aile benimkinden daha zenginmiş. Dizilerde eski hamamlar çok gösteriliyor. Ama müze çok farklıydı. Türkler temizlik konusunda çok dikkatli davranıyorlar. Panorama Müzesi beni en çok etkiledi. Tarihî konulara çok ilgi duyuyorum. Her devletin tarihinde mütarekeler vardır ama bunlar sonraki savaşların sebepleridir. Ama Türkiye'nin kurulması için Antep'in o kadar önemli olduğunu bilmiyordum. Neredeyse tüm şehir fedakârlık etmiş. Özellikle rehber benim çok dikkatimi çekti. Onun duygularına ve düşüncelerine neredeyse dokunabilirdim. Geziden sonra onunla biraz sohbet ettim. Belgrad'ı ziyaret etme isteği vardı, bu sebeple onu davet ettim. O tam bir Türk. Onun devletini çok seviyor ve tarihini kusursuz biliyor. Müzede bir odadaki savaş manzarası beni çok etkiledi. Heykeller, silahlar, sesler gerçek gibiydi, unutulmazdı.

Türk mutfağını çok beğeniyorum. İki yiyecek hakkında konuşmak istiyorum. Kampüsün yemekhanesinde Önder Hocamın tavsiyesi ile bir yemek dedim. Onun adını bilmiyorum. Patlıcan, kıyma ve biberli bir yemektir. İlk kez bu yemeği ayrıla yemekten çok hoşlandım. Alışkın olduğum bir tat değildi ama çok lezzetliydi. Gezi programı arasında bir lokantaya uğradık. Orada "katmer" adlı tatlıyı dedim. Kaymak, fıstık ve şeker bir yufkadaydı. Alakasız olduğunu düşünüyordum. Ama haksızdım. Katmer çok lezzetli. Bunun yanında menengiç kahvesi içtim. Beni çok etkilemedi belki de çok büyük beklentilerim vardı. Ama yine de zevk aldım.

Gaziantep je grad veoma bogat muzejima. Muzej pistaća, Muzej kulinarstva, Muzej hamama i posebno Muzej Panorama. Pored njih, tu je i Gaziantepska tvrđava. Muzej pistaća -odlična ideja. Saznali smo informacije o pistaćima, videli zanimljive skulpture. Skulpture su bile obučene u tradicionalnu odeću i pripremale su pistaće. Muzej kulinarstva me je podsetio na kuću mog dede. Iste šerpe, šoljice, bokali... Ali gaziantepska porodica bila je bogatija od moje. U TV serijama se često prikazuju stari hamami. Međutim, muzej je bio dosta drugačiji. Turci veoma pridaju pažnju čistoći. Muzej Panorama je na mene ostavio najjači utisak. Veoma sam zainteresovan za istorijske teme. U istoriji svake države postoje primirja, ali ona su uzroci narednih ratova. Međutim, nisam znao da je Antep bio toliko važan za uspostavljanje turske države. Skoro ceo grad se žrtvovao. Posebno mi je kustos privukao pažnju. Skoro da sam mogao da dodirnem njegova osećanja i misli. Malo sam popričao sa njim posle obilaska. Ima želju da poseti Beograd, pa sam ga pozvao. On je pravi Turčin. Mnogo voli svoju državu i savršeno poznaje njenu istoriju. Scena iz rata, u jednoj prostoriji muzeja, me je veoma pogodila. Statue, oružje, zvuci kao da su bili stvarni. Bilo je nezaboravno.

Mnogo volim tursku kuhinju. Želim da pričam o dva jela. Po preporuci mog profesora Ondera, u menzi kampusa sam probao jedno jelo. Ne znam mu ime. Bilo je to jelo od patlidžana, mlevenog mesa i paprike. Zaista sam uživao da prvi put jedem ovo jelo sa ajranom. Nije to bio ukus na koji sam navikao, ali je bilo veoma ukusno. Tokom obilaska smo svratili u restoran. Tu sam probao jelo pod nazivom katmer. Kajmak, pistaći i šećer u jufki. Mislio sam da to ne ide jedno s drugim. Međutim, pogrešio sam. Katmer je jako ukusan. Osim toga, pio sam i menengiç kafu. Nije me baš impresionirala, možda sam imao prevelika očekivanja. Ali ipak sam uživao.

Slobodan

Dün öğle yemeğinden sonra şehir merkezine gittik. İlk Gaziantep Kalesini gezdik. Onu çok beğendim. Kalede çok güzel fotoğraflar çektik. Ondan sonra Hamam Müzesine gittik. Orada tarihî hamamların ruhunu hissettik. Oradaki insanlar bize küçük ve tatlı bir sabun hediye ettiler. Sonrasında Mutfak Müzesinde güzel bir konak gördük. Çok eskidir. Tarih kokar. Eski Türk Turist Bakanının doğduğu evdir. Bundan sonra benim için en güzel müze geldi, 25 Aralık Panorama Müzesi. Bu müze Gaziantep'in tarihini mükemmel ifade eder. Buradaki gücü ve cesareti gösterir. Onlar hep beraber savaştan zaferle çıktılar. Bu beni çok etkiledi. Sanatçı çok gerçekçi resimler yapmış.

Şimdiye kadar denediğim yemeklerin hepsini çok sevdim. İlk denediğim şey tavuk şiş çok lezzetliydi. Daha güzel bir tavuk hayatım boyunca yemedim. O kadar hafifti ve aynı zamanda çıtır çıtırdı. Patlıcanı çok sevdiğim için patlıcan kebabına bayıldım. Henüz iki gündür burada olduğumuz için daha fazla yemek denemedim. Tatlılardan baklava ve katmer yedim. Onlar da çok lezzetlidirler.

Juče smo posle ručka otišli u centar grada. Prvo smo obišli Gaziantepsku tvrđavu. Jako mi se svidela. Na tvrđavi smo napravili mnogo lepe slike. Nakon toga smo otišli u Muzej hamama. Tu smo osetili duh istorijskih hamama. Ljudi u hamamu su nam poklonili mali slatki sapun. Zatim smo u Muzeju kulinarstva videli lepu porodičnu kuću. Veoma je stara. Miriše na istoriju. To je kuća u kojoj je rođen bivši turski ministar turizma. Posle toga je došao meni najlepši muzej, Muzej Panorama 25. decembar. Ovaj muzej savršeno izražava istoriju Gaziantepa. Pokazuje ovdašnju snagu i hrabrost. Svi zajedno su izašli kao pobednici iz rata. Ovo je na mene ostavilo jak utisak. Umetnik je naslikao veoma realistične slike.

Svidela su mi se sva jela koja sam do sada probala. Prvo što sam probala bili su raznjići od piletine i bilo je ukusno. Nikada u životu nisam jela bolju piletinu. Bila je tako lagana i hrskava u isto vreme. S obzirom da mnogo volim patlidžan, oduševio me je kebab od patlidžana. Nisam probala više nijedno jelo jer smo ovde tek dva dana. Od slatkiša sam jela baklavu i katmer. I oni su veoma ukusni.

Aleksandra P.

3. Bölüm

Türk el sanatları hakkındaki düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız.

Napišite tekst o vašim utiscima o turskim ručnim radovima.

Başlangıç olarak, eski ve geleneksel sanatların korunması girişimini memnuniyetle karşılıyorum. Yarının eğitimi için çok mutluyum ve el sanatları kurslarını ziyaret etme fırsatı bulduğum için minnettarım. Artık eski el sanatları ölüyor. Aileden olan varisleri yetiştiren ustalar var ve gençlerin (eğer seçerlerse) belirli becerilerde yetiştirildiği meslek okulları da var. Ayakkabıcı kursu, geleneksel ayakkabı yapımının uygulanmasında bir uzmanlıktır. Çünkü teorik öğretimin aksine teknikler ancak kullanılarak öğretilir. Nakış, ip, mozaik, hat, boncuklar... Her şeye bayıldım.

Za početak, pozdravljam inicijativu za očuvanje starih i tradicionalnih umetnosti. Veoma sam srećna zbog sutrašnje obuke i zahvalna na prilici da posetim kurseve rukotvorina. Stari zanati sada već izumiru. Ima majstora koji obučavaju porodične naslednike, a postoje i stručne škole u kojima se mladi (ako odaberu) obučavaju određenim veštinama. Obučarski kurs je specijalizovan za praksu izrade tradicionalne obuće, jer za razliku od teorijske nastave, tehnike se uče samo njihovom primenom. Vez, konac, mozaik, kaligrafija, đinđuve... Svime sam oduševljena.

Jovana

GASMEK'i ziyaret etmek gerçekten unutulmaz bir anıydı. Belgrad'da bu tür merkezler yok. Benim için en ilginç olan şey cam boncuklar yapmaktı. Süreç olağan dışı ve çok sabır gerektiriyor. Birkaçımız tespih yapımını izledik. Sırbistan'da da benzer bir şey var. Manastırlarda tespih yapıyorlar. Belgrad'da Yunus Emre Enstitüsünde daha önce ebru ile resim yapmayı denedim. Maalesef Gaziantep'te ebru yapmadım ama mozaik ve ebru sanatları ile ilgili çok şey öğrendim. Sırbistan'da da yemeniler yapılıyor ama bunun için özel bir okulumuz yok. Bunu yapanlar var ama çok az. Belki de bize en çok benzeyen el sanatı nakıştı. Sırbistan'da nakış şimdi çok popüler değil, ancak gelenek çok eskidir. Büyük büyükannem bu sanatla uğraştı ve belki de bu nedenle en çok bu nakışları sevdim.

Poseta GASMEK-u bila je zaista nezaboravna uspomena. U Beogradu nema takvih centara. Najzanimljivije mi je bilo pravljenje staklenih perli. Proces je neobičan i zahteva puno strpljenja. Nekoliko nas je gledalo kako se pravi brojanica. Nešto slično ima i u Srbiji. U manastirima prave brojanice. Ranije sam na Junus Emre Institutu u Beogradu probala ebru tehniku slikanja na vodi. Nažalost, u Gaziantepu nisam radila ebru, ali sam naučila mnogo o umetnosti mozaika i slikanju na vodi. I u Srbiji se izrađuje tradicionalna obuća, ali za to nemamo posebnu školu. Ima onih koji to rade, ali vrlo ih je malo. Možda nam je najbližnji ručni rad, vez. U Srbiji vez sada nije mnogo popularan, ali tradicija je veoma stara. Moja prababa se bavila ovom umetnošću i možda su mi se iz tog razloga vezovi najviše dopali.

Mina

Hayatı yaşama şeklimiz sanat olabilir. Kendi hayatımıza sahip olan insanlar ve biz sanatçı olabiliriz. Nasıl hareket edeceğiz, nereye gideceğiz, hangi müzikleri dinleyecek veya çalacağız, kimlerle gezeceğiz, nasıl giyineceğiz? Bu tür soruların cevabı bizi en iyi şekilde ifade eder. Gaziantep'e gitmeye karar verdiğimiz ilk andan itibaren şunu diyebilirim ki kendimle gurur duyuyordum. Çünkü bu çok güzel, cesur ve benim için değişik bir karardı. Çünkü Türkiye'nin güneydoğusu bizim her zaman gitmeyi tercih ettiğimiz yerlerden değil. Buraya kim geliyorsa ya el sanatlarını çok seviyor ya yeni şeyler öğrenmek istiyor ya da yeni yemekleri denemek istiyordur. Türk el sanatlarını Gaziantep'te çok iyi tanıdık. Bize bu özel şansı veren çok hoş bir organizasyon olan GASMEK'e çok minnettarız. Bir eserin hazırlanmasında her bir detayın ne kadar önemli olduğunu onlar çok iyi biliyorlar. Her detay ve her parça sevgiyle dolu. Kurslar benim için bir ilham kaynağı gibiydi. Genellikle diyoruz ya bir şeye ne kadar çok vakit ayırırsan senin için o kadar değerli olur. Oradaki çalışan insanlar bize bunu hatırlattılar. Bu dönemde tüm meslekler dijitalleşmeye başlıyor, insanların yerlerine bilgisayarlar geçmek istiyor. Ama bu ustalar sayesinde değişik ve ilginç şeylere tanık olabiliyoruz. Umarım yeni öğrenciler bu sanatları öğrenmeye devam ederler ve bu sanatlar ölmezler. Hayatta kalırlar.

Način na koji živimo život može biti umetnost. Mi, ljudi, smo vlasnici svojih života i možemo biti umetnici. Kako ćemo se kretati, gde ćemo ići, koju muziku ćemo slušati ili svirati, s kim ćemo putovati, kako ćemo se obući? Odgovori na ovakva pitanja nas najbolje izražavaju. Mogu reći da sam, od prvog trenutka kada smo odlučili da odemo u Gaziantep, bila ponosna na sebe, zato što je ovo bila mnogo lepa, hrabra i za mene drugačija odluka i zato što jugoistok Turske nije od onih mesta u koja uvek bismo da odemo. Ko dođe ovde, ili mnogo voli ručne radove, ili želi da nauči nove stvari, ili želi da proba nova jela. U Gaziantepu smo se odlično upoznali sa turskim rukotvorinama. Veoma smo zahvalni jednoj vrlo lepoj organizaciji, GASMEK-u, koja nam je dala ovu posebnu priliku. Oni jako dobro znaju koliko je svaki detalj važan u pripremi umetničkog dela. Svaki detalj i svaki komad je ispunjen ljubavlju. Kursevi su mi bili poput izvora inspiracije. Obično kažemo da koliko vremena posvetiš nečemu, to ti je toliko vredno. Na to su nas podsetili ljudi koji tamo rade. U ovom vremenu sve profesije počinju da se digitalizuju, kompjuteri žele da zauzmu mesto ljudi. Ali zahvaljujući ovim majstorima, možemo svedočiti različitim i zanimljivim stvarima. Nadam se da će novi učenici nastaviti da uče ove umetnosti i da one neće izumreti. One opstaju.

Mejrema N.

Gaziantep size farklı fırsatlar sunan bir şehir. Birkaç gün önce el sanatları atölyesine gittik. Bizi gezdirdiler. Her odada yeni bir sanat gördük. Yemeni, tespih, cam boncuk, mozaik, sedef kakma ve benzerleri. Bana göre en eğlencelisi cam boncuktu. Bizi oraya yolladılar ve bir saat o odada kalıp çok eğlendik. Her odada farklı bir sanat ve usta vardı. Bizim ustamız Ayşe Hanım'dı. Ayşe Hoca bizi çok güzel ağırladı. Cam boncuğun nasıl yapıldığını bize anlattı. Cam ateşte eriyor, farklı ve rengârenk şekiller yapılıyordu. Ayşe Hocanın yardımı ile ben de nazar boncuğu yaptım. Hocamızla bol bol fotoğraf çektik. Bizim uğraştığımız el sanatı daha yeni, o kadar eski değildi. Ama yemeni, tespih, mozaik ve sedef kakma daha eskidir. Bu sanatlar ne zamandan beri kadın ve erkekler tarafından aynı şekilde yapılır. Buraya geldiğim için çok minnettaram. Ömrüm boyunca bu deneyimi asla unutmayacağım.

Gaziantep je grad koji vam nudi različite mogućnosti. Pre nekoliko dana išli smo u radionicu rukotvorina. Proveli su nas tuda. U svakoj prostoriji videli smo neki drugi zanat. Tradicionalna obuća, brojanice, staklene đinđuve, mozaik, ukrašavanje sedefom predmeta od drveta i slično. Najzabavnije su mi bile staklene đinđuve. Poslali su nas tamo i ostali smo u toj prostoriji sat vremena i jako se zabavili. U svakoj prostoriji bili su neki drugi zanat i majstor. Naš učitelj bila je gospođa Ajše. Jako nas je lepo ugostila. Ispričala nam je kako se prave staklene perle. Staklo se topi na vatri i prave se različiti šareni oblici. Uz njenu pomoć i ja sam napravila amajliju koja štiti od uroka. Napravili smo mnogo fotografija sa našom učiteljicom. Ručni rad kojim smo se mi bavili je noviji, nije toliko star. Ali tradicionalna obuća, brojanice, mozaik i ukrašavanjem sedefom su stariji. Ovim zanatima se oduvek podjednako bave i muškarci i žene. Veoma sam zahvalna što sam došla ovde. Celog svog života neću zaboraviti ovo iskustvo.

Marija C.

El sanatlarını sevdiğim için hangi ülkeye gidersem gideyim el sanatlarının yapıldığı yerleri ziyaret etmeyi seviyorum. Türkiye'nin birçok el sanatıyla ünlü bir ülke olduğunu zaten biliyordum. Gaziantep'te öyle bir yere gitme fırsatımız oldu. Birkaç gün önce GASMEK'i ziyaret ettik. Orası bir sergi alanıdır, aynı zamanda el sanatları eğitimleri de vardır. Bazılarını daha önce görme fırsatım oldu ama bazılarıyla daha yeni tanıştım. İlk defa bu yöreye özgü ayakkabı yapımının geleneksel yolunu gördüm. Geleneksel ve aynı zamanda modern ayakkabılar yapıyorlar. Daha önce Makedonya'nın Ohri şehrinde sedef kakma gördüm fakat buradaki eşyalar biraz farklı, daha enteresan ve güzel görünüyorlar. En çok sevdiğim atölye cam boncuk atölyesiydi. Orada çalışan kadınlar o kadar kibar ve güler yüzlüydü ki atölyelerine yaptığımız ziyarete hiç unutmayacağım. Onlar bize önce boncukların ve cam eşyalarını nasıl yapıldığını gösterdiler, sonra biz de kendimiz boncuk yapmayı deneme fırsatı bulduk. Çok eğlenceliydi, hepimiz çok heyecanlıydık. Ayrılırken yaptıklarımızı bize hediye olarak verdiler. Şimdiye kadar Gaziantep'te gördüğüm ve yaptığım her şeyi çok beğendim. Belgrad'a çok güzel izlenimlerle dönüyorum. Tanıştığımız tüm insanlar çok nazik ve yardım etmeye istekliydi.

Pošto volim ručne radove, u koju god zemlju da odem, volim da posetim mesta gde se rukotvorine izrađuju. Već sam znala da je Turska zemlja poznata po mnogim ručnim radovima. Imali smo priliku da odemo na jedno takvo mesto u Gaziantepu. Pre par dana smo posetili GASMEK. To je izložbeni prostor, a u isto vreme imaju i obuke za ručne radove. Neke sam imala prilike da vidim i ranije, ali sa nekima sam se tek upoznala. Prvi put sam videla tradicionalan način izrade obuće karakteristične za ovaj kraj. Izrađuju tradicionalne, ali istovremeno i moderne cipele. Ranije sam u Ohridu, u Makedoniji, videla predmete ukrašene sedefom, ali ovde izgledaju malo drugačije, zanimljivije i lepše. Radionica koja mi se najviše svidela bila je radionica za izradu đinđuva od stakla. Žene koje tamo rade bile su toliko ljubazne i nasmejane da nikada neću zaboraviti posetu njihovoj radionici. Prvo su nam pokazale kako se prave perle i predmeti od stakla, a zatim smo imali priliku da i sami probamo da napravimo perle. Bilo je jako zabavno, svi smo bili veoma uzbuđeni. Kada smo odlazili, poklonili su nam ono što smo napravili. Uživala sam u svemu što sam do sada videla i radila u Gaziantepu. U Beograd se vraćam sa jako lepim utiscima. Svi ljudi koje smo upoznali bili su veoma ljubazni i voljni da pomognu.

Marina

Türk el sanatlarının buraya gelinceye kadar o kadar meşhur olduğunu bilmiyordum. El sanatlarının dünyasına girdiğimde sevdiğimiz ve her köşede gördüğümüz eşyaların nasıl yapıldığını öğrendim. Öncelikle güzel bir yere gelmiştik. Tam kaldırımında, sokağın köşesinde büyük bir ahşap kapı vardı. İçeri girdiğimiz zaman her yerde farklı birer atölye gördük. Öncelikle yemeni atölyesine girmiştik. Orada özel ayakkabılar yapılır. Benim için enteresan bir şey. Bu ayakkabılar duvarın üzerine asılmışlar. Tüm duvar farklı ayakkabılarla doluydu. Orada çalışan kadınlardan ayakkabıların nasıl yapılacağını öğrendik. Diğer atölyeleri gezerken tespih atölyesi beni çok etkiledi. Her zaman Türk dizilerini izlerken yaşlı adamların ellerinde tuttıkları şeyin ne olduğunu bilmek istiyordum. Bu şey aslında tespihtir ve atölyesine girince çok heyecanlandım. Çünkü nihayet bu tespihin sırrını keşfedebilirdim. Öncelikle özel ve renkli taşlardan ve ağaçlardan yapılır. Sonra yavaş yavaş işleniyor ve en sonunda küçük ve minik toplar ipin dibine sıraya geçiyorlar. En sonunda her şey bittiğinde bir el sanatı ürünü ortaya çıkıyor. Bu proje beni çok etkiledi. Çok fotoğraf çektik ve bir diğer taraftan ise bu nesnelere bir şeyler yapabildik. Ben sedef kakma yapmaya çalıştım ama bu işten pek anlamadım. Bu tecrübe kesinlikle hayatımın sonuna kadar, en güzel bir şekilde benimle kalacak. Bundan çok eminim.

Nisam znao da su turske rukotvorine toliko poznate dok nisam došao ovde. Kada sam ušao u svet ručnih radova, saznao sam kako se prave predmeti koje volimo i koje vidamo na svakom ćošku. Pre svega, došli smo do jednog lepog mesta. Baš na kaldrmi, na uglu ulice, bila su velika drvena vrata. Kada smo ušli, svuda smo videli različite ateljee. Najpre smo ušli u atelje za izradu obuće. Tu se prave posebne cipele. To mi je zanimljivo. Ove cipele su okačene na zid. Ceo zid je bio ispunjen različitim cipelama. Od žena koje tu rade, naučili smo kako se prave cipele. Dok smo obilazili druge ateljee, na mene je veliki utisak ostavio atelje izrade brojanica. Uvek, kada sam gledao turske serije, želeo sam da znam šta je to što stari ljudi drže u rukama. To je zapravo brojanica i bio sam veoma uzbuđen kada sam ušao u taj atelje, zato što sam konačno mogao da otkrijem tajnu ove brojanice. Najpre se pravi od specijalnog i šarenog kamenja i drveta. Zatim se polako obrađuje i na kraju se male i sićušne kuglice ređaju niz konac. Konačno, kada se sve završi, nastaje proizvod ručnog rada. Ovaj projekat me je veoma impresionirao. Napravili smo mnogo fotografija, a sa druge strane smo uspeli da napravimo nešto od ovih predmeta. Probao sam da uradim ukrašavanje sedefom, ali nisam ga baš shvatio. Ovo iskustvo će sigurno ostati sa mnom do kraja života, na najbolji mogući način. Veoma sam siguran u to.

Mladen

Türk el sanatları beni çok etkiledi. El sanatları aracılığıyla Türkiye hakkında çok şey öğrendim. Elle yapılan ürünler modern değiller. Ama ben bunu çok sevdim. Ürünlerin her biri içinde bir hikâye barındırır. Sanatçılar tarafından elle yapılan mallar bugün fabrikada yapılanlarla karşılaştırıldığında tabii ki elle yapılanlar daha kıymetlidir. Sanatçılar bunu çok iyi biliyorlar ama sabırlı ve iyi niyetli bir şekilde işlerine devam ediyorlar. Ama neden? Maaş, para ve kâr sanatçılar için önemli değil. Bu basit bir iş değil. Eski zamanların güzelliğini onlar bize gösteriyorlar. Abartmak istemiyorum. Asla tamamen mutlu bir topluluk yoktu. Ama en zor zamanlarda yetenekli insanlar genellikle pes etmiyordu ve yetenekleri ile milletlerine umut veriyorlardı. Şimdi buradayım. Onların eserlerini izliyorum ve bu büyük sanatçılara saygı duyuyorum.

Turske rukotvorine su na mene ostavile jak utisak. Kroz ručne radove naučio sam mnogo o Turskoj. Ručno rađeni proizvodi nisu moderni. Ali meni se to jako sviđa. Svaki proizvod krije neku priču. Roba koju umetnici prave ručno je, naravno, vrednija u poređenju sa onom koja se danas pravi u fabrici. Umetnici to dobro znaju, ali strpljivo i dobronamerno nastavljaju svoj posao. Ali zašto? Za umetnike plata, novac i profit nisu važni. Ovo nije jednostavan posao. Oni nam pokazuju lepotu davnih vremena. Ne želim da preterujem. Nikada nije postojalo u potpunosti srećno društvo. Ali u najtežim vremenima, sposobni ljudi se obično nisu predavali i svojim talentima davali su nadu svom narodu. Sada sam tu. Gledam njihove umetničke radove i gajim poštovanje prema ovim velikim umetnicima.

Slobodan P.

Benim için Gaziantep'in en güzel günlerinden biri Türk El Sanatları Müzesi'ni gezdiğimiz gündü. Orada çok çeşitli sanatlar gördük. Ben cam boncuk yapmayı öğrendim. Onu çok sevdim. Kendime küçük bir nazar boncuğu yaptım. O benim için bir hatıra olarak kalacak. Hayatımda hiç kendi ellerimle böyle bir şey yapma fırsatım olmadı. Harika bir kadın bizi çok güzel ağırladı ve bize ilginç sanatlar gösterdi. Hepsini çok beğendim. Yemeni, tespih, cam boncuk, sedef kakma, hüsnü hat, mozaik, ebru...

Jedan od najlepših dana u Gaziantepu za mene je bio dan kada smo posetili Muzej turskih rukotvorina. Tamo smo videli mnoge različite zanate. Naučila sam da pravim staklene perle. Mnogo mi se svidelo. Sebi sam napravila malu amajliju koja štiti od uroka. Ostaće mi za uspomenu. Nikada u životu nisam imala priliku da svojim rukama napravim ovako nešto. Jedna divna žena nas je veoma lepo ugostila i pokazala nam zanimljive zanate. Sve mi se svidelo. Tradicionalna obuća, brojanice, staklene đinđuve, ukrašavanje sedefom, kaligrafija, mozaik, ebru...

Aleksandra P.

Türk el sanatları hakkında neler düşünüyorum? Öncelikle Türk el sanatlarında eski halk kültürünü, eski zamanlardan kalan mirası, aşkı ve sabrı hissedebilirsiniz. Aynı zamanda el sanatlarında hem günlük hayatta kullanım için pratiklik hem de estetik bir aradadır. Bunun için ben el sanatlarını çok seviyorum.

Šta mislim o turskim rukotvorinama? Pre svega, u turskim rukotvorinama možete osetiti staru narodnu kulturu, nasleđe iz davnina, ljubav i strpljenje. Ručni radovi istovremeno objedinjuju praktičnost za upotrebu u svakodnevnom životu i estetiku. Zato mnogo volim ručne radove.

Zorana

O gün çok şey öğrenebilirdim ama bacağıım yüzünden biraz engellendim. Ne olursa olsun, cam boncuk yapmak gibi bazı becerilerde şansımı denemeyi başardım. Başyapıtımı gördüğüm o an inanılmazdı çünkü kendi ellerimle kendi boncuğumu yaratmayı başardım. İyi bir sonuç almamıza yardımcı olan ustalar, pozitif enerjileriyle güzel hafızamda kaldılar. Yine hafızamda kalan bir diğer şey ise yemeni isimli ayakkabılardı çünkü benzersiz ve tekrarı yoktu. Üzerindeki tasarımlar, yeni olduğu kadar gelenekseldi de. Bu oldukça etkileyiciydi. Sırbistan'da hiç fabrikaya gitmedim ve birinin elle bir şeyler yapmasını izlemedim. Belediye başkanı için yapılmış çarpıcı benzersiz ayakkabılarla baş başa kaldım. Bende hâlâ derin izler bırakan diğer oda iki bayanın nakış yaptığı odaydı. O zanaat Sırbistan'da da temsil ediliyor ama bana öyle geliyor ki orada el işlerini yeterince takdir etmiyorlar. Diğer odaları yeterince ziyaret edemedim, bu yüzden kendimi borçlu hissediyorum. Ev sahiplerinin nazik olmalarına ve o an bizim için güzelleştirmek için her şeyi yapmalarına çok sevindim. Çok lezzetli çay ve bisküviden tattık. Hocalarıma ve Gaziantep'e kültürlerini ve zanaatlarını tanıtarak bu geziyi daha iyi hâle getirdikleri için teşekkür ederim.

Tog dana sam mogla puno da naučim, ali sam malo bila sprečena zbog svoje noge. Bez obzira na to, uspela sam da okušam sreću u nekim veštinama, poput pravljenja staklenih perli. Trenutak kada sam ugledala svoje remek-delo je bio neverovatan jer sam uspela da stvorim sopstvenu perlu svojim rukama. Učitelji koji su nam pomogli da postignemo dobar rezultat, sa svojom pozitivnom energijom, ostali su mi u lepom sećanju. Još jedna stvar koja mi je ostala u sećanju su cipele po imenu yemeni jer su bile unikatne i neponovljive. Šare na njima bile su istovremeno tradicionalne i moderne, što je bilo prilično impresivno. Nikada nisam bila u fabrici u Srbiji i nikad nisam gledala kako neko nešto ručno pravi. Ostala sam zapanjena unikatnim cipelama napravljenim za gradonačelnicu. Druga prostorija, koja i dalje ostavlja dubok trag na meni, bila je soba u kojoj su dve dame vezle. Taj zanat je zastupljen i u Srbiji, ali čini mi se da ovde nedovoljno cene ručne radove. Nisam mogla dovoljno da obiđem ostale prostorije, zato se osećam dužnom. Drago mi je što su domaćini bili ljubazni i učinili sve da nam ulepšaju taj trenutak. Probali smo veoma ukusan čaj i keks. Zahvaljujem se svojim profesorima i Gaziantepu što su ovo putovanje učinili boljim predstavljanjem njihove kulture i zanata.

Milica R.

Yaptıkları iş çok zor ve yorucu görünüyor ama insanlar kendilerini işlerine çok adanmışlar. Yaptıkları şeyler çok kaliteli görünüyor. Her ürünün arkasında uzun bir üretim süreci, birçok güzel detay ve desen vardır. Ayakkabı, takı, nakış, hat, mozaik gibi zanaatlarını bize gösteren insanlarla tanıştık. Ben en çok cam ve taş takı yapmayı sevdim. Yapım sürecine katıldım ve malzemeler, desenler, renkler hakkında çok şey öğrendim. Bunu sevdim çünkü bana ülkemın manastırlarındaki doğal malzemelerden tespıh yapmak gibi el yapımı eşya kültürünü hatırlattı. Kadınların nakışlarını izlemeyi de çok sevdim, sakinleştirici görünüyordu ve yaptıkları desenler ve hareketler olağanüstüydü. Biten işlerden bazıları Sırbistan'da yapılan işleri andırıyor. Tüm deneyim çok eğitici ve ilginçti.

Posao koji obavljaju deluje veoma teško i naporno, ali ljudi su veoma posvećeni svom poslu. Stvari koje prave izgledaju veoma kvalitetno. Iza svakog proizvoda stoji dug proces proizvodnje, mnogo lepih detalja i dezena. Upoznali smo ljude koji su nam pokazali svoje zanate kao što su cipele, nakit, vez, kaligrafija i mozaici. Najviše mi se dopala izrada nakita od stakla i kamena. Učestvovala sam u procesu izrade i naučila mnogo o materijalima, šarama, bojama. Svidelo mi se jer me podsetilo na kulturu ručno rađenih predmeta kao što su brojanice od prirodnih materijala u manastirima moje zemlje. Takođe mi se svidelo da gledam kako žene vezu, delovalo je umirujuće, a šare i pokreti koje su pravili bili su izvanredni. Neki od gotovih radova podsećaju na radove koji se prave u Srbiji. Celokupno iskustvo je bilo veoma poučno i zanimljivo.

Ana B.

Gaziantep şehri gezimizde eski el sanatları ile ilgili birçok müzeyi gezdik. Ben en çok GASMEK Müzesi gezisini beğendim. Bizi karşılayan tüm insanların büyük nezaketinin yanı sıra ülkemizde karşılaşmadığımız pek çok şeyi de öğrenmiş olduk. Evimde, eski moda olarak adlandırılan pek çok eşya var. Anneannem ile anne ve babamın elleriyle yaptıkları masa örtüleri gibi. İşte burada da aynısı karşıma “Antep işi” adıyla çıktı. Her manastırımızda olduğu gibi burada da tespih yapımıyla karşılaştım. Cam boncuk yapımı atölyesinden şahsen çok memnun oldum. Sürecin kendisi çok zor değildi. Çünkü orada çalışan kadınlarla birlikte denedik ve estetik olarak bir bilezik, zincir, duvar dekorasyonu ve anahtarlık yapmak mükemmeldi. Biz de ipe dizerek bileklik yapıyoruz ama hazır boncuklardan ve işte o boncukları, topları ve çeşitli şekilleri burada kendimiz yaptık. Sanatla çok ilgilendiğim için mozaik müzesini de çok sevdim. Sanırım küçük bir fayans parçasından bir resim yapmak için yeterince sabrım vardır. Bunun için insanlara çok zaman, sabır ve sağlam bir el gerekir.

Tokom našeg putovanja u Gaziantep, posetili smo mnoge muzeje umetničkih zanata. Najviše mi se dopao obilazak muzeja GASMEK. Pored velike ljubaznosti svih ljudi koji su nas dočekali, naučili smo i mnoge stvari sa kojima se nismo susreli u našoj zemlji. U mojoj kući ima mnogo stvari koje se nazivaju staromodnim, kao što su stolnjaci koje su moja baba i moji roditelji pravili ručno. Eto, i ovde sam se srela sa istom stvari pod imenom antepski vez. Kao i u svakom našem manastiru, i ovde sam se susrela sa pravljenjem brojanica. Lično sam mnogo uživala u radionici za izradu đinđuva od stakla. Sam proces nije bio mnogo težak, zato što smo to isprobali sa ženama koje tamo rade i u estetskom smislu sjajno je bilo napraviti narukvicu, lančić, zidnu dekoraciju i privezak za ključeve. Mi takođe pravimo narukvice, ali od gotovih perli koje se nižu na konac, a te perle, kuglice i razne oblike ovde smo pravili sami. S obzirom da me jako zanima umetnost, takođe mi se mnogo svideo i muzej mozaika. Smatram da imam dovoljno strpljenja da od komadića pločica napravim sliku. Za ovo je ljudima potrebno mnogo vremena, strpljenja i mirna ruka.

Milica K.

Tespihlerin hazırlanması uzun bir süreç ama izlemesi ilginçti. Sonra farklı el sanatları için farklı odaları ziyaret ettik. En ilginç şey camdan nesnelere yapmaktı. Sonuç olarak çok güzel bir deneyim ve çok güzel bir gün oldu. Bizler el sanatları kursunda gruplara ayrıldık, her grup belirli bir zanaatın tüm sürecini izledi ve sonunda yaptığımız şeyi hediye olarak aldık. Grubum tespih aldı. Ayrıca halıların yapılışına, nasıl süslendiğine ve benzerlerine de baktık. Ayrıca kutuların üzerine nasıl süslemeler yapılacağını da gösterdiler. Bu el sanatlarından bazılarını Sırbistan'da da görebiliyoruz, ancak tam olarak aynı şekilde değil. Bu yüzden benzerlikleri görmek ilginçti, ancak yine de farklı bir şekilde. Örneğin yemeni isimli ayakkabılar bize geleneksel ayakkabımız olan opanka'yı hatırlattı.

Pravljenje brojanica bio je dug proces, ali je bilo zanimljivo gledati. Zatim smo posetili različite prostorije različitih ručnih radova. Najzanimljivije je bilo praviti predmete od stakla. Sve u svemu, bilo je to veoma lepo iskustvo i vrlo lep dan. Na kursu rukotvorina bili smo podeljeni u grupe, svaka grupa je posmatrala ceo proces određenog zanata i na kraju smo na poklon dobili ono što smo napravili. Moja grupa je dobila brojanicu. Takođe smo posmatrali kako se prave ćilimi, kako se ukrašavaju i slično. Pokazali su nam i kako se prave ukrasi na kutijama. Neke od ovih rukotvorina možemo videti i u Srbiji, ali nisu potpuno iste. Tako da je bilo zanimljivo videti sličnosti, ali ipak na drugačiji način. Na primer, cipele po imenu jemeni podsetile su nas na našu tradicionalnu cipelu, opanak.

Mona

Geleneksel el sanatları atölyesine yaptığımız gezi çok ilginç, faydalı ve farklı bir deneyim oldu. Stüdyoda her biri farklı bir temaya sahip birçok farklı oda bulunmaktadır. Ayakkabı yapımı için bir atölye ile başlayıp sedefli kutular, mozaikler ve cam boncuklara kadar devam ettik. Ben iki el sanatında pratik yapma imkânı buldum. Bunlar cam boncuk yapımı ve sedefli kutu yapımıydı. Belki de benim için biraz daha ilginç olanı, hatıra olarak eve götürdüğüm bir cam boncuk yapmak için renklerle oynamak ve camları eritmek oldu! Tüm bu el sanatları benim için yeniydi ve Sırbistan'da, özellikle eski nesil arasında çok popüler olan nakış dışında, şimdiye kadar onlar hakkında daha fazla bir şey öğrenme fırsatım olmamıştı.

Naš odlazak u atelje tradicionalnih rukotvorina bilo je veoma zanimljivo, korisno i drugačije iskustvo. Studio ima dosta različitih prostorija, svaka sa drugačijom temom. Započeli smo sa ateljeom za izradu cipela i nastavili do kutija sa sedefom, mozaika i staklenih đinđuva. Imala sam priliku da isprobam dva ručna rada. To su bili pravljenje staklenih perli i pravljenje kutija sa sedefom. Možda mi je malo interesantnije bilo igranje bojama i topljenje stakla da bih napravila staklenu perlu koju sam ponela kući kao suvenir! Svi ovi ručni radovi su za mene bili novi i nikada do sada nisam imala priliku da saznam nešto više o njima, osim veza, koji je veoma popularan u Srbiji, posebno među starijim generacijama.

Andelija

GASMEK kursları çok hoştu. Kurstaki görevliler tüm detaylarla ilgilendiler. Her Şey güzel ve düzenli bir Şekilde organize edilmişti. GASMEK'e bağlı kurslardan her biri birbirinden ilginç. Cam işleme, tespih yapımı ve nakış işi ilgimi çekti. Büyükannem küçük nakışlar yapardı, ben de küçükken böyle yapardım. Ne yazık ki, sanatın günlük yaşamdaki bu kısmı yavaş yavaş ölüyor. Manastırlarda tespih yapımı ve bazı halk el sanatları türleri hâlâ bulunabilir.

Kursevi GASMEK-a su bili veoma prijatni. Voditelji kursa su se pobrinuli za sve detalje. Sve je bilo lepo i uredno organizovano. Svaki od kurseva koji je povezan sa GASMEK-om je zanimljiviji od drugog. Paņnju mi je privukla obrada stakla, izrada brojanica i vez. Moja baba je pravila male vezove, a tako sam i ja radila kad sam bila mala. Nařalost, ovaj deo umetnosti u svakodnevnom Őivotu polako odumire. Izrada brojanica i neke vrste narodnih rukotvorina i danas se mogu naći u manastirima.

Sneşana

Ülkemizde temsil edilmeyen sanatlardan biri de ebru sanatıdır. Bu tekniği gerçekten seviyorum. TÖMER'deki özel dersimizde öğrendiğimiz hat ve minyatürler Sırbistan'da da biliniyor ama canlandırılmaya ihtiyacı var. Çoğunlukla dinî kitaplar bizim hat türümüzle yazılmış ve minyatürlerle süslenmiştir. Gaziantep'e özgü bir yemek olan ve bayram sabahları için hazırlanan yuvarlamayı yapmayı denediğimiz ve tattığımız merkezi ziyaretimizi de çok beğendim. Tek bir kurumda birleşen tüm güzel sanatlar, bu mirasın unutulmaktan korunmasına yardımcı olur. Gaziantep'te Türkçe Yaz Okulu projesi kapsamında uygulamalı ve el sanatları merkezi olan GASMEK'i ziyaret ettik. Özellikle eski el sanatlarını koruma konseptini beğendim. Önce deri ayakkabıların yapıldığı atölyeyi gezdik. Bizde de "opanak" şeklinde adlandırılan ayakkabıların bir benzeri olan geleneksel ayakkabı modellerinin korunmasına vurgu yapılması hoşuma gitti. Daha sonra ahşap ve suni taştan tespih yapımı için bir atölyeyi ziyaret ettik. Ülkemizde de bu gelenek manastırlarda sürdürülmektedir çünkü tespih dinî bir anlam taşımaktadır. Bir sonraki atölyede sedef ile süslenmiş ahşap kutular yapılıyordu. Ülkemizde pek yaygın olmayan özel bir tekniktir. Balkanların sadece bazı bölgelerinde bu gelenek korunmuştur. Daha sonra cam objeler yapmak için bir atölyeye gittik. Tüm grup en çok bu uygulamalı sanata ilgi gösterdi. Farklı cam objeler yapma tekniği burada da temsil ediliyor ama tüm bu zanaatları GASMEK gibi bir kurum bünyesinde birleştirmek iyi bir fikir. Bu sanat merkezinin zemin katında dokumalar, dekoratif nakışlar ve mozaikler gördük. Tüm bu teknikler ülkemizde de biliniyor ancak çoğunlukla bireyler veya daha küçük dernekler tarafından yapılıyor. Antep işlemleri karakteristiktir ve burada Balkan topraklarında yapılan çeşitli işlemler de temsil edilmektedir.

Jedna od umetnosti koja nije zastupljena kod nas je ebru. Ta tehnika mi se zaista dopada. Kaligrafija i minijature, o kojima smo učili na posebnom predavanju u TOMER-u, poznati su i u Srbiji, ali im je potrebna revitalizacija. Uglavnom su religiozne knjige bile pisane našim kaligrafskim stilom i ukrašene minijaturama. Takođe mi se veoma dopala poseta centru gde smo pravili i probali jelo juvarlama karakteristično za Gaziantep, koje se sprema ujutru na praznik Bajram. Sve lepe umetnosti objedinjene u jednu instituciju pomažu da se ovo nasleđe sačuva od zaborava. Tokom projekta letnje škole turskog jezika u Gaziantepu posetili smo GASMEK, centar primenjenih umetnosti i ručnih radova. Posebno mi se dopao koncept očuvanja starih umetničkih zanata. Prvo smo posetili radionicu u kojoj se izrađuje kožna obuća. Dopalo mi se što je akcenat na očuvanju tradicionalnih modela obuće, koji su slični obući koja se kod nas zove opanak. Potom smo posetili radionicu za izradu brojanica od drveta i veštačkog kamena. Kod nas je ova tradicija očuvana u manastirima, jer brojanica i nosi verski smisao. Sledeća radionica je bila za izradu drvenih kutija ukrašenih sedefom. To je posebna tehnika koja nije naročito zastupljena kod nas. Samo u nekim krajevima Balkana očuvana je ta tradicija. Zatim smo otišli u radionicu za izradu predmeta od stakla. Cela grupa je pokazala najviše interesovanja za ovu primenjenu umetnost. Tehnika izrade različitih predmeta od stakla zastupljena je i kod nas, ali je dobra ideja objediniti sve ove zanate u okviru iste institucije, poput GASMEK-a. U prizemlju ovog umetničkog centra videli smo tkanje, ukrasne vezove i mozaike. Sve ove tehnike poznate su i kod nas, ali ih uglavnom izrađuju pojedinci ili manja udruženja. Antepski vez je karakterističan, a kod nas su zastupljene razne vrste veza nastale na tlu Balkana.

Vesna S

Programın el sanatları merkezi ziyaretini içermesi çok güzeldi. Sırbistan'da bu seviyede böyle el sanatı merkezleri yok. Bireysel dernekler vardır, örneğin örgücüler ve benzerleri derneği. Ne de olsa her iş türü için eğitim, yani kurslar olması ve bu şekilde geleneğin korunması gerekir. Bu benim hoşuma gitti. Genel olarak Türk insanının geleneklerine ve tarihine saygısı tüm bölgede hissediliyor ve bunu ben çok beğendim! Sırbistan'da tespihler manastırlarda yapılıyor ama buradaki gibi açık tip tespih değil. Sırbistan'da nakış dediğimiz “Antep işi” benzeri el sanatları var. Sırbistan'da bu sanatlar yavaş yavaş kayboluyor ve modelinizi kopyalamazsak birkaç yıl içinde gitmiş olacak. Cam boncuk atölyesini özellikle beğendim. Tüm çalışanlar çok nazik, ama özellikle bu atölyede. Geleneksel ayakkabı olan “opanci” üretimi Sırbistan'da da var, fakat bu sanat da bireylere indirgeniyor ve yavaş yavaş ölme tehlikesi var. Çünkü bu insanlar zaten belli bir yaşa gelmişler ve gençlerin de bu sanatları öğrenmesi gerekir. Belki ortak bir kültürel proje oluşturulabilir ve bu şekilde Sırbistan'daki gençleri canlandırabilir ve bilinçlendirebiliriz.

Jako je lepo što je u okviru programa poseta centru za ručne radove. U Srbiji tako nešto ne postoji, na tom nivou. Postoje pojedinačna udruženja, na primer udruženje pletilja i sl. Uostalom, za svaku vrstu radova treba da postoji obuka, odnosno kursevi, i na taj način se čuva tradicija. To mi se svidelo. Generalno, na celom području se oseća poštovanje turskog naroda prema njihovoj tradiciji i istoriji i to mi se zaista dopalo! U Srbiji, u manastirima postoji izrada brojanica, ali nije otvorenog tipa kao ovde. U Srbiji postoje ručni radovi slični antepskom vezu, koje zovemo vez. U Srbiji se ove umetnosti polako gube i za koju godinu će nestati, ukoliko ne preslikamo vaš model. Posebno mi se dopala radionica za đinđuve od stakla. Svi zaposleni su jako ljubazni, ali u ovoj radionici posebno. Izrada tradicionalne obuće, opanaka, postoji i u Srbiji, ali je i ovaj zanat sveden na pojedince i preti da polako izumre, jer su to ljudi već u godinama i trebalo bi mlade učiti ovim zanatima. Možda bi mogao da se formira zajednički kulturni projekat i da na taj način animiramo i osvestimo mlade ljude u Srbiji.

Vesna A.

İnsanın eliyle yarattığı her şeyin değeri büyüktür. Eski zanaatlar yavaş yavaş unutulmaya yüz tutmuş durumda, ancak yaratmak için sabır gerektiren şeylerin değerini, güzelliğini ve özgünlüğünü hâlâ anlayanlar var. GASMEK'te kunduracılar, nakışçılar, halı yapanlar, cam işleyenler, mozaik ustaları, çömlekçiler, sedef kakma ustaları, aynalar, sandıklar, incili masalar olan atölyeler gördük. Tüm bu zanaatların ortak noktası, sanat ve sabırdır. Modern zaman hızlı ve tempolu bir yaşam getirdi. Zaman bizim için çok değerli ama çılgınca harcıyoruz. Belki de bu zanaatlar, kendimize değerli şeyleri hatırlatmanın, onlara hayat vermenin bir yoludur. Modern ve gelenekselin birleşimi; güzellik, sanat, gündelik hayat... El yapımı eski eserler pahalıdır. Onların değerlerini anlamak her zaman mümkün olmaz, ta ki bir eseri kendimiz yaratmaya çalışana ve sonra sanatın, zamanın, sabrın ne kadar önemli olduğunu anlayana kadar. Belki de bu, tam da gençlerin stresli, hızlı ve tempolu hayatlarına karşı bir reçetedir. Eski zanaatlar, geçmişten geleceğe, ataların ve torunların birbirleri ile tanışabileceği bir kültür, beraber dinleyecekleri bir müzik gibidir.

Sve što čovek stvori rukama ima veliku vrednost. Stari zanati polako padaju u zaborav, ali i dalje ima onih ljudi koji shvataju vrednost, lepotu i originalnost predmeta za koje je potrebno strpljenje da bi nastali. U GASMEK-u smo videli cipelare, vezilje, radionice u kojima prave tepihe, obrađuju staklo, majstore mozaika, grnčare, majstore za ukrašavanje sedefom, ogledala, sanduke, stolove. Ono što je zajedničko svim ovim zanatima je umetnost i strpljenje. Moderna vremena donela su ubrzan život. Vreme je nešto što nam je dragoceno, ali ga uludo trošimo. Možda su upravo ovi zanati način da se podsetimo pravih vrednosti, da im udahnemo život. Spoj modernog i tradicionalnog, lepote, umetnosti, svakodnevnog života... Stari radovi rukom su skupi. Nije uvek moguće shvatiti njihovu vrednost, sve dok sami ne pokušamo to da stvorimo i tek onda shvatimo koliko su umetnost, vreme i strpljenje važni. Možda je ovo upravo recept protiv stresnog, brzog i užurbanog života mladih ljudi. Od prošlosti pa sve do budućnosti, stari zanati su poput kulture u kojoj se preci i potomci mogu sresti, poput muzike koju će zajedno slušati.

Marija J

4. Bölüm

Şanlıurfa ve Göbeklitepe gezisine ilişkin tecrübelerinizi ve düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız.

Napišite tekst o vašim iskustvima i utiscima o poseti Šanlı Urfi i Göbeklitepe-u.

Göbeklitepe arkeolojik kazılarla bulunan en eski yerleşim yeri. Orada yaşayan bir köylü tesadüfen bir uygarlığın izlerini bulmuştur. O yeri gördük ve müzeyi ziyaret ettik. Özellikle de uygarlık tarihinde her şeyin başladığı o yerde durduğunuzu bildiğinizde öğrenmek çok ilginç. Ardından Şanlıurfa'daki kutsal Balıklıgöl'e gittik. Hikâye Hz. İbrahim'in ateşe atıldığını söylüyor ama Allah ateşi suya ve odunu balığa çeviriyor. "Ey ateş İbrahim'e karşı serin ve esenlik ol." Ondan sonra hep birlikte yemeğe gittik. Orada Türk halk müzikleri çalındı ve söylendi. Geleneksel Türk yemekleri servis edildi. Hepimiz çok mutluyduk, oynuyorduk ve eğleniyorduk. O gün çok şey öğrendik. Medeniyetin başlangıç noktasını gezdik, atalarımızı öğrendik, yeni mit ve hikâyeler öğrendik, Türk kültürünü tanıdık ve yakınlaştık.

Gobeklitepe je najstarije naselje pronađeno arheološkim iskopavanjima. Jedan seljanin koji je tamo živeo slučajno je pronašao tragove civilizacije. Videli smo to mesto i posetili muzej. Veoma je zanimljivo učiti, posebno kada znate da stojite tamo gde je sve počelo u istoriji civilizacije. Zatim smo otišli do svetog jezera Balıklı u Šanlıurfi. Priča o Hz. kaže da je Abraham bačen u vatru, ali Alah pretvara vatru u vodu, a drvo u ribu. „O vatru, budi prohladna i blagoslovena za Abrahamu“. Posle toga smo svi zajedno otišli na večeru. Tu se svirala i pevala turska narodna muzika. Služena su tradicionalna turska jela. Svi smo bili veoma srećni, igrali smo se i zabavljali se. Tog dana smo mnogo toga naučili. Posetili smo početnu tačku civilizacije, saznali o našem precima, naučili nove mitove i priče, upoznali se i zblížili sa turskom kulturom.

Ana B.

Her insanın hayatında en az bir kere görmesi gereken yerler var yeryüzünde ve burada kendimi ikinci kez Göbeklitepe yolunda bulma şansına eriştim. Gaziantep'ten, üniversite kampüsünden iyi bir ruh hâli ile sabah yola çıktık. Yol bizi eski günlerde okulda duyduğumuz Fırat Nehri'nin karşısına çıkardı. Medeniyetin beşiği Mezopotamya Yaylası. Her şeyin başladığı yerde olmanın heyecanını yaşamadan edemiyorsunuz. Mehmet Hoca yolda bize taze fıstık aldı, birçoğumuz ilk kez taze fıstık denedik. Ay resimlerine benzeyen, gerçek dışı, sanki kendi gezegenimizde değilmiş gibi manzaralardan geçiyorduk. Geçen seferki gibi ılık bir rüzgâr esiyordu, sıcaktı ve zaman akıyordu. Müzeyi ziyaret ettik. Multimedya ekranı ve ışık oyunu beni büyüledi. Yere ayak bastığım an zamanda geriye mi gittim yoksa bir uzay gemisine mi adım attım hâlâ emin değildim. Medeniyetin göbeği, dünyanın en eski ibadet yeri kelebek yapısının altında huzur içinde uyur. Zaman hâlâ orada duruyor. Dilek ağacını görmek üzücüydü. Ne gördüğünü konuşabilseydi ne hikâyeler anlatacağını merak ediyorum. O yerin neden şöyle bir havası var bilmiyorum “Eve geldin!” İzlenimlerle dolu küçük grubumuz Şanlıurfa yolculuğuna devam etti. Balıklıgöl çevresinde bir kalabalık vardı ama bu bizi rahatsız etmedi. Her yerde gülen yüzler vardı. Akşam yemeğine kadar daracık sokaklarda yürümek ve o sıra dışı şehrin havasını solumak için yeterli zamanımız vardı. Urfasaray konukevinde davul sesiyle karşılandık ve mekân bin bir gece masallarından kalma gibiydi! Kanepeli yumuşak renkli yastıklar, geleneksel müzik, dans ve neşeli bir gösteri. Alışılmadık sıcak süt şerbetini denedik. Yöreye özgü yiyecekleri afiyetle yedik. Tabii ki yemeğin acısını ayrılarla söndürdük. Şanlıurfa yöresinin şıllık tatlısını özellikle çok sevdi. Ama güzel olan her şey gibi o gezimiz de bitti. Otobüste eğlenceye devam ederken Şanlıurfa'nın ışıklarını arkamızda bıraktık.

Postoje mesta na zemlji koja bi svaki čovek trebalo da vidi bar jednom u životu, a ovde sam imala priliku da se po drugi put nađem na putu za Gobeklitepe. Iz Gaziantepa, univerzitetskog kampusa, krenuli smo ujutro dobro raspoloženi. Put nas je doveo do reke Eufrat, o kojoj smo kao mlađi slušali u školi. Mesopotamijska visoravan, kolevka civilizacije. Ne možete a da ne osetite uzbuđenje što ste tamo gde je sve počelo. Mehmet Hoca nam je usput kupio sveže pistaće, mnogi od nas su prvi put probali sveže pistaće. Prolazili smo nestvarnim pejzažima koji su ličili na slike meseca, kao da nismo na svojoj planeti. Kao i prošli put, duvao je topao vetar, bilo je vruće, i vreme je proletelo. Posetili smo muzej. Multimedijalni ekran i igra svetlosti su me fascinirali. U trenutku kada sam spustila noge na zemlju, još uvek nisam bila sigurna da li sam se vratila u prošlost ili sam zakoračila na neki svemirski brod. Kolevka civilizacije, najstarija svetska bogomolja, mirno spava ispod konstitucije leptira. Vreme tamo još uvek stoji. Bilo je tužno videti drvo želja. Pitam se kakve bi sve priče ispričalo kada bi moglo da progovori o onome što je videlo. Ne znam zašto to mesto ima atmosferu "Došao si kući!" Naša mala grupa puna utisaka nastavila je put ka Šanlıurfı. U okolini Balıklıgözü je bila gužva, ali nama to nije smetalo. Svuda su bila nasmejana lica. Imali smo dovoljno vremena da prošetamo uskim ulicama do večere i udahnemo vazduh tog izuzetnog grada. U Urfasaraj gostionici dočekani smo uz zvuk bubnjeva i mesto je bilo kao iz priče o hiljadu i jednoj noći! Meki šareni jastuci na sofama, tradicionalna muzika, ples i radosna predstava. Probali smo neobičan šerbet od toplog mleka. Sa zadovoljstvom smo jeli lokalnu hranu. Naravno, ljutinu jela smo gasili ajranom. Posebno nam se dopao lokalni Šanlıurfın desert şıllık. Ali kao i sve što je lepo, i taj izlet se završio. Dok smo nastavljali zabavu u autobusu, ostavili smo svetla Šanlıurfe za sobom.

Marija J.

En güzel ve unutulmaz deneyimlerden biri Göbeklitepe'ye yaptığımız gezidir. Göbeklitepe ya da birçok kişinin deyimiyle medeniyetin sıfır noktası. Her şey burada başladı, ilk medeniyetler burada doğdu. Böylesine önemli bir tarihi mekânda dururken hissettiğiniz duygu inanılmaz! Göbeklitepe'den sonra şirin Urfa'ya doğru yola çıktık. Ruhu olan şirin sokaklar, sayısız restoran ve büyümlü bir enerjisi ve güzelliği olan özel bir Balıklıgöl. Günü geleneksel bir akşam yemeği ile sonlandırdık ve unutulmaz bir zaman geçirdik! Sanırım hayatımdaki en iyi ve en güzel deneyimlerden biriydi. Bugünü sonsuza kadar hatırlayacağım.

Jedno od najlepših i nezaboravnih iskustava je naš izlet u Gobeklitepe. Gobeklitepe, ili kako mnogi kažu, nulta tačka civilizacije. Ovdje je sve počelo, ovdje su se rodile prve civilizacije. Osećaj koji imate dok stojite na tako važnom istorijskom mestu je neverovatan! Posle Gobeklitepea, krenuli smo ka šarmantnoj Urfi. Prijatne ulice koje imaju dušu, bezbroj restorana i posebno Balıklıgöl sa magičnom energijom i lepotom. Dan smo završili tradicionalnom večerom i proveli se nezaboravno! Mislim da je to bilo jedno od najboljih i najlepših iskustava u mom životu. Zauvek ću pamtitı ovaj dan.

Andelija R.

Önce Göbeklitepe'ye gittik. Orası çok büyük bir yer. Çok güzeldi. Sonra Arkeoloji Müzesine gittik. İlginç oldu. Bundan sonra Balıklıgöl'e gittik. Etrafta büyük bir park vardı. Bize her şeyi güzelce anlattılar, kutsal balıkları gördük. O balıkların hikâyesini duyduk. En güzel kısım ise akşam "Urfasaray Konukevi" restoranında yemek yedik ve orada çok güzel bir program vardı. Müzisyen şarkı söyledi ve biz dans ettik. Gaziantep'e dönerken otobüste parti yaptık, şarkılar söyledik. Bütün gün çok iyi organize edilmişti, ama benim için kişisel olarak en güzel akşamdı.

Prvo smo otišli u Gobeklitepe. To je veoma veliko mesto. Bilo je veoma lepo. Zatim smo otišli u Arheološki muzej. Bilo je zanimljivo. Nakon toga smo otišli u Balıklıgöl. Okolo se nalazio veliki park. Sve su nam lepo ispričali, videli smo svete ribe. Čuli smo priču o tim ribama. A najlepše je bilo što smo uveče večerali u restoranu „Urfasaraj Konukevi” i tamo je bio veoma lep program. Muzičar je pevao, a mi smo plesali. Na povratku u Gaziantep, pravili smo zabavu u autobusu i pevali pesme. Ceo dan je bio odlično organizovan, ali za mene lično to je bilo najbolje veče.

Mona

Gaziantep'ten Göbeklitepe'ye otobüs yolculuğu müzik eşliğinde uçsuz bucaksız fıstık ve zeytin tarlalarının manzarası eşliğinde gerçekleşti. Bir noktada taze fıstıkları denemek için durduk. Bir minibüsle bölgeye gittik ve içeri girer girmez o dönemin olaylarını başından beri anlatan filmler izledik. Bunlardan biri çok ilginç bir şekilde yarım daire şeklinde bir koridorda sergilendi. Göbeklitepe gerçekten inanılmaz bir yer. Böyle bir yerde olmak, galeride durmak, o zamanın ruhunu uyandıran rüzgârı gözlemlemek ve hissetmek güzel. Yüzyıllar önce hayatın nasıl olduğuna dair imgeler ve varsayımlar aklımdan geçiyor. “T” harfi şeklindeki sütunlar, taş üzerindeki resimler, biraz daha ilerideki iki zeytin ağacı ve daha birçok keşfedilmemiş şey, geçmişin gerçekte böyle olmama ihtimali olan imgelerini gözlerinizin önüne getiriyor, ama bu duygu eşsiz. Balıklıgöl çok popüler bir cazibe merkezidir. Bir efsanesi olan küçük bir göl. Tüm yapılar ve gölün bir kenarı boyunca uzanan duvarlar revaklarla süslenmiştir. Yakınlarda bir park ve bir sürü kafe var. Bir kafede bir şeyler içtik, birkaç fotoğraf çektik ve yemeğe gittik. Çok dar sokaklardan geçerek restorana ulaştık. İçeri girer girmez ayakkabılarımızı çıkardık, halılara basıp geniş bir açık alana girdik. Masalar yere alçak bir şekilde yerleştirilmişti ve bazı insanlar çoktan oturma pozisyonunda yerlerini almıştı. Girişin kendisi bize iyi, eğlenceli ve neşeli bir akşam sözü verdi. Ve öyleydi. Bol müzikli, danslı ve neşeli bir geceydi. Gülen yüzler yaşama sevinciyle doluydu. Diğer ülkelerden de gruplar vardı. Hep birlikte halay çektik, eski bilgilerimizi bir an önce yeni adımlara uyarlamaya çalıştık ve bu da memnuniyet izlenimini daha da artırdı. Kızların çoğu sarı çiçekli çeşitli renklerde geleneksel eşarplar aldı. Eşarp satan çocuk, eşarpları orada yaşayan kadınların yaptığı gibi kızların saçlarına bağlamaya yardım etti. Masalar çeşitli yiyeceklerle doluydu, yemekler çoğunlukla baharatlıydı. Akşam yemeği geleneksel fıstıklı baklava ile sona erdi. Akşam yemeğinden izlenimler üzerine konuşarak yurda geç saatte döndük.

Vožnja autobusom od Gaziantepa do Gobeklitepea prošla je uz pratnju muzike i pogledom na ogromna polja pistaća i maslina. U jednom trenutku smo stali da probamo sveže pistaće. U okolinu smo otišli minibusom, i čim smo ušli, od početka smo gledali filmove o događajima iz tog perioda. Jedan od njih je na veoma zanimljiv način prikazan u polukružnom hodniku. Gobeklitepe je zaista neverovatno mesto. Lepo je biti na takvom mestu, stajati na galeriji, posmatrati i osećati vetar koji budi duh tog vremena. Prolaze mi kroz misli slike i nagađanja o tome kakav je život bio pre toliko vekova. Stubovi u obliku slova „T“, slike na kamenu, dve masline malo dalje i još mnogo neotkrivenih stvari donose vam pred oči slike prošlosti koja u stvarnosti možda nije bila takva, ali taj osećaj je jedinstven. Balıkgöl je veoma popularna atrakcija. Malo jezero sa legendom. Sve zgrade i zidovi duž jedne strane jezera su ukrašeni verandama. U blizini se nalazi park i puno kafića. Popili smo piće u kafiću, fotografisali se i otišli na večeru. Do restorana smo stigli prolazivši kroz veoma uske ulice. Čim smo ušli, izuli smo se, i gazeći po tepisima ušli u široki otvoreni prostor. Stolovi su bili postavljeni nisko do poda, a neki ljudi su već bili u sedećem položaju. Sam ulaz obećavao nam je dobro, zabavno i veselo veče. I tako je i bilo. Bila je to noć sa puno muzike, plesa i radosti. Nasmejana lica bila su ispunjena radošću življenja. Bilo je grupa i iz drugih zemalja. Plesali smo svi zajedno, trudili se da svoja stara znanja što pre prilagodimo novim koracima, a to je još više povećalo utisak zadovoljstva. Većina devojaka je kupila tradicionalne marame raznih boja sa žutim cvetovima. Dečak koji je prodavao marame pomogao je devojkama da vežu maramu za kosu na način na koji su to radile žene koje su tamo živеле. Stolovi su bili puni raznih jela, hrana je uglavnom bila začinjena. Večera je završena tradicionalnom baklavom od pistaća. Posle večere smo se kasno vratili u kampus, pričajući o utiscima.

Snezana S.

Şanlıurfa ve Göbeklitepe'yi ziyaret ettiğimiz gün benim için en güzel gündü. Şanlıurfa'da Balıklıgöl'ü ziyaret ettik. O gölün hikâyesi çok ilginçti. Hz. İbrahim'in öldürülmesi gereken yerde ateş bir göle, odunlar ise balıklara dönüştü. O yüzden göldeki balıklar kutsal kabul edilir. Bu balıkların avlanmasına ve yenmesine izin verilmez. Ben onları beslerken suda atladılar. Bundan sonra Göbeklitepe'ye gidip ziyaret ettik. Gitmeden önce Göbeklitepe'nin dünyanın en eski medeniyeti olduğunu bilmiyordum. Tarihin sıfır noktasını görmek benim için bir onurdu ve çok değerli bir deneyimdi. Akşam sıra gecesine gittik. Geleneksel Türk müziği dinlerken kusursuz yemekler yedik. Çok eğlenip dans ettik. Geleneksel bir Türk oyunu olan halayı oynamaya çalıştık. Akşam geç saatlerde yurda yorgun ama izlenimlerle dolu döndük. Şanlıurfa'daki o günü hayatımın sonuna kadar hatırlayacağım.

Dan kada smo posetili Šanlıurfu i Gobeklitepe bio je najlepši dan za mene. Posetili smo Balıklıgöl u Šanlıurfi. Priča o tom jezeru bila je veoma zanimljiva. Hz. na mestu gde je Ibrahim trebao da bude ubijen, vatra se pretvorila u jezero, a drvo u ribu. Zato se ribe u jezeru smatraju svetim. Ove ribe se ne smeju loviti niti jesti. Skakale su u vodi dok sam ih hranila. Posle toga smo otišli u Gobeklitepe i posetili ga. Pre nego što sam otišla tamo, nisam znala da je Gobeklitepe najstarija civilizacija na svetu. Bila mi je čast i neprocenjivo iskustvo videti nultu tačku istorije. Uveče smo otišli na sıra gecesi (zabavu sa tradicionalnom muzikom i hranom). Jeli smo besprekorna jela dok smo slušali tradicionalnu tursku muziku. Mnogo smo se zabavljali i plesali. Pokušali smo da igramo tradicionalnu tursku igru halaj. U kampus smo se vratili kasno uveče, umorni, ali puni utisaka. Pamtiću taj dan u Šanlıurfi do kraja života.

Aleksandra P.

Türk gecesi, Türkiye'deki en ilginç etkinliklerden biri hâline geldi. Gideceğimizi duyduğumda çok heyecanlanmadım çünkü kendi kafama göre hayal ettim. O akşam geldiğinde yediğimiz yemeklerden, içtiğimiz ayrandan ve bizi karşılayan tatlılardan çok memnun kaldım. Ama beni her zamanki gibi sevindiren yemeklerin yanı sıra insanların enerjisi ve Türklerin eğlenme şekli. Beni çok şaşırttı. Bu akşamı hayatımın geri kalanında hep hatırlayacağım. Bu yazıyı yazarken de o akşamı hatırlıyorum ve inanıyorum ki daha uzun yıllar bu hikâyeyi anlatacağım. Bu fırsat için profesörlere ve bu programa teşekkür ederim. Balıklıgöl, Urfa'da bir parkın içinde güzel bir yer. Orada bir sürü insan var ve herkes fotoğraf çekiyor. Çünkü gölün ve göldeki balıkların güzel bir manzarası var. Onları kutsal hayvanlar olarak görüyorlar. Bir tabak yemek satın alıp balıkları beslemek harika bir duyguydu. Güzel manzaralı bir çay bahçesine gidip çay içmek çok güzeldi. Harika bir geziydi. Gaziantep'in merkezinden biraz daha uzaklaşmak için sabırsızlanıyordum ama genellikle müzelerden pek memnun kalmazdım. Çünkü bakınca pek bir şey anlamıyordum ve bu da keyfimi kaçırıyordu. Bu sefer müzeden ve Göbeklitepe'nin içinde taşıdığı tarihten çok memnun kaldım. Göbeklitepe bu yolculukta kaçırılmaması gereken bir duraktır.

Turska noć, postala je jedan od najzanimljivijih događaja u Turskoj. Kada sam čula da ćemo ići, nisam bila previše uzbuđena jer sam to sama zamislila u svojoj glavi. Kada je došlo to veče, bila sam veoma zadovoljna hranom koju smo jeli, ajranom koji smo pili i desertima koji su nas dočekali. Ali ono što me pored hrane, kao i uvek, raduje je energija ljudi i način na koji se Turci zabavljaju. To me je mnogo iznenadilo. Ovo veče ću uvek pamtiti do kraja svog života. Sećam se te večeri i dok ovaj tekst i verujem da ću ovu priču pričati još mnogo godina. Hvala profesorima i ovom programu na ovoj prilici. Balıklıgol je prelepo mesto u parku u Urfi. Tamo ima gomila ljudi i svi se fotografišu. Zato što se pruža prelep pogled na jezero i ribe u njemu. Njih vide kao svete životinje. Bio je sjajan osećaj kupiti tanjir hrane i nahraniti ribe. Bilo je veoma lepo otići u čajnu baštu sa prelepim pogledom i popiti čaj. Bio je to sjajan izlet. Bila sam uzbuđena da se još korak udaljim od centra Gaziantepa, ali inače nisam baš bila zadovoljna muzejima. Jer kada bih otišla, nisam mnogo toga razumela i to mi je kvarilo raspoloženje. Ovog puta sam bila veoma zadovoljna muzejem i istorijom koju Gebeklitepe nosi u sebi. Gobeklitepe je stanica koju ne treba propustiti na ovom putovanju.

Milica R.

Gaziantep ve çevre illere gideceğimizi öğrendiğimde çok mutlu oldum çünkü daha önce Türkiye'nin güneydoğusuna hiç gitmemiştim. Gaziantep dışına çıktığımız ilk gezi Göbeklitepe ve Şanlıurfa oldu. Sabah hocalarla birlikte otobüsle yola çıktık. Otobüste ortamın ne kadar güzel olduğunu ve herkesin mutlu olduğunu gördüğümde, bunun unutulmaz bir gezi olacağını biliyordum. Yolda Türk müziği dinledik ve yaklaşık iki saat sonra Göbeklitepe'ye ulaştık. Geçen sene televizyonda Göbeklitepe hakkında bir belgesel izledim ve oraya bir gün gitmem lazım diye düşündüm. O gün oldukça çabuk geldi. Hocaların bize ilk gönderdiği planda Göbeklitepe yoktu. Sonra oraya da gideceğimizi duyduğum zaman gerçekten çok sevindim. Göbeklitepe, dünyanın sıfır noktası ve medeniyetin beşiği olarak bilinir, insanlık tarihinin en eski yerleşik yaşam alanlarından birisi ve ilk ibadethanesidir. Önce müze sonra ören yerini ziyaret ettik. Sırbistan'da da birkaç önemli arkeolojik alan olmasına rağmen henüz Göbeklitepe kadar eski değerler. Mısır piramitlerinden 9000, Stonehenge'den 6000 yıl daha eski bir yeri canlı görmek ve ziyaret etmek gerçekten heyecan vericidir. O kadar etkileyici bir yer ki dünyanın gözü şu an orada. Bence Göbeklitepe görülmesi gereken bir yer, konumu güzel bir tepede. Tarihi yerleri gezmeyi sevenler için görülmeye kesinlikle değer. Göbeklitepe, Şanlıurfa'ya yakın olduğundan onu ziyaret ettikten sonra şehre gittik. Önce Şanlıurfa Müzesini gezdik. Müze oldukça büyük, arkeolojik ve etnografik eserlerden oluşmaktadır. Göbeklitepe ve yakındaki diğer ören yerlerinden kazılarda çıkartılan bazı heykel ve taşlar Şanlıurfa Arkeoloji Müzesinde sergilenmektedir. Müzeden sonra şehir merkezine gittik. Şanlıurfa denildiğinde ilk akla gelen yer Balıklıgöl'dür. İnternette şehir resimlerine baktığımda Balıklıgöl resimleri hep ön plana çıkıyordu. Balıklıgöl, halk hikâyelerinde ve dini inançlarda İbrahim Peygamberin doğum yeri olarak kabul edilir. O gün havanın oldukça sıcak olduğu için doğduğu mağaraya kadar çıkmadık. Balıklıgöl çok güzel, özel bir atmosferi olan ve insanı etkisi altına alan çok özel bir mekândır. Türkiye'nin ziyaret ettiğim en güzel yerlerinden biridir. Orada bol bol fotoğraf çektirdik. Bence bu yerin tek dezavantajı çok kalabalık olmasıdır. Şanlıurfa tarihi bir şehirdir, merkezi gayet güzel. Şehrin bu kadar güzel olduğunu beklemiyordum, tüm beklentilerimi aştı. Şehrin etkileyici tarihi mekânlarını dolaştıktan sonra sıra gecesine gittik. Şanlıurfa'da geceler bir başka güzel oluyor diye duydum ve gerçekten öyleydi. Benim için değişik bir tecrübe idi, ilk defa öyle akşam yemeğine tarihi bir mekâna gittim. Farklı ülkelerden gelen çok kişi oradaydı. Diğer misafirlerle birlikte yöresel müzik eşliğinde halay çektik, Türküleri dinledik, epey eğlenceliydi. Sıra gecesi ekiplerinin performansı bizleri çok etkiledi. Akşam yemeğinde bazı Türk geleneksel yemeklerini deneme fırsatımız oldu. Onların arasında patlıcanlı kebab, Urfa kebabı, çiğ köfte ve baklava vardı. Her yıl Türkiye'ye gitmeme ve Türk yemeklerine alışkın olmama rağmen sevmediğim birkaç yemekten biri de çiğ köftedir çünkü fazla acılı buluyorum. Diğer tüm yemekleri beğendim. Bize içecek bir şey de getirdiler, ama tadı çok tuhaf olduğu için onu da sevmedim. Böyle bir geziden sonra çok yorgun fakat aynı zamanda çok mutluydum. Tarihte bir yolculuktu.

Bila sam veoma srećan kada sam saznala da idemo u Gaziantep i okolne oblasti jer nikada ranije nisam bila u jugoistočnoj Turskoj. Naše prvi izlet van Gaziantepa bio je Gobeklitepe i Şanlıurfa. Ujutru smo sa učiteljima krenuli autobusom na put. Kada sam videla koliko je lep ambijent u autobusu i koliko su svi bili srećni, znala sam da će to biti nezaboravan izlet. Usput smo slušali tursku muziku i posle otprilike dva sata stigli smo u Gobeklitepe. Prošle godine sam gledala dokumentarac o Gobeklitepeu na TV-u i pomislila da bi jednog dana trebalo da odem tamo. Taj dan je došao prilično brzo. Gobeklitepe nije bio uključen u prvi plan koji su nam poslali nastavnici. Stvarno sam se veoma obradovala kada sam čula da ćemo i tamo ići. Gobeklitepe je poznat kao nulta tačka sveta i kolevka civilizacije, jedno je od najstarijih naseljenih životnih područja i prva bogomolja u istoriji čovečanstva. Prvo smo posetili muzej, a zatim i ruševine. Iako u Srbiji postoji nekoliko značajnih arheoloških lokaliteta, oni nisu stari kao Gobeklitepe. Zaista je uzbudljivo videti i posetiti mesto koje je 9000 godina starije od egipatskih piramida i 6000 godina starije od Stounhendža. To je tako impresivno mesto da su oči sveta sada uperene ka tamo. Mislim da je Gobeklitepe obavezno posetiti, njegova lokacija je na prelepom brdu. Za one koji vole da posećuju istorijska mesta definitivno vredi posetiti. Pošto se Gobeklitepe nalazi blizu Şanlıurfe, otišli smo u obilazak grada nakon što smo njega posetili. Prvo smo prošetali muzejem Şanlıurfe. Muzej se sastoji od poprilično velikih arheoloških i etnografskih dela. Neke statue i kamenje iskopano iz Gebeclitepea i drugih obližnjih ruševina izložene su u Arheološkom muzeju Şanlıurfa. Posle muzeja otišli smo u centar grada. Kada se pomene Şanlıurfa, prvo mesto koje pada na pamet je Balıklıgöl. Kada sam gledala slike grada na internetu, slike Balıklıgöla su uvek dolazile do izražaja. Balıklıgöl se smatra rodnim mestom proroka Ibrahima u narodnim pričama i verskim verovanjima. Pošto je tog dana bilo prilično toplo, nismo mogli da se popnemo do pećine u kojoj je rođen. Balıklıgöl je veoma lepo posebno mesto, koje ima posebnu atmosferu i impresionira ljude. To je jedno od najlepših mesta koje sam posetila u Turskoj. Tamo smo napravili mnogo fotografija. Mislim da je jedina mana ovog mesta to što je velika gužva. Şanlıurfa je istorijski grad, njegov centar je veoma lep. Nisam očekivao da će grad biti ovako lep, nadmašio je sva moja očekivanja. Nakon lutanja po impresivnim istorijskim mestima grada, otišli smo na sira gecesi (zabavu sa tradicionalnom muzikom i hranom). Čula sam da su noći u Şanlıurfı posebno lepe i zaista je bilo tako. Za mene je to bilo drugačije iskustvo, prvi put sam otišla na istorijsko mesto na večeru. Tamo je bilo mnogo ljudi iz različitih zemalja. Plesali smo halaj uz domaću muziku sa ostalim gostima, slušali turkije i bilo je prilično zabavno. Nastup ekipe sa sira gecesi nas je veoma impresionirao. Imali smo priliku da probamo neka tradicionalna turska jela za večeru. Među njima su bili ćevap od patlidžana, Urfa kebab, sirove ćufte i baklave. Iako svake godine idem u Tursku i navikala sam na tursku hranu, jedno od retkih jela koje ne volim su sirove ćufte jer ih smatram previše ljutim. Sva ostala jela su mi se svidela. Doneli su nam i nešto da popijemo, ali ni to mi se nije dopalo jer je bilo veoma čudnog ukusa. Posle takvog izleta bila sam veoma umorna ali istovremeno veoma srećna. Bilo je to putovanje za istoriju.

Marina Š.

Gezimizin bir ta olduğunu düşünürsek tacın mücevheri Şanlıurfa ve Göbeklitepe gezisi oldu. Uçaktayken fotoğrafları gördük. Türkiye'nin en gurur duyduğu yerlerden biri. Şanlıurfa, oldukça büyük bir şehir. Gaziantep'e iki yüz kilometreden fazla uzaklıkta. Ev sahiplerimiz gezimizi keyifli hâle getirmek için ellerinden geleni yaptılar. Gün sıcaktı, otuz dokuz derece. Göbeklitepe'ye doğru gittik. Orada modern müzeyi, müze dükkânını ve nihayet arkeolojik alanı ziyaret ettik. Müze etkileyici. Sergideki bazı eserler dokuz bin yaşında. Çevrede daha fazla tarihi yer var. Sırbistan'da da benzer bir yer var. Onun adı "Lepenski vir"dir. Bu geziden çok zevk aldım. Bu dünyada ne kadar geçici olduğumuzu gördüm. Ardından şehri ziyaret ettik. İlginç bir yer. Şehrin göbeğinde, Balıklıgöl vardı. Bunu hiç beklemiyordum. Önder Hocadan Balıklıgöl ile ilgili harika bir hikâye duyduk, her kültürde böyle hikâyeler vardır. Ancak, oraya girdiğimde içimi bir huzur kapladı. Bu yerde önemli bir şey olduğunu hissettim. Her ayrıntı dikkatimi çekti. Mümkün olduğunca uzun süre kalmak istedim. Hatta fotoğraf çekmenin tuhaf bir şekilde mekânın kutsallığını bozduğunu hissettim. Son olarak, akşam yemeği ve müzik. Harika bir yer, yarı kapalı. Türk müziğinin mükemmel performansı. Yer sofraları. Tüm bunları bize gösterme çabaları için ev sahiplerimize teşekkür ederiz.

Kada bi zamislili da je naše putovanje jedna krana, dragulj krune je bilo putovanje Šanliurfa i Gobeklitepe. Videli smo fotografije dok smo bili u avionu. To je jedno od mesta na koje je Turska najponosnija. Šanliurfa je veoma veliki grad. Od Gaziantepa je udaljen više od dve stotine kilometara. Naši domaćini su dali sve od sebe da nam putovanje bude prijatno. Dan je bio topao, bilo je trideset i devet stepeni. Otišli smo u Gobeklitepe. Tamo smo posetili savremeni muzej, muzejsku radionicu i na kraju arheološko nalazište. Muzej je impresivan. Neki od radova na izložbi stari su devet hiljada godina. U blizini ima više istorijskih znamenitosti. Slično mesto postoji i u Srbiji. Zove se Lepenski vir. Veoma sam uživao u ovom izletu. Video sam koliko smo privremeni u ovom svetu. Zatim smo posetili grad. Zanimljivo je mesto. U srcu grada nalazi se Balıkhöğol. Ovo uopšte nisam očekivao. Čuli smo divnu priču o Balıkhöğolu od Onder Hoce, a takvih priča ima u svakoj kulturi. Međutim, kada sam ušao tamo, osetio sam nekakav mir. Osećao sam da postoji nešto važno na ovom mestu. Svaki detalj mi je privukao pažnju. Hteo sam da ostanem što duže. Čak sam osetio da fotografisanje na neki neobičan način skrnavi to mesto. Na samom kraju, večera i muzika. Odlično mesto, poluzatvoreno. Besprekorno izvođenje turske muzike. Podni stolovi. Hvala našim domaćinima na trudu da nam sve ovo pokažu.

Slobodan P.

25 Ağustos 2022 Perşembe günüydü. Arkadaşlarım, ben ve hocalarımız öğrenci yurtlarının önünde toplandık. Otobüs bizi bekledi. İçine binip seyahate çıktık. Önce Göbeklitepe'ye gittik. Yolculuğumuz oraya kadar yaklaşık 2 saat sürüyordu. Oraya giderken otobüste müzik dinliyorduk, daha önce hocalarımızın yaptıkları öğle yemeği paketlerini yiyorduk ve beğenerek çevreye bakıyorduk. Göbeklitepe'ye geldiğimiz zaman öncelikle bir müzeye girdik ve bir sunum izledik. Sunumdan sonra toplanıp mağazaya girdik ve hediyelik eşyalar aldık. Sonra otobüse tekrar binip arkeolojik alana kadar gittik. Orada olduğumuz esnada yavaş yavaş her şeyi görebiliyorduk ve tüm kompleksi gezdik. Fotoğraflar çektik ve çektiğimiz videolarda esen rüzgârdan dolayı ses efektleri videonun daha iyi olmasını sağladı. Bu bize çok güzel bir his verdi. Sonra Şanlıurfa Müzesi'ne gittik ve ondan sonra sözle anlatılamayacak bir maceraya başladık. Balıklıgöl'e kadar bu devam etti. Efsane bir yere geldik. Bu yer masal gibiydi. Etrafımızda taş bir şato gibi kale vardı. Önümüzde gölün kenarında bir minare vardı. Gölde üzerinde noktalar olan sazan balıklarına benzeyen balıklar vardı. O balıklar efsane ile ilişkilidir. Mükemmel. Gezdikten sonra akşam yemeğine ve sıra gecesine gittik o gece hayatımda yaşadığım en güzel geceydi. Öncelikle büyük bir alandı, üstümüzde sağ tarafta müzik grubu vardı. Bütün akşam güzel bir atmosfer yayıldı. Eğlendik, şarkı söyledik, kendimi bir filmde gibi hissettim. Biz yemek yerken bir anda ellerinde eşarp olan bir adam yanımıza geldi. Başımıza eşarpları sardı ve biz kalkıp dans etmeye başladık. O gece o kadar güzeldi ki onun bitmesini hiç istemedim. Bu gece benim için o kadar güzel bir hatıra olacak ki hayatımın sonuna kadar onu hatırlayacağım. Benim için enteresandı. Çünkü hayatımda yaşadığım şeylerden çok farklıydı. Müzik ve kültür farklı ve o yüzden her şeyi öğrenmek istedim ve bu şekilde büyük bir deneyimle çok zengin oldum. Bu yolculukta sonsuza kadar hatırlayacağım en güzel şeyler başıma geliyorlar.

Bio je četvrtak, 25. avgust 2022. godine. Moji drugari, ja i naši nastavnici okupili smo se ispred studentskih domova. Autobus nas je čekao. Ušli smo u njih i krenuli na put. Prvo smo otišli u Gobeklitepe. Kako bismo stigli do tamo put je trajao približno 2 sata. U autobusu smo na putu do tamo slušali muziku, jeli pakete hrane koje su naši nastavnici ranije napravili i sa dopadanjem razgledali okolinu. Kada smo došli u Gobeklitepe, prvo smo ušli u muzej i odgledali jednu prezentaciju. Nakon prezentacije okupili smo se i ušli u prodavnicu te kupili suvenire. Potom smo ponovo ušli u autobus i otišli do arheološkog nalazišta. Dok smo bili tamo, mogli smo sve polako da vidimo i obišli smo ceo kompleks. Snimili smo fotografije i zvučni efekti su učinili video boljim zbog vetra koji je duvao na video snimcima koje smo snimili. Ovo nam je donelo veoma dobar osećaj. Zatim smo otišli u muzej Šanlıurfa i nakon toga krenuli u avanturu koja se ne može opisati rečima. Ovo se nastavilo sve do Balıkhgola. Došli smo na legendarno mesto. Ovo mesto je bilo poput bajke. Oko nas je bila utvrđenje poput kamenog zamka. Pred nama je bio jedan minare pored jezera. U jezeru je bilo riba koje su ličile na šarana sa tačkama po sebi. Te ribe su povezane sa legendom. Savršeno. Nakon obilaska, otišli smo na večeru i sira geces (zabavu sa tradicionalnom muzikom i hranom) i ta noć je bila najbolja noć u mom životu. Pre svega, to je bio veliki prostor, sa bendom desno od nas. Lepa atmosfera se širila tokom cele večeri. Zabavljali smo se, pevali, osećao sam se kao u filmu. Dok smo jeli, odjednom se kod nas stvorio čovek sa maramama. Obmotao nam je marame oko glave i mi smo ustali i počeli da plešemo. Ta noć je za mene bila tako lepa da nikad nisam želeo da se završi. Ta noć će mi biti tako lepa uspomena da ću je pamtit i do kraja života. Bilo mi je zanimljivo. Zato što je bilo toliko drugačije od svega što sam ikada doživeo u životu. Muzika i kultura su različite i zato sam želeo da naučim sve i tako sam se veoma obogatio velikim iskustvom. Na ovom putovanju desile su mi se najbolje stvari koje ću zauvek pamtit i.

Mladen

Türkçe yaz okulu için Gaziantep'e gelir gelmez dört gözle beklediğim gezilerden biri de Göbeklitepe ve Şanlıurfa gezisiydi. Uzun zamandır tarih ve değerli arkeolojik alanlar açısından zengin antik Mezopotamya topraklarına ayak basmak istiyordum. Gaziantep'ten giderken, yemyeşil bir kuşakla çevrili, kum rengi toprak ve gökyüzünün bulutsuz mavisıyla harmanlanan Fırat Nehri'ni geçtik. Güneş yakıyordu, hava kuru ve sıcaktı. Göbeklitepe'nin antik Neolitik tapınağı ve etrafındaki tüm alan bana gerçek dışı görünüyordu. On iki bin yıllık siteyi gezerken geçmişle bugünün buluştuğı merkezde olmanın garip bir duygu olduğunu düşündüm. Değerli sitenin etrafındaki ölçülemez genişlik, tapınağı ulaşmak için her engeli siliyor gibiydi. Eski zamanlardan beri insan, yer ile göğü birleştirmek istiyordu. Ardından Şanlıurfa'daki fantastik müzeyi gezdik ve binlerce yılda o bölgede ne kadar medeniyet ve kültürün değıştiğini gördük. Sonra İslamiyet için kutsal olan ve insanların namaz kılmak için geldikleri Balıklıgöl'ü ziyaret ettik. O gölde bulunan balıklar kutsal kabul edilir ve yenmemelidir. Öğleden sonranın geri kalanında akşam yemeğine kadar yakındaki sokaklarda dolaştık ve şehrin atmosferini hissettik. Sokaklar çeşitli mallar satan dükkânlarla dolu. Çeşitli baharatların birçok rengi ve kokusu vardı. Her yer insanlarla doluydu. Küçük bir çeşmeden akan suyuyla bir restoranın bahçesinde Türk kahvesi içtikten sonra gerçek bir geleneksel akşam yemeğine gittik. Restoran Urfasaray Konuk Evi, o bölgenin tipik mimarisine sahip büyük bir evde yer almaktadır. Alçak kanepelerin etrafındaki minderlere oturduk. Yerler halılarla kaplıydı. Birçok yerel yemeğı denedik. Merakla denediğim, bilmediğimiz birçok yemek ve içecek vardı. Orkestra harika bir oryantal müzik çaldı ve akşam boyunca neredeyse hepimiz diğerkonuklarla birlikte dans ettik. Özellikle sazın sesini çok severim. Neşeliydi, bu nedenle otobüste Gaziantep'e dönüşte şarkılı atmosfer devam etti. Hayatımın geri kalanında bu geziyi ve o bölgedeki tecrübelerimi hatırlayacağım.

Jedan od izleta kojem sam se radovala čim sam došla u Gaziantep na tursku letnju školu bilo je putovanje Gobeklitepe i Šanlıurfa. Dugo sam želeo da kročim na drevnu mesopotamijske zemlju bogatu istorijom i vrednim arheološkim nalazištima. Na putu iz Gaziantepa prešli smo reku Eufkrat, okruženu bujnim zelenim pojasom, pomešanim sa zemljom boje peska i plavetnilom neba bez oblaka. Sunce je peklo, vazduh je bio suv i vruć. Drevni neolitski hram Gobeklitepe i ceo kraj oko njega delovali su mi nestvarno. Dok sam obilazila dvanaest hiljada godina stari lokalitet, pomislila sam da je čudan osećaj biti u centru gde se prošlost susreće sa sadašnjošću. Činilo se da je neizmerno prostranstvo oko dragocenog mesta uklonilo svaku prepreku da se stigne do hrama. Čovek je od davnina želeo da ujedini zemlju i nebo. Zatim smo posetili fantastični muzej u Šanlıurfi i videli koliko su se civilizacija i kultura promenile u tom regionu tokom hiljada godina. Zatim smo posetili Balıklıgöl, koji je svet mesto za islam i gde ljudi dolaze da se mole. Ribe koje se nalaze u tom jezeru smatraju se svetim i ne treba ih jesti. Ostatak popodneva šetali smo po obližnjim ulicama do večere i osetili atmosferu grada. Ulice su pune radnji koje prodaju raznu robu. Razni začini imali su mnogo boja i mirisa. Svuda je bilo puno ljudi. Nakon ispijanja turske kafe, pravljene vodom koja je tekla sa male česme, u bašti restorana, otišli smo na pravu tradicionalnu večeru. Restoran Urfasaray Konuk Evi se nalazi u velikoj kući sa tipičnom arhitekturom tog kraja. Sedeli smo na jastucima oko niskih sofa. Podovi su bili prekriveni tepisima. Probali smo mnoga lokalna jela. Bilo je mnogo jela i pića koje sam probala iz radoznalosti i koja nismo poznavali. Orkestar je svirao sjajnu orijentalnu muziku i skoro svi smo plesali zajedno sa ostalim gostima tokom cele večeri. Posebno volim zvuk saza. Bila je veselo, pa se pevačka atmosfera nastavila u autobusu na povratku za Gaziantep. Pamtiću ovo putovanje i svoja iskustva na tom području do kraja života.

Vesna S.

Bir varmış bir yokmuş diyerek yazıma başlayabilirim. Çünkü Peri Masalı gibi bir gün yaşadım. UNESCO dünya mirası listesinde yer alan Göbeklitepe'yi ziyaret ettik. Dünyanın bilinen en eski medeniyet topluluğudur. Fırat Nehri yakınında doğanın kalbinde yer alan “tarihin sıfır noktası” bir arkeolojik alandır. Göbeklitepe'yi görünce bakakaldım, ağzımdan tek bir kelime çıkmadı. Bu yer millet için ne kadar önemli farkında değiliz. Bugün hayatımdaki en önemli ve güzel yeri Göbeklitepe'de gördük diyecektim ama sonra da Balıklıgöl'e geldik. Ahmet Hocamız bizi gezdirirken Balıklıgöl efsanesini anlattı. İbrahim Peygamber ateşe düştüğü anda ateş göle, odunlar ise balığa dönüşmüştü. Ben orayı gezdiğim zaman bir masala düştüğümü hissettim. Masmavi gölü ve sırtında siyah lekeler olan balıkları saatlerce izleyebildim. Manzaraya izlerken çok büyük keyif aldım. Bu manzarayı unutmayaçağım kendime söz verdim. Birkaç dakika sonra kendime yine bir şey için söz verecektim. Ezan okuyan hocanın sesi kulağıma geldiği zaman bu muhteşem yeri yine ziyaret edeceğime söz verdim. Sonra Urfasaray Konukevine gittik. Ayakkabılarımızı dışarıda bırakıp içeriye girdik. Bir yere oturduk. Canlı müzik çalıyor, ikramlar geliyordu. Şerbet, çay, kahve, birbirinden lezzetli yemekler, çiğ köfte, patlıcan kebabı, Urfa kebabı, baklava gibi meşhur yemeklerin tamamını denedik. Müzik herkesi dans ettirdi. Kafamda yeni bir şalla, “bu sevdalar boşuna le bu sevdalar boşuna, delalim delalim” şarkısını söyledim. Bu şarkıyı çok seviyordum. Halk oyunları, şerbetçi, alevli davul şovu, karizma ve enerji dolu bir şarkıcı. Kafamdaki görüntüler. Şanlıurfa'yı ziyaret etmeden önce bir metin okudum, sonra oraya gidince metinde hiçbir yanlışlık olmadığını anladım. Eğer sıra gecesine katılmadıysanız çok şey kaybetmişsiniz ve Şanlıurfa geziniz yarım kalmış demektir. Belki bir gün çiğ köftenin tadını ya da en sevdiğim şarkının sözlerini unutabilirim ama Şanlıurfa'da ne kadar mutlu ve neşeli olduğumu unutamam.

Mogu da počnem svoj tekst tako što ću reći: Bilo jednom nekada davno... Zato što sam proživela jedan dan kao iz bajke. Posetili smo mesto Gobeklitepe, koje je na Uneskovoj listi svetske baštine. To je najstarija poznata civilizacija na svetu. Smešten u srcu prirode u blizini reke Eufrat, to je arheološko nalazište na „nultoj tački istorije“. Kada sam videla Gobeklitepe, ostala sam u čudu i bez reči. Nismo svesni koliko je ovo mesto važno za svet. Htela sam da kažem da smo tog dana u Gobeklitepeu videli najvažnije i najlepše mesto u mom životu, ali onda smo došli u Balıkligol. Naš učitelj Ahmet je ispričao legendu o Balıkligolu dok smo obilazili. Čim je prorok Ibrahim pao u vatru, vatra se pretvorila u jezero, a drvo u ribu. Kada sam se šetala onuda, osetila sam se kao da sam upala u neku bajku. Mogla sam satima da posmatram duboko plavo jezero i ribe sa crnim mrljama na leđima. Zaista sam uživao gledajući pejzaž. Obećala sam sebi da nikada neću zaboraviti ovaj prizor. Za par trenutaka ponovo sam sebi dala jedno obećanje da nikada to neću zaboraviti. Kada sam čula glas učitelja koji je čitao molitvu, obećala sam da ću ponovo posetiti ovo veličanstveno mesto. Zatim smo otišli u gostinsku kuću Urfasaraj. Ostavili smo cipele napolju i ušli unutra. Seli smo na pod. Svirala je živa muzika, stizalo je posluženje. Probali smo sva poznata jela kao što su šerbet, čaj, kafa, hranu samu ukusniju od prethodne, sirove ćufte, kebab od patlidžana, urfa kebab, baklavu i slično. Muzika je naterala sve da zaplešu. Sa novim šalom na glavi opevala sam pesmu „džabe su ove ljubavi, džabe su ove ljubavi, hajde da se udubimo“. Mnogo sam volela ovu pesmu. Narodna igra, hmelj, plameni šou bubnja, pevačac pun harizme i energije. Slike u mojoj glavi. Pre posete Šanliurfi, pročitala sam jedan tekst, a onda kada sam otišla tamo, shvatila sam da u tekstu nije bilo jedne jedine greške. Ako niste prisustvovali sira gecesi to znači da ste mnogo toga propustili i vaše putovanje u Šanliurfu je ostalo nedovršeno. Možda ću jednog dana moći da zaboravim ukus sirovih ćufti ili reči svoje omiljene pesme, ali ne mogu da zaboravim koliko sam srećna i vesela bila u Šanliurfi.

Marija C.

25 Ağustos, Anadolu'da bir yerde dileğim gerçek oldu. Bu benim bir yaz günümün hikâyesidir. Yaz okulu grubu ile bir tapınağı gezdik. O herhangi bir tapınak değildir. Dünyadaki en eski tapınaktır. Tarihin sıfır noktasıdır. Orada çemberli şeklindeki yapıları gördüm. Çember! En mükemmel ve dayanıklı şekildir. Gördüklerim bunu bir kez daha kanıtladı. Hayat bir dairedir. Hayatta her şey dönüyor. Geçmiş bitti, şimdiki yaşıyoruz ve gelecek bir gün gelecek. Göbeklitepe geçmiş ve geleceği birbirine bağlayan bir noktadır. Ahşap plakalar tarihi meraklı adımlarımızdan koruyor. Bu yaya yolu bizi tarih boyunca gezdiriyordu. Tarihin sıfır noktasında nefes alıyorduk. O anda ne kadar mutlu hissettim anlatamam. Anadolu büyüğü bizimle dans etmeye başladı. Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi'nde biraz daha tarihle kaynaştık. Çeşitli ve değerli eşyalar çağlarının hikâyesini bize anlattılar. Sergiler nefesimi kestiler. Müze ziyaretinden sonra bizi Balıklıgöl'e götürdüler. İlk adımım hissettiğim heyecan gitti ve onun yerini bir huzur aldı. Çok sakin ve huzurlu bir yere geldik. Mükemmel, muhteşem, müthiş ve tabii ki çok büyük... Bu yeri anlatmak için tüm kelimeler yetersiz kalırlar elbette. Türkçe o kadar bilmiyorum ama bilsem de aynı olurdu, hissetmeniz lazım anlatılamaz bir şey var. Şanlıurfa peygamberler şehridir, bunu orada öğrendim. Caminin bahçesinde güneşin muhteşem batışını izlerken rahatladım ve oradan huzurlu bir ruhla çıktım. Balıklıgöl'de özel bir enerji hissettim. Anadolu'nun büyüğü Şanlıurfa'nın sokaklarından bize geldi ve bizi gezdirdi. Otantik açık hava restoranına geldik. Açık bir alan ve yerde oturmak için yastıklar vardı. Geleneksel bahçesinde neşeli gecemiz başladı. Türk halk müziğini dinliyorduk. Türk mutfağından özel yemekler yedik. Özel ve ilginç bir içeceği denedik. Bu yazıyı yazarken hâlâ pembe içeceğin lezzetini hissediyorum ve o davudi sesi duyuyorum. Tarih, özel lezzetler, Göbeklitepe, Balıklıgöl, Şanlıurfa ve sıra gecesi... Biz bir daire çizdik. Aslında Anadolu büyüğü bizimle birlikte bu daireyi çizdi ve biz onun hayranları olduk. Yunus Emre Enstitüsü ve değerli hocalarımız sayesinde Anadolu büyüğü ile dans ettik. Ben çok büyük minnet duyuyorum. Çünkü yaz okulu grubunun bir parçasıydım. Kalbimde bir yerde Anadolu büyüğü ile kilitlendim. İnşallah bir gün tekrar birlikte dans edeceğiz.

25. avgusta, negde u Anadoliji, ispunila mi se želja. Ovo je priča o mom letnjem danu. Posetili smo jedan hram sa grupom letnje škole. To nije bilo koji hram. To je najstariji hram na svetu. To je nulta tačka istorije. Tamo sam videla građevine kružnog oblika. Krug! To je najsavršeniji i najtrajniji oblik. Ono što sam videla je to još jednom dokazalo. Život je jedan krug. Sve se okreće u životu. Prošlost je završena, živimo u sadašnjosti, a budućnost će doći jednog dana. Gobeklitepe je tačka koja povezuje prošlost i budućnost. Drvene daske štite istoriju od naših radoznalih koraka. Ova pešačka staza vodila nas je putem istorije. Disali smo na nultoj tački istorije. Ne mogu vam objasniti koliko sam se srećno osećala u tom trenutku. Anadolska magija je počela da igra sa nama. U Arheološkom muzeju Šanlıurfa još malo smo se povezali sa istorijom. Ispričali su nam priču o eri raznih i dragocenih stvari. Ekspozicije su mi oduzimale dah. Nakon posete muzeju, odveli su nas u Balıklıgöl. Uzbuđenje koje sam osetila prvim korakom je nestalo, a na njegovo mesto je došao mir. Došli smo na veoma tiho i mirno mesto. Savršeno, veličanstveno, sjajno i naravno veoma veliko.. Naravno, sve reči su nedovoljne da se opiše ovo mesto. Ne znam toliko turskog, ali i da znam, bilo bi isto, morate osetiti, ima nešto što se ne može opisati. Šanlıurfa je grad proroka, to sam tamo naučila. Opustila sam se gledajući veličanstven zalazak sunca u bašti džamije i otišla odatle mirne duše. Osećala sam posebnu energiju na Balıklıgol. Čarolija Anadolije došla je do nas sa ulica Šanlıurfe i prošetala nas okolo. Došli smo u autentični restoran na otvorenom. Bilo je otvorenog prostora i jastuka za sedenje na podu. Počela je naša radosna noć u tradicionalnoj bašti. Slušali smo tursku narodnu muziku. Jeli smo posebna jela turske kuhinje. Probali smo posebno i zanimljivo piće. Dok pišem ovaj članak, još uvek osećam ukus ružičastog pića i čujem taj dubok glas. Istorija, posebni ukusi, Gobeklitepe, Balıklıgol, Šanlıurfa i sira geces (zabava sa tradicionalnom muzikom i hranom) ... Nacrtali smo krug. U stvari, anadolska magija je nacrtala ovaj krug zajedno sa nama i mi smo postali njeni obožavaoci. Zahvaljujući Institutu Yunus Emre i našim vrednim učiteljima, plesali smo sa anadolskom magijom. Osećam veliku zahvalnost. Zato što sam bio deo grupe letnje škole. Negde u mom srcu bila sam zaključana sa anadolskom magijom. Nadam se da ćemo jednog dana ponovo plesati zajedno.

Vesna A.

5. Bölüm

Halfeti ve Rumkale gezisine ilişkin tecrübelerinizi ve düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız.

Napišite tekst o vašim iskustvima i utiscima o poseti Halfetiju i Rumkaleu.

Bütün gün çok güzeldi, çok iyi bir organizasyondur. Bir restorandaydık, yemek çok lezzetliydi. Halfeti çok güzel düzenlenmiş. En ilginç ve en güzel bölüm tekne gezisiydi. Batık bir cami gördük, en güzel günlerimden biri. Unutmayacağım.

Bilo je jako lepo ceo dan, bila je veoma dobra organizacija. Bili smo u restoranu, hrana je bila veoma ukusna. Halfeti je veoma lepo uređen. Najzanimljiviji i najlepši deo bio je izlet brodom. Videli smo potopljenu džamiju, bio je to jedan od mojih najlepših dana. Neću ga zaboraviti.

Mona

Bir yıl önce Karagül dizisini izlemeye başladım. Halfeti'yi ilk gördüğümde çok etkilenmişim. O yeri dolaşmak, gölde kayıkla gezmek, sallardan birinde bir şeyler içmek ve o yerin tüm güzelliklerinin tadını çıkarmak istiyordum. Bulunduğu yere haritadan baktım ve oraya ulaşmanın kolay olmadığını, Suriye sınırına yakın olduğunu, acentelerimizde teklif olmadığını, her şeyi kendim organize etmem gerektiğini düşündüm. Üzgünüm ama o anda bu fikirden vazgeçtim. Zaman zaman Halfeti'yi düşündüm ve ardından Yunus Emre Enstitüsünden beni “Türkçe Yaz Okulu” için Gaziantep'e davet eden bir e-posta aldım. Programı birkaç kez okudum, inceledim ve inanmadım. Halfeti gezisi... Fırat Nehri kıyısında küçük bir kasaba olan Halfeti'ye vardık. Dizide ve gerçekte, bende harika bir izlenim bıraktı. Sokağın bir tarafında dondurmacılar ve halkın kalabalığı diğer tarafta da bir göl. Hafif dalgalar üzerinde güneş ışınları dans ediyor. Masmavi su gölü parlaklığıyla daha da güzelleştiriyor. Şehirde dolaştık. Mis kokulu siyah gül suyu, magnetler, fıstık makası, eşarplar ve birkaç hediyelik eşya aldım. Bir gemi gezisine çıktık, batık şehrin bir kısmını gördük. Müzik eşliğinde dans ettik, gölün ve çevresinin tadını çıkardık. Öğleden sonra yüzen restoranlardan birinde öğle yemeği yedik. Açık alanda neşeli bir aile şirketi ortamı yemeği daha da keyifli hâle getiriyor. Üzerinde çok fazla sal olan bir nehir kenarında yaşıyorum, belki de bu yüzden Halfeti'yi televizyonda ilk gördüğüm andan itibaren benim için bu yerin özel bir anlamı oldu. Onu ziyaret etme fırsatı bulduğum için mutluyum.

Počela sam da gledam Karagul seriju godinu dana ranije. Kada sam prvi put videla Halfeti, bila sam veoma impresionirana. Želela sam da obiđem to mesto, da se vozim čamcem po jezeru, da popijem piće na nekom od splavova i uživam u svim lepotama tog mesta. Pogledala sam njegovu lokaciju na mapi i pomislila da nije lako doći do tamo zbog toga što je blizu sirijske granice, činjenice da u našim agencijama nije bilo ponuda i da bih morala sama sve da organizujem. Žao mi je, ali u tom trenutku sam odustala od ideje. S vremena na vreme sam razmišljala o Halfetiju, a onda sam dobila e-mail od Instituta Yunus Emre u kojem me je pozivaju u Gaziantep na „Tursku letnju školu“. Pročitala sam i proučila program nekoliko puta i nisam mogla da verujem. Izlet na Halfeti... Stigli smo u Halfeti, mali grad na obali Eufrata. I u seriji i u realnosti, ostavio je veliki utisak na mene. Sladoledžije i gomila ljudi na jednoj strani ulice i jezero na drugoj. Zraci sunca plešu na blagim talasima. Azurno plava voda jezero svojim sjajem čini još lepšim. Obišli smo grad. Kupila sam crnu ružinu vodicu prelepog mirisa, magnete, lomilicu za pistaće, marame i nekoliko suvenira. Išli smo na krstarenje brodom, videli deo potopljenog grada. Plesali smo uz muziku i uživali u jezeru i njegovoj okolini. Popodne smo ručali na jednom od plutajućih restorana. Veselo porodično poslovno okruženje na otvorenom čini obrok još prijatnijim. Živim pored reke sa pune splavova na njoj, a možda je upravo zbog toga ovo mesto za mene imalo posebno značenje od kada sam prvi put ugledala Halfeti na TV-u. Srećna sam što sam imala priliku da ga posetim.

Snežana

Karagülün gizemi Halfeti'ye, sebatkâr Rumkale'ye bir gezi... O gün Gaziantep'ten gideceğimiz yere kadar uçsuz bucaksız fıstık tarlalarının manzarasını seyrederek Fırat'ı geçtik. Dünyada ilk ve tek olan Fıstık Müzesi'nde, İran'ın yanında Türkiye'nin de en büyük fıstık üreticilerinden biri olduğunu öğrenmiştik. Etrafımızda zeytin ağaçları ve fıstık ağaçları vardı ve bazı yerlerde badem ile karadut ağaçlarına rastladık. Vadi ve gölün muhteşem manzarasına sahip seyir noktasında fotoğraf çektik ve çiçeklerle süslenmiş bir salıncakta sallanma fırsatı yakaladık. Her yerde salıncaklar var. Ya bu bölgenin sakinleri çok romantik ya da sadece turistik bir yer, tam olarak bilmiyorum ama ilk seçeneği seçiyorum. Çünkü inanıyorum ki bu tür rüzgârlar Mezopotamya'da esiyor, yerel halkın duygularını ve hayal gücünü harekete geçiriyor. Fırat nehrini okulda öğrendik ve vadinin sular altında kalmasıyla oluşan baraj gölü, kısmen Türk dizileri, kısmen de sadece bir yerde açan gizemli siyah gül sayesinde dünyaca tanındı. Dizideki âşıkların birbirine doğru koştuğu asma köprüyü geçtik, her fırsatta burada satılan siyah gül kolonyasını kokladık ve meslektaşım bize “Karagül” dizisi kahramanının yaşadığı sokağı gösterdi. Dizi birkaç yıl önce Sırbistan'da çok popülerdi. Çok eskiden çevresinde birçok savaşın yapıldığı eski bir Roma kalesi olan Rumkale'nin eteklerinde bir tekneye bindik. Suyun içinden çıkan minare ve gölün mavisi arasından görünen evlerin çatılarının kanıtladığı gibi, eski köy sular altında kalmış. Göl gezisinden sonra “Köşk” restoranda lezzetli bir öğle yemeği yedik, çeşit çeşit yemeklerin tadını çıkardık. Birçok kişi “şabut” balığını ilk kez denedi. Alışılmadık bir gün daha, çünkü Türkiye'nin bu yakasında eski medeniyetlerin fısıltuları her yerde iç içe geçmiş, efsaneler dolaşıyor. Güzel doğası büyülüyor, cana yakın ev sahipleri sizi mutlu ediyor. Bu bir masal mı?

Izlet u Halfeti, misteriju crne ruže, u nepokolebljivu Rumkale... Tog dana smo od Gaziantepa do našeg odredišta prešli Eufkrat, posmatrajući pogled na ogromna polja pistaća. U prvom i jedinom muzeju pistaća na svetu, saznali smo da je Turska, pored Irana, jedan od najvećih proizvođača pistaća. Oko nas su se nalazila stabla maslina i pistaća, a ponegde smo nailazili i na stabla badema i crnog duda. Fotografisali smo se na vidikovcu sa veličanstvenim pogledom na dolinu i jezero i uhvatili priliku da se ljuljamo na ljuljašci ukrašenoj cvećem. Svuda su bile ljuljaške. Ili su stanovnici ovog kraja veoma romantični ili je to samo turističko mesto, ne znam tačno, ali biram prvu opciju. Jer verujem da takvi vetrovi koji duvaju u Mesopotamiji podstiču emocije i maštu lokalnog stanovništva. O Eufratu smo učili u školi, a brana koja je nastala plavljenjem doline postala je svetski poznata delom zahvaljujući turskim TV serijama, a delom zbog misteriozne crne ruže koja cveta samo na jednom mestu. Prešli smo viseći most gde su ljubavnici u seriji trčali jedni prema drugima, osetili smo miris kolonjske vode crne ruže koja se ovde prodaje u svakoj prilici, a kolega nam je pokazao ulicu u kojoj je živela junakinja serije „Karagul“. Serija je bila veoma popularna u Srbiji pre nekoliko godina. Ukrcali smo se u čamčić na periferiji Rumkale, drevne rimske tvrđave u blizini koje su se u prošlosti vodili mnogi ratovi. Staro selo je bilo potopljeno, o čemu svedoči minaret koji viri iz vode i krovovi kuća vidljivi kroz plavetnilo jezera. Nakon obilaska jezera, jeli smo ukusan ručak u restoranu „Köşk“ i uživali u raznim jelima. Mnogi su po prvi put probali "šabut" ribu. Još jedan neobičan dan, jer se na ovoj strani Turske prepliću šaputanja drevnih civilizacija i kruže legende. Njena prelepa priroda fascinira, ljubazni domaćini vas čine srećnim. Da li je ovo bajka?

Marija J.

Okulda Fırat ve Dicle nehirleri ile Mezopotamya hakkında bir şeyler öğrendiğimde, bunun bana her zaman bir şekilde uzak ve ulaşılmaz göründüğünü hatırlıyorum. Bu yüzden dünyanın o bölgesini ziyaret etme fırsatına sahip olduğum için çok mutluyum. Birkaç yıl önce annem televizyonda tamamen Halfeti'de çekilmiş bir Türk dizisi izlemişti. Halfeti internetteki fotoğraflarda harika görünüyor. Orası dikkatimi çekti çünkü dünyada kara güllerin yetiştiği tek yerdir. O zamana kadar gerçek kara güllerin olduğunu bile bilmiyordum. Bütün kara güllerin plastik olduğunu sandım. Şimdi Halfeti'ye gittiğimizde sadece nisan-mayıs ve kasım-aralık aylarında çiçek açtıkları için onları görme şansımız olmadı. O yüzden en azından Halfeti hatırası kara gül kolonyası aldım. Bize dediler ki Halfeti huzurlu bir yer olarak bilinir. Bir bölümü Fırat nehri üzerine kurulan Birecik Baraj gölünün altında kalmıştır. Bu bölge turistik bir bölgeye dönüşmüştür. Halfeti'ye vardığımızda önce harika fotoğraflar çekmek için bir tepede mola verdik. Tepeden manzara hakikaten muhteşemdi. Fırat Nehri'nin sanki nehir değil de denizmiş gibi mavi olmasına şaşırdım. O kadar güzeldi ki o an nerede olduğumuzu göstermek için kız kardeşimi görüntülü arama yaptım. Ondan sonra nehir kıyısına indik ve orada dolaşmak için yaklaşık bir saat serbest zamanımız oldu. Oradan da bazı hediyelik eşyalar aldık. Halfeti'de asma köprü var, ondan da geçtik. İlginçti çünkü köprü biraz sallandı. Halfeti'ye giden ziyaretçiler büyük bölümü sular altında kalan ve Batık Şehir olarak nitelendirilen bölgeyi tekne turuyla gezebilirler. Biz de bir buçuk saatlik bir tekne turu yaptık. O teknede yalnızdık, müzik de vardı. Biz de şarkı söyleyip dans ettik. Samırım hepimiz gerçekten keyif aldık. Sular altındaki şehre yaklaştığımızda sular altında kalmış taş evler ve camiyi gördük. Resimlerde çok güzel görünse de köylerin sular altında kalan kısımlarını görmek benim için yine de üzücüydü çünkü eskiden orada yaşayanlar taşınmak zorunda kalmışlardı. Sonra tekneden Antik dönemden kalan tarihi Rumkale'yi gördük. Ahmet Hoca bize kaleden biraz bahsetti. Tekne turumuzu bitirdiğimizde Fırat nehri kıyısındaki bir restoranda akşam yemeği yedik. Önce tavuk mu, balık mı yoksa kebab mı yemek istediğimizi seçtik. En sevdiğim Türk yemeklerinden biri olduğu için ben tavuk şiş yedim. Çok lezzetliydi. Akşam yemeğinden sonra otobüse bindik ve güzel izlenimlerle Gaziantep'e geri döndük. Bu gezi Şanlıurfa'dan sonraydı ve biri bana hangisini daha çok beğendiğimi sorsa her iki gezi de kendine göre güzel olduğu için cevap veremezdim.

Kada sam u školi učila o rekama Eufkrat i Tigar kao i Mesopotamiji, sećam se da mi je uvek izgledalo nekako udaljeno i nedostupno. Zbog toga sam veoma srećna što sam imala priliku da posetim taj deo sveta. Pre nekoliko godina, moja majka je gledala tursku TV seriju koja je u potpunosti snimana u Halfetiju. Halfeti izgleda sjajno na fotografijama na internetu. Privuklo mi je pažnju jer je to jedino mesto na svetu gde rastu crne ruže. Do tada nisam ni znala da postoje prave crne ruže. Mislila sam da su sve crne ruže plastične. Sada kada smo otišli u Halfeti, nismo imali priliku da ih vidimo jer cvetaju samo u periodu april-maj i novembar-decembar. Zato sam bar kupila kolonjsku vodu crne ruže u znak sećanja na Halfeti. Rekli su nam da je Halfeti poznato kao mirno mesto. Jedan deo je ostao ispod brane Biredžik, koja je podignuta na reci Eufkrat. Ovo područje je pretvoreno u turističko područje. Kada smo stigli u Halfeti, prvo smo se zaustavili na jednom brdu da napravimo odlične slike. Pogled sa vrha je bio zaista veličanstven. Iznenadilo me je što je Eufkrat plav kao da je more, a ne reka. Bilo je tako lepo da sam preko video poziva kontaktirala svoju sestru da joj pokažem gde smo u ovom trenutku. Nakon toga smo se spustili na obalu reke i imali smo oko sat vremena slobodnog vremena za obilazak. Odatle smo kupili i neke suvenire. U Halfetiju postoji viseći most, prošli smo njime. Bilo je zanimljivo jer se most malo ljuľjao. Posetioci Halfetija ćamcem mogu da posete oblast koja je uglavnom potopljena i nazvana Potopljeni grad. I mi smo napravili jedno i po satnu turu brodom. Bili smo sami na tom brodu, bilo je i muzike. I pevali smo i igrali. Mislim da smo svi zaista užívali. Kad smo se približili poplavljenom gradu, ugledali smo poplavljene kamene kuće i džamiju. Iako na slikama izgleda lepo, ipak mi je bilo tužno da vidim poplavljene delove sela jer su ljudi koji su nekada tamo živeli morali da se isele. Zatim smo sa ćamca videli istorijsku Rumkale iz antićkog perioda. Ahmet Hoca nam je malo prićao o tvrđavi. Kada smo završili obilazak brodom, večerali smo u jednom restoranu na obali Eufkrata. Prvo smo birali da li želimo da jedemo piletinu, ribu ili kebab. Odabrala sam da jedem pileći šiš jer mi je to jedno od omiljenih turskih jela. Bilo je veoma ukusno. Posle večere, krenuli smo autobusom i sa dobrim utiscima se vratili u Gaziantep. Ovaj izlet je bio posle Šanliurfe i ako bi me neko pitao koji mi se više dopao, ne bih mogla da odgovorim jer su oba putovanja bila lepa na svoj način.

Marina Š.

27 Ağustos, güneşin ilk ışınları ile birlikte neşeli grubumla sonsuz fıstık tarlalarının arasındaydık. Hocalarımız bizi yeni bir macera için hazırladılar. Hâlâ önceki gezilerin etkisindeki grup yeni bir maceraya başlıyordu. Sağlı sollu yoğun renklerden oluşan manzaralar gözlerimi rahat bırakmıyordu ve ruhumu doyurdular. Doğa, kahverengi toprak ve yeşil yaprakların arasında pembe taze fıstıklar, uzaktan şahane bir halı gibi gözüküyordu. Fırat'a kadar. Mavi gökyüzüne Anadolu'nun bağrından gelen mavi Fırat meydan okuyordu. Kim daha mavidir, daha sonsuzdur, daha çok sır biliyordur, gizli aşkları saklamıştır? Kim? Anadolu büyüğü bizi Anadolu için büyük bir muamma ile bıraktı. Manzaradan sonra yeni yoldan masal gibi bir yere, yeni Halfeti'ye geldik. Hayatın ve hayalin birbirine geçtiği yerleri gezdik. Fırat'ın kenarında salıncakta sallanırken rüzgâr benim saçlarımı okşadı. Ve hayatım ile hayallerim kaynaştı. Altı-yedi sene önce, Türk dizisi izlerken bu yer beni çok etkiledi ve hayal edemedim burayı gezeceğimi. Sınırlar silindi ve bir tek yer kaldı. O da Fırat'tır. Şanlıurfa ve Gaziantep arasının sınırındır. Anadolu muamması sadece güçlü Fırat'a net olmak için izin verdi. Gezdikten sonra tekne turuna gittik ve Fırat kendi hikâyesini gururlu anlatmaya başladı. Ağustos güneşi Fırat'a pırlantalar koydu ve tarihi sırlarını nehrin derin yerlerinde sakladı. Türk halk müziğinden zevk alırken Anadolu'nun bilinmeyenlerini çözmeyi denemedim. Anadolu taşlarının arasında bir kale çıktı karşımıza, o Rumkale. Rumkale Fırat'a tepeden hasret ile bakıyor. Onların sevgisi yıkılmazdır ve zamansızdır. Sevgisinin şahidi Halfeti'deki Batık Cami'dir. Bu saygın şahit onların sevgisini nazardan koruyor. Bu toprak insanlara kara gül verdi ve insanların kalbi kara sevda ile sevdalandı. Güneş batmaya başlarken tekmeden restorana gittik. Fırat yıldızların parlaklığı altında daha muhteşem hâle geldi ve kendi büyüklüğünü gösterdi. Sakin Fırat'ta lezzetli bir yemek yedik ve Pazar alışverişinden sonra dönüş zamanı geldi. Ressamların bile yakalayamayacağı yoğun renkler... Bitmeyen meydan okuma... Hayat ve hayalin karışması... Zümrüdüanka kuşu kokusu... Tarihe yazılan aşk... Sakin gece... Antep fıstığının tarlaları... Pembe taze fıstıklar... Mavi gökyüzü ile mavi Fırat'ın savaşı... Masallardan gelen Halfeti... Yeniden doğan Halfeti... Rumkale ve Fırat... Kara sevdadan gelen kara gül... Anadolu'nun muammasını çözemedik ve o sakin gece aklımı karıştırdı. Yıllar sonra da olsa bu tuhaf macerayı unutmayacağım.

27. avgusta, sa prvim zracima sunca, bila sam među beskrajnim poljima pistaća sa mojom veselom grupom. Učitelji su nas pripremili za novu avanturu. I dalje pod uticajem prethodnih izleta, grupa je krenula u novu avanturu. Pejzaži intenzivnih boja levo i desno nisu mi se gubili iz vida i ispunjavali su mi dušu. Priroda je izdaleka izgledala kao čudesan tepih, sa svežim ružičastim pistaćima među smeđom zemljom i zelenim lišćem. Sve do Eufrata. Plavi Eufkrat, koji je dolazio iz srca Anadolije, izazivao je plavo nebo. Ko je plavlji, večniji, ko je više tajni znao, čuvao tajne ljubavi? Ko? Anadolska magija ostavila nas je u velikoj misteriji za Anadoliju. Posle vidikovca, novim putem smo došli u novi Halfeti, mesto nalik na bajku. Posetili smo mesta gde se mešaju život i snovi. Vetar mi je milovao kosu dok sam se ljujljala na ljujljašci kraj Eufrata. I moj život i moji snovi su se spojili. Pre šest-sedam godina, dok sam gledala tursku TV seriju, ovo mesto me je veoma impresioniralo i nisam mogla da zamislim da ću ga posetiti. Granice su izbrisane i ostalo je samo jedno mesto. A to je Eufkrat. To je granica između Šanlıurfe i Gaziantepa. Anadolska enigma je dozvolila da samo moćni Eufkrat bude jasan. Nakon obilaska, krenuli smo na turu brodom i Eufkrat je s ponosom počeo da priča svoju priču. Avgustovsko sunce stavilo je dijamante na Eufkrat i čuvalo njegove istorijske tajne duboko u reci. Dok smo uživali u turskoj narodnoj muzici, nisam pokušavala da rešim nepoznanice Anadolije. Naišli smo na tvrđavu među anadolskim kamenjem, to je Runkale. Runkale sa čežnjom gleda dole na Eufkrat. Njihova ljubav je neuništiva i vanvremenska. Svedok njihove ljubavi je Potopljena džamija u Halfetiju. Ovaj uvaženi svedok čuva njihovu ljubav od uroka. Ova zemlja je ljudima dala crnu ružu i ljudska srca su se zaljubila u ovu beskrajnu ljubav. Otišli smo do restorana dok je sunce počinjalo da zalazi. Eufkrat je postao veličanstveniji pod sjajem zvezda i pokazao svoju veličinu. Jeli smo ukusnu hranu na mirnom Eufkratu i posle nedeljne kupovine bilo je vreme da se vratimo. Intenzivne boje koje ni slikari ne mogu da uhvate... Beskrajni izazov... Mešanje života i sna... Miris Feniksa... Ljubav zapisana u istoriji... Mirna noć... Polja pistaća... Ružičasti sveži pistaći... Bitka plavog neba i plavog Eufkrata... Halfeti iz bajki... Novorođeni Halfeti ... Runkale i Eufkrat... Crna ruža od beskrajne ljubavi... Nismo uspeli da rešimo anadolijsku enigmu i ta tiha noć mi je pomutila um. Ni posle mnogo godina neću zaboraviti ovu čudnu avanturu.

Vesna A.

Halfeti gezisini sabırsızlıkla bekliyordum. O yer hakkında pek bir şey bilmiyordum, ancak gerçekten görmek istediğim bir yer Fırat havzasıydı. Okul günlerimden beri tarihe ve coğrafyaya çok düşkünüm. Fırat kıyılarını ve tüm o eski Mezopotamya bölgesini ziyaret etme düşüncesi beni çok mutlu etti. Baraj inşaatı ve nehir seviyesinin yükselmesi nedeniyle eski Halfeti'nin bir kısmı sular altında kaldı. Kıyıda birçok restoranın yanı sıra nehir gezileri için küçük tekneler vardı. Gökyüzü parlak maviydi ve nehir, ışığın miktarına ve bakıldığı açıya bağlı olarak turkuazdan zümrüt yeşiline, deniz mavisine kadar renk değiştirdi. Kasabanın mimari tarzı, belli ki zaten turistleri beklemekte deneyimliydi. Restoranda meyve suları ve kahvenin tadını çıkardıktan sonra asma köprüden yürüyerek diğer tarafa geçtik. Peyzajlı gezinti yolunda mimariyi, palmiye ağaçlarını, bir minareyi, bir dizi restoran ve tekneyi gözlemleyebildik. Atmosfer ünlü MADO dondurmasıyla tamamlandı. Biz manzaranın tadını çıkarırken sadece Halfeti bölgesinde yetişen ünlü kara gülün hikâyesini dinledim ve burası ünlü Türk dizisi “Kara Gül” ile ünlendi. İkinci duba köprüsünden döndük. Seyir zamanıydı. Ilık olmasına rağmen nehirde bir esinti vardı ve biz coşkuyla bir kıyıda bir kıyıya bakıyorduk. Sol tarafta Rumkale belirdi. Üç tarafı sularla çevrili, heybetli görünüyordu. Çevredeki tepelerin manzarasına mükemmel uyum sağladı. Kısmen sular altında kalan köye doğru ilerledik, böylece köyün camisinin minaresi sudan çıktı. Daha sonra gemi restorana geri döndü. Gemide müzik ve dans neşeliydi. Tekne restoranın yanına yanaştı. Biz yiyip içtikten sonra güneş batmak üzereydi ve Gaziantep'e dönüş yolundaydık. Bir başka güzel gündü.

Radovala sam se izletu u Halfeti. Nisam znala mnogo toga o tom mestu, ali jedno mesto koje sam zaista želela da vidim je kanjon Eufrata. Istoriju i geografiju jako volim još od školskih dana. Pomisao da posetim obale Eufrata i čitavu drevnu mesopotamijsku oblast me činila je veoma srećnom. Zbog izgradnje brane i porasta nivoa reke, deo starog Halfetija je potopljen. Na obali je bilo mnogo restorana, kao i malih brodova za krstarenja rekom. Nebo je bilo jarko plavo, a reka je menjala boju od tirkizne, preko smaragdne do cijan boje u zavisnosti od količine svetlosti i ugla iz kojeg se gleda. Gradski arhitektonski stil je očigledno već bio iskusan u iščekivanju turista. Posle uživanja u sokovima i kafi u restoranu, prešli smo preko visećeg mosta na drugu stranu. Na uređenom šetalištu mogli smo da posmatramo arhitekturu, palme, minaret, brojne restorane i čamce. Atmosferu je upotpunio čuveni „Mado“ sladoled. Dok smo uživali u pogledu, slušala sam samo priču o čuvenoj crnoj ruži koja raste u regionu Halfeti, a ovo mesto je postalo poznato čuvenom turskom serijom „Crna ruža“. Vratili smo se preko drugog pontonskog mosta. Bilo je vreme za krstarenje. Iako je bilo toplo, na reci je duvao povetarac, a mi smo oduševljeno gledali od obale do obale. Levo se pojavio Rumkale. Izgledao je imponantno, sa tri strane okružen vodom. Savršeno se uklopio u pejzaž okolnih brda. Vozili smo se prema delimično potopljenom selu tako da je minaret seoske džamije izašla iz vode. Zatim se brod vratio do restorana. Muzika i ples na brodu bili su radosni. Čamac je pristao pored restorana. Nakon što smo jeli i pili, sunce je krenulo da zalazi i bili smo u povratku za Gaziantep. Bio je to još jedan prelep dan.

Vesna S.

Gaziantep'te yeni bir gün, yeni bir macera. Beni en çok heyecanlandıran gezi, Halfeti'ye yaptığımız bu geziydi. Çünkü Halfeti'yi izleyip araştırdım. Batık şehri ve kara gülleri görmek için sabırsızlanıyordum. Çünkü kara güllerin nasıl görüneceğini çok hayal ettim. Hatta Belgrad'da Halfeti'de çekilen Türk dizisi Karagül'ü bile izledim. Her yeni bölümüyle güzel bir Halfeti'nin manzarasını bize getiren diziyeye bayıldım. Fırat nehrini gördüğüm için çok mutluydum. Fırat, eski Mezopotamya üzerinde çalışırken tarih derslerinde sıkça bahsettiğimiz bir nehirdir. Halfeti beklentilerimi aştı ve orada onun hakkında bilmediğim birçok şey öğrendim. Halfeti kendine özgü mimari yapısı, doğal güzellikleri ve siyah gülleri ile Türkiye'nin önemli turizm noktalarından biridir. Fırat Nehri'nin kıyısında bulunan Halfeti neredeyse 3000 yıllık geçmişe sahiptir. Önceden Rumkale olarak bilinen şehir Halil ve Fatma adındaki iki gencin kendini Fırat sularına bırakmasının ardından bu gençlerin adının kısaltmasını alarak Halfeti olarak anılmaya başlar. Biz tekne turu yaparken Rumkale'yi ve batık şehri gördük. İnanılmaz güzel Fırat boyunca süzülürken bu bölgenin tarihini dinledik. Tekne turundan sonra eski Halfeti'yi gezdik. Dondurma yiyip muazzam manzaranın keyfini çıkardık. Ailem için hediyeler aldım. Satan kadının geleneksel tarzda kafama bağladığı eşarbu kendim için satın aldım. O zaman kendimi Halfeti'nin yerlisi gibi hissettim. Sonra hep birlikte nehir kıyısındaki bir restorana gittik ve lezzetli bir yemek yedik. Ben balık yedim ve en sevdiğim içecek olan ayran içtim. Yemekten sonra yeni anılarla birlikte Gaziantep'e doğru yola çıktık.

Novi dan, nova avantura u Gaziantepu. Izlet koji me je najviše oduševio je bio ovaj izlet u Halfeti. Zato što sam gledala i istraživala Halfeti. Radovala sam se što ću videti potopljeni grad i crne ruže. Zato što sam često zamišljala kako će izgledati crne ruže. Čak sam u Beogradu gledala tursku seriju Karagul koja je snimana u Halfetiju. Oduševila sam se serijom koja nam je svakom novom epizodom donosila pogled na prelep Halfeti. Bila sam veoma srećna što sam videla reku Eufkrat. Eufkrat je reka o kojoj često govorimo na časovima istorije dok učimo o drevnoj Mesopotamiji. Halfeti je nadmašio moja očekivanja i tamo sam naučila mnogo o njemu što ranije nisam znala. Halfeti je jedno od najvažnijih turističkih mesta Turske sa svojom jedinstvenom arhitektonskom strukturom, prirodnim lepotama i crnim ružama. Halfeti, koji se nalazi na obalama Eufkrata, ima istoriju dugu skoro 3000 godina. Grad, ranije poznat kao Rumkale, nakon što je dvoje mladih po imenu Halil i Fatma uronilo u vode Eufkrata, uzimajući skraćenicu njihovih imena počeo je da se naziva Halfeti. Dok smo bili u obilasku brodom, videli smo Rumkale i potopljeni grad. Dok smo klizili duž neverovatno lepog Eufkrata, slušali smo istoriju ovog kraja. Nakon obilaska brodom obišli smo stari Halfeti. Jeli smo sladoled i uživali u veličanstvenom pogledu. Kupila sam poklone za svoju porodicu. A za sebe sam kupila maramu koju mi je prodavačica tradicionalno vezala oko glave. Tada sam se osetila kao rodom iz Halfetija. Nakon toga smo svi otišli u restoran pored reke i pojeli ukusnu večeru. Ja sam jela ribu i pila ajran, moje omiljeno piće. Posle jela, krenuli smo u Gaziantep sa novim uspomnama.

Aleksandra P.

Halfeti'ye gitmeden önce bile onu sevmiştim. Neden? Çünkü çok güzel bir Türk dizisinin yeri oradaydı, Karagöl dizisi. Halfeti gibi yerleri ziyaret edince her adımda tarihin izlerini görebilirim. Eski medeniyetlerin mirasını da. Oraya giderken otobüste güzel bir Türk öğretmenle tanıştık. O Ülkü hoca. Onun sayesinde o gün hem Türk tarihini öğrendik hem de yeni Türk geleneklerini duyduk. Ülkü Hocama teşekkür ederim. Sonra Ahmet Bey ve eşi Aynur Hanımla da o kadar güzel arkadaş olduk ki inşallah onları Belgrad'da da misafir edeceğiz.

Svideo mi se Halfeti i pre nego što sam otišla u njega. Zašto? Zato što je bilo mesto veoma dobre turske TV serije „Karagul“. Kada posetim mesto kao što je Halfeti, mogu da vidim tragove istorije na svakom koraku. Kao i nasleđe drevnih civilizacija. Na putu do tamo smo , u autobusu, upoznali smo se sa jednom prelepom profesorkom turskog. To je profesorka Ulku. Zahvaljujući njoj, tog dana smo naučili i tursku istoriju i nove turske tradicije. Hvala profesorki Ulku. Nakon toga smo se toliko lepo sprijateljili sa gospodinom Ahmetom i njegovom suprugom Ajnur da ćemo ih, nadamo se, ugostiti i u Beogradu.

Zorana

Programda Halfeti gezisini görünce çok sevindim çünkü bu yolculukta hayatımın bazı arzularını gerçekleştirmek istiyordum. Çocukken bir sayfada Karagül görmüştüm ve o anda kendime bir gün gidip o yeri gezmem gerektiğini, her şeyin çok güzel olacağını söyledim. İlk önce toplanıp otobüse bindik ve yola çıktık. İlk bakışta etrafımızdaki her şey büyük taşlardan yapılmış gibiydi. Bir yerde yukarıda, tepede bir salıncak vardı. Orada bir çocuk çalışıyordu. Kim sallanmak isterse o çocuğa 5 lira vermek zorundaydı ve sonra salıncakta sallanabilirdi. Sonra Halfeti'ye ulaştık. Fırat Nehri çok dikkatimi çekti ve onu görünce bayıldım. Güneşte parlayan mavi su insanlara özel bir manzara sunuyordu. Gezi sırasında üstünden geçtiğimiz köprüler vardı ve güzel eski bir cami orada duruyordu. Sonra tekne turuna katıldık. Fırat Nehri üzerinde tekne turundayken her yere meraklı gözlerle bakıyordum. O an her şeyi ve her yeri ezberlemek ve hep hatırlamak istedim. Teknede müzik dinliyorduk, hocalarımıza dans ediyorduk, şarkı söylüyorduk ve o kadar güzeldi ki her şey bir hayal gibi görünüyordu. Tam o anda bir tepenin üzerinde Rumkale'yi de gördük, büyüleyici bir hâli vardı. Teknedeki herkes o anda kaleye bakıyordu ve gittikçe ona bayılıyorduk. Tekne turuna devam ettik ve Batık bir caminin yanına geldik. Hepimiz teknede koşa koşa caminin yanına geldik ve fotoğraf çekmeye başladık. Her şey bitmeyen bir hikâyeye gibi görünüyordu. Tekne turundan sonra akşam yemeğine gittik. Fırat Nehri üzerinde bulunan güzel bir lokantada yemek yedik. Sonra orada çalışan çocuklardan Karagül'ün sadece Mayıs ayında yetiştiğini öğrendim. Biraz hayal kırıklığına uğradım çünkü kara gülü göremedim. Ama Halfeti'de olduğumdan dolayı çok memnundum. Halfeti'yi gördüğüm ve gezdiğim o gün kesinlikle hayatımdaki en güzel günlerden birisiydi.

Bio sam veoma srećan što sam u programu video izlet u Halfeti jer sam želeo da na ovom putovanju ostvarim neke od svojih životnih želja. Kad sam bio dete, video sam Karagul na jednoj stranici i u tom trenutku sam sebi rekao da jednog dana moram da odem i posetim to mesto te da će sve biti zaista prelepo. Prvo smo ušli u autobus i krenuli. Na prvi pogled činilo se da je sve oko nas od krupnog kamenja. Negde gore na brdu bila je ljuljaška. Tamo je radio jedan dečak. Ko je hteo da se ljulja morao je tom detetu dati 5 lira, i onda je mogao da se ljulja na ljuljašci. Posle smo stigli do Halfetija. Reka Eufrat mi je privukla pažnju i oduševio sam se kada sam je video. Plava voda koja je sijala na suncu, pružila je ljudima poseban prizor. Tokom ture prešli smo jedan most i tu je stajala prelepa stara džamija. Zatim smo se pridružili obilasku brodom. Dok sam bili u obilasku brodom po Eufratu, sve sam radoznalo posmatrao. U tom trenutku sam želeo da upijem i zapamtim svako to mesto. Slušali smo muziku na brodu, igrali sa našim profesorima, pevali i bilo je tako lepo da je sve izgledalo kao san. U tom trenutku videli smo i Runkale na brdu, bilo je fascinantno. Svi na brodu su u tom trenutku gledali u tvrđavu i sve više smo se oduševljavali njome. Nastavili smo obilazak brodom i došli do potopljene džamije. Svi na brodu smo dotrčali do džamije i počeli da je slikamo. Sve je izgledalo kao priča bez kraja. Otišli smo na večeru nakon ture brodom. Večerali smo u lepom restoranu koji se nalazi na Eufratu. Tada sam od dece koja su tamo radila saznao da crna ruža cveta samo u mesecu maju. Bio sam malo razočaran jer nisam mogao da vidim crnu ružu. Ali bio sam veoma srećan što sam bio u Halfetiju. Taj dan kada sam video i posetio Halfeti, bio je definitivno jedan od najboljih dana u mom životu.

Mladen

Halfeti, Fırat Nehri kıyısında yer alan bir yerdir. Fırat, Gaziantep şehri ile Şanlıurfa arasındaki doğal bir sınırdır. Siyah güllerin yetiştiği tek yer olduğu için Halfeti çok özeldir. Halfeti gülünün gizem, umut ve tutkunun yanı sıra kötü haber ve ölümün de sembolü olduğu düşünülüyor. Gaziantep'ten Şanlıurfa'ya giden yol kocaman bir Antep fıstığı tarlası gibiydi. Tekne turu çok güzeldi, müzik eşliğinde dans edip fotoğraf çektik. Daha sonra Batık bir cami gördük. Rumkale'yi de ziyaret ettik. Rumkale, Fırat Nehri üzerinde güçlü bir kaleydi. İsa'nın havarisi Yuhanna'nın da Rumkale'de yaşadığı söylenir.

Halfeti je mesto na obali reke Euftrat. Euftrat je prirodna granica između grada Gaziantep i Šanlıurfe. Halfeti je veoma poseban jer je jedino mesto gde rastu crne ruže. Smatra se da je Halfetijeva ruža simbol misterije, nade i strasti, kao i loših vesti i smrti. Put od Gaziantepa do Šanlıurfe bio je poput ogromnog polja pistaća. Obilazak brodom je bio veoma lep, plesali smo uz muziku i slikali se. Onda smo videli potopljenu džamiju. Posetili smo i Rumkale. Rumkale je bila snažna tvrđava na reci Euftrat. Priča se da je u Rumkaleu živeo i Isusov apostol Jovan.

Ana

Tarih derslerinde en fazla okuduğumuz nehir hangisidir? Bana göre Fırat nehridir. Eskiden bu nehirde tekne turu yapacağımı birisi bana söylese hiç inanmazdım. Ama tam da öyle oldu. Halfeti, sırları saklayan ve ilk medeniyetlerin hikâyelerini anlatan küçük bir kasabadır. Halfeti'nin adında ölümsüz bir aşk hikâyesi saklanır. Birbirlerini delicesine seven Halil ve Fatmanın hikâyesidir bu. İki gencin kavuşmasına aileleri engel olmuş. Bunun üzerine Halil ile Fatma el ele tutuşarak kendilerini Fırat'ın azgın sularına bırakmışlar. Bir buçuk saat tekne turu yaparken önümüzde muhteşem bir manzara vardı. Tam o sırada Romahlılar zamanından kalan muhteşem Rumkale'yi gördük. Teknede müzik çalıyor, herkes dans ediyordu. Önümüzde yeni bir manzara, terk edilmiş bir köy vardı. Tam altımızda da batık bir köy vardı. Buradaki tarihin kanıtı ve o bölgenin simgesi, caminin sudan çıkmış minaresiydi. Tekne turundan sonra yemek yedik. Dolaşıp siyah gül buluruz diye düşünüyordum. Birine sorup cevabımı aldım. "Geç geldiniz abla!" Köprüden eski evleri görebiliyorduk. Şehrin o kısmına eski Halfeti denir. Dünyanın en huzurlu yerlerinden biri olan Halfeti, Kara gülün yetiştiği tek şehirdir. Halfeti'nin güzelliğini kâğıda yazarak anlatamıyorum. Bir gün yol sizi Halfeti'ye götürürse tam da bizim gibi çok güzel vakit geçireceğinizden eminim.

O kojoj reci najviše učimo na časovima istorije? Po mom mišljenju to je Eufnat. Da mi je neko nekada rekao da ću ići u obilazak ove reke, ne bih mu verovala. Ali upravo se to dogodilo. Halfeti je mali grad koji čuva tajne i priča priče o prvim civilizacijama. U imenu Halfetija krije se besmrtna ljubavna priča. Ovo je priča o Halilu i Fatmi, koji se ludo vole. Njihove porodice su im bile prepreka kako bi se spojili. Tada su se Halil i Fatma uhvatili za ruke i uronili u besne vode Eufnata. Dok smo bili sat i po u obilasku brodom, pred sobom smo imali veličanstven pogled. Baš u tom trenutku smo videli veličanstveni Rumkale iz vremena Rimljana. Na brodu je svirala muzika, svi su igrali. Pred nama je bio novi pejzaž, napušteno selo. A odmah ispod nas je bilo potopljeno selo. Svedočanstvo ove istorije i simbol tog kraja bio je minaret džamije koji viri iz vode. Nakon ture brodom smo večerali. Mislim sam da prošetamo okolo i nađemo crnu ružu. Pitala sam nekoga i dobila odgovor. „Zakasnili ste, teto!“ Sa mosta smo mogli da vidimo stare kuće. Taj deo grada se zove stari Halfeti. Halfeti, jedno od najmirnijih mesta na svetu, jedini je grad u kome raste crna ruža. Ne mogu da opišem lepotu Halfetija tako što ću je zapisati na papir. Ako vas jednog dana put odvede u Halfeti, sigurno sam da ćete se lepo provesti kao i mi.

Marija C.

6. Bölüm

Kahramanmaraş gezisine ilişkin tecrübelerinizi ve düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız.

Napišite tekst o vašim iskustvima i utiscima o poseti Kahraman Marašu.

Kahramanmaraş'a gitmeden önce hiç araştırma yapmadım. Onunla ilgili hiçbir şey bilmiyordum. Orada ne göreceğimi bilmiyordum. Daha önce bu şehir hakkında pek bir şey duymadım. Tek duyduğum şey Maraş dondurmasıydı. Maraş dondurmasını çok severim. Ve Türkiye'de onu sık sık yiyorum. Yüksek beklentilerim yoktu, ama bu şehir beni olumlu bir şekilde şaşırttı. Bu şehri ziyaret ettiğim için çok mutluyum. Çünkü bu şehrin ünlü dondurmasından çok daha fazlası olduğunu öğrendim. İlk ziyaret ettiğimiz yer Yedi Güzel Adam Müzesi oldu. Daha önce Türk şairleri hakkında pek bilgim olmadığı için bu müzeyi çok beğendim ve çok şey öğrendim. Maraş renkleri, kokuları ve özgünlüğü ile birçok şaire ilham vermiş bir şehirdir. Bu yüzden bende çok iyi bir izlenim bıraktı. Müzeden sonra eski taş köprüyü yürüyerek geçtik. Onun adı Tarihi Ceyhan Köprüsü. Orada çok güzel fotoğraflar çektik. Ondan sonra Maraş çarşısından güzel hediyelikler aldık. Akşamüzeri muhteşem bir manzaraya sahip olan Teras Restoran'a gittik. Orada daha da muhteşem yemekler yedik. Ve günümüzü dünyanın en iyi dondurmasıyla noktaladık. Şimdi gururla söyleyebilirim ki dünyanın en iyi dondurmasının yapıldığı şehirdiydim.

Pre nego što sam otišla u Kahraman Maraš, nisam istraživala o ovom gradu. Nisam znala ništa u vezi sa njim, niti sam znala šta ću tamo da vidim. U stvari jedina stvar za koju sam čula još ranije jeste sladoled iz Maraša. Mnogo volim ovaj sladoled i u Turskoj ga često jedem. Nisam imala visoka očekivanja, ali me je ovaj grad prijatno iznenadio. Jako mi je drago što sam ga posetila jer sam shvatila da on ima da ponudi mnogo više od poznatog sladoleda. Prvo mesto koje smo posetili bio je Muzej književnosti "Sedmorica divnih muškaraca". Pošto ranije nisam znala puno toga o turskim pesnicima, ovaj muzej mi se jako dopao i puno toga sam naučila. Kahraman Maraš je grad koji je svojim bojama, mirisima i originalnošću inspirisao mnoge pesnike. Ovo je na mene ostavilo veoma pozitivan utisak. Posle muzeja prešli smo peške preko starog kamenog mosta koji se zove Istorijski džejhanski most. Tamo smo uslikali sjajne fotografije. Potom smo u Maraš čaršiji kupili lepe suvenire. Predveče smo otišli u restoran »Terasa« sa kojeg se pruža veličanstven pogled. Tamo smo jeli vrhunska jela. I naravno ovaj dan smo pečatirali sa najboljim sladoledom na svetu. Sada sa ponosom mogu reći da sam bila u gradu gde se pravi najbolji sladoled na svetu.

Aleksandra P.

Gaziantep'in özel bir çekiciliği ve sıcaklığı vardır. Büyük ve modern Őhrin koŐuŐturmacası ve geleneğin birleşimidir. Özel atmosferiyle Şanlıurfa ve Göbekli Tepe bizi uzak geçmişe fırlatan bir zaman makinesi gibidir. Gördüğümüz en romantik Şehir ise Kahramanmaraş'tır. Ahır Dağı'nın eteklerinden tepelere kadar çivili evler ve binalardan oluşan bu yerden, aynı adı taşıyan müzede hayatlarını duyduğumuz yedi büyük Türk Şairi, "Yedi İyi Adam" geldi. Bu yere ilk görüŐte aşık oluyorsunuz, güzelliğiyle sizi büyülüyor ve sonra birçok Şairin burada doğup yaŐamasının Şaşırtıcı olmadığını anlıyorsunuz. O romantik sokaklar arasında, manzaranın uzaklara dağıldığı bakış açıları arasında... Geçmişte zengin bir ailenin nasıl yaşadığını gördüğümüz ev olan etnografya müzesini de Kahramanmaraş'ta gezdik. Evin içindeki musluktan hangi dağın pınarından geldiğini bilmediğim suyu, teneke bardakla denedim. Çok ferahtı ve tazeydi, buz gibiydi. Kahramanmaraş'ın tam merkezindeki renkli bir pastanede dünyaca ünlü dondurmayı denedik ve dondurmayı bizzat Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi BaŐkanından hediye olarak aldık. Gözlem kulesinin tepesinde kahve içtik, fotoğraf çektik ve orada bulunan büyük parkın gölgesinde dinlendik. Kapalı arŐısı kalabalıktı ama biz baharat, yağ ve hediyelik eşya almaktan keyif aldık. Turu Őhrin tepesinde bir gözetleme noktası olan bir restoranda sonlandırdık. Akşam oraya vardık ve teraŐtan manzara tam anlamıyla nefes kesiciydi. Tüm Şehir ve önündeki vadi, batan güneşin pembe ıŐınlarında yıkanmıŐ avucunuz gibiydi. Herhangi bir Şaire ilham verecek gerçek dışı bir manzara! Restoranda bize bu blgenin geleneksel yemeklerini sundular ve akşamı bitirdik ve baklavadan daha iyi bir yol - Maraş dondurması!

Gaziantep ima poseban šarm i toplinu. To je spoj tradicije i užurbanosti velikog, modernog grada. Svojom posebnom atmosferom, Sanliurfa i Gobekli Tepe su kao vremeplov koji nas baca u daleku prošlost. Ako govorimo o najromantičnijem gradu koji smo videli, onda je to Kahraman Maraš. „Sedmorica divnih muškaraca“ tj. sedmorica turskih pesničkih velikana o čijim životima smo slušali u istoimenom muzeju poreklom su iz ovog mesta, koje se sastoji od kuća i zgrada pobodenih od podnožja pa sve do vrhova planine Ahir. U ovo mesto se prosto zaljubite na prvi pogled, ono vas očarava svojom lepotom i shvatate da nije uopšte neobično to su se mnogi pesnici rodili i živeli upravo ovde, u nekoj od ovih romantičnih ulica, među vidikovcima sa kojih se pogledi daleko šire... Posetili smo i Etnografski muzej u Kahraman Marašu, kuću u kojoj smo videli kako je nekada živela bogata porodica. Vodu sa česme u kući, za koju nisam znala sa kog je planinskog izvora, probala sam iz limene čaše. Bila je tako sveža, led ledena. Probali smo svetski poznati sladoled u šarenoj poslastičarnici u samom centru Kahraman Maraša, a ovaj sladoled smo dobili na poklon od gradonačelnika gradske opštine Kahraman Maraš lično. Pili smo kafu na osmatračkom tornju, slikali se i odmarali u senci velikog parka koji se tu nalazi. Kapali čaršija u Kahraman Marašu uvrila je od ljudi, ali mi smo uživali u kupovini začina, ulja i suvenira. Obilazak smo završili u restoranu na samom vrhu grada, koji ima vidikovac. Tamo smo stigli uveče i pogled sa terase je apsolutno oduzimao dah. Ceo grad i dolina ispred njega bili su poput Vašeg dlana okupanog u ružičastim zracima zalazećeg sunca. To je nestvaran prizor koji bi inspirisao svakog pesnika! U restoranu su nam poslužili tradicionalna jela ovog kraja i tako smo priveli veče kraju. A zatim šta li jedino može biti bolje od baklave? Pa sladoled iz Maraša!

Marija J.

Kahramanmaraş gezisi Gaziantep dışındaki üçüncü ve son gezimizdi. O günün Türkiye'ye geldiğimizden beri en sıcak gün olduğunu hatırlıyorum. O zamana kadar Kahramanmaraş hakkında pek bir şey bilmiyordum. Şehir ile ilgili sadece iki bilgi biliyordum, o da dondurmasıyla ünlü olması, şiirin ve şairlerin başkenti olarak anılmasıdır. O gün rehberle birlikte birçok yeri görüp gezdik. Önce “7 Güzel Adam Edebiyat Müzesi”ne gittik. Müze, edebiyat tarihinin yanı sıra Türkiye'de ve dünyada büyük iz bırakan ünlü şairler, âşıklar ve yazarların hayatları ve eserlerini de sunuyordu. Müze güzel olsa da şiiri çok seven bir insan olmadığımından pek ilgimi çekmedi. Müzeyi gezdikten sonra güzel müze bahçesinde dinlenip öğle yemeği yedik. Ondan sonra tarihi bir Kahramanmaraş konağına gittik. Orada 20. yüzyılın başında insanların şehirde nasıl yaşadığını, odalarının, mutfaklarının vs. nasıl olduğunu görebiliyorduk. Gördüklerimiz bana Sırbistan'da var olan bazı eski evleri hatırlattı. Mobilya, kilim, bulaşık gibi eşyalar, her şey eski evlerimizde kullanılmış olanlara çok benziyor. Daha sonra gittiğimiz Ceyhan Nehri üzerinde kurulmuş olan yaklaşık 500 yıllık tarihe sahip Taş Köprü çok hoşuma gitti. Orada çok güzel fotoğraflar çektim. Kahramanmaraş Müzesi'ni de ziyaret ettik. En çok dikkatimi çeken kocaman bir iskelet oldu. Bir mamut iskeleti olduğunu düşündüğüm şeyin aslında bir fil türünün iskeleti olduğu ortaya çıktı. Bu benim için ilginçti çünkü iskelet günümüz fillerinin iskeletlerinden çok daha büyüktü. Şehir merkezinde Sütçü İmam Anıtı'nı gördük ve orada Kurtuluş Savaşı'nın nasıl başladığını öğrendik. Yaşar Pastanesi'nde dünyaca meşhur keçi sütünden yapılan Maraş dövme dondurmasını yedik. Bu dondurmaya ilk defa İstanbul'da yedim ve hayatımda yediğim en lezzetli dondurmadır. Tadı ülkemizde yapılan dondurmalarından farklıdır, biraz daha elastik. Rehberimiz ile birlikte Kapalı çarşuyu ve şehrin eski mahallelerini gezerek programımıza devam ettik. Gittiğim her şehirde bir hediyelik eşya almayı sevsem de Kapalı Çarşı'dan hızlıca geçtiğimiz için buradan bir şey almadım. Daha sonra şehrin güzel manzarasına sahip Maraş Kalesi'ni ziyaret ettik. Güzel bir kafede kahve içtikten sonra hep birlikte kaledeki parkta bulunan, Kurtuluş Savaşı'ndaki direnişi nedeniyle kente verilen İstiklal Madalyası'nı gördük. Günümüz, birlikte akşam yemeği yediğimiz tüm şehrin muhteşem manzarasına sahip Teras kafe adlı bir mekânda sona erdi. Akşam yemeğinde yediğimiz et o kadar lezzetliydi ki sanırım herkes onu beğendi. Daha sonra baklava ve aynı zamanda ilk kez denediğim Maraş tarhanasını de yedik. Bazıları beğenmediğini söylese de ben Maraş tarhanasını çok beğendim. Bu geziye çıkmadan önce şehir hakkında pek bir şey bilmediğim hâlde bu şehrin hem geleneksel hem de modern olduğunu fark ettim. Ayrıca şehrin neyle ünlü olduğunu da öğrendim.

Putovanje u Kahraman Maraš bilo je naše treće i poslednje putovanje van Gazi Antepa. Sećam se da je taj dan bio najtopliji dan otkako smo došli u Tursku. Do tada nisam mnogo znala o Kahraman Marašu. Znala sam samo dve činjenice o gradu, a to je da je poznat po sladoledu i da se spominje kao prestonica poezije i pesnika. Tog dana smo sa vodičem videli i obišli mnoga mesta. Prvo smo otišli u Književni muzej „Sedmorica divnih muškaraca“. Pored istorije književnosti, muzej je predstavio živote i dela poznatih pesnika, ašika i pisaca koji su ostavili veliki trag u Turskoj i svetu. Iako je muzej prelep, nije mi preterano privukao pažnju pošto baš i ne volim poeziju. Nakon obilaska muzeja, odmorili smo se i ručali u prelepom vrtu muzeja. Posle toga smo otišli u istorijsku vilu Kahraman Maraša. Tu smo mogli da vidimo kako su ljudi u gradu živeli početkom 20. veka i kakve su bile njihove sobe, kuhinje i sl. Ono što smo videli podsetilo me je na neke stare kuće postoje u Srbiji. Nameštaj, ćilimi, posuđe-sve je veoma slično onim predmetima koji se koriste u našim starim kućama. Mnogo mi se dopao Kameni most, koji ima istoriju dugu oko 500 godina i koji je izgrađen na reci Džejhan, na koju smo kasnije otišli. Tamo sam uslikala nekoliko veoma lepih fotografija. Posetili smo i Muzej Kahraman Maraša. Ono što mi je najviše privuklo pažnju bio je ogroman skelet. Ispostavilo se da je ono za šta sam mislio da je skelet mamuta zapravo skelet jedne vrste slonova. Ovo mi je bilo zanimljivo jer je skelet bio mnogo veći od skeleta današnjih slonova. Videli smo spomenik Sutču Imamu u centru grada i saznali kako je tu počeo Turski rat za nezavisnost. U poslastičarnici Jašar smo jeli sladoled iz Maraša, svetski poznati čvrsti sladoled od kozjeg mleka. Ovaj sladoled sam prvi put jela u Istanbulu i to je najukusniji sladoled koji sam jela u životu. Po ukusu se razlikuje od sladoleda koji se prave kod nas, malo je elastičniji. Sa našim vodičem smo nastavili program obilazeći stare gradske četvrti i Kapali čaršiju. Iako volim da kupim suvenire u svakom gradu u koji odem, nisam kupila ništa odavde jer smo brzo prošli Kapali čaršiju. Zatim smo posetili zamak Maraš sa kojeg se pruža prelep pogled na grad. Nakon ispijanja kafe u lepom kafiću, svi smo u parku u dvorcu videli Medalju nezavisnosti koju je grad dobio za otpor u Turskom ratu za nezavisnost. Naš dan se završio u kafiću “Terasa” koji ima veličanstven pogled na ceo grad i gde smo zajedno večerali. Meso koje smo imali za večeru bilo je tako ukusno-mislim da se svima dopalo. Zatim smo jeli baklavu i takođe taranu iz Maraša, koju sam prvi put probala. Iako neki kažu da im se to ne sviđa, meni se tarana iz Maraša jako dopala. Iako nisam mnogo znala o gradu pre odlaska na ovo putovanje, shvatila sam da je ovaj grad i tradicionalan i moderan. Saznala sam i po čemu je grad poznat.

Marina

Kahramanmaraş, Gaziantep'e seksen kilometre uzaklıkta harika bir şehir. Yine sıcak bir hava vardı. Sıcak hava Türkiye'deki kalışımızın bir parçası oldu. Benim için bu havalar zor olmadı, üstelik Belgrad'da canımı sıkan alerjimden de burada kurtuldum. Türkiye'de alerjimin düzelmesini "hoş geldin" mesajı olarak algıladım. Bir milyondan fazla nüfusa sahip büyük bir şehir Kahramanmaraş. Belgrad'dan sadece biraz daha küçük. Güneşte kurutulan makarnaların sokaktaki satışlarını izlerken kendimi çok rahat hissettim. Dondurma, yerel bir spesiyalite. MADO, ünlü bir marka. Dondurma mızrağa benzer özel bir aletle kesiliyor. İlginç bir tadı var. Şehrin merkezinde Fransız askerinin bir Türk kadınının peçesini açmasını engelleyen Türk kahramanının anıtı vardı. Akşam şehrin güzel manzarasına sahip büyük bir restorana gittik. Restoranın iki büyük terası ve ortasında çocuk oyun alanı vardı. Ancak beni en çok "Yedi Güzel Adam Müzesi" etkiledi. Türk insanının şiire ve şairlere ne kadar saygı duyduğuna şaşırđım. Buradaki böylesi büyük ve güzel bir müze inanılmazdı. Ünlü halk şairleri Neşet Ertaş ve Âşık Veysel Şatıroğlu hakkındaki iki sergi dikkatimi çekti. Ders kitabımızda da onlara iki ders saati ayrılmıştır. Âşık Veysel, çiçek hastalığı ve küçükken yaşadığı kaza nedeniyle kör oldu. Yazar ve şairlerin hikâyeleri, yolculuğun en iyi kısmıyla bağlantılıydı. Dönerken otobüste ev sahiplerimiz bize şarkılar söyledi. Hangisi daha iyi diye düşünürken aniden genç hocamız Önder'in ağzından ve yüreğinden Âşık Veysel Şatıroğlu'nun şarkısı duyuldu. Harika bir ses ve muhtemelen şairinkinden daha güzeldi. Şarkı bana Türkiye'nin ne kadar güzel olduğunu düşündürdü. Bu yüzden o harika şarkının sözlerini eklemek zorundayım:

Uzun ince bir yoldayım,
Gidiyorum gündüz gece,
Bilmiyorum ne hâldeyim?
Gidiyorum gündüz gece,
Gündüz gece, gündüz gece, hey...

Dünyaya geldiğim anda,
Yürüdüm aynı zamanda,
İki kapılı bir handa,
Gidiyorum gündüz gece,
Gündüz gece, gündüz gece, hey...

Düşünülürse derince,
Uzak gözüdür görünce,
Yol bir dakika miktarınca,
Gidiyorum gündüz gece,
Gündüz gece, gündüz gece, hey...

Şaşar Veysel işbu hâle,
Gâh ağlaya gâhi güle,
Yetişmek için menzile,
Gidiyorum gündüz gece,
Gündüz gece, gündüz gece hey...

Âşık Veysel Şatıroğlu

Kahraman Maraš je divan grad osamdeset kilometara udaljen od Gazi Antepa. Ponovo su bile vrućine. Vruće vreme postalo je sastavni deo našeg boravka u Turskoj. Ovo vreme meni nije teško padalo, štaviše, rešio sam se i alergije koje me je mučila u Beogradu. Poboljšanje stanja moje alergije u Turskoj doživeo sam kao dobrodošlicu. Kahraman Maraš je veliki grad sa preko milion stanovnika. Tek je nešto manji od Beograda. Osećao sam se veoma spokojno dok sam posmatrao način na koji se na ulici prodaje testenina koja je sušena na suncu. Sladoled je lokalni specijalitet. MADO je poznati brend. Sladoled se seče posebnim priborom nalik koplju. Ima zanimljiv ukus. U centru grada bio je spomenik turskom junaku koji je sprečio francuskog vojnika da ukloni veo sa lica turske žene. Uveče smo otišli u veliki restoran sa prekrasnim pogledom na grad. Restoran je imao dve velike terase i dečje igralište u sredini. Ipak, najviše me je impresionirao „Muzej sedam divnih muškaraca”. Bio sam iznenađen koliko Turci poštuju poeziju i pesnike. Ovako veliki i lep muzej ovde je bio neverovatan. Pažnju su mi privukle dve izložbe o poznatim narodnim pesnicima Nešetü Ertašu i Aşik Vejsel Šatiroglu-u. U našem udžbeniku za njih su predviđena dva nastavna časa. Aşik Vejsel je oslepeo zbog velikih boginja i nesreće koju je doživeo kao dete. Priče pisaca i pesnika bile su vezane za najbolji deo putovanja. U povratku su nam domaćini pevali u autobusu. Dok sam razmišljao koja pesma je od koje bolja, iznenada se začuo glas našeg mladog profesora Ondera koji je iz srca zapevao pesmu Aşik Vejsel Šatiroglu-a. Divan glas, možda čak i lepši od pesnikovog. Pesma me je navela da porazmislim o tome koliko je Turska lepa. Zato moram da dodam tekst te divne pesme:

*Ja sam na dugom i uzanom putu,
Šetam danju, šetam noću,
Ne znam kako sam
Šetam danju, šetam noću
Danonoćno, hej!*

*U trenutku kada sam se rodio,
Odmah sam i prohodao,
U hanu sa dvojna vrata,
Šetam danju, šetam noću
Danonoćno, hej!*

*Ako se dobro porazmisli ,
Kada se uoči, izgleda daleko,
Ali put je oko minut,
Šetam danju, šetam noću
Danonoćno, hej!*

*Vejsel se čudi naročito ovom stanju,
Ponekad plačući, ponekad smejući se
Da bih stégao do konačišta
Šetam danju, šetam noću
Danonoćno, hej!*

Ašuj Vejsel Satiroglu

Slobodan P.

Daha önce ziyaret ettiğimiz yerler gibi Kahramanmaraş da güzel anılarımda kalacak ve tekrar ziyaret etmeyi umuyorum. Önce “Yedi Güzel Adam Müzesi”ne gittik. Müze iyi organize edilmişti. Bir rehberimiz vardı ama maalesef dil seviyem nedeniyle hikâyenin çoğunu anlamadım. Odalardan, koridorlardan geçtim. Duvarlarda yazılı mısralara, yazarların resimlerine baktım ve bildiğim kelimeleri tanımaya odaklandım. Gaziantep Üniversitesi TÖMER Müdürü bizlere birkaç şiir okudu. Onun şiirlerini ve metinleri açıklamalarını dinlemek bir zevkti. Müzenin çok güzel bir avlusu var. Birkaç müze daha ziyaret ettik, her biri kendi alanında ilginçti. Ardından, ferahlamaya ihtiyacımız olduğu anda ünlü dondurmacıya gittik. Damağımızda Kahramanmaraş dondurmasının lezzetleri ile kapalı çarşısına yöneldik. Arnavut kaldırım ve küçük eşyalarla dolu dükkânların önünde duran bir sokak. Uzun zamandır küçük bir kepece bulmaya çalışıyordum. Hangisini bulsam yeterince küçük değildi. Arkamı dönüyorum, etrafıma bakıyorum ve bir grup küçük erkek çocuk görüyorum. Zor oldu ama benim için mükemmel olanı seçtim. Akşamı bir kafenin terasında geçirdik. Aydınlatılmış şehir manzarası, neşeli bir ortam, sonunda baklava ve çay eşliğinde lezzetli bir akşam yemeği. Başka bir güzel gün ve hoş bir akşam, kalpte neşe ve daha fazla arkadaşlık arzusu bırakır. Bu güzel gezi için organizatörlere bir kez daha teşekkür etmek istiyorum. Harika hocalar ve güler yüzlü arkadaşlar benim için bu yıla damga vuracak.

Kao i mesta koja smo ranije posetili, Kahraman Maraš će mi ostati u lepom sećanju i nadam se da ću ga ponovo posetiti. Prvo smo otišli u muzej "Sedmorica divnih muškaraca". Muzej je dobro organizovan. Imali smo vodiča, ali nažalost nisam razumela većinu priča zbog mog nivoa poznavanja jezika. Prošla sam kroz sobe i hodnike. Gledala sam stihove ispisane na zidovima, slike autora i fokusirala se na prepoznavanje reči koje znam. Direktor TOMER-a na Gaziantep Univerzitetu nam je izrecitovao nekoliko pesama. Bilo mi je zadovoljstvo slušati njegove pesme i objašnjenja tekstova. Muzej ima veoma lepo dvorište. Posetili smo još nekoliko muzeja i svaki od njih je zanimljiv u svojoj oblasti. Onda, kada nam je trebalo osveženje, otišli smo u čuvenu sladoledarnicu. Uz ukusime sladoleda iz Maraša koji su oživljavali sva naša čula, uputili smo se ka Kapali čaršiji. To je ulica sa kaldromom koja se nalazi ispred prodavnica prepunih sitnim stvarčicama. Već duže vreme pokušavam da nađem malu kutlaču. Koju god da sam našla nije bilo dovoljno mala. Okrećem se, gledam okolo i vidim jednu grupu dečaka. Bilo je teško, ali izabrala sam savršenu za sebe. Veče smo proveli na terasi kafića. Osvetljen pogled na grad, vesela atmosfera, ukusna večera u savršenoj kombinaciji sa čajem i baklavom za kraj. Još jedan lep dan i prijatno veče ostavljaju u srcu radost i želju za još druženja. Još jednom se zahvaljujem organizatorima na ovom prelepom putovanju. Ovu godinu za mene su će obeležiti sjajni učitelji i nasmejani prijatelji.

Snezana

29 Ağustos, yedi güzel günden beri Türkiye'deydik ama hâlâ Anadolu gönüllü insanlarla tanışmamıştık. Yedi güzel günden sonra güzel kalpli insanlarıyla güzel bir yere gittik. Üç kapının ikisinde şair çıkan şehre... Yeni ve güzel bir seyahate başladık. Tarihi evlerle sarılan ince sokaklardan bir tepeye çıktık ve yedi güzel adam edebiyat müzesine geldik. İğne yapraklı ağaçlar sevimli bahçeyi güneşten korur. Taştan evin önünde rüzgârda ağaçlar zarif dans ederler. Ev bahçe içerisinde saygılı ve mağrur bir beyefendi gibi durur. Ahşap merdivenden müzeye girdik ve yolculuk başladı. Ara sıra ahşap zeminin gıcirtısıyla uyanan hoş ve sessiz bir sahneye girdik. Loş ışıklı odalarda gezmek şiir gecesi gibiydi. Her şairin kendisine özel bir sahnesi vardı. Gaziantep Üniversitesinden Ahmet Hocamız tur boyunca birkaç defa çok güzel şiir okudu ve sözleri bizim için açıkladı. Geziden sonra müzenin bahçesinde dinlendik ve hoş vakit geçirdik. Eski taştan evlerde Etnografya Müzesini ve Mutfak Müzesini ziyaret ettik. Taş köprüye kadar gittik. Kibirli Ceyhan'dan geçen köprüdür ve nehre fısıldar "Ben senin Ceylanım". Kaba taşlardan yapılan zarif bir ceylan. Eski çarşığı gezdik. Meşhur dondurmayı tadarken ara sokakları gezdik. Merkezi gezdikten sonra kaleye gittik ve şehrin göz kamaştırıcı manzarasından zevk aldık. Bu güzellikten daha güzel manzara var mı? Tabii ki var, biz Anadolu'daydık. Teras kafeterya'ya gittik ve sözsüz kaldık. Göze batan manzara! Çok lezzetli yemek, meşhur tatlılar, manzara... Tepelerin içinde Anadolu büyüü tekrar yayılıyordu. Vadiyi izlerken bir şey hatırladım. Kitapta geçen bir cümle "gönül en ince çiçek yaprağı kadar hassastır ve kalp en sert taş kadar dayanıklıdır." Şehrin merkezinde güçlü tarihi gösteren bir heykel vardı. Vadide güçle parlayan bir şehir. Bu şehir dondurma şehridir. Bu şehir güçlü insanlar şehridir. Bu şehir şefkatli insanlar şehridir. Bu şehir şiir şehridir. Bu şehir Maraş'tır. Bu şehir Kahramanmaraş'tır. Üç kapının ikisinden şair çıkan şehirdir Kahramanmaraş". Kahramanmaraş belediyesi tarafından bizim için çok hoş bir rehber sağlandı. Hocalarımızla biz onun sayesinde çok keyifli bir gezi yaşadık.

U Turskoj smo od 29. avgusta, sedam lepih dana, ali još nismo sreli čoveka anadolske duše. Posle sedam lepih dana otišli smo na jedno prelepo mesto sa ljudima divnih srca. U grad u kome na dve od tri kapije izlazi pesnik... Krenuli smo na novo i lepo putovanje. Popeli smo se na brdo iz uskih ulica opasanim istorijskim kućama i došli do Književnog muzeja "Sedmorica divnih muškaraca". Četinari štite divnu baštu od sunca. Drveće graciozno pleše na vetru ispred kamene kuće. Kuća izgleda kao poštovan i ponosan gospodin u bašti. U muzej smo ušli drvenim stepenicama i putovanje je počelo. Ušli smo u prijatnu i tihu scenu koju je budila povremena škripa drvenog poda. Šetnja kroz slabo osvetljene sobe bila je kao noć poezije. Svaki pesnik je imao svoju posebnu scenu. Naš nastavnik Ahmet sa Univerziteta Gaziantep je nekoliko puta recitovao lepe pesme tokom obilaska i pojasnio nam njihove reči. Nakon obilaska, odmorili smo se u bašti muzeja i lepo proveli vreme. Posetili smo Etnografski muzej i Muzej kulinarnstva u starim kamenim kućama. Popeli smo se do kamenog mosta. To je most koji prelazi arogantnu reku Džejhan i šapuće reči „Ja sam tvoja Gazela“. Elegantna gazela formirana od grubog kamenja. Obišli smo staru čaršiju. Degustirajući čuveni sladoled, lutali smo sporednim ulicama. Nakon obilaska centra, otišli smo do zamka i uživali u pogledu na grad koji oduzima dah. Ima li lepšeg pogleda od ove lepote? Naravno da ima, bili smo u Anadoliji. Otišli smo u kafić na terasi i ostali bez reči. Divan pogled! Ukusna hrana, čuveni deserti, pejzaži... Anadolska magija se ponovo širila brdima. Dok sam posmatrala dolinu, setila sam se nečega. Jedna rečenica u knjizi kaže: „Srce je delikatno kao najtanja cvetna latica, a srce je izdržljivo kao najtvrdi kamen.“ U centru grada bila je statua koja demonstrira snažnu istoriju. Grad koji sija snagom u dolini. Ovaj grad je grad sladoleda. Ovaj grad je grad jakih ljudi. Ovaj grad je grad saosećajnih ljudi. Ovaj grad je grad poezije. Ovaj grad je Maraš. Ovaj grad je Kahraman Maras. Kahraman Maraš je grad u kome pesnik izlazi na dve od tri kapije". Veoma sjajnog vodiča obezbedila nam je Opština Kahraman Maraš. Zahvaljujući njemu, imali smo veoma prijatno putovanje sa našim nastavnicima.

Vesna A.

Gaziantep'teki Türkçe Yaz Okulu'na gitmeden önce Kahramanmaraş'ı pek tanıımıyordum. Türkiye'nin o bölgesinde başka bir şehri ziyaret etmeyi dört gözle bekliyordum. Otobüs geniş bir araziden şehre doğru hızla ilerlerken önümüzde şehrin tırmanmakta olduğu dağ belirdi. Tepe şehrin sırtını koruyor gibiydi ve ona tırmanarak genişlemesine izin verdi. Bütün manzara bana çok havadar görünüyordu, güneşte vardı. Ziyaret edeceğimiz ilk müzeye giderken şehrin yeşilliklerle ve eski mimariyle dolu eski kısmından geçtik. Yedi Yazar Müzesi, yeşilliklerle çevrili büyük, güzel bir binada bir tepe üzerinde yer almaktadır. Müze konseptini çok beğendim. Türk edebiyat geleneğini gelecek nesillere ve turistlere gösterecek sergiler görmek harikaydı. 13. yüzyılda yaşamış bir Türk tasavvuf şairi olan Yunus Emre'nin de sergilenen kişiler arasında yer aldığını gördük. Belgrad'da Türkçe öğrendiğimiz Enstitüye de onun adı verilmiş. Ayrıca 13. yüzyılda çokça alıntılanan Sufi şairi ve Türk şehri Konya ile en çok ilişkilendirilen Celaleddin Rumi ile ilgili sergileri de görebildik. O yöreden bir şair, müzisyen ve besteci olan saz çalan Aşık Mahsuni Şerif de özellikle sazın en sevdiğim çalgılardan biri olması nedeniyle dikkatimi çekti. Sesini çok beğeniyorum. Ardından, tipik bir kasaba ailesinin hayatından ilginç sergilerle dolu, geleneksel mimariye sahip taştan şehir evini ziyaret ettik. Evin girişindeki su kaynağı çok ilginçti. Yolculuk bizi şehrin geniş caddeleri ve yeşilliklerle dolu yeni kısmından geçirek 16. yüzyıldan kalma Ceyhan Nehri üzerinde yer alan Ceyhan Köprüsüne götürdü. Şehir merkezine döndükten sonra bir filin iskeletini de barındıran Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi'ni ziyaret ettik. Daha sonra şehir yetkililerinin misafirleri olarak bu şehirde ortaya çıkan ünlü MADO dondurmasını denedik. "MADO" adını "Maraş Dondurması"nın kısaltmasından almaktadır. Kesinlikle mükemmel! Çeşitli mallar satan dükkânlarla dolu eski kapalı çarşıya yürüdük. Oradan baharatlar, aspir, kakule, yenibahar ve doğal sabunlar aldım. Sonra şehrin orta kısmının yukarıdaki tepedeki kaleye gittik. Kaleden manzara çok güzel ve kalenin içinde Kervan pastanesinin bulunduğu güzel bir park var. Bu seferki tercihim Türk kahvesinin yanı sıra dondurmali künefe oldu. Şehir yavaş yavaş karanlığa gömülürken tüm Kahramanmaraş manzarasının avucunuzun içinde uzandığı, şehrin yukarıdaki tepelerde yüksek bir seyir noktasındaki bir restoranda akşam yemeğine gittik. Restoran tıklım tıklım dolu ve Kahramanmaraşlıların en sevdiği piknik yeri olduğu açık. Harika izlenimlerle dolu bir şekilde Gaziantep'e döndüğümüzde akşama çoktan girmiştik. Kahramanmaraş bende harika bir izlenim bıraktı. Umarım tekrar ziyaret etme fırsatım olur.

Pre nego što sam otišla u letnju školu turskog jezika u Gaziantepu, nisam mnogo znala o Kahraman Marašu. S nestrpljenjem sam iščekivala da posetim neki drugi grad iz te oblasti Turske. Dok je autobus sa širokog polja jurio prema gradu, pred nama se ukazala planina na koju se grad penjao. Činilo se kao da brdo štiti leđa grada i da penjući se na njega ono dozvoljava gradu da se širi. Ceo pejzaž mi je izgledao tako prozračan, bilo je i sunca. Na putu do prvog muzeja koji ćemo posetiti prošli smo kroz stari deo grada prepun zelenila i stare arhitekture. Muzej sedmorice pisaca se nalazi na brdu u velikoj, prelepoj zgradi okruženoj zelenilom. Zaista mi se dopao koncept muzeja. Bilo je sjajno videti izložbe koji će budućim generacijama i turistima pokazati tursku književnu tradiciju. Videli smo da je među izlagačima bio i Junus Emre, turski sufijski pesnik koji je živeo u 13. veku. Po njemu je nazvan institut u kome smo učili turski jezik u Beogradu. Mogli smo da vidimo i izložbe o sufijskom pesniku Čelaledinu Rumiju, koji je bio naširoko citiran u 13. Veku i koji se najviše vezuje za turski grad Konju. Ašik Mahsuni Šerif, koji je pesnik, muzičar i kompozitor iz tog kraja i svira saz, posebno mi je privukao pažnju jer mi je saz jedan od omiljenih instrumenata. Stvarno mi se sviđa njegov glas. Zatim smo posetili kamenu gradsku kuću sa tradicionalnom arhitekturom, koja obiluje zanimljivim izložbama iz života tipične gradske porodice. Izvor vode na ulazu u kuću bio je veoma zanimljiv. Put nas je kroz novi deo grada, pun širokih ulica i zelenila, odveo do mosta Džejhan iz 16. veka preko reke Džejhan. Po povratku u centar grada posetili smo Arheološki muzej Kahraman Maraša u kome se nalazi i skelet jednog slona. Zatim smo kao gosti gradskih vlasti probali čuveni sladoled MADO koji se pojavio u ovom gradu. „MADO“ je skraćenica od „Sladoled iz Maraša“. Apsolutno savršeno! Prošetali smo do stare natkrovljene pijace pune radnji koje su prodavale raznu robu. Tu sam kupila začine, šafran, kardamom, piment i prirodne sapune. Zatim smo otišli u dvorac na brdu iznad centralnog dela grada. Pogled sa dvorca je prelep a unutar dvorca se nalazi prelep park u sklopu poslastičarnice “Karavan”. Ovog puta, moj izbor je bio kunefe sa sladoledom, kao i turska kafa. Kako se grad postepeno gubio u mraku, otišli smo na večeru u restoran koji se nalazio na vrhu brda iznad grada i sa koga se pružao pogled te se ceo Kahraman Maraš pružao pred nama kao da na dlanu. Restoran je prepun i jasno je da je to omiljeno mesto ljudi Kahraman Maraša za piknik. Kada smo se puni divnih utisaka vratili u Gaziantep, već je uveliko bila noć. Kahraman Maraš je na mene ostavio jak utisak. Nadam se da ću ponovo imati priliku da ha posetim.

Vesna S.

Kahramanmaraş'ta Türk edebiyatına adanmış bir evi ziyaret ettik, güzel ve ilginçti. Bir edebiyat öğrencisi olarak çok eğlendim. Gerçekten sevdiğim ve merak ettiğim yeni bilgilerle karşılaştım. Bir gün kendinizi Kahramanmaraş'ta bulursanız meşhur dondurmalarını mutlaka denemelisiniz. Dondurma yedik ve nasıl yapıldığını izledik. Çok tatlı değil, ama çok güzel. Sakıza benziyor. Keçi sütünden yapılıyor. Sonra markete gittik. Çok insan vardı ama orada çok şey satılıyordu. Çeşitli baharatlar vardı. Pazar çok büyük ve orada birçok şeyi görebilirsiniz. Tüm bunlardan sonra güzel manzaralı bir restorana gittik. Terastan tüm şehir görünüyordu. Yemek çok iyiydi. Hepimiz çok eğlendik.

U Kahraman Marašu smo posetili kuću posvećenu turskoj književnosti. Bilo je lepo i zanimljivo. Kao student književnosti, jako sam se zabavila. Naišla sam na nove informacije koje su mi se jako dopale i koje su me zanimale. Ako se jednog dana nađete u Kahraman Marašu, svakako treba da probate njihov čuveni sladoled. Jeli smo sladoled i gledali kako se pravi. Nije jako sladak, ali je jako lep. Izgleda kao žvaka. Pravi se od kozjeg mleka. Onda smo otišli na pijacu. Bilo je mnogo ljudi i tu se mnogo toga prodavalo. Bilo je raznih začina. Pijaca je ogromna i tamo možete videti mnoge stvari. Posle svega toga, otišli smo u restoran sa prelepim pogledom. Sa terase se video ceo grad. Hrana je bila veoma ukusna. Svi smo se dobro zabavili!

Ana

Dondurmayı sever misiniz? Eğer sizin cevabınız “Evet” ise o zaman sizi bir yere yönlendirmeyi istiyorum. Yaz boyunca Türkiye, Karadağ ve İtalya’yı gezip sürekli yeni dondurmalar denedim ama en lezzetli dondurmayı nerede buldum biliyor musunuz? Tabii ki Kahramanmaraş’ta buldum. Kahramanmaraş dondurması... Evet, doğru okudunuz. Tam da oraya gitmelisiniz. Osmanlılar döneminde saraylarda “karsambaç” adı verilen bir yiyecek türünün farklı bir uzantısı olarak bulunmuştur dondurma. Kahramanmaraş’ın güzelliği sadece yemekten gelmiyor. Büyük Kapalı Çarşısı insanı tamamen nefessiz bırakır. Sütçü İmam’ın Türk kadını zor durumdan kurtarmak için ilk kurşunu attığı yerde güzel bir anıt vardır. Bu yerde durup hikâyeyi dinleyerek Maraş’ın değerini öğrendik. Kaleye çıktık. Bol bol fotoğraf çektik. En önemli fotoğrafımız ise Maraş’ın madalyası ile çektiğimiz fotoğraftı. Dinlenip kahve, çay ve su içtikten sonra bir restorana geçtik. Ama bu özel ve ünlü bir restorandı. Doyulmayan bir manzarası vardı. Her tarafı ışıl ışıl olan restoranda başınızı havaya kaldırdığımızda gökyüzündeki yıldızlar parlıyordu. Meşhur yemeklerle dolu bir masada hep beraber oturduk. Eğer Kahramanmaraş’a hâlâ gitmediyseniz mutlaka gitmelisiniz. Onun güzelliğini size yazarak veya sözlerle anlatamam. Hayal ettiremem. Kendi gözlerinizle görmek zorundasınız.

Volite li sladolet? Ako je vaš odgovor „Da“, onda bih volela da vas uputim na jedno mesto. Tokom leta sam posetila Tursku, Crnu Goru i Italiju i sve vreme isprobavala nove sladolede, ali da li znate gde sam našala najukusniji sladoled? Naravno da sam ga našala u Kahraman Marašu. Sladoled iz Maraša... Da, dobro ste pročitali. Baš tamo bi trebalo da odete. Sladoled je pronađen kao različita varijacija jela koje je za vreme osmanskog perioda zvano „karsambač“. Lepota Kahramanmaraša ne krije se samo u hrani. Kapali čaršija takođe će vam oduzeti dah. Postoji prelep spomenik na mestu gde je Sutču Imam ispalio prvi metak da bi spasio Turkinju iz teške situacije. Spoznali smo vrednost Maraša stojeći na ovde i slušajući ovu priču. Popeli smo se na tvrđavu i uslikali mnogo fotografija. Naša najvažnija fotografija bila je sa Medaljom Maraša. Nakon što smo se odmorili i ispili kafu, čaj i vodu, otišli smo u restoran. Ali ovo je bio poseban i poznat restoran. Imao je pogled koga se čovek ne može dovoljno nagledati. U restoranu koji je bještao, kada biste pogledali gore, zvezde na nebu su se caklile. Svi smo zajedno sedeli za stolom punim poznatih jela. Ako još niste bili u Kahraman Marašu, svakako bi trebalo da odete. Njegovu lepotu vam ne mogu opisati rečima. Ne mogu da vam je dočaram. To morate videti sopstvenim očima.

Maria C

Kahramanmaraş daha önce gezdiğimiz yerlerden bir özelliği ile ayrılıyor. Orada “7 Güzel Adam Müzesi”ni gezerek güne başladık. Müzeye geldiğimizde rehberimiz bizi bekliyordu. Biz de toplandık ve İçeriye girdik. İçeride bulunan duvarlarda Türkiye'nin en önemli yazarlarından ve şairlerinden eserler ve onların fotoğrafları vardı. Bakabildiğim her yerde kitaplar özel el yazmaları, balmumundan heykeller, fotoğraflar ve metinler vardı. Bu müze hakkında çok fazla şey duyduktan ve öğrendikten sonra Kahramanmaraş'ın meydanına indik. Bir tabelada “Dondurma şehrine hoş geldiniz.” yazıyordu. Kahramanmaraş dondurması ile meşhur olan bir şehirdir. Bu dondurma keçi sütünden yapılır ve üstüne Antep fıstığı eklenir. Dondurma çok lezzetlidir ve hayatımda denediğim en güzel şeylerden biridir. Dondurma yedikten sonra Kapalı Çarşıya gittik. Çarşayı gezdik ve biraz serbest zamanımız vardı. Sonra tekrar kafeye gittik. Kahve içmeden önce bir hikâye dinledik. O Kahramanmaraş hakkındaydı. Ondan sonra oturup siparişlerimizi verdik ve her yere bayılarak bakıyorduk. Orada kahve ve onun yanı sıra özel bir şerbet içtim. Reyhan şerbetine bayıldım, onun pembe rengi ona güzel ve çekici bir görünüm veriyordu. Çok tatlı bir şeydi ve onu zevkle içiyordum. Öncelikle o günü hiç unutmuyacağım Çünkü hava son derece sıcaktı. Ancak bu içecek ve dondurma bize can verdi. Sonra akşam yemeğine gittik. Arkadaşlarım ve hocalarımla oturdum ve uzun süre sohbet ettik. Her şey harikaydı ve yemekler yedik. Akşam çok güzeldi, çok huzurluydu, her yerde parlayan lambalar vardı. Adeta gökyüzü gibiydi. Terasa gittim ve manzara karşısında dilim tutuldu. Yemekten sonra farklı bir masaya geçtik ve dondurma yedik. Sonra çay içtik. Dondurmanın yanında fıstıklı baklavada ikram edilmişti. Çok uzun süre konuştuk, birlikte güldük ve hayattaki şeylerden bahsettik. Orada, eve döndüğüm zaman ne yapacağımı düşünüyordum. Bu akşam da kesinlikle yaşadığım en güzel akşamlardan biri ve en güzel deneyimlerden biri olarak kalacaktı.

Kahraman Maras se izdvaja svojom posebnošću od mesta koja smo ranije posetili. Tamo smo dan započeli posetom muzeju "Sedmorice divnih muškaraca". Naš vodič nas je čekao kada smo stigli u muzej. Okupili smo se i ušli unutra. Na unutrašnjim zidovima bila su dela najznačajnijih turskih pisaca i pesnika i njihove fotografije. Gde god sam mogao da pogledam bile su knjige, rukopisi, voštane figure, fotografije i tekstovi. Nakon što smo čuli i saznali dosta toga o ovom muzeju, spustili smo se na Trg Kahraman Maraš. Na jednom znaku pisalo je „Dobro došli u grad sladoleda“. Kahraman Maraš je grad poznat po svom sladoledu. Ovaj sladoled se pravi od kozjeg mleka, a preko se dodaju pistaći. Sladoled je preukusan i ovo je jedna od najboljih stvari koje sam okusio u životu. Nakon što smo pojeli sladoled, otišli smo do Kapali čaršije. Obišli smo bazar i imali slobodnog vremena. Onda smo se vratili u kafić. Pre nego što smo popili kafu, odslušali smo jednu priču. Bila je o Kahraman Marašu. Nakon toga, seli smo i poručili piće i gledali na sve strane sa oduševljenjem. Tu sam popio i kafu i poseban šerbet. Rejhan šerbet me je oduševio, njegova ružičasta boja mu je davala lep i privlačan izgled. Bio je jako sladak i ispijao sam ga sa zadovoljstvom. Posebno taj dan nikada neću zaboraviti jer je vreme bilo nepodnošljivo vruće, ali ovo piće i sladoled su nas vratili u život. Onda smo otišli na večeru. Seo sam sa prijateljima i nastavnicima i dugo smo ćaskali. Sve je bilo fenomenalno, jeli smo. Veče je bilo prelepo, vrlo mirno, na svakom mestu sijale su svetiljke. Bilo je maltene poput neba. Otišao sam na terasu i pogled me je ostavio bez teksta. Posle večere smo prešli za drugi sto i pojeli sladoled. Onda smo pili čaj. Uz sladoled je bila poslužena i baklava od pistaća. Razgovarali smo jako dugo, smejali se zajedno i pričali o stvarima u životu. Tamo sam razmišljao šta ću da radim kada dođem kući. Ovu večer ću definitivno pamtititi kao jednu od najlepših večeri koje sam ikada doživeo i jedno od najlepših iskustava.

Mladen

Kahramanmaraş'a gitmeden önce ben şahsen onun hakkında meşhur dondurması hariç çok az şey biliyordum. Ve orada yeni ve güzel şeyler öğrendim. Öncelikle “7 Güzel Adam Müzesi”ni ziyaret ettik. Türk sözlü edebiyatından modern edebiyata kadar tüm dönemleri gördük. Benim için Nasrettin Hoca çok önemlidir, çünkü benim dedem bana onunla ilgili çok şey öğretti. Rahmetli dedem Sırpça öğretmeniydi ve bize, torunlarına güzel hikâyeler anlatırdı. Sonra Kahramanmaraş'ta tarihi Taş Köprü'yü ziyaret ettik. O bizim Drina Köprüsü'ne biraz benziyormuş. Kahramanmaraş'ın merkezindeki çarşıda dünyanın en lezzetli dondurmasını denedim ve ondan sonra eski Kapalı Çarşıya girdik. Geleneksel kıyafetler giyen satıcıdan meyan şerbeti aldık. Tadı biraz tuhaftı. Ama satıcının sırtında taşıdığı ibrik çok ilginçti. Ziyaretimizi güzel bir lokantada bitirdik. Lokantanın yeri tepede, oradan güzel manzarayı takip edebilirsiniz. Kahramanmaraş'ı gece ışıkları ile birlikte seyrettik ve çok beğendik.

Pre nego što sam otišla u Kahraman Maraš, nisam puno znala o ovom gradu osim što sam čula za njegov poznati sladoled. Tamo sam naučila nove, divne stvari. Najpre smo posetili Muzej književnosti “Sedmorica divnih muškaraca”. Videli smo sve razdoblja od turske usmene književnosti pa sve do moderne književnosti. Nasredin Hodža je za mene veoma važna ličnost jer me je deka naučio mnogo toga o njemu. Moj pokojni deka je bio nastavnik srpskog jezika i nama, svojim unucima, pričao je krasne priče. Zatim smo posetili istorijski Džejhanski most (Kameni most) u Kahraman Marašu, koji je pomalo ličio na naš Stari most u Višegradu. Na bazaru u centru Kahraman Maraša sam probala najkusniji sladoled na svetu, a potom smo ušli u staru Kapali čaršiju. Od prodavca u tradicionalnoj odeći smo kupili šerbet od sladića. Ukus mu je bio malo čudan. Ibrik koji je prodavac nosio na leđima bio je veoma simpatičan. Posetu smo završili u lepom restoranu. Restoran je lociran na brdu i odakle se pruža prelep pogled. Posmatrali smo Kahraman Maraš u njegovom noćnom sjaju i veoma nam se dopao.

Zorana

7. Bölüm

Gaziantep'teki hayvanat bahçesi gezisine ilişkin tecrübelerinizi anlatan bir yazı yazınız.

Napišite tekst o vašim iskustvima i utiscima o poseti zoološkom vrtu u Gazi Antepu.

Eğer Gaziantep'e gidiyorsunuz hayvanat bahçesini ziyaret etmeden geri dönmeyiniz. Orası birçok hayvan türünün bulunduğu geniş bir alan. Kuş cıvıltılarıyla gezmeye başladık. Fillerden aslanlara, yılanlara kadar ziyaret ettik. Birkaç lokma yemek için her şeyi yapan maymunlara hayrandık. Ama bütün hayvanlar bu kadar neşeli değildi. Bunun gerçek bir örneği bir fildir. "Tutsaklığında" üzgün, fıstık ya da arkadaşları için değil, özgürlük için hevesli. Aslan kral, kraliçesiyle birlikte kalın gölgede uyudu. Dışarıyı çok sıcaktı, pek çok hayvan gölgede saklanıp dinlendiler. Dolaşırken farklı kıtalardan farklı hayvan türleri gördük. Herkesin dikkatini çeken hayvan deveydi. Bize fotoğraf için poz verdi, birkaç dakika sonra daha fazla yaklaşıp bizimle bol bol fotoğraf çekti. Ne garip ve güzel bir hayvan. Keçilere bayıldım, insanlarla sosyalleşmeye hazırdılar. Gezi turumuzu bitirdikten sonra hocalarımızla kahve içmeye oturduk. Gaziantep'i bu kadar sevmemizin bir başka nedeni de burasıydı.

Ako idete u Gazi Antep, ne smete iz njega da se vratite a da niste posetili zoološki vrt. To je veliko područje na kome se nalazi mnogo životinjskih vrsta. Počeli smo obilazak uz cvrkut ptica. Posetili smo od sve životinje: od slonova, preko lavova, pa sve do zmija. Bili smo oduševljeni majmunima koji bi uradili sve za nekoliko zalogaja hrane. Ali nisu sve životinje bile ovako vesele. Pravi primer ovoga bio je slon. On je tužan u svom „zatočeništvu“ i nije željan kikirikija ili prijatelja, već slobode. Kralj lav je spavao sa svojom kraljicom u debeloj hladovini. Napolju je bilo veoma vruće, a mnoge životinje su se sakrile i odmarale u hladovini. Lutajući okolo, videli smo različite životinjske vrste sa različitih kontinenata. Životinja koja je svima privukla pažnju bila je kamila. Pozirala nam je za fotografiju, a nekoliko minuta kasnije se približila i čak se slikala sa nama. Kakva neobična i lepa životinja. Oduševila sam se kozama koje su bile spremne da se druže sa ljudima. Nakon što smo završili obilazak grada, seli smo da popijemo kafu sa našim profesorima. Ovo je bio još jedan razlog zašto smo toliko zavoleli Gazi Antep.

Marija C.

Gaziantep Hayvanat Bahçesi, kapladığı alan bakımından dünyada ikinci sıradadır. Hayvanlara yaşam alanlarında daha özgür hareket edebilmeleri için çok fazla alan verilmiştir. Hayvanat bahçesinin bir kısmı çitle çevrili olup içinde karaca, keçi ve diğer bazı barışçıl türler bir arada yaşar. Ayrıca safaride olduğu gibi açık bir otobüsle gezmek hayvanat bahçesinin bir bölümünü gezmek mümkündür. Hayvanat bahçesi, ailelerin sadece hayvanları görmek için değil, piknik yapmak için de geldikleri büyük bir park. Türkiye'de gerçekten hoşuma giden şey, hiçbir yerde "Çimenlere basmayın" tabelasını görmemiş olmam ve tüm yeşil alanlarda insanların rahat bir şekilde oturup yürümeleriydi. Doğayla harika ve gerekli bir temas! Hayvanat bahçesinde çok sayıda balığın bulunduğu akvaryumu ziyaret ettik ve ziyaretçilerin çoğu minyatür köpekbalıklarının bulunduğu havuzun etrafındaydı. Küçük olmalarına rağmen, bunlar da tehditkâr görünüyordu, kaderleri böyle! Kuşlar, kelebekler, develer, su samurları, filler, maymunlar... Ağzı açık ve içi doldurulmuş gibi görünen bir timsah... Hava çok sıcak olmasına rağmen çok keyif aldık. Güneşli bir gün, dondurma ve limonata, sanki hepimiz çocuk olduk.

Zoološki vrt Gazi Antep zauzima drugo mesto u svetu po površini koju pokriva. Životinjama je dato dosta prostora da bi mogle slobodnije da se kreću u svom staništu. Deo zoološkog vrta je ograđen, gde zajedno žive srne, koze i neke druge miroljubive vrste. Takođe je moguće posetiti deo zoološkog vrta otvorenim autobusom kao u safariju. Zoološki vrt je veliki park u koji porodice dolaze ne samo da bi videle životinje, već i da prave piknik. Ono što mi se jako dopalo u Turskoj je to što nigde nisam videla znak „Ne gazite po travi i to što su ljudi po zelenim površinama komforno šetali i sedeli. Divan i neophodan kontakt sa prirodom! Posetili smo akvarijum sa puno riba u zoološkom vrtu i većina posetilaca vrtela se oko ribnjaka sa minijaturnim ajkulama. Iako su bile male, izgledale su opasno, takva im je sudbina! Ptice, leptiri, kamile, vidre, slonovi, majmuni... Krokodil otvorenih usta koji je izgledao kao da je prepariran... Jako smo uživali, iako je bilo jako vruće. Bio je to jedan sunčan dan, a uz sladoled i limonadu svi smo podetinjili.

Marija J.

Şimdiye kadar farklı ülkelerde birkaç hayvanat bahçesine gittim. Gaziantep'teki hayvanat bahçesi ziyaret ettiğim en büyük hayvanat bahçesiydi. Belgrad'daki hayvanat bahçesinden çok daha büyük ve hayvanların yaşam koşulları kesinlikle daha iyi. Gaziantep'teki Hayvanat Bahçesinin Türkiye'nin en geniş ve dünyanın 4. büyük hayvanat bahçesi olduğunu duydum. Çok büyük bir alanda ve hayvan çeşitliliği çok fazlaydı. Tropik ve vahşi birçok hayvan türünü içerisinde barındırıyor. İçeride Zooloji ve Doğa müzesi de var fakat biz oraya girmedik. Hayvanat Bahçesinin bazı bölümlerini gerçekten beğendim ve bazılarının daha iyi durumda olabileceğini düşünüyorum. Akvaryum bölümünü çok beğendim, güzel ve renkli balıklar dikkatimi çekti. Maymunlar da her zamanki gibi çok ilginçti. Kafeslerden birine yaklaştığımızda hemen sırtında yavrusunu taşıyan bir maymun bize yaklaştı. Muhtemelen onlar bizim için olduğu kadar biz de onlar için enteresandık. Hayvanat bahçesinde kelebek bahçesi de olduğunu görünce sevindim. Fakat içeri girdiğimizde çok nemliydi ve bahçe boştu. Rengârenk kelebekler görmeyi bekliyordum Maalesef hiç birini göremedik.Safari bölümünde bizi özel araçla gezdirdiler. Böylece doğal ortamda yaşayan hayvanları daha yakından görebildik. Safari parkta özgürce dolaşan birçok hayvanın arasında gezmek çok güzeldi. Genel olarak hayvanat bahçelerine karşı olmama rağmen birçok yerden farklı olarak Gaziantep'teki kafeslerin çok küçük olmadıklarını düşünüyorum. Özellikle aslan, kaplan, ayı ve diğer yırtıcı kedilerin ve maymunların geniş alanları mevcut. Fakat hayvanların doğal yaşam alanlarına bırakılması daha faydalı olur bence. İri hayvanların oldukça geniş bir yaşam alanına ihtiyacı vardır. Hayvanat bahçelerini ziyaret etmek ve hayvanları yakından görmek güzel olsa da bence vahşi hayvanları doğal ortamlarından uzaklaştırmamalı.O gün hava çok sıcak ve hayvanat bahçesi çok büyük bir alana kurulu olduğu için gezerken biraz yorulduk. Hayvanat bahçesinin içinde kafe de var, orada hocalarla birlikte kahve molası verdik.

Do sada sam bila u nekoliko zooloških vrtova u različitim zemljama. Zoološki vrt u Gazi Antepu bio je najveći zoološki vrt koji sam do sada posetila. Mnogo je veći od Beogradskog zoološkog vrta i uslovi za život životinja su definitivno bolji. Čula sam da je Zoološki vrt u Gazi Antepu najprostraniji zoološki vrt u Turskoj i četvrti po veličini na svetu. Nalazi se na velikoj površini i bilo je raznovrsnih životinja. Sadrži mnoge divlje životinjske vrste i životinje iz tropskih predela. Unutra je i Muzej zoologije i prirode, ali tamo nismo išli. Zaista su mi se svideli neki delovi zoološkog vrta, a za neke druge mislim da bi mogli biti u boljem stanju. Veoma mi se dopao deo sa akvarijuma, lepe i šarene ribe su mi privukle pažnju. Majmuni su takođe bili veoma zanimljivi kao i uvek. Dok smo se približavali jednom od kaveza, prišao nam je majmun koji je na leđima nosio svoje mladunče. Verovatno smo i mi njima bili zanimljivi koliko i oni nama. Bilo mi je drago kada sam video da u zoološkom vrtu postoji i bašta leptira. Ipak, kada smo ušli unutra, bilo je veoma vlažno i bašta je bila prazna. Očekivala sam da ću videti raznobojne leptire, ali, nažalost, nismo videli nijednog. Kroz safari deo sproveli su nas specijalnim vozilom. Tako smo mogli izbliza da vidimo životinje koje žive u prirodnom okruženju. Bilo je veoma lepo šetati među brojnim životinjama koje slobodno šetaju safari parkom. Iako sam generalno protiv zooloških vrtova, za razliku od mnogih drugih mesta, mislim da kavezi u Gazi Antepu nisu isuviše mali. Posebno su velike površine namenjene za lavove, tigrove, medvede, druge predatorske mačke i majmune. Ali mislim da bi bilo korisnije ostaviti životinje u njihovim prirodnim staništima. Velikim životinjama je potreban prilično veliki životni prostor. Iako je lepo posetiti zoološke vrtove i videti životinje izbliza, mislim da divlje životinje ne bi trebalo da se otuđuju od njihovog prirodnog staništa. Pošto je tog dana bilo jako toplo vreme i pošto je zoološki vrt izgrađen na veoma velikoj površini, malo smo se umorili prilikom posete. U zoološkom vrtu je i kafić, tu smo napravili pauzu za kafu sa profesorima.

Marina

Hayvanat bahçelerini hiçbir zaman çok sevmedim. Esir hayvanlar muhtemelen doğal ortamlarının dışında yaşadıklarında tamamen çıldırıyorlar. Et obur hayvanlarda avlanma dürtüsü ölüyor. Hayvanlar kendi iklim bölgelerinin dışında yaşamaya zorlanıyor. Bu düşüncelerle yurdumuzun hemen yakınındaki hayvanat bahçesine girdim. Dikkatimi öncelikle büyük alan nedeniyle birkaç kez yolunu kaybeden iki güzel adam çekti. Onlar Galatasaray'ı destekliyorlar. Ben onlara Göztepe'yi desteklediğimi söyleyerek onları güldürdüm. Hava yine sıcaktı. Bu nedenle hayvanları araçtan izlediğimizde parktaki yolculuk özellikle daha keyifliydi. Herhangi bir yeri ziyaret etmek, Türkçe öğrenmek için bir fırsattı. Bu gezide yeni kelimem “habitat” oldu. Gaziantep'in tekrar farklı, heyecan verici ve gizemli bir şehir olduğunu düşündüm. Bu tür şehirlerin sadece geçmişi değil, aynı zamanda bir geleceği de vardır.

Nikada nisam voleo zoološke vrtove. Životinje u zatočeništvu najverovatnije u potpunosti polude kada žive van svog prirodnog staništa. Kod mesoždera nagon za lovom nestaje. Životinje su prisiljene da žive van svojih klimatskih zona. Sa ovakvim mislima ušao sam u zoološki vrt koji je u neposrednoj blizini naše domovine. Pažnju su mi pre svega privukla dva lepa muškarca koji su zbog velikog prostora nekoliko puta zalutali. Navijaju za Galatasaraj. Nasmeljao sam ih rekavši da podržavam Goztepe. Opet je bilo vruće. Zato je posebno znatno prijatnije kada smo iz vozila posmatrali životinje. Poseta bilo kom mestu predstavlja priliku da naučite turski. Moja nova reč na ovom putovanju bila je „stanište“. Opet sam pomislio kako je Gazi Antep drugačiji, uzbudljiv i misteriozan grad. Takvi gradovi imaju ne samo prošlost, već i budućnost.

Slobodan

Gaziantep'te güzel ve sıcak bir gün daha. Hayvanat bahçesi, çocukların ve yetişkinlerin keyifle ziyaret etmeyi sevdikleri bir yer. Girişte kanatlarını açmış kocaman bir samur kuşu karşıladı bizi. Kanatlarını temsil eden iki çelik yapı yeşilliklerle dolu. Her iki yandaki sütunlarda leylekler ve karacalar bulunmaktadır. Çok hoş. Hayvanat bahçesinde ilk dikkatimi çeken ve büyük artılar kazandıran şey, çeşitli hayvanların biçimindeki çöp sepetleri oldu. Ağaç kütüğü tutan bir ayı, çantalı bir kanguru ve diğerleri. Bu, çocuklar için çok ilginçtir ve onlara küçük yaşlardan itibaren çevrenin ve doğanın temizliğine dikkat etmeleri gerektiğini güzel bir şekilde gösterir. Hayvanat bahçesi öncelikle temiz ve düzenlidir. Bu ziyaretçiler üzerinde olumlu bir izlenim bırakmaktadır. Çimler düzgün biçilmiş, parklarda çeşmeler var. Her şeyden önce biz akvaryumu ziyaret ettik. Sardalyalar farklı akvaryumlara bölünmüştü. Daha büyük, daha küçük, daha renkli, daha az renkli, bazıları saklanıyor, bazıları bize bakıyor. Memnun kaldım, bir çocuk gibi sağa sola döndüm, onları analiz ettim, önceki akvaryumlara döndüm ve karşılaştırdım. Kuşlarda da benzer bir durum vardı. Bir sürü farklı papağan, parlak renkli, daha büyük ve daha küçük. Egzotik hayvanları da ziyaret ettik. Sırtında bebeği olan akıllı bir dişi şempanze hemen çite yaklaştı ve yavaşça bize bakarak bizi çitin açıklığına doğru yönlendirdi. Elini çekti ve avucuna yemek koymamızı bekledi. Dediğim gibi akıllı bir anneydi. Safari de ilginçti. Karaca, geyik ve ceylanlar için büyük bir alan vardı. Çıkışta, ferahlamak için hepimiz bir restorana oturarak bir şeyler içmiştik.

Još jedan lep i vruć dan u Gazi Antepu. Zoološki vrt je mesto koje deca i odrasli rado posećuju. Na ulazu nas je dočekala ogromna ptica raširenih krila. Dve čelične konstrukcije koje predstavljaju njegona krila ispunjene su zelenilom. Na stubovima sa obe strane nalaze se rode i srne. Veoma lepo. Prvo što mi je privuklo pažnju u zoološkom vrtu i osvojilo velike pluseve su korpe za otpad u obliku raznih životinja. Medved koji drži panj, kengur sa torbom i drugi. Ovo je veoma interesantno za decu i od malih nogu im lepo pokazuje da treba da vode računa o čistoći okoline i prirode. Zoološki vrt je prvenstveno čist i uredan. Ovo ostavlja pozitivan utisak na posetioce. Travnjak je uredno pokošen, u parkovima su fontane. Najpre smo posetili akvarijum. Sardine su podeljene u različite akvarijume. Veće, manje, šarenije, manje šarene, neki se kriju, a neki gledaju u nas. Zadovoljno sam se okretala kao dete, analizirala ih, vraćala se do prethodnih akvarijuma i upoređivala. Slična situacija je bila i kod ptica. Mnogo različitih papagaja, jarkih boja, većih i manjih. Posetili smo i egzotične životinje. Inteligentna ženka šimpanze sa bebom na leđima odmah je prišla ogradi i, polako nas gledajući, pvela nas prema otvoru ograde. Provukla je ruku i čekala da joj stavimo hranu u dlan. Kao što sam rekao, bila je pametna majka. Safari je takođe bio zanimljiv. Postojala je velika površina za srne, jelene i gazele. Na izlasku smo svi seli u restoranu i popili piće da se osvežimo.

Snezana

İlginç derslerden sonra, TÖMER'den hocalarımızla yeni bir seyahate başladık. Yurdun yanında, bir ormana girdik. Kocaman ağaçlar birbirine sarılır gibiydi. Öyle ki güneş ışığı toprağı utanarak ve şefkatle okşuyordu. Ormanda ateş böceğı gibi peri kızları gibi parlayan bir kapıya geldik. Orada çok değışik bir yapı vardır. Büyük kuş bizi ve diğer meraklı ziyaretçileri bekler. Kuş yeşil yapraklardan kanatlarıyla ziyaretçilere sarılır ve ziyaretçiler onun dünyasına girerken cıvılda:“Hayvanlarâlemine hoş geldiniz!” Harikalar diyarına girdik. Bahçede ağaçlar, yeşil çimenler, patikalar ve dinlenmek için hoş yerler vardır. Düzenli ve temiz bir yerdir. Akvaryumu, kuş cennetini ve kelebek evini ziyaret ettik. Renkli, tehlikeli ve zehirli balıklarla tanıştık. Çok tatlı, küçük veya büyüktüm kuşlar bizim için şarkılar söyledi. Ördekler, kuğular ve diğer kuşlar havuzda rahat ediyordu. Çok şanslıyım çünkü bir kelebek gördüm. Onların özel bir evi var. Çiçekli ve nemli bir yerdir, Endonezyaormanları gibidir. Zürafa, fil, kaplan, aslan ve maymunla selamlaştık. Safari Parkta heyecanlı bir tur attık. Açık otobüs ile hayvanların arasında gezdik. Zebra, çeşitli geyikler, ceylanlar ve kuşlar... Fark etmez ama biz onlara o kadar çok meraklı bakıyorduk ki o gün kendimi çocuk gibi hissettim.

Nakon zanimljivih časova, krenuli smo na novo putovanje sa našim učiteljima iz TOMER-a. Ušli smo u jednu šumu koja se nalazi blizu doma. Ogromna stabla kao da su se grčila. Sunčeva svetlost je tako stidljivo i nežno milovala zemlju. Dođosmo do kapije u šumi koja sijala poputs vitaca, poput vile. Tamo je sasvim drugačija zgrada. Nas i ostale radoznale posetioce čeka velika ptica. Ptica grli posetioce svojim krilima od zelenog lišća i cvrkuće dok posetioci ulaze u njen svet: „Dobro došli u životinjsko carstvo!“ Ušli smo u zemlju čuda. Vrt ima drveće, zelenu travu, staze i prijatna mesta za odmor. To je uredno i čisto mesto. Posetili smo akvarijum, rajski ptičiji kutak i kuću leptira. Sreli smo šarene, opasne i otrovne ribe. Tako slatko, pevale su nam sve ptice, velike i male. Patkama, labudovima i drugim pticama bilo je prijatno u bazenu. Imala sa veliku sreću jer sam videla leptira. Imaju imaju svoju posebnu kuću. To je cvetno i vlažno mesto, poput šuma Indonezije. Pozdravili smo se sa žirafom, slonom, tigrom, lavom i majmunom. Krenuli smo u uzbudljiv obilazak Safari parka. U otvorenom autobusu smo prolazili smo među životinjama. Zebre, razni jeleni, gazele i ptice... Nema veze, ali smo ih sa takvo radoznalošću posmatrali da sam se tog dana osećala kao dete.

Vesna A.

Gaziantep'te Türkçe Yaz Okulu programı kapsamında Hayvanat Bahçesini de ziyaret ettik. Burası Türkiye'nin en büyük, Avrupa'nın ikinci ve dünyanın dördüncü büyük hayvanat bahçesidir. Şahinbey Belediyesi sınırları içerisinde, hem konakladığımız hem de Türkçe dersleri aldığımız Gaziantep Üniversitesi'nin hemen yakınında yer almaktadır. Hayvanat bahçesi aslında, hayvanların bulunduğu kutuların yanından yolların geçtiği yeşilliklerle dolu devasa bir parktır.Yol boyunca önce maymunları gördük. Ardından akvaryumların bulunduğu özel bir binaya geldik. İç mekân mavi renkle parlıyordu, bu da su altında olduğumuz izlenimini verdi. En ilginç olanı, parlak renkli tropikal balıkların yanı sıra köpekbalklılardır. Balıkları ve yavaş hareketlerini izlemek bende her zaman rahatlatıcı bir etki yapar. Aynı binada teraryum da var ama nedense bu hayvanat bahçesindeki tüm sürüngenleri ve yılanları görmeyi isterdim.Sonra çeşitli ördek ve kuğularla dolu yeşil bir göletin yanından geçtik. Beyaz ve mavi kuğuların dans etmelerini izledik. Yol bizi daha da büyük kuş kafesi şeklinde özel bir binaya götürdü. Zemin katta, çeşitli renklerde çeşitli küçük kuş türlerinin bulunduğu daha küçük odalar vardır. Hepsi çok güzel şarkı söylediler. Ayrıca kocaman, parlak renkli papağanlar da vardı. Kuşların civıltısı her zaman iyi bir ruh hâli getirir.Daha ileride patika bizi kanguru, kaplan, leopar, ayı, aslan ve zürafalara götürdü. Küçük bir kafenin yanı sıra ünlü Maraş dondurmasının da olduğu küçük bir meydana ulaştık. Bir süre serinletici içeceklerin ve gölgenin tadını çıkardıktan sonra turumuza devam ettik. Yine maymunlarla dolu kocaman bir kafese rastladık. Daha sonra yol bizi flamingo, deve ve rakunlara götürdü. Alanları çok büyüktü ve onları çitlerin yanına çağtıramadık. Fillerin barındığı tüm alan bana Afrika'da bir yerdeymiş gibi geldi çünkü zemin portakal tozu gibiydi.Sonunda Safari Park kapısına ulaştık. Bu hayvanat bahçesinin özel bir cazibe merkezidir. Hep birlikte açık bir otobüse bindik. Otobüs bizi ağaçların gölgesinde özgürce dolaşan ya da yaz sıcağına dayanmak için tembelce yatan hayvanların arasında gezdirdi. Birçok geyik, karaca, vahşi at, deve, pelikan, leylek ve sıra dışı sığır türleri gördük. Yaklaşık yarım saatlik bir sürüş ve Safari Parkı'nın gölgesinin tadını çıkardıktan sonra, hayvanat bahçesinin orta kısmına çıktık ve tropik bahçenin bulunduğu seraya doğru yürüdük. Deve, deve kuşu, keçi ve yo-yo kuşlarını geçerek patikayı takip ettik. Çiçekler, kelebekler, altın ve kırmızı balıklarla doluküçük bir göleti izledik Havanın yüksek nemi kısa sürede bizi o tropik cennetten çıkardı, biz de çıkışa doğru devam ettik.Yavaş yavaş gruptaki herkes geldi, bu yüzden Hayvanat Bahçesi'nin girişindeki kafede serinletici bir şeyler içmek ve tecrübelerimizi paylaşmak için birlikte oturduk. Böylesine büyük ve ağaçlık alanı bir hayvanat bahçesine ayıran bir şehir görmek çok güzeldi. O gün hava çok sıcak olmasına rağmen benim çok hoşuma gitti.

Posetili smo i Zoološki vrt u okviru programa Turske letnje škole u Gazi Antepu. Ovo je najveći zoološki vrt u Turskoj, drugi u Evropi i četvrti po veličini na svetu. Nalazi se u granicama opštine Şahinbey, u neposrednoj blizini Univerziteta Gaziantep, gde boravimo i slušamo časove turskog. Zoološki vrt je zapravo ogroman park pun zelenila sa stazama koje prolaze pored boksova sa životinjama. Kako smo šetali, prvo put smo spazili majmune. Onda smo došli do posebne zgrade sa akvarijumima. Unutrašnjost ovog prostora bila je obasjana plavom svetlošću, a to je doprinelo tome da se osećamo kao da smo pod vodom. Najinteresantnije su tropske ribe jarkih boja, kao i ajkule. Gledanje riba i njihovog sporog kretanja uvek deluje opuštajuće na mene. U istoj zgradi postoji i terarijum, ali ja sam iz nekog razloga voleo da želela da vidim sve gmizavce i zmije u ovom zoološkom vrtu. Zatim smo prošli pored zelene bare u kojoj su bila razne patke i labudovi. Gledali smo kako beli i žućkasti labudovi plešu. Put nas je naveo na posebnu zgradu u obliku još još većeg volijera. U prizemlju se nalaze manje prostorije sa raznim vrstama malih ptica raznih boja. Svi su odlično pevali. Bilo je i ogromnih papagaja jarkih boja. Cvrkut ptica uvek donosi dobro raspoloženje. Dalje nas je staza odvela do kengura, tigrova, leoparda, medveda, lavova i žirafa. Stigli smo do malog trga gde se nalazi čuveni sladoled iz Maraš kao i mali kafić. Nakon što smo se malo osvežili i uživali u hladu, nastavili smo obilazak. Opet smo naišli na ogroman kavez pun majmuna. Onda nas je put odveo do flamingosa, kamila i rakuna. Pošto je prostor gde žive ogromna, nismo uspeli da ih dozovemo preko ograde. Čitav prostor u kome su bili smešteni slonovi mi se izgledao poput nekog mesta u Africi jer je zemlja poput narandžaste prašine. Konačno smo stigli do kapije Safari parka. Ovo je posebna atrakcija zoološkog vrta. Svi smo zajedno ušli u otvoreni autobus. Autobus nas je odveo među životinje koje slobodno lutaju u senci drveća ili lenčare kako bi li lakše podnele letnje vrućine. Videli smo mnogo jelena, srndaća, divljih konja, kamila, pelikana, roda i neobičnih vrsta goveda. Posle otprilike pola sata vožnje i uživanja u senci Safari parka, popeli smo se do centralnog dela zoološkog vrta i krenuli ka stakleniku gde se nalazi tropska bašta. Pratili smo stazu, prolazeći pored kamila, nojeva, koza i jo-jo ptica. Posmatrali smo jezerce puno cveća, leptira, zlatnih i crvenih ribica. Visoka vlažnost vazduha ubrzo nas je izvela iz tog tropskog raja, pa smo nastavili ka izlazu. Postepeno, svi u grupi su pristizali, pa smo zajedno seli u kafić na ulazu u Zoološki vrt da popijemo osvežavajuće piće i podelimo svoja iskustva. Bilo je tako lepo videti grad koji je izdvojio tako veliko i šumovito područje za zoološki vrt. Iako je tog dana bilo jako toplo vreme, veoma mi se dopalo ovo.

Vesna S.

Bugün Türkiye'nin en büyük Avrupa'nın ise dördüncü büyük hayvanat bahçesini ziyaret ettik. Bu park çok güzeldi ve birçok farklı hayvan vardı. Oradaki hayvanlar, insanlar onlara iyi bakıyor ve iyi bir hayatları varmış gibi görünüyordu. Bu gerçekten hoşuma gitti. En çok kuşlar için hazırlanan bölümü beğendim çünkü ben kuşları çok seviyorum. Ama orası çok gürültülüydü, çünkü Kuşlar şarkı söylüyordu. Hayvanat bahçesinin doğası çok güzel. Hayvanları seven insanlar için çok güzel bir yer ve ayrıca aile veya arkadaşlarla güzel zaman geçirmek için mutlaka gidilmelidir.

Danas smo posetili najveći turski i četvrti po veličini zoološki vrt u Evropi. Ovaj park je bio veoma lep i imao je mnogo različitih životinja. Ljudi su se dobro brinu o životinjama koje su tamo i činilo se kao da imaju dobar život. Ovo mi se stvarno dopalo. Najviše mi se dopao deo pripremljen za ptice jer ja mnogo volim ptice. Ali tamo je bilo jako glasno, jer su ptice pevale. Priroda u zoološkom vrtu je veoma lepa. To je veoma lepo mesto za ljude koji vole životinje i i tamo bi definitivno trebalo da idete ako želite da provedete kvalitetno vreme sa porodicom ili prijateljima.

Ana

Gaziantep'te olduğumuz esnada, en son günlerden birinde Gaziantep Hayvanat Bahçesine gittik. O sabah kahvaltıdan sonra biraz dinlendik ve daha sonra hocalarımızla birlikte hayvanat bahçesine ulaştık. Oraya varınca, kapının önünde insanları büyüleyen bir kuş heykeli bizi bekliyordu. Kanatlarının üstünde bitkiler birersarmaşık gibiydi. Oraya girdikten sonra gezimiz başladı. Önce bir yürüyüş yaptık ve maymunların kafeslerine kadar gittik. Sonra akvaryuma gittik ve orada çok farklı balık türlerini gördük. Çok şaşırdım. Sonra gezinin devamında küçük bir gölde kuğular ve ördekler yüzüyordu Ben onların fotoğrafını çektim. Hava çok sıcak olduğu hâlde biz çok eğleniyorduk. Güldük ve her yeri ziyaret etmek istedik. Orada çalışan dondurmacıdan bir dondurma aldım ve yedim. O adam dondurmayı bana verirken bana şakalar yapıyordu. Sonra bir anne maymunu ve yavrusunu gördük. Biz yürürken bizi takip etti ve bize selam verdi. Sonra safari turu yaptık. Otobüsle bu şekilde hayvanların arasında gezmek çok güzeldi bence. Hayvanlar orada özgürce dolaşır ve siz onlara bakarsınız, bu çok heyecanlıydı. Her yerde atlar, inekler, alageyikler, develer ve keçiler vardı. Her şeyden sonra bir köşede papağanı olan o adamı gördüm ve papağanla fotoğraf çektirmek istedim. Bu şekilde bu turdan bana hatıra bir fotoğraf kaldı.

Pred kraj samog boravka u Gazi Antepu, jedan dan smo otišli u Zoološki vrt u Gazi Antepu. Tog jutro, posle doručka, malo smo se odmorili i onda sa nastavnicima stigli do zoološkog vrta. Kada smo stigli tamo, ispred vrata nas je čekala fascinantna figura ptice. Biljke su poput bršljena obavijale njena krila. Kada smo stigli tamo, naše putovanje je tek počelo. Prvo smo prošetali i otišli do kaveza majmuna. Onda smo otišli u akvarijum i tamo videli mnogo različitih vrsta riba. Baš sam se iznenadio. Zatim u nastavku obilaska, u malom jezercetu plivale su patke i labudovi. Slikao sam ih. Iako je vreme bilo veoma toplo, lepo smo se zabavljali. Smejali smo se i želeli da obiđemo sva mesta. Kupio sam sladoled od jednog sladoledžije koji tamo radi i pojeo sam ga. Taj čovek se zafrkavao sa mnom dok mi je davao sladoled. Onda smo videli majku majmunicu i njeno mladunče. Pratila nas je dok smo hodali i pozdravljala nas je. Zatim smo odradili safari turu. Mislim da je bilo jako lepo ovako autobusom prolaziti među životinjama. Životinje tu slobodno šetaju i ako ih pogledate, bilo je veoma uzbudljivo. Svuda je bilo konja, krava, jelena, srna, kamila i koza. Nakon svega toga, video sam na uglu čoveka koji ima papagaja i hteo sam da se slikam sa papagajem. Tako mi je i sa ovog obilaska ostala fotografija za uspomenu.

Mladen

Gaziantep Hayvanat bahçesini ziyaret ettiğimiz gün o yazın en sıcak günlerinden biriydi. Bu hayvanat bahçesi Türkiye'nin en büyük Avrupa'nın ikinci ve dünyanın dördüncü büyük hayvanat bahçesiydi. Kuşlar, yırtıcı hayvanlar, yılanlar, maymunlar, deniz ve tatlı su canlıları... Hayvanat bahçesinde "Safari Park" da vardı. Maalesef dediğim gibi günün sıcaklığı sebebiyle istediğim kadar eğlenemedim. Bu yüzden çok fazla dolaşamadım. Ama fırsat olursa inşallah buraya bir defa daha kesinlikle geri gelmek istiyorum.

Dan kada smo posetili zoološki vrt u Gazi antepu bio je jedan od najtoplijih dana tog leta. Ovaj zoološki vrt je bio najveći u Turskoj, drugi po veličini u Evropi i četvrti u svetu. Ptice, predatori, zmije, majmuni, morska stvorenja i životinje iz slatkih voda... U zoološkom vrtu je bio i „Safari park“. Nažalost, kao što sam rekla, nisam mogla da se zabavim koliko sam želela zbog vrućine koja je bila prisutna tog dana. Zato se nisam previše kretala. Ali ako budem u prilici, svakako želim da se vratim ovde još jednom.

Zorana

8. Bölüm

Zeugma Müzesine ilişkin düşüncelerinizi ve mozaik kursundaki tecrübelerinizi anlatan bir yazı yazınız.

Napišite tekst o vašim utiscima o “Zeugma” muzeju i o vašem iskustvu na kursu mozaika.

Gaziantep'te aynı zamanda dünyanın en büyük mozaik müzesi de var. Onun adı Zeugma Müzesi. Dünyanın en büyük mozaik koleksiyonu, 30.000 metrekarelik modern bir binada yer almaktadır. Işık oyunu ve iyi korunmuş mozaikler, uzak geçmişte gerçek bir zaman makinesini temsil ediyor. Benim için özellikle ilginç olan, hayatın kesinlikle çok zor olduğu o zamanlarda bile insanların buna ihtiyacı olduğu gerçeğiydi. Yaşadıkları mekânı, evlerini, tapınaklarını güzelleştirmek için çok zaman, sabır ve beceriye ihtiyaçları vardı. Eserleri zamana da meydan okumuştur ve onlara bakıldığında, bizden sonra bunca yüzyıl boyunca sonraki nesillere nelerin kalacağını, neler bırakacağını merak etmeden edemezsiniz. En büyüleyici olanı ise kesinlikle 2. yüzyıldan kalma bir çingene kadınının özel bir teknikle yapılmış portresi, yani resimdeki kız sürekli sizi izliyormuş gibi görünüyor. Mozaikler toplamda 2.500 metrekare ve sergilenenlerden bazıları yarım milyon küpten oluşuyor. Müzede ayrıca Roma dönemine ait anıtlar, sütunlar, heykeller (Tanrı Mars'ınki gibi) ve çeşmeler de sergileniyor. Ve kendi mozağınızı bir araya getirmek neye benziyor, bunu mozaik okulunda kendimiz denedik. Mozaiklerle çalışan ve belediyede mozaik okulu işleten sanatçı Gülçin Hanım ve ekibi tarafından "o zanaatın sırları" ile tanıştırdık. Banyo fayansı büyüklüğünde bir mozaik yapmanın hiç de kolay veya hızlı olmadığını hemen söylememe izin verin. Ama sonsuz eğlenceliydi. Taşları kesmek için özel makaslarla taş çubukları kırdık, yerleştirdik, yapıştırdık. Müzik, kahkahalar, hikâyeler, şakalar ve çay ile küpleri yerleştirmek belki de şimdiye kadar yaşadığım en iyi anti-stres terapisiydi.

Gaziantep takođe ima najveći svetski muzej mozaika. Njegovo ime je Muzej Zeugma. Najveća kolekcija mozaika na svetu smeštena je u modernoj zgradi od 30.000 kvadratnih metara. Igra svetlosti i dobro očuvani mozaici predstavljaju pravi vremeplov u daleku prošlost. Ono što mi je bilo posebno interesantno je činjenica da je to ljudima bilo potrebno, čak i u onim vremenima kada je život definitivno bio veoma težak. Bilo im je potrebno mnogo vremena, strpljenja i veštine da ulepšaju prostor u kome su živeli, svoje domove i hramove. Ova dela su izazvala i vreme, a gledajući ih, ne možete a da se ne zapitate šta će ostati sledećim generacijama, šta ćete ostaviti svim vekovima posle nas. Najfascinantniji je svakako portret Ciganke iz 2. veka urađen posebnom tehnikom, tako da devojka sa slike kao da vas sve vreme posmatra. Mozaici su ukupne površine 2.500 kvadratnih metara, a neki od eksponata se sastoje od pola miliona kockica. Muzej takođe izlaže rimske spomenike, stubove, statue (poput one boga Marsa) i fontane. A kako je sastaviti svoj mozaik, isprobali smo i sami u školi mozaika. Sa „tajnama tog zanata“ upoznala nas je gospođa Gulčin i njen tim, umetnica koja radi sa mozaicima i vodi školu mozaika u opštini. Odmah da vam kažem da pravljenje mozaika veličine pločice za kupatilo nije nimalo lako ni brzo. Ali to je bila beskrajna zabava. Da bismo sekli kamenje, specijalnim makazama smo razbili kamene štapove, postavili ih i zalepili. Muzika, smeh, priče, šale, čaj i postavljanje kockica bila je možda najbolja antistresna terapija koju sam ikada imala.

Marija J.

Gaziantep'te ziyaret ettiğimiz birkaç müzeden biri ve aynı zamanda en ünlüsü Zeugma Mozaik Müzesi idi. Gaziantep gezimizde ilk görmek istediğim yer oldu. Mozaikleri seven biri olarak gittiğim her şehirde mozaik müzesi varsa mutlaka oraya giderim. Daha önce ziyaret ettiğim en büyük mozaik müzesi Tunus'taki Bardo Müzesiydi. Zeugma'yı dünyanın en büyük mozaik müzesi sanıyordum fakat orada öğrendim ki en büyüğü aslında Hatay'daki mozaik müzesi. Türkiye'nin dünyanın en büyük iki mozaik müzesine sahip olmasını çok ilginç buluyorum. Müzede önce Zeugma ve Gaziantep çevresiyle ilgili kısa bir tanıtım filmi izledik sonra müzeyi gezdik. Orada Zeugma Antik Kenti'nden gelen mozaikler sergilenmektedir. Harika eserler var. Alt katta mozaikleriyle ve freskleriyle birlikte savaş tanrısı Mars'ın heykeli de yer almaktadır. Bu Roma döneminden kalan mozaikler oldukça büyük ve iyi korunmuş durumda. Duvarlara da Zeugma kurtarma kazılarında bulunan mozaikler monte edilmiştir. Müzenin en bilinen eseri kesinlikle Çingene Kızı mozağıdır. Bu mozaik Gaziantep'in önemli simgelerinden biri hâline gelmiş. “Üç çeyrek bakış” tekniği ile yapılan bu mozaik sevinç ve hüznü aynı anda ifade ediyor. Mozağe hangi yönden bakarsanız bakın gözlerini ve bakışlarını sizden ayırmayan gözleri görürsünüz. Sanırım hepimiz bunu denedik ve gerçekten öyledir. Dünyaca meşhur Mona Lisa'nın da aynı teknikle yapılmış olması ilginçtir fakat bu mozaik ondan da çok önce yapılmıştır. Bence Zeugma Müzesi kesinlikle görülmesi gereken müzelerdendir. Kendinizi yüzlerce yıl öncesinde buluyorsunuz. Çoğu az zarar görmüş mozaikler gerçekten etkileyici ve büyüleyicidir. Benim için bu gezinin en enteresan günlerinden biri mozaik kursuna gittiğimiz gündü. Mozaik okulunda önce mozaik sanatıyla tanışıp sonra temel mozaik tekniklerini öğrendik. Daha sonra keyifli bir ortamda güzel müzikler ve hoş sohbet eşliğinde kendimiz mozaik yapmaya başladık. Aslında günün en ilginç kısmı buydu. Tüm çalışanlar çok güler yüzlü ve naziktiler, mozaiklerimizi yaparken bize yardımcı oldular. Kısa bir molada bize çay, kahve ve kurabiye ikram ettiler. Kendi ellerimizle yaptığımız mozaikleri evimize götürdük. Onları bize hediye olarak ve kursta geçirdiğimiz harika bir günün hatırası olarak verdiler. Bu gün, gelecekte fırsatım olursa tekrarlamak istediğim günlerden biridir.

Jedan od muzeja koje smo posetili u Gaziantepu i takođe najpoznatiji bio je Muzej mozaika Zeugma. Gaziantep je bio prvo mesto koje sam želela da vidim na našem putovanju. Kao neko ko voli mozaike, ako u svakom gradu u koji odem postoji muzej mozaika, svakako idem tamo. Najveći muzej mozaika koji sam ikada posetila bio je muzej Bardo u Tunisu. Mislila sam da je Zeugma najveći muzej mozaika na svetu, ali tamo sam saznala da je najveći muzej mozaika zapravo u Hataju. Veoma mi je zanimljivo da Turska ima dva najveća svetska muzeja mozaika. U muzeju smo prvo pogledali kratki uvodni film o Zeugmi i Gaziantepu, a zatim smo posetili muzej. Tu su izloženi mozaici iz antičkog grada Zeugme. Ima sjajnih radova. Tu je i statua boga rata Marsa, sa svojim mozaicima i freskama na donjem spratu. Ovi mozaici iz rimskog perioda su prilično veliki i dobro očuvani. Na zidovima su postavljeni mozaici pronađeni u spasilačkim iskopinama Zeugma. Najpoznatije delo muzeja je svakako mozaik Ciganka. Ovaj mozaik je postao jedan od važnih simbola Gaziantepa. Ovaj mozaik, rađen tehnikom "tričetvrtine pogleda", istovremeno izražava i radost i tugu. Kako god da pogledate mozaik, videćete njene oči koje ne skidaju pogled s vas. Mislim da smo ovo svi probali i da zaista jeste ovako. Zanimljivo je da je istom tehnikom rađena i svetski poznata Mona Liza, ali je ovaj mozaik napravljen mnogo pre toga. Po mom mišljenju, Zeugma muzej je jedan od muzeja koje morate videti. Pronaći ćete sebe u periodu od pre nekoliko stotina godina. Većina malo oštećenih mozaika je zaista impresivna i fascinantna. Jedan od najzanimljivijih dana ovog putovanja za mene je bio dan kada smo išli na kurs mozaika. U školi mozaika smo se prvo upoznali sa umetnošću mozaika, a zatim naučili osnovne tehnike mozaika. Potom smo u prijatnom ambijentu, uz dobru muziku i prijatan razgovor, počeli sami da pravimo mozaike. To je zapravo bio najzanimljiviji deo dana. Svi zaposleni su bili veoma ljubazni i nasmejani, pomagali su nam prilikom izrade mozaika. Tokom kratkog odmora poslužili su nam čaj, kafu i kolačiće. Mozaike koje smo napravili svojim rukama poneli smo kući. Poklonili su nam ih kao uspomenu na divan dan proveden na kursu. Danas je jedan od onih dana koje bih volela da ponovim ako budem imala priliku u budućnosti.

Marina

Antin dönem Zeugma Müzesi ziyareti ilginçti. Dünyadaki benzer müzelere birçok kez gittim. Sanatsal ifadeye yönelik eğilim, ekonomik durumdan bağımsız olarak tüm çağların karakteristiği idi. Güzellik arayışı vardı. Eski bir sanatçı onu bir çingene kadının yüzünde bulmuş, zamanı durdurmuş ve bugün ondan çaldığımız o güzelliği bize vermiştir. Müze dükkanından aldığım bir anahtarlık bana her zaman o resmi hatırlatacaktır. Müze, Gaziantep ve çevresinde gezdiğimiz tüm müzeler gibi modern. Türkiye kültüre çok yatırım yapıyor. Bir çok ziyaretçi fark ettim, bunu beklemiyordum. Her krizden çıkış yolu kültürde, eğitimde, değer alışverişindedir. Onu bu müzede buldum. Tüm ziyaret boyunca öğretmenlerimizin ilgi odağı olduk. Bunun için onlara teşekkür edecek hiçbir sözüm yok. Aslında misafirperverlik, Türkiye'ye yapılan tüm seyahatin en büyük izlenimidir. Öğretmenlerimizden ve diğer ev sahiplerinden hayal edebileceğimizden daha fazlasını aldık. Harika ülke Türkiye onların emekleri sayesinde daha da güzelleşti.

Poseta antičkom muzeju Zeugma bila je zanimljiva. Mnogo puta sam bio u sličnim muzejima širom sveta. Trend ka umetničkom izrazu bio je karakterističan za sve epohe, bez obzira na ekonomsku situaciju. Postojala je potraga za lepotom. Antički umetnik ju je pronašao u licu ciganke, zaustavio vreme i poklonio nam njenu lepotu koju smo mi danas ukrali. Privezak za ključeve koji sam kupio u muzejskoj radnji uvek će me podsećati na tu sliku. Muzej je moderan kao i svi muzeji koje smo posetili u Gaziantepu i okolini. Turska mnogo ulaže u kulturu. Primetio sam dosta posetilaca, nisam ovo očekivao. Izlaz iz svake krize je u kulturi, obrazovanju i razmeni vrednosti. Ovo sam i našao u ovom muzeju. Bili smo u centru pažnje naših nastavnika tokom cele posete. Nemam reči da im se zahvalim na tome. U stvari, gostoprimstvo je najveći utisak na celom putovanju u Tursku. Od naših nastavnika i drugih domaćina dobili smo više nego što smo mogli da zamislimo. Divna zemlja Turska je zahvaljujući njihovom trudu postala još lepša.

Slobodan

Gaziantep ziyaretimizin sonuna doğru yapbozun son parçasını yerini koyma zamanı geldi. En azından deneyebildim. Müzenin platosundan etrafa bakarken gerçek Zeugma'ya geldiğimi hissettim. Müzenin platosu tepe gibidir. Müzenin yapısı gerçek antik kent gibidir. İki bina Fırat'ın kenarında köprüyle bağlanan iki şehirdir. Mükemmel projeyi yapan mimar için derin bir saygım var. Zeugma Antik Yunanca'da "kesişme noktası, geçit" demektir. Nereye geçit? Neyin kesişimi? Zaman geçidi. Geçmiş ile geleceğin kesişimi... Tekrar Anadolu büyüünün oyunu. Müzenin çok yüksek ve büyük bir içi var. Yapıyı fark etmeyen ziyaretçiler antik kentin evlerinin arasında gezerler. Küçük taşlar büyük hikâyeleri anlatırlar. Ustaların ellerinde doğal renkli ve farklı sertlikteki taşlar müthiş mozaikler oldular. Ustalarından daha uzun yaşayan tanrılar, hayvanlar, çiçekler zaman geçidinde zamansız oldular. Yeni ustalar, onların sabırlı ve özverili çalışmaları sayesinde mozaikler Fırat'ın kenarından müzeye yerleştiler. En özel yer "Çingene kızı"nın yeri. Karanlık geçit ziyaretçileri ona getiriyor. Karanlık ortam kafanıza soru işaretleri getiriyor. Mars heykeli o mozaikleri ve sırlarını koruyor. Hoş bir ziyaret oldu. Tarihi anlatan bir yeri ziyaret ettik. Bir kaç gün sonra mozaik kursuna gittik. Antep'in eski evinde bizi misafir ettiler. Masallardan gelen peri gibi çok tatlı bir hanım bize mozaik sanatını anlattı. Ve bize bir iş verdi. Bir mozaik yapmak. Sabırla çalışırken sohbet ettik. Neşeli bir sabah oldu. Taşlar paramparçaydı ve onları bir araya getiriyorduk. Efsane sanat! Keşke hayat da böyle olsa! Mozaığımde son taşı koydum. Antik mozaikler nasıl yüzyıllarca dayanır aynen bu gezi de böyle unutulmaz olacak ve yıllar sonra güzel bir anı olarak hatırlayacağım.

Pred kraj naše posete Gaziantepu, došlo je vreme da poslednji deo slagalice stavimo na svoje mesto. Bar sam mogla da pokušam. Gledajući sa muzejskog platoa, osetila sam da sam došla do prave Zeugme. Plato muzeja je kao brdo. Struktura muzeja je kao pravi antički grad. Dve zgrade su dva grada na ivici Eufrata, povezana mostom. Duboko poštujem arhitektu koji je uradio savršen projekat. Zeugma na starogrčkom znači "tačka preseka, prolaz". Gde je prolaz? Presek čega? Vremenska kapija. Ukrštanje prošlosti i budućnosti... Opet igra anadolske magije. Muzej ima veoma visok i prostran enterijer. Posetioci koji ne primete strukturu šetaju među kućama drevnog grada. Malo kamenje priča velike priče. U rukama majstora, prirodno obojeno kamenje različite tvrdoće postalo je veličanstveni mozaik. Bogovi, životinje, cveće, koji su nadživeli svoje gospodare, postali su bezvremeni. Zahvaljujući novim majstorima i njihovom strpljivom i predanom radu, mozaici su postavljeni u muzej sa ivice Eufrata. Najposebnije mesto bilo je mesto devojke „Ciganke“. Mračni prolaz dovodi posetioce do njega. Mračno okruženje dovodi u vaš um znake pitanja. Statua Marsa čuva te mozaike i njihove tajne. Bila je to prijatna poseta. Posetili smo mesto koje priča istoriju. Nekoliko dana kasnije otišli smo na kurs mozaika. Ugostili su nas u Antepovoj staroj kući. Jedna veoma slatka gospođa, poput bajke, pričala nam je o umetnosti mozaika. I dala nam je zadatak. Pravljenje mozaika. Razgovarali smo strpljivo radeći. Bilo je veselo jutro. Kamenje je bilo razbijeno i mi smo ga sastavljali. Legendarna umetnost! Volela bih da je i život takav! Stavila sam poslednji kamen u svoj mozaik. Kako drevni mozaici traju vekovima, baš kao i ovo putovanje, biće nezaboravno i pamtiću ga kao lepo sećanje godinama kasnije.

Vesna A.

Uzun zaman önce Türkiye'nin kültürel mirasıyla ilgili bir kitapta antik mozaikten bir kızın o ünlü delici bakışlarını gördüm. Bu mozağin Gaziantep'teki Zeugma Mozaik Müzesi'nin markası olduğunu bile bilmiyordum. Bu ünlü mozaği canlı görebilmek için dünyanın en büyük antik mozaik müzesini ziyaret edeceğimiz günü sabırsızlıkla bekliyordum. Müze, bir yaya köprüsü ile birbirine bağlanan iki büyük modern binadan oluşmaktadır. Adını Gaziantep ve Fırat Nehri'nin hemen yakınında bulunan Zeugma'daki arkeolojik sit alanından almıştır. Fırat Nehri'ne baraj yapılması planlanınca, bu alanlarda bulunan ve milattan önce 1. yüzyıldan milattan sonra 3. Yüzyıla kadar tarihlenen mozaikler, sular altında kalan alandan taşınarak korunmuş oldu. Bu büyük müze böyle doğdu. En ünlü mozaik, ayrı bir odada yer alan milattan sonra 2. yüzyıldan kalma “Çingene Kızı Portresi”dir. Karanlık bir koridor, orta duvarda spot ışıklarıyla aydınlatılan ünlü bir çingene kadın mozağının bulunduğu tamamen karanlık bir odaya çıkar. Delici bakışları, odanın neresinde olursanız olun sizi takip eder. Neyse ki, çevresindeki tüm mozaikler gibi çalınmaktan korunmuştur. Müzede “Venüs'ün Doğuşu”, “Aşıl”, “Eros” mozaikleri gibi Yunan mitolojisinden tanrıların motiflerinin bulunduğu bölgedeki arkeolojik alanlardan Helenistik ve Roma dönemlerine ait zengin villalardan mozaikler bulunmaktadır. Sergilenen mozaiklerin neredeyse tamamı fevkalade korunmuş durumda. Müzede üzerine köprüler inşa edilen villalarda olduğu gibi, doğal yatay bir konumda bulunan devasa mozaikler özellikle etkileyicidir. Böylece ziyaretçiler eski zamanlarda bu tür odaların nasıl olduğunu gerçekçi bir şekilde hissedebilirler. Müzede, mozaiklerin yanında, uzun bir sütun üzerinde yükselen ve spot ışığı altında vurgulanan tanrı Mars'ın bir heykeli var. Kahve ve meyve suları ile dinlenmenin yanı sıra hediyelik eşya alabileceğimiz müzenin hediyelik eşya dükkânında ziyaretimizi sonlandırdık. Mozaik dünyası ile bir sonraki karşılaşmamızı birkaç gün sonra şehrin eski mahallerinden birinde bulunan Mozaik Okulu'nda, tipik bir Antep mimarisine sahip evde yaşadık. Sanatçı Gülçin Hanım bize mozaik yapma tekniğini anlattı, ardından her birimizin bir seramik karo boyutunda bir motif hazırlaması ve kendi mozağini yapması için gerekli tüm malzeme ve aletleri verdi. Bize böyle bir fırsat verildiği için çok mutlu oldum. Atmosfer neşeliydi. Herkes özenle taşları kesiyor ve onları desen matrisine yerleştiriyor, sanat eserlerini görmeyi sabırsızlıkla bekliyordu. Yaratıcılığımızın ifadesinin tadını çıkarmayı unuttuk. Çok saatlik bir aktivite olduğu için teneffüs sırasında okul bahçesinde çeşitli kekler, çay ve kahve ikram edildi. Hepimiz mozağimizi bitirdikten sonra tüm grup çalışmalarını gururla sergileyerek bir fotoğraf çekirdi. Bu, özellikle hatırlayacağım etkinliklerden biriydi. Gaziantep şehrinin kültürel mirasa ne kadar sahip çıktığını, modern yaşam biçimi tarafından unutulmasına ve silinmesine izin vermediğini görmek harikaydı.

Davno sam u knjizi o kulturnom nasleđu Turske videla čuveni prodoran pogled devojke sa drevnog mozaika. Nisam ni znala da je ovaj mozaik brend Muzeja mozaika Zeugma u Gaziantepu. Radovala sam se danu kada ćemo posetiti najveći svetski muzej antičkog mozaika da uživo vidimo ovaj čuveni mozaik. Muzej se sastoji od dve velike moderne zgrade povezane pešačkim mostom. Ime je dobio po arheološkom nalazištu u Gaziantepu i Zeugmi, koje se nalazi tik uz reku Eufkrat. Kada je planirano da se izgradi brana na reci Eufkrat, mozaici pronađeni na ovim prostorima datirani od 1. veka pre nove ere do 3. veka nove ere su izmešteni sa poplavljenog područja i očuvani. Tako je nastao ovaj veliki muzej. Najpoznatiji mozaik je „Portret ciganke“ iz 2. veka nove ere u posebnoj prostoriji. Mračni hodnik vodi u potpuno mračnu prostoriju sa čuvenim mozaikom ciganke na centralnom zidu, osvetljenom reflektorima. Njen prodoran pogled vas prati gde god da se nalazite u prostoriji. Srećom, kao i svi mozaici oko nje, sačuvana je od krađe. U muzeju se nalaze mozaici iz bogatih vila helenističkog i rimskog perioda sa arheoloških nalazišta u regionu na kojima su motivi bogova iz grčke mitologije, kao što su „Rođenje Venere“, „Ahilej“, „Eros“ mozaici. Gotovo svi izloženi mozaici su izuzetno očuvani. U muzeju su kao u vilama u kojima su građeni mostovi, posebno upečatljivi ogromni mozaici u prirodnom, horizontalnom položaju. Tako da posetioци mogu realno da osećate kakve su te sobe bile u antičko doba. U muzeju, pored mozaika, nalazi se statua boga Marsa koja se uzdiže na visokom stubu, istaknuta je i pod svetlom je reflektora. Posetu smo završili u suvenirnici muzeja, gde smo mogli da kupimo suvenire, kao i da se opustimo uz kafu i voćne sokove. Nekoliko dana kasnije, imali smo sledeći susret sa mozaičkim svetom u školi mozaika, koja se nalazi u jednoj od starih četvrti grada, u kući sa tipičnom Antep arhitekturom. Umetnica gospođa Gulcin nam je objasnila tehniku izrade mozaika, zatim nam je dala sve potrebne materijale i alate da svako od nas pripremi motiv veličine keramičke pločice i napravi svoj mozaik. Veoma sam srećna što nam se pružila takva prilika. Atmosfera je bila vesela. Svi su pažljivo isekli kamenčiće i postavili ih u matricu šablona, radujući se što će videti umetnička dela. Zaboravili smo da uživamo u izražavanju naše kreativnosti. S obzirom da je reč o višechašovnoj aktivnosti, u školskoj bašti na odmoru su se služili razni kolači, čaj i kafa. Nakon što smo svi završili naš mozaik, cela grupa je ponosno izložila svoje radove i fotografisala se. Ovo je bio jedan od onih događaja koji ću posebno pamtit. Bilo je divno videti koliko je grad Gaziantep prihvatio svoje kulturno nasleđe i nije dozvolio da ga savremeni način života zaboravi i izbriše.

Vesna S.

Gaziantep'in beni daha fazla şaşırtamayacağını düşünürken Zeugma Müzesi'ni gezdik. Onu çok ama çok beğendim. Tüm bu mozaiklerin binlerce yıllık olması benim için inanılmaz. Binlerce yıl sular altında kaldılar ve çok iyi korunmuşlar. Yüzyıllarca sular altında kalmış bu şehri daha önce hiç duymamıştım. Ziyaret ettiğimiz bu harika müze bana mozaikler ve bu eski şehir hakkında harika bilgiler verdi. İlk bakışta bu müze gönlümü çaldı. Binanın büyüğü mimarisi ve müzenin girişindeki manzara beni tamamen büyüledi. Müzeye girdik ve sihir devam etti. Müzeyi gezmeden önce Zeugma şehri ile ilgili bir belgesel izledik. Ben belgeseli çok beğendim ve bize müzede neler göreceğimizi güzel bir şekilde anlattı. Belgesel bizim için çok şey ifade etti çünkü çoğumuz mozaikler ve Zeugma şehri hakkında pek bir şey bilmiyorduk. Ardından müze gezimize devam ettik. Eski sarayların büyüğü salonlarında yürüyormuş gibi hissettim. Müzeyi gezerken bu güzel mozaikler nasıl bu kadar uzun zaman önce yapılmış diye düşündüm. Binlerce yıl su altında kalmalarına rağmen iyi korunmuşlardı. Sonra bir çift gözün bizi izlediği karanlık bir odaya girdik. Duvarda "Çingene Kızı" adlı bir mozaik vardı. Mozaik odanın neresinde durursak duralım gözleri bize baksın diye yapılmıştı. Çingene mozağıne konu olan kişinin cinsiyeti tartışma konusu olsa da figürün Yer Tanrıçası ve tanrıların anası Gaia veya Büyük İskender olup olmadığı konusunda farklı görüşler vardır. Bununla birlikte, örgüler nedeniyle mozaik halk arasında "Çingene Kızı" olarak adlandırıldı. Gaziantep'in mozaikleriyle neden ünlü olduğunu bu müzeyi gezdikten sonra anladım. Gaziantep'in gerçekten bir mozaik hazinesi var. Tam da bu yüzden Gaziantep'te mozaik kursuna gitmiş olmamız çok güzel. Derste mozaik yaptık ve çok eğlendik. Uzun zaman sürdü ve başlangıçta biraz zordu, ama sonunda bize yardım eden hocalar sayesinde başardık. Hocalar mozaik yapmaktan zevk almamıza yardımcı olmak için çok uğraştılar. Taş çinilerden mozaik yaptık. Onları özel bir aletle kırdık ve standa yapıştırdık. Mozaik yapmak çok yorucu, bu yüzden kurabiye yiyip çay içmek için kısa bir mola verdik. Mola benim için çok önemliydi çünkü mozağımi başlangıçta asla bitiremeyeceğimi düşündüm. Ama kafamı temizleyip yavaş yavaş mozağıim bitirdim. Mozağı yapma sürecinden keyif aldım ve sonunda yaptıklarımın gurur duyuyordum. Mozağıim mükemmel çıkmadı ben onu çok beğendim. Çünkü bunun için çaba harcadım ve yapma sürecinden keyif aldım. Bu gönlümü zenginleştiren bir deneyimdir. Onu her zaman hatırlayacağım. Ve duvarda hatıra olarak kendi ellerimle yaptığım mozağıim olacak.

Dok smo mislili da Gaziantep više ne može da me iznenadi, posetili smo muzej Zeugma. Svideo mi se veoma, veoma. Neverovatno mi je da su svi ovi mozaici stari hiljadama godina. Bili su potopljeni hiljadama godina a veoma su dobro očuvani. Nikada nisam čula za ovaj grad koji je vekovima bio potopljen. Ovaj divni muzej koji smo posetili dao mi je sjajne informacije o mozaicima i ovom starom gradu. Na prvi pogled, ovaj muzej mi je ukrao srce. Magična arhitektura zgrade i pogled na ulaz u muzej su me potpuno fascinirali. Ušli smo u muzej i magija se nastavila. Pre posete muzeju, pogledali smo dokumentarac o gradu Zeugma. Dokumentarac mi se veoma dopao i lepo nam je objasnio šta ćemo videti u muzeju. Dokumentarac nam je mnogo značio jer većina nas nije znala mnogo o mozaicima i gradu Zeugma. Zatim smo nastavili obilazak muzeja. Osećala sam se kao da hodam kroz magične dvorane drevnih palata. Obilazeći muzej razmišljala sam o tome kako su ovi prelepi mozaici napravljeni tako davno. Iako su bili potopljeni hiljadama godina, bili su dobro očuvani. Zatim smo ušli u mračnu prostoriju u kojoj nas je posmatrao par očiju. Na zidu je bio mozaik pod nazivom "Ciganka". Mozaik je napravljen tako da gde god da stojimo u prostoriji njene oči gledaju u nas. Iako je pol osobe koja je predmet ciganskog mozaika predmet rasprave, postoje različita mišljenja o tome da li je figura Boginja Zemlje i majka bogova, Geja ili Aleksandar Veliki. Ipak, zbog pletenica, mozaik je popularno nazvan „Ciganka“. Nakon posete ovom muzeju shvatila sam zašto je Gaziantep poznat po svojim mozaicima. Gaziantep zaista ima mozaičko blago. Zato je jako lepo što smo išli na kurs mozaika u Gaziantep. Na času smo pravili mozaike i jako se zabavili. Dugo je trajalo i u početku je bilo malo teško, ali smo na kraju uspeali zahvaljujući nastavnicima koji su nam pomogli. Učitelji su se veoma potrudili da nam pomognu da uživamo u izradi mozaika. Radili smo mozaike od kamenih pločica. Razbili smo ih specijalnim alatom i zalepili na postolje. Pravljenje mozaika je veoma naporno, pa smo napravili kratku pauzu da pojedemo kolače i popijemo čaj. Pauza mi je bila veoma važna jer sam na početku mislila da nikada neću završiti svoj mozaik. Ali razbistrila sam glavu i polako završila svoj mozaik. Uživala sam u procesu izrade mozaika i bila sam ponosna na ono što sam na kraju uradila. Moj mozaik nije ispao savršen, mnogo mi se dopao. Zato što sam se potrudila i uživala u procesu izrade. To je iskustvo koje obogaćuje moje srce. Zauvek ću ga pamtiti. A na zidu ću imati mozaik koji sam napravila svojim rukama kao suvenir.

Aleksandra P.

Benim favorim Zeugma Müzesi'ne gittiğimiz zamandı. Sanatı gerçekten çok seviyorum ve mozaik tekniği benim favorim. Zeugma Müzesi'nde Dionysos'un Düğünü ve Afrodite'in Doğuşu gibi çok güzel ve iyi kurgulanmış eserler gördük. En ünlü eserlerden biri ve en orijinali "Çingene Kızı" mozağıdır. Eserin tutulduğu oda sıra dışıdır ve bazıları tabloya bakan kişinin odanın herhangi bir yerinde durabileceğini ve sanki çingene kızın sizi izliyormuş gibi hissedeceğinizi söylüyor. Birçok müzeyi ziyaret ettim ama bu müze en iyilerinden biri ve tekrar ziyaret etmeyi umuyorum. Mozaik kursuna gittiğimizde bize mozaik tekniğini öğreten çok güzel kadınlarla tanıştık. Mozaik sabır ve zaman gerektirir. Uzun bir süreç ama sonunda her zaman güzel bir sanat eseri ortaya çıkıyor. Umarım tekrar böyle bir şeyi deneme fırsatı bulurum.

Najdraže mi je bilo kada smo išli u muzej Zeugma. Zaista volim umetnost i tehnika mozaika mi je omiljena. Videli smo veoma lepa i dobro izrađena dela kao što su Dionisovo venčanje i Rođenje Afrodite u muzeju Zeugma. Jedno od najpoznatijih dela i najoriginalnije je mozaik "Ciganka". Prostorija u kojoj se čuva rad je neobična i neki kažu da osoba koja gleda sliku može da stoji bilo gde u prostoriji i da će se osećati kao da je ciganka posmatra. Posetila sam mnoge muzeje, ali ovaj muzej je jedan od najboljih i nadam se da ću ga ponovo posetiti. Kada smo išli na kurs mozaika, upoznali smo veoma prijatne žene koje su nas naučile tehnici mozaika. Mozaik zahteva strpljenje i vreme. To je dug proces, ali krajnji rezultat je uvek prelepo umetničko delo. Nadam se da ću ponovo dobiti priliku da probam ovako nešto.

Ana

Meşhur Mona Lisa'yı hepiniz duymuşsunuzdur. Bilirsiniz nereden ve hangi açıdan bakarsanız bakın gözleriyle sizi takip eder. Leonardo Da Vinci'nin Mona Lisa portresinin yaratılmasından yüzyıllar önce aynı göz tekniği ile bir eser yapılmıştır. Bu eser "Çingene Kızı" mozağıdır. o Gaziantep'in simgesidir. Bu eseri görmek için Zeugma Mozaik Müzesini ziyaret etmeniz gerekiyor. Bu müze Gaziantep'te açılan ve 1700 metre karelik büyüklüğü ile dünyanın en büyük ikinci Mozaik Müzesi olma özelliğini taşımaktadır. Bu mozaiklere bakınca yapımının çok kolay olduğunu düşünüyordum ama hocalarımız bizim fikirlerimizi değiştirmeye karar vermişlerdi. Bir gün bizi kendi mozağımızı yapmamız için atölyeye götürdüler. İnanmayacaksınız ama 10 çarpı 10 santimlik bir mozaik yapmak tam 3 saatimi aldı. O mozaığe çok emek ve sevgi verdim. Bu yüzden mozağım Gaziantep'ten Belgrad'a benimle gelen en kıymetli hatıradır.

Svi ste čuli za čuvenu Mona Lizu. Znate, odakle i iz kojeg god ugla je gledate, ona vas prati svojim očima. Vekovima pre nastanka portreta Mona Lize Leonarda da Vinčija, istom tehnikom oka nastalo je jedno delo. Ovo delo je mozaik "Ciganka". to je simbol Gaziantepa. Da biste videli ovo delo, potrebno je da posetite Muzej mozaika Zeugma. Ovaj muzej ima priznanje da je drugi najveći muzej mozaika na svetu, sa površinom od 1700 kvadratnih metara, otvoren u Gaziantepu. Kada sam pogledala ove mozaike, pomislila sam da su veoma laki za izradu, ali su naši učitelji odlučili da se predomislimo. Jednog dana su nas odveli u radionicu da napravimo sopstveni mozaik. Nećete verovati, ali trebalo mi je 3 sata da napravim mozaik 10x10 cm. Uložila sam mnogo truda i ljubavi u taj mozaik. Zato je moj mozaik najdragocenija uspomena koja je došla sa mnom iz Gazijantepa u Beograd.

Marija C.

Gaziantep'te olduğumuz zaman ziyaret ettiğimiz yerler arasında Zeugma Müzesi de vardı. Bu müze aslında bir arkeoloji müzesidir. Dünyada en çok tanınan müzelerden biridir. Bir kişi müzeye baktığında ya da içine girdiğinde müzenin büyüklüğü karşısında kayıtsız kalamazdı. İnsan müzeye girince her şeyi bir an önce öğrenmek ve görmek istiyor. Çünkü uzun bir hikâyesi olan bu muhteşem müze buna layıktır. İçeri girdiğinizde önce bir köşede birkaç sütunla karşılaşıyorsunuz. Bu sütunlara uzun süre bakarsanız size Yunan mitolojisini hatırlatıyorlar. Altında çok büyük ve çok güzel bir mozaik var. Üstünde taşlardan yapılmış çizgiler var. Bütün müze sözle anlatılamayacak kadar tarihi ve güzel bir atmosfer yayıyor. Gezdikten sonra bir tünele girdik. Karanlık tünelden geçtik ve nihayet ona ulaşmıştık. Tam önümdeydi. Ve bize bakıyordu. Duvarda her gün ve her yerde göremediğiniz bir resim asılıydı. Bu resim Zeugma'daki “Çingene Kızı” mozağıdır. Biraz Louvre Müzesindeki Mona Lisa'ya benziyor, çünkü bir yerde durursanız size bakıyormuş gibi görünüyor. Çok enteresan. Etrafınız karanlık olmasına rağmen onu görebilirsiniz Çünkü çok iyi aydınlatılmış. Bu mozağın çok uzun bir hikâyesi vardır. Zeugma Müzesindeki mozaikler 1960'lı yıllarda kaçak yapılan kazılar sırasında parçalanarak yasa dışı yollarla yurt dışına kaçırılmış. Kalan parçalar ise bu müzede sergileniyor. Yine yurt dışında tespit edilen mozaikler de zaman zaman Türkiye'ye, bu müzeye getirilmeye çalışılıyor. Zeugma Müzesi'ni gezdikten birkaç gün sonra mozaik kursuna gittik. Burada arkadaşlarımızla ve orada çalışan kadınlarla kendi mozaiklerimizi yapmaya başladık. Bizim yapacağımız şablonlar ve kullanacağımız malzemeler önceden hazırlanmıştı, biz öğretmenlerimizi dinledik ve sonra kendimiz mozaik yapmaya başladık. Herkes kendi mozağı ile çalışıyordu ve oradaki kadınlar herkese yardım etmek istiyor ve herkese aynı oranda yardım ediyordu. Herkes mozağını bitirdikten sonra onları bize hediye ettiler ve mozaiklerimizi eve götürdük. Bu şekilde gruptaki herkese kendi yaptıkları mozaikler “Gaziantep Hatırası” hediyeler olarak kaldı.

Muzej Zeugma je bio među mestima koja smo posetili kada smo bili u Gaziantepu. Ovaj muzej je zapravo arheološki muzej. To je jedan od najpoznatijih muzeja na svetu. Čovek nije mogao da ostane ravnodušan prema veličini muzeja kada ga pogleda ili uđe u njega. Ljudi kada uđu u muzej žele da što pre sve nauče i vide. Jer ovaj veličanstveni muzej sa dugom pričom to zaslužuje. Kada uđete, prvo naiđete na nekoliko stubova u uglu. Ako dugo gledate ove stubove, podsećaju vas na grčku mitologiju. Ispod njih je veoma veliki i veoma lep mozaik. Na njemu su linije napravljene od kamenja. Ceo muzej odiše neopisivo istorijskom i lepom atmosferom. Nakon obilaska, ušli smo u tunel. Prošli smo kroz mračni tunel i konačno stigli do nje. Bila je ispred mene. I gledala je u nas. Na zidu je visila slika koju niste mogli da vidite svaki dan i svuda. Ova slika je mozaik „Ciganka“ u Zeugmi. Pomalo liči na Mona Lizu u Luvru, jer ako stojite na jednom mestu, izgleda kao da zuri u vas. Vrlo zanimljivo. Iako je oko vas mrak, mozaik možete videti jer je veoma dobro osvetljen. Ovaj mozaik ima veoma dugu priču. Mozaici u muzeju Zeugma razbijeni su tokom ilegalnih iskopavanja 1960-ih i ilegalno prokrijumčareni u inostranstvo. Preostali delovi su izloženi u ovom muzeju. Opet, mozaici pronađeni u inostranstvu pokušavaju da se s vremena na vreme donesu u Tursku, u ovaj muzej. Nekoliko dana nakon posete muzeju Zeugma, otišli smo na kurs mozaika. Počeli smo da pravimo sopstvene mozaike ovde sa našim prijateljima i ženama koje tamo rade. Šablone koje ćemo praviti i materijale koje ćemo koristiti pripremljeni su unapred, slušali smo naše nastavnike i onda smo sami krenuli u izradu mozaika. Svako je radio svoj mozaik i tamošnje žene su htele da pomognu svima podjednako. Nakon što su svi završili svoje mozaike, poklonili su nam ih i mi smo svoje mozaike poneli kući. Na taj način su mozaici koje smo sami napravili ostavljeni kao pokloni „Gaziantep uspomene“ svima u grupi.

Mladen

Gaziantep'in en meşhur dönüm noktaları arasında Zeugma Müzesi de vardır. Biz Antep'te iken orayı da ziyaret ettik. Bu müze kültür dünyamızda fark yaratmaktadır. Müzeyi gezerken ben çok memnun oldum ve mozaikleri çok beğendim. Mozaiklerin çoğu zenginlerin villalarından geliyor. Fakir olan insanların buna şansı yoktu ya da belki o zamanlarda fakir insanlar yoktu. Eski zamanlarda yaşayan zenginler sanatı çok sevmiş ve hayatlarında güzelliklere çok fazla önem vermişti. Tabii ki zamanımızda yaşayan zenginler sanata ve güzelliğe önem veriyorlar ve çeşitli türdeki sanatçıların eserlerini evlerinde topluyorlar. Ama bazı zenginler buna hiç önem vermiyor ve sanatçılara yardım etmiyorlar maalesef. Zeugma müzesinin en meşhur mozaığı "Çingene Kızı" mozaığıdır ama ben şahsen en iyi mozaığın hangisi olduğunu söyleyemem. Ben hepsini çok beğendim. Antep'in eski çarşısındaki mozaik okulunu da ziyaret ettik. Oradayken hem güzel şeyler görüp öğrendik Hem de kendi kendimize birer küçük mozaik yaptık.

Među najpoznatijim znamenitostima Gaziantepa je muzej Zeugma. Posetili smo ga dok smo bili u Antepu. Ovaj muzej pravi razliku u našem kulturnom svetu. Bila sam veoma zadovoljna prilikom posete muzeju i veoma su mi se dopali mozaici. Većina mozaika potiče iz vila bogataša. Ljudi koji su bili siromašni nisu imali šanse za ovako nešto, ili možda tada nije bilo siromašnih. Bogati ljudi koji su živeli u antičko doba voleli su umetnost i davali veliki značaj lepoti u svom životu. Naravno, imućni koji žive u naše vreme brinu o umetnosti i lepoti i sakupljaju različita umetnička dela, različitih umetnika u svojim domovima. Ali neki bogataši ne mare za ovo i, nažalost, ne pomažu umetnicima. Najpoznatiji mozaik muzeja Zeugma je mozaik „Ciganka“, ali ja lično ne mogu da kažem koji je mozaik najbolji. Svi su mi se svideli. Posetili smo i školu mozaika u staroj Antepovoj čaršiji. Dok smo bili tamo, videli smo i naučili lepe stvari, a napravili smo i mali mozaik za sebe.

Zorana

9. Bölüm

Gaziantep gezisi sonunda proje hakkındaki düşüncelerinizi ve duygularınızı anlatan bir yazı yazınız.

Napišite tekst o vašim utiscima i osećajima povodom projekta nakon završetka vašeg putovanja u Gazi Antepu.

Türkiye, eski ile yeninin buluşma ülkesidir. Çağdaş değerler ve modern anlayışlar. Bir yanda tarihi hatıralar, diğer yanda lüksle karışık iyi yemek, güzel enerji ve neşeli ruhların diyarı. Burada sadece gülümsemeyi ve nezaketi değil, aynı zamanda iyi yemekler yemeyi de öğreneceksiniz. Gaziantep'e gelmeden önce hakkında bildiğim pek çok şey yanlıştı. Burada insanlar çok sıcaktır. Buradaki sokaklar mükemmel derecede güvenli olmayabilir ama bu konuda Paris, Barselona ve diğer Avrupa şehirlerinden çok daha ilerideler. Burada özellikle kadın söz konusu olduğunda, bazı özgürlükler kısıtlanıyor gibi düşünülebilir ancak bu insanlar kadını aynı avuçlarındaki küçük bir su damlası gibi tutar ve korurlar. Elbette tüm insanlardan bahsetmiyorum, çünkü mükemmel bir dünyayı nerede gördünüz? Yüzde yüz doğru ve herkes için geçerli olan düzen nerede var? Her yerin ve her ülkenin hem iyi hem de kötü insanları vardır. Bu din, millet veya ten rengi meselesi değildir. Fakat bu gezi bana kendimi çok iyi hissettirdi. İlk ve en büyük aşkım İstanbul. Dünyanın en güzel şehirlerinden biri. Sonsuza dek keşfedebileceğiniz bir şehir. O, uyumsuzların bir birleşimidir. Dünyanın başkenti. Özel bir enerji aşilar, zihni yavaşça fetheder ve sonunda kalbi çalar. Sokaklarında dolaşırken karışık duygular yaşadığımı sanmıyorum. Bu metropolde arkadaşım olan birçok insanla tanıştım, hayatımın en güzel anılarını yaşadım. Her köşe başında Türkçe çalıştım ve öğrendim. En güzel yemekleri dedim ve kültürü öğrendim. İstanbul'dan sonra sıra Gaziantep'e geldi, açıkçası hiçbir beklentim yoktu. Kitleyi çok seveceğimi ya da tekrar gelmeyi dört gözle bekleyeceğimi düşünmedim. Ama beklenmeyen olmuştu. Tamamen farklı ve sıra dışı bir seyahatti. Gaziantep ve antik Mezopotamya bölgesi, fikrimi sonsuza dek değiştirmeme neden oldu. Öncelikle hocalarımız ve onların misafirperverlikleri hakkında birkaç şey yazmak istiyorum. Başta da belirttiğim gibi Türkler harika ev sahipleri ama buraya geldiğimde düşündüğüm her şey ikiye katlandı. Önder ve Mehmet Hoca başta olmak üzere tüm hocalarımız ihtiyacımız olan her şey için yanımızda oldular. Ve onlara ne kadar övgü dolu sözler söyleyebilsem de bunlar azdır. Onlar sayesinde Türkiye'yi bambaşka bir açıdan tanıma fırsatı bulduk. Göbeklitepe ve Urfa'nın bende özel bir izlenim bıraktığı sayısız gezimiz oldu. Birçoğunun dediği gibi medeniyetin sıfır noktası bizi tamamen şaşırttı. Her şey burada başladı, ilk medeniyetler burada doğdu. Böylesine önemli bir tarihi mekânda dururken hissettiğiniz duygu inanılmaz! Göbeklitepe'den sonra şirin Urfa'ya doğru yola çıktık. Ruhu olan şirin sokaklar, sayısız restoran ve büyüklü bir enerjisi ve güzelliği olan özel bir Balıklıgöl parkı. Günün geleneksel bir akşam yemeği ile sonlandırdık ve unutulmaz bir zaman geçirdik. Sanırım hayatımdaki en iyi ve en güzel deneyimlerden biriydi ve bugünü sonsuza kadar hatırlayacağım. Gezinin sonunda, bu projenin bir parçası olduğum, Türkiye'yi ve kültürünü ilk elden tanıma fırsatı bulduğum için kendimi çok şanslı hissediyordum. Bu geziden arkadaşım dediğim yirmi yeni insanla daha zengin bir şekilde döndüm. Gaziantep'in geleneksel yemeklerinin ne olduğunu, bu büyük markanın arkasında ne hikâyeler ve tarihler yattığını ve mutlu olmak için ne kadar az şeye ihtiyaç duyduğumuzu öğrendim.

Turska je zemlja susreta starog i novog. Savremenih vrednosti i savremenih shvatanja. Zemlja istorijskih uspomena sa jedne strane, dobre hrane pomešane sa luksuzom, dobre energije i vedrog duha sa druge. Ovde ćete naučiti ne samo da se smejete i budete ljubazni, već i da jedete dobru hranu. Mnoge stvari koje sam znala o njemu pre nego što sam došla u Gaziantep bile su pogrešne. Ljudi su ovde veoma topli i nisu opasni. Ulice ovde možda nisu savršeno bezbedne, ali su u tom pogledu daleko ispred Pariza, Barselone i drugih evropskih gradova. Ovde, pogotovo kada su žene u pitanju, neke slobode mogu izgledati kao da su ograničene, ali ovi ljudi drže i štite žene kao malu kap vode na dlanovima. Naravno da ne govorim o svim ljudima, jer gde ste videli savršen svet? Gde je stopostotno ispravan red koji važi za sve? Svako mesto i svaka država ima i dobre i loše ljude. Nije stvar vere, nacionalnosti ili boje kože. Ali ovo putovanje je učinilo da se osećam veoma dobro. Istanbul je moja prva i najveća ljubav. Jedan od najlepših gradova na svetu. Grad koji možete istraživati zauvek. To je kombinacija neusaglašenosti. Prestonica sveta. Uliva posebnu energiju, polako osvaja um i na kraju krađe srce. Mislim da nisam imala pomešana osećanja lutajući njegovim ulicama. Upoznala sam mnoge ljude koji su mi postali prijatelji u ovoj metropoli, imala sam najlepše uspomene u životu. Učila sam turski na svakom ćošku. Probala sam najbolju hranu i učila o kulturi. Posle Istanbula je došao red na Gaziantep, iskreno, nisam imala očekivanja. Nisam mislila da ću toliko zavoleti ljude ili da ću se radovati povratku. Ali bilo je neočekivano. Bilo je to sasvim drugačije i neobično putovanje. Gaziantep i drevni region Mesopotamije naterali su me da se zauvek predomislim. Najpre bih želela da napišem nekoliko reči o našim nastavnicima i njihovom gostoprimstvu. Kao što sam pomenula na početku, Turci su sjajni domaćini, ali sve o čemu sam razmišljala kada sam došla ovde je udvostručeno. Svi naši nastavnici, posebno Onder i Mehmet Hoca, bili su uz nas za sve što nam je bilo potrebno. I koliko god hvale da im kažem, malo im je. Zahvaljujući njima, imali smo priliku da upoznamo Tursku iz sasvim druge perspektive. Imali smo bezbroj putovanja na kojima su Gobeklitepe i Urfa ostavili poseban utisak na mene. Kao što su mnogi rekli, nulta tačka civilizacije nas je iznenadila. Ovde je sve počelo, ovde su se rodile prve civilizacije. Osećaj koji imate dok stojite na tako važnom istorijskom mestu je neverovatan! Posle Gobeklitepea, krenuli smo ka šarmantnoj Urfi. Prijatne ulice sa dušom, bezbroj restorana i poseban Balıklıgol park sa magičnom energijom i lepotom. Dan smo završili tradicionalnom večerom i proveli se nezaboravno. Mislim da je to bilo jedno od najboljih i najlepših iskustava u mom životu i ovaj dan ću pamtili zauvek. Na kraju putovanja, osetila sam veliku sreću što sam bila deo ovog projekta i što sam imala priliku da upoznam Tursku i njenu kulturu iz prve ruke. Sa ovog puta sam se vratila bogatija za dvadeset novih ljudi koje zovem prijateljima. Naučila sam šta je tradicionalna hrana u Gaziantepu, koje priče i istorija stoje iza ovog sjajnog brenda i koliko nam je malo potrebno da bismo bili srećni.

Andelija R.

Öncelikle doğal olarak merak ettiğim için Türkçe öğrenmek istedim. Yeni bir dil öğrenince beynin gençleştiğini söylüyorlar, bu yüzden bana iyi bir fikir gibi geldi. Türkçeyi seçtim çünkü sık sık tatil ya da iş için Türkiye'ye gidiyorum, Türk dizi ve filmlerini izlemeyi, şarkı dinlemeyi seviyorum. Yunus Emre Enstitüsü'nde dilin temellerini öğrendim, epeyce kelime biliyorum, bu yüzden mutlu bir şekilde Gaziantep'teki yaz okuluna katılmaya karar verdim. Öğrenci olarak geçirdiğimiz o iki haftayı sadece öğrendiklerim için değil, her şeyden önce orada tanıştığım insanlar için hatırlayacağım. Profesör Önder, Profesör Mehmet, Profesör Ahmet ve eşi Aynur Hanım. Profesör Ülkü, kahraman sürücümüz İslam ve daha niceleri Türkiye'deki kalışımızı unutulmaz kıldı! Sadece yeni kelimeler öğrenmekle kalmadım, Türkiye'deki insanların günlük hayatlarının nasıl olduğunu, onları neyin endişelendirdiğini, neye güldüklerini, nelerden keyif aldıklarını öğrendim. Eczane, süpermarket, market, alışveriş merkezi, restoran, tramvay... Türkiye'de insanlar misafirperver, sıcak, samimi, kibar. Kendi dilleri, kültürleri ve yaşamları hakkında daha fazla şey öğrenmek istediğinizi duyduklarında bile sizi yabancı değil bir yerli olarak kabul ederler! Geleneksel Türk hamamında kadınlar bizimle rahat bir şekilde konuşarak evde hazırladıkları spesiyalleri bize ikram ediyorlardı ve ikinci kez geldiğimizde orada çalışan kadınlar yüz yıldır tanıştıyormuşuz gibi karşıladı bizi. Bedriye Hanım her gün öğrenci yurdundan çıkarken bize iyi günler diledi, ara sıra öğle yemeği yediğimiz restoranda daimi misafiriymişiz gibi her zaman boş bir masa bizi bekliyordu. Ve daha birçok kişi ve etkinlik olacaktı. Sonsuza kadar kalbimde kalacaklar. Ne kadar yürümesek de Gaziantep'in merkezindeki her sokağı biliyorum gibi geliyor bana! TÖMER'de derslerimiz vardı, çalıştık ama aynı zamanda çay ve kahve ile sosyalleştik. Kantinde yemek yedik. Ayrıca dil ve kültür üzerine iki ilginç dersimiz vardı. Eski el sanatları atölyelerine katılarak mozaik yaparak bayram yemekleri pişirerek geleneklerle tanıştık. Müzelerde tarihin bir parçasını gördük. Şanlıurfa'da geleneksel Türk müziğiyle dans ettik, otobüste Türkçe şarkılar söyledik. Kahramanmaraş, romantik şairlerinin hikâyesiyle bizi büyüledi. Her gün o kadar hareketliydi ki sanki uzun zamandır oradaymışız gibi geliyordu. Gerçek şu ki tanıştığımız tüm insanlar kalbimizde özel bir yere sahip oldular. Profesör Önder'e özel teşekkürler! Profesör Mehmet, Profesör Ahmet ve Güneydoğu Anadolu'yu ikinci evim yapan tüm harika insanlara teşekkürler.

Pre svega, želela sam da naučim turski jer sam po prirodi radoznala. Kažu da se mozak podmlađuje kada naučite novi jezik, pa mi je to zvučalo kao dobra ideja. Odabrala sam turski jer često idem u Tursku na odmor ili zbog posla, volim da gledam turske serije i filmove i slušam pesme. Osnove jezika sam naučila na Institutu Junus Emre, znam dosta reči, pa sam sa zadovoljstvom odlučila da pohađam letnju školu u Gaziantepu. Pamtiću te dve nedelje kao student, ne samo po onome što sam naučila, već pre svega po ljudima koje sam tamo upoznala. Profesor Onder, profesor Mehmet, profesor Ahmet i njegova supruga Ainur Hanım. Profesor Ulku, naš heroj vozač Islam i mnogi drugi učinili su naš boravak u Turskoj nezaboravnim! Ne samo da sam naučila nove reči, naučila sam kako ljudi u Turskoj žive svakodnevnim životom, šta ih brine, čemu se smeju, u čemu uživaju. Apoteka, supermarket, pijaca, tržni centar, restoran, tramvaj... Ljudi u Turskoj su gostoljubivi, topli, ljubazni i prijatni. Čak i kada čuju da želite da naučite više o njihovom jeziku, kulturi i životu, tretiraće vas kao domaćeg, a ne stranca! U tradicionalnom turskom kupatilu žene su sa nama prijatno razgovarale i nudile nam specijalitete koje spremaju kod kuće, a kada smo došli po drugi put, žene koje rade tamo su nas dočekale kao da se poznajemo sto godina. Gospođa Bedrije bi nam poželela dobar dan svaki put kada bi nas sreća dok izlazimo iz studentskog doma, uvek nas je čekao prazan sto kao da smo njeni stalni gosti u restoranu gde smo s vremena na vreme ručali. I bilo je tu još mnogo više ljudi i događaja. Zauvek će ostati u mom srcu. Ma koliko obilazili, čini mi se da već poznajem svaku ulicu u centru Gaziantepa! Imali smo časove u TOMER-u, radili, ali smo se u isto vreme družili uz čaj i kafu. Jeli smo u kantini. Imali smo i dva zanimljiva časa o jeziku i kulturi. Sa tradicijom smo se upoznali učestvujući u starim zanatskim radionicama i kivanjem prazničnih jela, izradom mozaika. Videli smo deo istorije u muzejima. Plesali smo uz tradicionalnu tursku muziku u Şanlıurfi i pevali turske pesme u autobusu. Kahramanmaraş nas je fascinirao pričama svojih romantičnih pesnika. Svaki dan je bio toliko zauzet da se činilo da smo tamo dugo vremena. Istina je da svi ljudi koje srećemo imaju posebno mesto u našim srcima. Posebno hvala profesoru Onderu! Hvala profesoru Mehmetu, profesoru Ahmetu i svim divnim ljudima koji su od Jugoistočne Anadolije učinili moj drugi dom.

Marija J.

Türkiye'ye defalarca gitmiş biri olmama rağmen Türkiye'nin güneydoğusunu hiç ziyaret etme fırsatım olmadı. Türkiye'ye yaptığım geziler her zaman tamamen turistik olmuştur. Gaziantep ve çevresine yaptığım gezi tamamen turistik olmayan, aynı zamanda başka bir amacı olan ilk gezimdi. Her seyahate çıktığımda hep iyi vakit geçireceğim umuduyla giderim. Tabii ki, bu sefer de aynıydı. Şimdiye kadar hep İstanbul'a ya da deniz kenarındaki yerlere gittim. Bu tamamen farklı bir şeydi. Gaziantep şehri beni çok şaşırttı çünkü çok büyük, aynı zamanda hem geleneksel hem de moderndir. Onu böyle hayal etmemiştim. Türkiye'nin güneydoğusunun oldukça muhafazakâr olduğunu da biliyordum, bu yüzden aynısını Gaziantep için de bekliyordum. Sonunda hem insanların hem de şehrin düşündüğümünden çok daha modern olduğu ortaya çıktı. Türkiye'de şimdiye kadar hiçbir yerde görmediğim şey, restoranların genellikle bir menüsü yok. Garsona sormadan fiyatları bile bilemeyiz. Bu hoşuma gitmedi ama Gaziantep'teki fiyatların hâlâ Belgrad'a göre daha düşük olduğunu düşünürsek çok büyük bir sorun olduğunu söyleyemem. Türkiye'de ziyaret ettiğim diğer yerler ile ortak özelliği elbette mükemmel ve lezzetli yemekler. Bu gezideki bazı kişilerin yemekle ilgili bir sorunu olduğunu biliyorum ama benim böyle bir sorunum olmadı. Türk yemekleri Sırp yemeklerinden daha baharatlı ama ben Türk yemeklerine alıştım ve gerçekten çok severim. Elbette hepsini ben de sevmiyorum ama çoğunu seviyorum. Daha önce deneme fırsatı bulamadığım ve Gaziantep'te ilk kez dendiğim yemekler de vardı. Tanıştığımız ve konuştuğumuz herkes çok iyi ve nazikti. Yabancı olduğumuzu duyduklarında herkes bir şekilde yardım etmek istiyor. Türkiye'de ziyaret ettiğim diğer yerlerde de durum aynıydı. Bana göre bütün Türkler böyle, en azından benim tanışma fırsatı bulduğum Türklerin çoğu böyle, çok yardımsever ve misafirperver. Türkiye'de yaşadığım tek bir kötü deneyimi hatırlamıyorum. Bence hiç yoktu. Türkiye, kendimi evimde gibi hissettiğim ülkelerden biridir. Böyle pek çok ülke yok. Türkiye'deki insanlar da çok meraklıdır. Ben bunu olumlu bir özellik olarak görüyorum. Gittiğimiz her yerde herkes bizimle konuşmak istiyordu. Gaziantep'e neden geldiniz, Gaziantep'i sevdiniz mi, neden Türkçe öğreniyorsunuz ve benzeri sorular. Bu Gaziantep gezisinden ben gerçekten çok memnun kaldım. Bir sürü yeni insanla tanıştım. Bu insanların çoğunu daha önce tanıımıyordum. Bazıları küçük sorunlara neden oldu ama yine de çoğuyla çok iyi ilişkilerim vardı. Tanıştığımız tüm hocalar gerçekten iyi insanlar ve mükemmeldi. Bizimle şehir dışı gezilere çıkmaları hoşuma gitti. Ayrıca birkaç yeni yer, müze ve şehir ziyaret ettik; atölyelere gittik. Gördüğümüz ve yaşadığımız her şey çok güzel ve farklı bir deneyimdi. Bu tür gezilerde birçok yeni şey öğrenilir. Orada duyduklarımın ve öğrendiklerimin çoğunu daha önce bilmiyordum. Sırbistan'dakinden biraz farklı bir yaşam biçimiyle tanıştım. Bu farklılıklar çok büyük değil, ama hâlâ varlar. Daha önce orada yaşamış birçok halkın kültürü ve yaşam tarzı hakkında da çok şey öğrendik. Dünyanın bu bölümünün aslında medeniyetin beşiği olmasını çok ilginç buluyorum. Böyle bir geziye özel bir çekicilik veren şey budur. Sonunda diyebilirim ki Sırbistan'a çok iyi izlenimlerle döndüm. Belgrad'a döndükten sonra bu gezi hakkında birçok insanla konuştum. Hepsine ne kadar memnun olduğum ve oradaki zamanımı nasıl geçirdiğimle ilgileniyorlardı. Bu sorulara verilecek en güzel cevap "Fırsatım olsa yine aynı gezilere giderdim." şeklinde olurdu. Bu gezi benim için faydalı oldu.

Iako sam mnogo puta bila u Turskoj, nikada nisam imala priliku da posetim jugoistočnu Tursku. Moja putovanja u Tursku su uvek bila čisto turistička. Moje putovanje u Gaziantep i njegovu okolinu bilo je moje prvo neturističko putovanje koje je takođe imalo drugu svrhu. Svaki put kada idem na put, uvek idem sa nadom da ću se dobro provesti. Naravno, tako je bilo i ovog puta. Do sada sam uvek bila u Istanbulu ili mestima pored mora. Ovo je bilo nešto sasvim drugo. Grad Gaziantep me je mnogo iznenadio jer je tako veliki, tradicionalan i moderan u isto vreme. Nisam to ovako zamišljala. Takođe sam znala da je jugoistočna Turska prilično konzervativna, pa sam očekivala isto i od Gaziantepa. Na kraju su i ljudi i grad ispali mnogo moderniji nego što sam mislila. Ono što do sada nisam videla nigde u Turskoj je da restorani obično nemaju meni. Ne možemo znati ni cene, a da ne pitamo konobara. Ovo mi se nije dopalo, ali s obzirom na to da su cene u Gaziantepu i dalje niže nego u Beogradu, ne mogu da kažem da je to veliki problem. Ono što ima zajedničko sa drugim mestima koja sam posetila u Turskoj je, naravno, odlična i ukusna hrana. Znam da neki ljudi na ovom putovanju imaju problema sa hranom, ali ja nisam. Turska hrana je ljuća od srpske, ali ja sam navikla na tursku hranu i jako mi se sviđa. Naravno, ni ja ne volim sve, ali većinu volim. Bilo je i jela koja do sada nisam imala prilike da probam i koja sam prvi put probala u Gaziantepu. Svi koje smo sreli i sa kojima smo razgovarali bili su tako ljubazni i prijatni. Svi žele da na neki način pomognu kada čuju da smo stranci. Ista situacija je bila i na drugim mestima koja sam posetila u Turskoj. Po mom mišljenju, svi Turci su ovakvi, barem većina Turaka koje sam srela je ovakva, veoma su predusretljivi i gostoljubivi. Ne sećam se nijednog lošeg iskustva koje sam imala u Turskoj. Mislim da ih nije bilo. Turska je jedna od zemalja u kojoj se osećam kao kod kuće. Nema mnogo takvih država. Ljudi u Turskoj su takođe veoma radoznali. Ovo vidim kao pozitivnu osobinu. Gde god da smo otišli, svi su želeli da razgovaraju sa nama. Zašto ste došli u Gaziantep, da li volite Gaziantep, zašto učite turski i slična pitanja. Zaista sam uživala u ovom putovanju u Gaziantep. Upoznala sam mnogo novih ljudi. Većinu ovih ljudi ranije nisam poznavala. Neki su me malo nervirali, neki su mi pravili manje probleme, ali sam sa većinom bila u dobrim odnosima. Svi instruktori koje smo sreli bili su zaista dobri ma odlični ljudi. Svidelo mi se što su sa nama išli na izlete van grada. Posetili smo i nekoliko novih mesta, muzeja i gradova; Išli smo na radionice. Sve što smo videli i doživeli bilo je lepo i drugačije iskustvo. Na takvim putovanjima saznaju se mnoge nove stvari. Mnogo toga što sam tamo čula i naučila ranije nisam znala. Upoznala sam malo drugačiji način života nego u Srbiji. Ove razlike nisu velike, ali ipak postoje. Takođe smo naučili mnogo o kulturi i načinu života mnogih naroda koji su tamo ranije živeli. Veoma mi je zanimljivo da je ovaj deo sveta zapravo kolevka civilizacije. To je ono što takvom putovanju daje posebnu draž. Na kraju, mogu da kažem da sam se u Srbiju vratila sa veoma dobrim utiscima. Po povratku u Beograd razgovarala sam sa mnogima o ovom putovanju. Sve ih je zanimalo koliko sam ja zadovoljna i kako sam tamo provodila vreme. Najbolji odgovor na ova pitanja je „Da imam priliku, ponovo bih otišla na isto putovanje.“ bio bi u ovoj formi. Ovo putovanje je bilo korisno za mene.

Marina

2022 yazının başında, Türkiye'nin başka bir bölgesini ziyaret etme ve aynı zamanda Türkçe öğrenme fırsatına sahip olacağımı hiç hayal etmemiştim. Davet aniden geldi ve neyse ki hızla kendimi organize edebildim ve katılımımı onayladım. 15 gün Gaziantep'te kalma ve Türkiye'nin o bölgesinin insanını, tarihini, kültürünü, geleneğini ve gastronomisini tanıma fırsatı bulma düşüncesi beni hem mutlu etti hem de sabırsızlandım. Yaklaşık 10 yıl önce Hatay ilinde, Antakya yakınlarında kaldım ve Türkiye'nin doğu bölgelerinin çok ilham verici olduğunu biliyordum. Belgrad Yunus Emre Enstitüsü ve Gaziantep Üniversitesi TÖMER Türkçe Öğretim ve Araştırma Merkezi sayesinde yaklaşık 20 kişilik bir grup Güneydoğu Anadolu misafirperverliğini yaşama şerefine nail oldu. Gezimiz "Tuna'dan Anadolu'ya Türkçe Ar-Ge Projesi" kapsamında gerçekleşti. Bir ülkenin kültürünü, gastronomisini ve ticaretini nasıl tanıtabileceğinin bir örneği olan ve her zaman dönmekten mutluluk duyduğum en sevdiğim yabancı havayolu Türk Hava Yolları ile seyahat ediyor olmamız beni ayrıca mutlu etti. Gaziantep Havalimanına indiğimizde çoktan akşam olmuştu. Tüm kalışımız boyunca özverili ve yorulmadan tüm içeriği çok sıkı bir programda gerçekleştirmeye çalışan Profesör Önder ve Mehmet bizi bekliyorlardı. Konaklamamız Gaziantep Üniversitesi kampüsünün öğrenci yurduydaki. Üniversite günlerime geri adım attığımı hissettim. Kampüs devasa, yeşil alanlarla dolu, bir spor merkezi, birkaç öğrenci kantiniyle dolu ve şehir merkezine toplu taşıma ile çok iyi bağlantılara sahip. Kampüs içinde ayrıca Türkçe derslerimizin olduğu TÖMER de bulunmaktadır. Konaklamamız ve planlanan tüm etkinlikler, program kapsamında düzenlenen her üç gezide de neşeli ve meraklı grubumuzla seyahat eden TÖMER Müdürü Doktor Ahmet Bey gözetiminde gerçekleşti. Eşi Aynur'un yanı sıra Doktor Ülkü Hanım da bize katıldı. Ayrıca bizi sıcak bir şekilde karşılayan ve bizimle birlikte nice güzel izlenimler edinmemizi dileyen Gaziantep Üniversitesi Rektörü ile de tanışma fırsatı bulduk. Gaziantep'te geçirdiğim iki hafta ve o bölgeye yaptığım üç seyahatim boyunca yaşadığım tüm izlenimleri özetlemek zor. TÖMER'de Türkçe öğrenmenin yanı sıra Türk-İslam kültüründe konukseverlik, hat ve minyatür gibi tematik dersler de aldık. Çok sayıda tarihi anıt ve müzeyi ziyaret etmek bölgenin kültür ve geleneklerini de tanımamızı sağladı. Gaziantep, antik ticaret yollarının yakınında bulunan, tarih açısından zengin bir antik kenttir. Antep kalesi, kendine özgü mimarisıyla şehrin eski merkezinde yer alır ve sayısız zanaat dükkânları, hamamlar, çayevleri, restoranlar ve müzeler ile çevrilidir. Şehir parklar ve yeşilliklerle, yeni mahallelerle, geniş bulvarlarla, sayısız kültürel kurumla doludur. Antep Kalesi ve müzenin yanı sıra Fıstık Müzesi, Hamam Müzesi, Emine Göğüş Mutfak Müzesi, Oyuncak Müzesi, Atatürk Müzesi,

nl Zeugma Müzesi'ni ziyaret etme frsat bulduk. nl "ingene Kızı" mozaigini ve Panorama Müzelerini gördük. Geleneksel el sanatları kurslarına gittik, yemek piirdik ve mozaik yaptık. Gaziantep Şehir yetkililerinin, Sanat ve Mesleki Eğitim Kursları (GASMEK) kapsamında bölgelerinin zengin geleneğinin korunmasını kurumsallaŐtırma biçiminden çok etkilendim. Bu kurum, çok sayıda kursun düzenlenmesi yoluyla geleneğin korunmasıyla ilgilenen bölümlere ayrılmıştır. GASMEK'in ilk Őubesini ziyaretimiz kapsamında geleneksel deri ayakkabı, yarı değerli taşlardan tespih, sedef süslemeli ahşap objeler, dekoratif cam objeler, tipik Antep iŐlemeleri, dokuma ve dantel atölyeleri gördük. Hat ve mozaikler vardı. Bu el sanatlarından bazılarının yapımına ustalarla birlikte katılma frsat bulduk. İkinci denememiz ise gastronomi alanındaydı. Pirinç ve etten yapılan geleneksel yemek olan yuvarlamanın yapılışına katıldık. nc atölye Mozaik Okulu'ndaydı. Her birimize, hatıra olarak hazırladıktan sonra yanımıza aldığımız normal bir seramik karo boyutunda bir mozaik motifi verildi. Program kapsamında Masal Parkı, SankoPark alışveriş merkezini, Őelaleli parkı, hayvanat bahçesini ziyaret ettik. Cenani Konağı'nda bir Türk filminin gösterimine katıldık. Türkiye'nin bu bölgesinin yaygın olarak bilinen gastronomik sunumlarını baharatlı et spesiyalitelerini, fıstıklı tatlılarını, döner ve kebablarını, lahmacun ve katmerlerini denedik. Mercimek orbası içtik. Fıstıklı ve kaymaklı dondurma ile kfene yedik. Damla sakızlı ve menengiç kahvelerini ilk defa denedim. Kahvaltıda çoğunlukla simit ve ayran yedik. Ancak ara sıra gerçekten doyurucu bir Türk kahvaltısı için bir yerlere gitmemiz gerekiyordu. Mağazalarda ve hatta eczanelerde bile sizi karŐılama iŐareti olarak kullanılan Türk ayı içme kültürü benim için ilginçti. Misafirperverlik ve nezaket her adımda hissediliyordu. Hatta gruptan iki arkadaŐımla birlikte Antep Kalesi'nin hemen yakınında bulunan ve yakın zamanda yenilenen Tabak Hamamı'na iki kez gitmeyi başardık. Birkaç saatin keyfi tarif edilemezdi. Gaziantep'te pek çok ilginç Şeyin yanı sıra,  harika geziye de çıktık. İlk gezi Göbeklitepe arkeolojik sit alanı ve Şanlıurfa iline yapıldı. 12 bin yıllık eski bir mabede giderken Fırat Nehri'ni geçip eski Mezopotamya topraklarına ayak bastığım için yaşadığım mutluluk tarif edilemezdi. Bütün manzara gerçek dışı görünüyor. Tüm enginliği  renkle yaşadığımı söyleyebilirim, mavi, bej ve yeşil... Gökyüzü ve Fırat gibi mavi, yeryüzünün rengi gibi bej ve sıra sıra fıstık ağaçları gibi yeşil. Ardından Şanlıurfa'ya doğru yola çıktık. İlk olarak, bu bölgede yaşamış çeşitli uygarlıkların zamanında seyahat ediyormuŐuz hissine kapıldığım devasa, yeni bir arkeoloji müzesini ziyaret ettik. Daha sonra, geleneklere göre İbrahim peygamberin doğduğu mağaranın yakınında bulunan, kutsal balıkların bulunduğu Balıklıgöl' ziyaret ettik. Bu kutsal yer çok ziyaret edilir. Kompleksin tamamı, Şehrin eski kesiminde, belirli bir mimariye sahiptir. Geleneksel akşam yemeğine kadar kalan zamanı dükkânlarla dolu sokaklarda yürüyerek geçirdik. Baharat kokusu etrafımızı sardı. Akşam

yemeği, 300 yıllık taş bir villada yer alan ünlü restoran Urfasaray Konuk Evi'nde düzenlendi. Restoranın açık kısmı, doğu halılarıyla kaplı ve alçak tavanlı villanın orta avlusundadır. Geleneksel yemeklerin ve müziğin tadını çıkardık. Atmosfer harikaydı. Restoran konuklarla doluydu ve hepimiz birlikte büyük bir oyun oynadık. Duygu, Gaziantep'e dönüş yolunda otobüste söylenen şarkıyla devam etti. İkinci gezi Halfeti'ye yapıldı. Burası Fırat Nehri'nin doğu kıyısında, kısmen baraj inşaata nedeniyle sular altında kalan küçük bir tarım alanıdır, bu nedenle Halfeti bir baraj gölü üzerinde yer alır ve turistik cazibesini sudan yükselen bir minare ile temsil eder. Aynı zamanda siyah güllerin yetiştiği tek yerdir. Onları başka yerlere yerleştirme girişimi içe yaramadı. Bu popüler yeri dolaştık, asma köprüyü geçerek karşı kıyıya geçtik ve ardından Fırat gezisine çıktık. Atmosfer neşeliydi. Hepimiz üst platformdan keyif aldık. Eski uygarlıklar döneminde önemli bir stratejik konuma sahip olan antik Rumkalesi'ni geçtik. Geziden döndükten sonra Halfeti'deki sayısız restorandan birinde sahilde öğle yemeği yedik. Alacakaranlıkta yine muhteşem bir geziden izlenimlerle dolu olarak Gaziantep'e döndük. Üçüncü gezi MADO dondurmasının (Maraş dondurma anlamına gelen kısaltma) başkenti Kahramanmaraş'a yapıldı. Şehir, arkasında büyük bir destek gibi duran güçlü Toros dağlarının eteklerinde yer almaktadır. İlk olarak şehrin eski kesiminde yer alan ve etrafı yeşilliklerle çevrili "Yedi Güzel Adam Edebiyat Müzesi"ni gezdik. Ahmet Bey bize Türk edebiyatının ünlü yazar ve şairlerini anlattı. Daha sonra Maraş'ta oryantal mimariye sahip tipik bir şehir evinde bulunan Etnografya Müzesi'ni ziyaret ettik. Ev korunmuş sergilerle dolu olduğu için bir Maraş ailesinin yaşam tarzını hayal edebiliyorduk. Şehir yönetiminden ev sahiplerimiz daha sonra bizi Ceyhan Nehri üzerindeki taş köprüye götürdü. Bu güzel köprü yaklaşık 500 yaşındaydı. Ona giden yol, nehir boyunca çam ormanından geçer. Daha sonra şehrin merkezindeki küçük bir arkeoloji müzesini gezdik, ardından çarşısı gezdik, baharat aldık. Ünlü MADO dondurmasını denedik. Daha sonra şehrin yukarısındaki bir tepede bulunan parkın içindeki Kervan pastanesini ziyaret ettik. Bir porsiyon dondurmali künefenin yanında ve Türk kahvesine dayanamadım. Güneş batmaya başlayınca tepelere doğru, harika bir restoran olan "Teras Kafeterya"ya doğru yola çıktık. Şehir avucunuzun içindeymiş gibi görülebiliyordu ve sonra yavaş yavaş ışıklar yandı. Muhteşem izlenimlerle dolu bir akşamüstü Gaziantep'e döndük. Profesörlerimiz tarafından kampüsün yukarısındaki bir restoranda düzenlenen veda yemeği, kalışımızın sona erdiği anlamına geliyordu. Bu geziyi asla unutmayaçağımızı biliyorduk. Gösterilerin zenginliği ve büyük misafirperverliğin hatırası, bana Doğu Anadolu'yu bu şekilde deneyimleme fırsatı verdi. Ne kadar mutlu ve minnettar olduğumu her zaman hatırlayacağım. Her şey için çok teşekkürler.

Početak leta 2022. nisam ni sanjala da ću imati priliku da posetim neki drugi deo Turske i da istovremeno učim turski. Poziv je stigao iznenada, i na sreću, brzo sam uspela da se organizujem i potvrdim svoje učešće. Pomisao da ostanem u Gaziantepu 15 dana i upoznam ljude, istoriju, kulturu, tradiciju i gastronomiju tog regiona Turske činila me je i srećnom i nestrpljivom. Pre desetak godina boravila sam u blizini Antakije, u provinciji Hataj, i znala sam da su istočni delovi Turske veoma inspirativni. Zahvaljujući beogradskom Junus Emre Institutu i Turskom nastavnom i istraživačkom centru TOMER Univerziteta Gaziantep, grupa od oko 20 ljudi imala je čast da doživi gostoprimstvo jugoistočne Anadolije. Naše putovanje se odvijalo u okviru „Turskog R&D projekta od Dunava do Anadolije“. Takođe sam srećna što putujem sa svojom omiljenom stranom avio-kompanijom, Turkish Airlinesom, koja je primer kako jedna zemlja može da promoviše svoju kulturu, gastronomiju i trgovinu, i kojoj se uvek rado vraćam. Već je bilo veće kada smo sleteli na aerodrom Gaziantep. Tokom celog našeg boravka čekali su nas profesor Onder i Mehmet, koji su se predano i neumorno trudili da sve sadržaje ispune u veoma gustom rasporedu. Naš smeštaj je bio u studentskom domu univerziteta Gaziantep. Osećala sam se kao da se vraćam u svoje fakultetske dane. Kampus je ogroman, pun zelenih površina, sportski centar, nekoliko studentskih kantina i veoma dobro je povezan sa centrom grada javnim prevozom. Tu je i TOMER, gde imamo časove turskog, u okviru kampusa. Naš boravak i sve planirane aktivnosti odvijale su se pod nadzorom direktora TOMER-a doktora Ahmet Beia, koji je sa našom veselom i radoznom grupom putovao na sva tri putovanja organizovana u okviru programa. Pored njegove supruge Ainur, pridružio nam se i doktorka Ulku Hanım. Imali smo priliku da se sretnemo i sa rektorom Univerziteta Gaziantep, koji nas je srdačno dočekaao i pozeleo da sa nama ponesemo mnogo lepih utisaka. Teško je sumirati sve utiske koje sam stekla tokom dve nedelje u Gaziantepu i tokom moja tri putovanja u ovu regiju. Pored učenja turskog jezika u TOMER-u, pohađali smo i tematske kurseve kao što su gostoprimstvo u tursko-islamskoj kulturi, kaligrafija i minijature. Poseta mnogim istorijskim spomenicima i muzejima omogućila nam je da upoznamo kulturu i tradiciju regiona. Gaziantep je drevni grad bogate istorije, koji se nalazi u blizini drevnih trgovačkih puteva. Zamak Antep, sa svojom jedinstvenom arhitekturom, nalazi se u starom centru grada i okružen je brojnim zanatskim radnjama, turskim kupatilima, čajdžinicama, restoranima i muzejima. Grad je pun parkova i zelenila, novih naselja, širokih bulevara, bezbrojnih kulturnih institucija. Pored zamka Antep i muzeja, imali smo priliku da posetimo Muzej pistaća, Muzej turskog kupatila, Muzej kuhinje Emine Gogus, Muzej igračkara, Ataturkov muzej,

čuveni muzej Zeugma. Videli smo čuveni mozaik „Ciganka” i muzeje panorame. Išli smo na kurseve tradicionalnih zanata, kovali hranu i pravili mozaike. Impresionirana sam načinom na koji su gradske vlasti Gaziantepa institucionalizovale očuvanje bogate tradicije svog regiona kao deo kurseva za umetnost i stručnu obuku (GASMEK). Ova ustanova je podeljena na odeljenja koja se bave očuvanjem tradicije kroz organizovanje brojnih kurseva. Prilikom posete prvoj filijali GASMEK-a videli smo tradicionalnu kožnu obuću, brojanice od poludragog kamenja, drvene predmete ukrašene sedefom, ukrasne staklene predmete, tipičan Antep vez, radionice tkanja i čipke. Bilo je kaligrafije i mozaika. Imali smo priliku da zajedno sa zanatlijama učestvujemo u izradi nekih od ovih rukotvorina. Naš drugi pokušaj bio je iz oblasti gastronomije. Učestvovali smo u pravljenju tradicionalnog jela od pirinča i mesa. Treća radionica bila je škola Mozaika. Svako od nas je dobio motiv mozaika veličine obične keramičke pločice, koji smo pripremili za uspomenu i potom poneli sa sobom. U okviru programa obišli smo Park bajki, tržni centar Sanko Park, park sa vodopadima, zoološki vrt. Prisustvovali smo projekciji turskog filma u vili Čenani. Probali smo nadaleko poznate gastronomske delicije ovog regiona Turske, začinjene specijalitete od mesa, poslastice od pistaća, doner ćevape, lahmadžun i katmer. Jeli smo supu od sočiva. Jeli smo kunefe sa pistaćima i kremastim sladoledom. Prvi put sam probala mastiks žvaku i menengiç kafu. Za doručak smo jeli uglavnom simit i ajran. Ali povremeno smo morali da odemo negde na zaista obilan turski doručak. Zanimljiva mi je bila kultura ispijanja turskog čaja, koji se koristi kao znak dobrodošlice u prodavnicama, pa i u apotekama. Gostoprinstvo i ljubaznost osećalo se na svakom koraku. Čak smo dva puta uspeli da odemo do nedavno renoviranog Tabak Hamama, koji se nalazi u neposrednoj blizini zamka Antep, sa dvojicom mojih prijatelja iz grupe. Zadovoljstvo od nekoliko sati bilo je neopisivo. Pored mnogih zanimljivosti u Gaziantepu, otišli smo i na tri divna izleta. Prvo putovanje je bilo u arheološko nalazište Gobeklitepe i provinciju Šanlıurfa. Neopisiva je bila sreća koju sam osetila kad sam prešla reku Eufkrat i kročila u drevne mesopotamske zemlje na putu do hrama starog 12.000 godina. Ceo pejzaž izgleda nestvarno. Mogu reći da svo prostranstvo živim u tri boje, plavoj, bež i zelenoj... Plava kao nebo i Eufkrat, bež kao boja zemlje, a zelena kao redovi pistaća. Zatim smo krenuli u Šanlıurfu. Prvo smo posetili veliki novi arheološki muzej gde sam se osećala kao da putujemo kroz vreme raznih civilizacija koje su živele na ovim prostorima. Potom smo posetili Bahklıgol, u blizini pećine u kojoj je, prema predanju, rođen prorok Abraham i gde se nalaze svete ribe. Ovo sveto mesto se mnogo posećuje. Ceo kompleks, u starom delu grada, ima određenu arhitekturu. Preostalo vreme smo proveli šetajući ulicama punim prodavnica do tradicionalne večere. Okružio nas je miris začina. Večera je održana u poznatom restoranu Urfasarai Guest

House, koji se nalazi u kamenoj vili staroj 300 godina. Otvoreni deo restorana nalazi se u centralnom dvorištu vile, prekriven istočnjačkim tepisima i niskim plafonima. Uživali smo u tradicionalnoj hrani i muzici. Atmosfera je bila odlična. Restoran je bio prepun gostiju i svi smo zajedno igrali. Dujgu je nastavio sa pesmom otpevanom u autobusu na povratku za Gaziantep. Drugo putovanje je bilo u Halfeti. Ovo je malo poljoprivredno područje na istočnoj obali Eufrata koje je delimično poplavljeno zbog izgradnje brane, pa se Halfeti nalazi na akumulacionom jezeru i predstavlja turističku atrakciju sa minaretom koji se izdiže iz vode. To je ujedno i jedino mesto gde rastu crne ruže. Pokušaj njihovog presađivanja na drugo mesto nije uspeo. Prošetali smo ovim popularnim mestom, prešli viseći most na suprotnu obalu, a zatim krenuli na krstarenje Eufratom. Atmosfera je bila vesela. Svi smo uživali na gornjoj platformi. Prošli smo pored starogrčkog zamka, koji je imao važnu stratešku lokaciju tokom drevnih civilizacija. Po povratku sa putovanja, ručali smo na plaži u jednom od brojnih restorana u Halfetiju. U sumrak smo se vratili u Gaziantep, ponovo puni utisaka sa divnog putovanja. Treće putovanje je bilo u Kahramanmaraš, prestonicu sladoleda MADO (skraćeno od sladoleda Maraš). Grad se nalazi u podnožju moćnih planina Taurus, koje stoje iza njega kao veliki oslonac. Prvo smo posetili „Književni muzej sedam lepih muškaraca“ koji se nalazi u starom delu grada i okružen je zelenilom. Gospodin Ahmet nam je pričao o poznatim piscima i pesnicima turske književnosti. Potom smo posetili Etnografski muzej, koji se nalazi u tipičnoj gradskoj kući sa orijentalnom arhitekturom u Marašu. Mogli smo samo da zamislimo način života porodice Maraš jer je kuća puna očuvanih eksponata. Domaćini iz gradske uprave potom su nas odveli do kamenog mosta preko reke Džejhan. Ovaj prelepi most bio je star oko 500 godina. Put do njega prolazi kroz borovu šumu uz reku. Zatim smo posetili mali arheološki muzej u centru grada, zatim smo obišli bazar i kupili začine. Probali smo čuveni sladoled MADO. Zatim smo posetili poslastičarnicu Karavan u parku na brdu iznad grada. Nisam mogla da odolim porciji kunefea sa sladoledom i turskom kafom. Kada je sunce počelo da zalazi, krenuli smo prema brdima do divnog restorana „Terrace Cafeteria“. Grad se mogao videti kao na dlanu, a onda su se postepeno upalila svetla. U Gaziantep smo se vratili u popodnevним satima puni veličanstvenih utisaka. Oproštajna večera koju su naši profesori održali u restoranu iznad kampusa značila je da je naš boravak priveden kraju. Znali smo da nikada nećemo zaboraviti ovo putovanje. Bogatstvo prizora i sećanje na veliko gostoprimstvo pružili su mi priliku da na ovaj način doživim Istočnu Anadoliju. Zauvek ću se sećati koliko sam bila srećna i zahvalna. Puno vam hvala na svemu.

Vesna S.

Türkiye'de şimdiye kadar her zaman olduğu gibi, kendimi evimde hissettim. Muazzam insanlar ve daha da muazzam bir ülke. Türkiye'yi ve kültürünü tanımak benim için her seferinde yeni bir macera oluyor. Bu güzel ülkeyi, tarihini, kültürünü ve geleneklerini tanımaktan zevk alıyorum. Türkiye'ye defalarca geldim, güzelliğini yaşadım ve kültürünü keşfettim. Ama Türkiye hakkında en çok şeyi bu gezide öğrendim. Çok ilginç ve güzel şeyler duyduğumuz ve gördüğümüz birçok müzeyi ziyaret ettik. Çeşitli yemekler denedik ve gittiğimiz ülkenin ruhunu en güzel şekilde yaşamaya çalıştık. Misafirperverlikleri ile bu serüveni bizim için daha iyi hâle getirmeye çalışan, minnettar olduğumuz hocalarımız her zaman yanımızda oldu. Artık bu macera bittiğine göre gönül rahatlığıyla söyleyebilirim ki Gaziantep ve halkının her zaman kalbimde ayrı bir yeri olacak. Gaziantep'ten yeni deneyimler ve güzel duygularla döndüm. Benim için bu yolculuk çok değerlidir. Bir sürü harika insanla tanıştım. Türkiye'nin güneydoğusunda hayatın nasıl olduğunu gördüm. Ve gerçekten bayıldım. İtiraf ediyorum ki gelirken beni neyin beklediğini ve neler göreceğimi bilmiyordum. Bu yerin Türkiye'nin farklı bir parçası olduğunu ve insanların da çok farklı olduğunu söylediler. Ama burada, Türkiye'nin her yerinde olduğu gibi, yardım etmeye hazır sıcak kalpli ve her misafirini açık kollarla karşılayan insanlarla karşılaştım.

Türkiye'de bir fakültenin nasıl çalıştığını görmek benim için özel bir deneyim oldu. İki hafta boyunca kendimizi Gaziantep Üniversitesi öğrencileri gibi hissettik. Türkiye'deki eğitim sistemini çok beğendim ve şimdi ben de Türkiye'de okumak istiyorum. Türkiye'de yüksek lisans yapmaya karar vermemde bu gezi bana yardımcı oldu. Bu projenin organizasyonunda ve uygulanmasında emeği geçen herkese minnettarım. Bunun bir parçası olduğum ve Türkiye'nin büyümlü güneydoğusunun en azından bir kısmını görme ve tanıma fırsatı bulduğum için çok mutluyum. Bu proje olmasaydı belki İstanbul, İzmir ve diğer şehirlerle meşgul olabilirdim ve Gaziantep'i ziyaret etme fırsatım olmazdı. Ama şimdi onunla tanıştığımı göre kesinlikle tekrar geleceğim.

Kao i uvek u Turskoj, osećala sam se kao kod kuće. Veliki ljudi i još veća država. Upoznavanje Turske i njene kulture za mene je uvek nova avantura. Uživam u upoznavanju ove prelepe zemlje, njene istorije, kulture i tradicije. Mnogo puta sam dolazila u Tursku, iskusila njenu lepotu i otkrila njenu kulturu. Ali najviše sam naučila o Turskoj na ovom putovanju. Posetili smo mnoge muzeje gde smo čuli i videli mnogo zanimljivih i lepih stvari. Probali smo razna jela i potrudili se da na najbolji mogući način doživimo duh zemlje u koju smo otišli. Uz nas su uvek bili naši učitelji, kojima smo zahvalni, koji su se trudili da nam svojim gostoprimstvom ulepšaju ovu avanturu. Sada kada je ova avantura završena, mogu sa sigurnošću da kažem da će Gaziantep i njegovi ljudi uvek imati posebno mesto u mom srcu. Vratila sam se iz Gaziantepa sa novim iskustvima i dobrim osećanjima. Ovo putovanje mi je veoma vredno. Upoznala sam mnogo sjajnih ljudi. Videla sam kakav je život na jugoistoku Turske. I zaista sam oduševljena. Priznajem da nisam znala šta da očekujem i šta ću da vidim kada sam došla. Rekli su da je ovo mesto drugačiji deo Turske i da su njegovi ljudi takođe veoma različiti. Ali ovde sam, kao i svuda u Turskoj, sreća ljude topli srca koji su spremni da pomognu i raširenih ruku dočekuju svakog gosta. Za mene je bilo posebno iskustvo videti kako funkcioniše fakultet u Turskoj. Dve nedelje smo se osećali kao studenti Univerziteta Gaziantep. Veoma mi se dopao obrazovni sistem u Turskoj i sada želim da studiram u Turskoj. Ovo putovanje mi je pomoglo da odlučim da magistriram u Turskoj. Zahvaljujem se svima koji su doprineli organizaciji i realizaciji ovog projekta. Veoma sam srećna što sam bila deo ovoga i što sam imala priliku da vidim i upoznam bar deo magičnog jugoistoka Turske. Bez ovog projekta, možda bih bila zauzeta Istanbulom, Izmirom i drugim gradovima i ne bih imala priliku da posetim Gaziantep. Ali sada kada sam ga upoznala, sigurno ću doći ponovo.

Aleksandra P.

Bunun hakkında düşünürken her şeyi hatırlamaya başlıyorum. Öyle güzel şeyler oldu ki hatırlamak biraz zordur. Söylediğim gibi orada düzenlenen veda gecesinde bu proje sayesinde uçağa ilk defa bindim. Arkadaşlarımla havalimanında topladığım andan itibaren yolculuğum başladı. Gaziantep'e geldiğimiz zaman önce öğrenci yurtlarına yerleştik. Kızların kendi yurdu, bizim kendi yurdumuz vardı. Sonrasında bu yolculukta bir masal başlayabildi. Her gün saat 10'da derslerimiz vardı ve sonrasında âdeta başka bir dünyaya geçiyorduk. Her gün farklı bir yeri gezdik. İlk gün mesela Fıstık Müzesine gittik, şehrin ortasında bulunan Gaziantep Kalesine tırmandık, Tabakhane'deydik ve en son ilk günden en sevdiğim yer olan Panorama 25 Aralık Müzesine geçtik. Her gün yeni bir şey öğrendik, gezdik, gördük. Her şey o kadar güzel planlanmıştı ki bu projenin ne kadar da hızlı geçtiğini fark ettim. Kahramanmaraş gezisinden sonra bir ara kendi kendime oturdum, pencereden gökyüzüne baktım ve Allah'a "Eğer burası benim için bu kadar güzelse yukarısı ne kadar güzeldir?" diye sordum. Ben bu cümleyi arkadaşlarıma söylerken hepsi bana gülüyordu ama gerçekten hayatımın sonuna kadar bu macerayı hatırlayacağım. Bazen gittiğimin ve geri döndüğümün sanki hâlâ farkında olmuyorum. Her şey o kadar çabuk geçti ve bitti ki sözle anlatamam. Ben Türkiye'nin doğusunda bulunan yerleri çok seviyorum. Çocukken bu yerleri ziyaret etmeyi hayal ederdim ama bir gün her şeyi yaşayacağım hiç bir zaman aklıma gelmezdi. Orada başıma gelen tüm şeyleri yine de tekrar ederdim. Bence her yıl böyle bir gezi planlanmalıdır çünkü bu şekilde insanlar diğer kültürler hakkında güzel ve yeni şeyler öğrenebilir. Ufuklarını genişletebilirler. Gittikleri yerlerde insanların nasıl çalıştığını ve yaşadığını görebilirler. Eğer her gün neler yaptığımı açıklamaya başlarsam hiç bir zaman bu yazıyı bitiremezdim çünkü izlenimler ve deneyimlerle doluyum. Bir gün her şeyin tekrar olacağını umuyorum ama o an gelinceye kadar ben dört gözle bekleyeceğim çünkü uzun süre beklenen şeyler her zaman en tatlı olur.

Kad razmišljam o tome, počinjem da se sećam svega. Toliko dobrih stvari se dogodilo da je teško zapamtiti. Kao što sam rekao na oproštajnoj večeri, prvi put sam ušao u avion zahvaljujući ovom projektu. Moje putovanje je počelo od trenutka kada sam se okupio sa prijateljima na aerodromu. Kada smo došli u Gaziantep, prvo smo se smestili u studentske domove. Devojke su imale svoj konak, mi svoj. Tada bi bajka mogla da počne na ovom putovanju. Imali smo časove svaki dan u 10 sati i tada smo bili skoro u drugom svetu. Svaki dan smo posećivali drugo mesto. Prvog dana smo, na primer, otišli u Muzej pistaća, popeli se na zamak Gaziantep usred grada, bili smo u Tabakhaneu, a poslednjeg dana smo otišli u Muzej Panorama 25. decembar, moje omiljeno mesto. Učili smo, putovali i svaki dan videli nešto novo. Sve je bilo tako dobro isplanirano da sam shvatio koliko je ovaj projekat brzo prošao. Posle putovanja u Kahramanmaraš, neko vreme sam sedeo sam, gledao u nebo kroz prozor i pitao Boga: „Ako je ovo mesto ovako lepo meni koji sam ovde, koliko li je lepo tamo gore?“ Pitao sam. Dok sam izgovarao ovu rečenicu prijateljima, svi su mi se smejali, ali ovu avanturu ću zaista pamtiti do kraja života. Ponekad kao da me nema i još uvek nisam svestan toga. Sve je prošlo i završilo se tako brzo da ne mogu to da opišem rečima. Mnogo volim mesta na istoku Turske. Kada sam bio dete, sanjao sam da posetim ova mesta, ali nisam ni pomislio da ću jednog dana sve to doživeti. Opet bih ponovio sve stvari koje su mi se tamo dešavale. Mislim da bi ovakvo putovanje trebalo planirati svake godine jer na taj način ljudi mogu naučiti dobre i nove stvari o drugim kulturama. Oni mogu proširiti svoje vidike. Oni mogu da vide kako ljudi rade i žive u mestima u koja putuju i koja obilaze. Kada bih počeo da opisujem šta sam radio svaki dan, nikada ne bih završio ovaj post jer sam pun utisaka i iskustava. Nadam se da će se jednog dana sve ovo ponoviti, dok taj trenutak ne dođe nestrpljivo ću čekati, jer sve ono što se dugo čeka bude najslađe.

Mladen

Gaziantep gezisi Türkiye ile ilk deneyimimdi. Burada gerçekten sevdiğim tamamen farklı bir kültür ve gelenekle tanıştım. Türkiye'deki insanların hayatlarının küçük bir bölümünü gördüm. Türkiye çok güzel ve eski kültür, güzellik ve sanatlarla dolu bir ülkedir. Özellikle eski ve mükemmel tarihi ile Gaziantep Türkiye'nin en ilginç şehirlerinden biridir. Türkler de ülkenin kendisi gibi ilginçtir, hepsi çok misafirperverdir ve kültürlerini severler. Orada tanıştığım insanlar ve Sırbistan'da yaşayan öğrenciler hayatın boyunca hatırlayacağım arkadaşlar. Belgrad'da da Gaziantep baklavası satan bir yer bulabilir ve ben Türk arkadaşlarımla oraya gidebilirim ama asla Türkiye'deki deneyimimin aynısı olmayacak. Bu yüzden Türkiye bir kere değil birden fazla ziyaret edilmesi gereken bir ülke.

Putovanje u Gaziantep je bilo moje prvo iskustvo sa Turskom. Ovde sam upoznala potpuno drugačiju kulturu i tradiciju koju zaista volim. Videla sam mali deo života ljudi u Turskoj. Turska je veoma lepa zemlja puna drevne kulture, lepote i umetnosti. Posebno sa svojom drevnom i odličnom istorijom, Gaziantep je jedan od najzanimljivijih gradova u Turskoj. Turci su zanimljivi koliko i sama zemlja, svi su veoma gostoljubivi i vole svoju kulturu. Ljudi koje sam tamo upoznala i studenti koji žive u Srbiji prijatelji su koje ću pamtiti do kraja života. Mogu da nađem mesto gde se prodaje gaziantepska baklava u Beogradu i mogu da odem tamo sa svojim prijateljima Turcima, ali to nikada neće biti isto kao moje iskustvo u Turskoj. Dakle, Turska je zemlja koju treba posetiti više puta, a ne jednom.

Ana

Tuna'dan Anadolu'ya Türkçe öğretimi projesi ile ilgili bizim WhatsApp grubumuza mesaj geldiğinde bu projeyi çok beğendim. Projeyi düzenleyenlere çok minnettardım. Allah razı olsun. Gaziantep önemli uygarlık merkezlerinden biridir. Bunu her yerde hissedebilirsiniz. Ben aslında tüm Güneydoğu'da aynı duyguları hissettim. Sanki birisi bizi eski yıllara götürdü. Gaziantep'in tarihi çok zengin; insanları samimi ve neşeli; yemekleri çok lezzetlidir! Meşhur Antep'in hamamlarından bahsetmeye gerek var mı? Tabii ki yok. Tüm Türkiye'de onlar en özel hamamlardandır. O kadar çok şey öğrendik, yeni yerleri gezdik ve güzel kalpleri olan insanlarla tanıştık ki bunları anlatmaya benim Türkçe seviyem yetmez. İnşallah biz de yeni Türk dostlarımızın misafirperverliklerine bir gün karşılık verebilir, onları Sırbistan'da misafir edebiliriz.

Kada je našoj WhatsApp grupi stigla poruka o projektu učenja turskog od Dunava do Anadolije, ovaj projekat mi se veoma dopao. Veoma sam zahvalna organizatorima projekta. Bog vas blagoslovio! Gaziantep je jedan od važnih centara civilizacije. Možete to osetiti svuda. Zapravo sam osećala iste emocije širom južnog Balkana. Kao da nas je neko vratio u stara vremena. Istorija Gaziantepa je veoma bogata; njeni ljudi su ljubazni i veseli; hrana je tako ukusna! Da li je potrebno spominjati terme čuvenog Antepa? Naravno da ne. One su među najposebnijim kupatilima u Turskoj. Toliko smo toga naučili, posetili nova mesta i upoznali ljude lepog srca da moj nivo turskog jezika nije dovoljan da ih opišem. Nadam se da ćemo jednog dana moći da odgovorimo na gostoprimstvo naših novih turskih prijatelja i da ih ugostimo u Srbiji.

Zorana

Gaziantep, güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan en büyük şehirlerden biridir. Bunu okuduktan sonra orayı ziyaret etmek ister misiniz? Belki de... Ama bu yazıyı okuduktan sonra Gaziantep'i ziyaret etmek isteyeceğinize eminim. Gaziantep insan olsa onu bu şekilde tanıttırdım. O anne kadar şefkatli, bir kahraman gibi cesur, bir ihtiyar gibi hassastır. Pandora'nın kutusu gibi sırlarla doludur. Kalbini avucunun içine koyan bir şehirdir. Gaziantep insan olsa ona teşekkür etmeyi isterdim, çünkü bana güzel bir kahve ısmarlardı, bilmediğim şeyleri anlatır, bana lezzetli yemekler yedirirdi. Gaziantep güzel anılarla yüreğimi doldurdu. Onun güzelliğini gördükten sonra onu sevmek zorunda kalıyorsunuz. Masum çocuk gibi gönlümü çaldı. Duvarların, sokakların dili olsa da neler bildiklerini anlatsa. Ne kadar da çok sevdim, benim güzel Gaziantep'imi. Bir kere tanırsanız anne kucağı gibi ona geri dönmeyi ve orada kalmayı istersiniz.

Gaziantep je jedan od najvećih gradova u regionu jugoistočne Anadolije. Da li biste želeli da ga posetite nakon što pročitate ovo? Možda... Ali sigurna sam da ćete želeti da posetite Gaziantep nakon što pročitate ovaj članak. Da je Gaziantep osoba, ja bih to ovako predstavila. Saosećajna je kao majka, hrabra kao heroj, osetljiva kao starac. Kao Pandorina kutija, puna je tajni. To je grad koji svoje srce stavlja na dlan. Da je Gaziantep osoba, želela bih da joj se zahvalim, jer me je častila lepom kafom, pričala mi stvari koje nisam znala i hranila me ukusnom hranom. Gaziantep mi je ispunio srce lepim uspomenama. Nakon što vidite njegovu lepotu, morate ga voleti. Ukrao mi je srce poput nevinog deteta. Da zidovi i ulice imaju jezik, šta bi nam sve ispričali? Koliko sam zavolela svoj lepi Gaziantep. Kada ga jednom upoznate, poželite da mu se vratite i ostanete tu kao u majčinom zagrljaju.

Marija C.

Geçen gün hava durumuna bakarken kendimi önce Gaziantep'in bulunduğu bölgeye bakarken yakaladım. Hâlâ bir ayağım orada, o şehri ve çevresini sanki benimmiş gibi hissediyorum. Neden, merak ediyorum? Neden Türkçe öğreniyorum, neden Türkiye'ye bu kadar ilgi duyuyorum? Bu sorulara cevap ararken bu uzun yolculuğa çıkmaya karar verdim. Ev sahiplerimiz kalışımızı ve tüm programı şimdiye kadar karşılaştığım herhangi bir kurum veya kuruluştan daha iyi organize ettiler. Konaklama mükemmeldi, bir öğrenci yurdunda kaldık. Yaşadığımız apartmana on dakikalık yürüme mesafesinde bir üniversiteden mezun oldum. Bu yüzden öğrenci yurtları hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Bu kampüste, birinci sınıf öğrencisi gibi kendimi yalnız hissettim. Bu duygu, kaldığım süre boyunca bana güzel ve olumlu bir kaygı verdi. Güvenlikle sürekli selamlaşmamız, zaman geçtikçe konuşmalarda kademeli bir ilerlememiz vardı. Nerede olursa olsun herkesle Türkçe konuştuğuma şaşırımdım. Öğrenci kafeteryası, özel bir deneyimdi. Dünyanın her yerinden öğrenciler, tombul ve iyi huylu aşçılar, garsonlar ve masalarda kediler... Her yerde mükemmel bir hijyen. Programda Türkçe derslerimiz vardı. Seçkin öğretmenler, programa motive olmuş ve odaklanmışlar. Kolayca öğrencilerin seviyesine iniyorlardı. Zaman zaman kaligrafi gibi sunumlar yapıldı. Bu sunumlarda öğrenciler arasında sık sık kahkahalar duyuluyordu. Bu olağanüstü insanlarla ve harika dilleriyle takılmaktan keyif alıyorduk. Kampüsün kendisi de unutulmazdı. "Öğrenci Şehrimizden" çok daha iyi. Kampüsü yeterince iyi keşfedemedim, şimdi bunun için biraz üzgünüm. Kampüsteki kafelerde yaz olması sebebiyle kalabalık yoktu bu yüzden istemeden personelin dikkatini çekiyordum. Genç bir adam bana özellikle iyi davrandı, babasının yanında çalışıyordu. O yirmi bir yaşındaydı. Hataylıdır. Geniş bir aileden geliyor. Okumayı sever. Sonunda hediye alışverişinde bulduk, ona bir kitap verdim. O da bana bir Gaziantep Futbol Kulübü forması verdi. O erdemli aileyle her görüşmemi dört gözle bekliyordum. Benim için kampüsün bulunduğu kısım, özellikle akşam saatlerinde şaşırtıcı derecede hareketliydi. Her yerde restoranlar vardı. İçlerinde kim sürekli yemek yiyor? Personeller konuklara, özellikle de yabancılara aşinalar ve iyi davranıyorlar. Türkçe kullanma isteği olmasaydı kabul etmezdim ama hastayken bana özel çaylar ikram ettiler. Genel olarak siyaset, spor, fiyatlar, yiyecek, içecek gibi olağan konuların üzerinden geçtik. Bazen kendimi Türkçe güzel espri yaparken yakaladım, bunu iyiye işaret olarak algıladım. Şehir büyüleyici, yeşilliklerle dolu, yeni ve eski mimarinin birleşimi. Mükemmel bir toplu taşıma sistemi var. Aslında şehrin o kadar da kalabalık olmadığına şaşırımdım. Çok fazla turist olmaması hoşuma gitti. Muhtemelen kendimi bir yerli gibi hissettim. Birkaç alışveriş merkezini toplanma alanı olarak kullandık. Her şey Sırbistan'dakinden çok daha ucuzdu. Ben zayıf bir alıcıyım, sadece hediyeler aldım. Türk dili öğrencisi olmam bana satıcıdan özel bir iyilik ve indirim istemem konusunda yardım etti. Gaziantep'te ziyaret ettiğimiz

çok sayıdaki kültürel ve turistik yerden en çok 25 Aralık Panorama Müzesini ve Eski El Sanatları Merkezini beğendim. GASMEK kursundaki iyi ev sahipleri, bize becerilerini göstermek ve biraz denememize izin vermek için ellerinden gelenin en iyisini yaptılar. Piyasada nispeten az değeri olan bir şeyi yapmanın ne kadar ustalık ve zaman gerektirdiğini fark ettim. Günümüzde bu tür güzelliklerin maalesef zamanı değil. Ambalajın içerikten daha önemli olduğu, özün değil sunumun önemli olduğu bir zamanda yaşıyoruz. Umarım bu sanatlar dayanabilirler. Panorama Müzesi, şehir merkezine hâkim olan eski Kale'nin hemen yanındadır. Müze yeni ve moderndir. Orada ilk kez bazı sergileri gördüm. Görsel ve sesin, belgesel ve sanatın birleşimi harikaydı. Çok eğlendim. Müzenin yakınında şehrin alışveriş bölgesi olan kapalı çarşı bulunmaktadır. Dondurma dışında benim için orada hiçbir şey yoktu. Gümüşçüler, bakır ve diğer metallerden hediyelik eşyalar yaparlar. Doğduğum ülkenin Saraybosna, Mostar ve Prizren şehirlerini hatırladım. Balkanlar'a yayılan o harika zanaatkârlığın kaynağı bu bölgelerden gelmektedir. Bunun hakkında konuşacak kimsem yok. O dükkân sahiplerinin sessiz ve monoton hareketlerle, kadere boyun eğmiş gibi vakit geçirdiklerini ve çalıştıklarını gözlemliyorum. Yoldan geçenlere neredeyse hiç dikkat etmiyorlar. Bu arada, eski Yugoslavya'nın bu şehirlerinden bahsederken Türkiye'de kendimi o yerlerden daha rahat hissetmeme şaşırıyorum. Vatan gerçekten göreceli bir kavramdır. Programda farklı şehirlere gezilerimiz de oldu. Halfeti gezisine kısa süreli bir hastalıktan dolayı gitmedim. Bu mide rahatsızlığı neredeyse hepimizi sırayla etkilemişti. Türkiye'nin bu bölgesine özgü yemeklere tam olarak alışamadık. Oldukça sıcak, baharatlı ve bol etli yemekler var. Kaldığım süre boyunca tek bir porsiyon balık görmedim. Ancak itiraf etmeliyim ki, bir çeşit tatlı gibi, kaçınılmaz olarak ortaya çıkan mide problemlerine aldırmadan, her şeyi yine aynı şekilde yerim. Neredeyse her öğünde içerek ayrına da alıştım. Şanlıurfa çok ilginç bir yer. Özellikle Balıklıgöl. Bir sürü dönem ve medeniyet bu topraklarda yaşamış. Birden çok tarihsel dönem için sıfır noktası. İnsan ırkının tarihine damgasını vuran insanların geldiği yer. Kahramanmaraş'ta “Yedi güzel adam” müzesinden etkilendim. Türk halkı şüri biz Sırp'lardan daha çok seviyor. O harika 15 gün hareket ve sosyalleşme ile geçti. Hepsinden daha iyisi ise daha önce de söylediğim gibi insanlardır. Benim için inanılmaz bir misafirperverlik örneği oldu bu gezi. Önce Önder ve Mehmet adlı iki genç öğretmenime sonra da bu gezinin düzenlenmesinde ve uygulanmasında emeği geçen herkese teşekkür etmek isterim. Bize gösterdikleri ilgi, emek ve saygı için onlara ne kadar teşekkür etsem azdır. Kimsenin ihmal edilmemesi için farklı yaşlardan ve özellikle farklı Türkçe bilgi seviyelerinden yaklaşık 20 kişilik bir grubu yönettiler. Bize öğrettiler, eğlendirdiler, ikram ettiler, ziyaret ettiğimiz tüm yerleri bize tanıttılar. Her zaman güler yüzlü ve iyi niyetliydim. Bize Türk insanının en güzel yanını gösterdiler. Ve muhtemelen aradığım da buydu. O ülkede, böyle insanlar arasında yaşayabilirdim. Aynı zamanda tüm gezinin en özel deneyimi buydu.

Gledajući pre neki dan vremensku prognozu, prvo sam se uhvatio kako gledam region gde se nalazi Gaziantep. Tu sam još jednom nogom, osećam taj grad i okolinu kao da je moj. Zašto, pitam se? Zašto učim turski, zašto me toliko zanima Turska? Tragajući za odgovorima na ova pitanja, odlučio sam da krenem na ovo dugo putovanje. Domaćini su naš boravak i ceo program organizovali bolje od bilo koje institucije ili organizacije sa kojom sam se ikada sreo. Smeštaj je bio odličan, boravili smo u studentskom domu. Na deset minuta hoda od mesta u kome smo boravili, dobio sam priliku da pohadjam i završim fakultet ponovo. Ranije nisam ništa znao o studentskim domovima. Osećao sam se sam u ovom kampusu, kao brucioš. Ovaj osećaj mi je dao lepu i pozitivnu anksioznost tokom mog boravka. Imali smo stalne pozdrave sa obezbeđenjem, postepeno napredovanje u razgovorima kako je vreme odmicalo. Iznenadio sam se što sam sa svima pričao turski ma gde bili. Studentska kafeterija je bila poseban doživljaj. Studenti iz celog sveta, bucmasti i dobrodušni kuvari, konobari i mačke na stolovima... Savršena higijena svuda. U programu smo imali časove turskog. Izvanredni nastavnici bili su motivisani i fokusirani na program. Lako su se spuštali na nivo učenika. S vremena na vreme su napravljene prezentacije poput kaligrafije. Na ovim prezentacijama među učenicima se često čuo smeh. Uživali smo u druženju sa ovim izuzetnim ljudima i njihovom divnom jeziku. Sam kampus je takođe bio nezaboravan. Mnogo bolji od našeg „Studentskog grada“. Nisam dovoljno dobro istražio kampus, sad mi je malo žao zbog toga. Kafei u kampusu nisu bili prepuni jer je bilo leto, pa sam nenamerno privlačio pažnju osoblja. Jedan mladić se posebno dobro ponašao prema meni, radeći sa svojim ocem. Imao je dvadeset i jednu godinu. Iz Hataja je. Potiče iz velike porodice. On voli da čita. Na kraju smo razmenili poklone, dao sam mu knjigu. Poklonio mi je dres fudbalskog kluba Gaziantep. Radovao sam se svakom susretu sa ovom časnom porodicom. Za mene je deo kampusa u kojem sam boravio bio iznenađujuće živ, posebno uveče. Svuda su bili restorani. Ko od njih stalno jede? Osoblje je poznato po tome da se dobro ponaša prema gostima, posebno strancima. Da nije bilo želje da koristim turski, ne bih to prihvatio, ali kada sam bio bolestan, nudili su mi posebne čajeve. Generalno, prešli smo preko uobičajenih tema kao što su politika, sport, cene, hrana i piće. Ponekad sam uhvatio sebe kako pravim dobre šale na turskom, što sam doživljavao kao dobar znak. Grad je fascinantan, prepun zelenila, spoj nove i stare arhitekture. Ima odličan sistem javnog prevoza. U stvari, bio sam iznenađen što u gradu ipak nije bila tolika gužva. Svidelo mi se što nema previše turista. Verovatno sam se osećao kao meštani. Koristili smo nekoliko tržnih centara kao prostore za sastanke. Sve je bilo mnogo jeftinije nego u Srbiji. Ja sam loš kupac, kupovao sam samo poklone. To što sam student turskog jezika pomoglo mi je da zatražim posebnu uslugu i popust od prodavca. Od mnogih kulturnih i turističkih mesta koje smo posetili u Gaziantepu, najviše su mi se dopali Muzej Panorama 25. decembra i Centar za stare rukotvorine. Dobri domaćini na kursu GASMEK su

se potrudili da nam pokažu svoje umeće i pustili nas da se malo potrudimo. Shvatio sam koliko je veštine i vremena potrebno da se napravi nešto što ima relativno malu vrednost na tržištu. Nažalost, danas nije vreme za takve lepote. Živimo u vremenu u kojem je pakovanje važnije od sadržaja, gde je važna promocija, a ne suština. Nadam se da ove umetnosti mogu da izdrže. Muzej Panorama nalazi se odmah pored stare Citadele koja dominira centrom grada. Muzej je nov i moderan. Prvi put sam tamo video neke eksponate. Kombinacija vizuelnog i zvučnog, dokumentarnog i umetničkog je bila neverovatna. Veoma sam se zabavio. U blizini muzeja je natkrivena pijaca, koja je gradska trgovačka četvrt. Za mene nije bilo ničega osim sladoleda. Zanatlije prave suvenire od bakra i drugih metala. Prisetio sam se gradova Sarajeva, Mostara i Prizrena u zemlji u kojoj sam rođen. Iz ovih krajeva potiče to divno zanatsko umeće koje se proširilo na Balkan. Nemam sa kim da pričam o ovome. Primećujem da ti trgovci provode vreme i rade tihim i monotonim pokretima, kao da se predaju sudbini. Gotovo da ne obraćaju pažnju na prolaznike. Inače, govoreći o ovim gradovima bivše Jugoslavije, čudim se da se u Turskoj osećam prijatnije nego na tim mestima. Otadžbina je zaista relativan pojam. U programu smo imali i putovanja u različite gradove. Nisam otišao na put u Halfeti zbog kratke bolesti. Ova stomačna bolest uticala je na skoro sve nas redom. Nismo mogli da se naviknemo na jela jedinstvena za ovaj region Turske. Postoje prilično ljuta, začinjena jela od mesa. Tokom boravka nisam video ni jednu porciju ribe. Ali moram da priznam, kao kakav desert, sve jedem na isti način, bez obzira na stomačne tegobe koje neminovno nastaju. Navikao sam i na ajran tako što sam ga pio skoro uz svaki obrok. Šanliurfa je veoma interesantno mesto. Posebno Balıkkliğol. Mnogi periodi i civilizacije živele su na ovim prostorima. Nulta tačka za više istorijskih perioda. Odatle su došli ljudi koji su ostavili trag u istoriji ljudskog roda. Impresionirao me je muzej „Sedam lepih muškaraca“ u Kahramanmarašu. Turci više vole poeziju nego mi Srbi. Tih divnih 15 dana proteklo je u kretanju i druženju. Najbolje od svega, kao što sam već rekao, su ljudi. Ovo putovanje je za mene bio neverovatan primer gostoprimstva. Želeo bih da se zahvalim prvo mojoj dvojici mladih učitelja, Onderu i Mehmetu, a zatim svima koji su doprineli organizaciji i realizaciji ovog putovanja. Ne mogu da im zahvalim dovoljno za brigu, trud i poštovanje koje su nam ukazali. Upravljali su grupom od oko 20 ljudi različitog uzrasta i posebno različitog nivoa znanja turskog kako niko ne bi bio zanemaren. Učili su nas, zabavljali, služili, upoznavali sa svim mestima koja smo posetili. Uvek su bili nasmejani i dobronamerni. Pokazali su nam najbolju stranu turskog naroda. I to je verovatno ono što sam tražio. U toj zemlji bih mogao da živim među takvim ljudima. To je bilo i najposebnije iskustvo na celom putovanju.

Slobodan